

Seutukunta- ja maakuntakatsaus 2013

Seutukunta- ja maakuntakatsaus 2013

Tiedustelut – Förfrågningar – Inquiries:

Sirkku Hiltunen 09 1734 7373

Leena Jäntti 09 1734 7372

Kannen kuvat – Pärmbilder – Cover graphics: pixhill.com

Kannen suunnittelu – Pärm Planering – Cover design: Leena Jäntti ja Irene Koumolou

© 2013 Tilastokeskus – Statistikcentralen – Statistics Finland

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

Uppgifterna får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.

Quoting is encouraged provided Statistics Finland is acknowledged as the source.

ISSN 2324-0164 (pdf)

ISBN 978-952-244-433-2 (pdf)

ISSN 1456-2480 (print)

ISBN 978-952-244-407-3 (print)

Alkusanat

Seutukunta- ja maakuntakatsaus 2013 on seutukunnittaiseen aluejakoon perustuva kokoomajulkaisu. Julkaisussa eri ilmiöitä ja niissä esiintyviä alueellisia eroja pyritään kuvaamaan mahdollisimman havainnollisesti. Katsauksessa tilastotiedot on valmiiksi muokattu ja esitetty seutukunnittaisina ja maakunnittaisina teemakarttoina ja diagrammeina.

Seutukuntajako luotiin aluekehityslakien perusjaoksi ja otettiin käyttöön vuoden 1994 alusta. Seutukuntajaon käyttöönoton jälkeen rajoja on jonkin verran muutettu vastaamaan paremmin alueiden sisäistä yhtenäisyyttä. Viimeksi seutukuntien määrä muuttui vuoden 2011 alusta, jolloin seutukuntien määräksi tuli 70. Näistä 67 sijaitsee Manner-Suomessa ja 3 Ahvenanmaalla.

Julkaisun tietolähteinä on käytetty Tilastokeskuksen tuottamien tilastojen lisäksi mm. työ- ja elinkeinoministeriön työttömyystilastoja.

Katsauksen sisältämä materiaali on tilattavissa myös AlueOnline-palvelusta (tilastokeskus.fi/alueonline).

Julkaisun sisällön toimittamisesta ovat vastanneet tietopalvelusuunnittelijat Sirkku Hiltunen, Niina Jaako ja Leena Jäntti.

Tilastokeskuksessa kesäkuussa 2013

Översikten över ekonomiska regioner och landskap 2013 är en samlingspublikation som baserar sig på indelningen i ekonomiska regioner. I publikationen beskrivs olika fenomen och de regionala skillnaderna i dem på ett så åskådligt sätt som möjligt.

Indelningen i ekonomiska regioner skapades som en grundindelning för regionutvecklingslagarna och infördes i början av år 1994. Efter införandet har gränserna i någon mån justerats för att bättre svara mot områdenas inbördes enhetlighet. Senast ändrades antalet ekonomiska regioner i början av år 2011, då antalet blev 70. Av dem finns 67 i Fasta Finland och 3 på Åland.

Utöver Statistikcentralens statistik har bl.a. arbets- och näringsministeriets arbetslöshetsstatistik använts som datakälla för publikationen.

Alla översikter och materialet i dem kan beställas också via webbtjänsten AlueOnline (på finska, tilastokeskus.fi/alueonline).

Publikationen har redigerats av planerare Sirkku Hiltunen, Niina Jaako och Leena Jäntti.

Statistikcentralen i juni 2013

Heli Mikkilä
Tietopalvelujohtaja
Direktör, informationstjänst

Sisälllys	SIVU
Alueet	7
Väestö	11
Ikä- ja sukupuolirakenne	16
Syntyvyys ja kuolleisuus	27
Muuttoliike	31
Ulkomaan kansalaiset	36
Väestöennuste	38
Asuminen ja rakentaminen	45
Asunnot ja asutokunnat	45
Kesämökkit	53
Rakentaminen	55
Kansantalous	60
Koulutus	69
Kunnallistalous	75
Liikenne ja matkailu	80
Maa-, metsä- ja kalatalous	88
Palvelut	95
Sosiaaliturva	99
Teollisuus	104
Tiede, teknologia ja tietoyhteiskunta	113
Tulot ja kulutus	119
Työmarkkinat	125
Työllisyys	125
Yrittäjät	133
Työttömyys	135
Yritykset ja toimipaikat	142
Aloittaneet ja lopettaneet yritykset	146
Konkurssit	148
Työssäkäyntialueet	150
Aluemuutokset	156
Käytetyt tietolähteet ja käsitteet	157
Kuvaluettelo	
Liitteet	

Alueet

Tilastoissa käytettävien alueluokitusten tarkoituksena on kuvata ilmiöiden alueellista vaihtelua ja rakennetta. Kunnat, seutukunnat, maakunnat ja tilastollinen kuntaryhmitys ovat ensisijaiset Suomen tilastotoimessa käytettävät alueluokitukset. Muita yleisiä tilastoissa käytettäviä kuntapohjaisia alueluokituksia ovat suuralueet, aluehallintovirastot (AVI) sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset).

Tässä julkaisussa alueellisia vaihteluita tarkastellaan lähinnä seutukunta- ja maakuntatasolla. Lisäksi tarkastelussa ovat mukana vuoden 2013 alussa päivitetty työssäkäyntialueet, joita käsitellään julkaisun viimeisessä kappaleessa.

Taulukko 1. Alueiden määrä Suomessa 2013.

Kuntia	320
Suuralueita	5
Maakuntia	19
Seutukuntia	70
Aluehallintovirastoja	7 (ml. Ahvenanmaa)
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia	16 (ml. Ahvenanmaa)
Työssäkäyntialueita	40
Taajamia	747

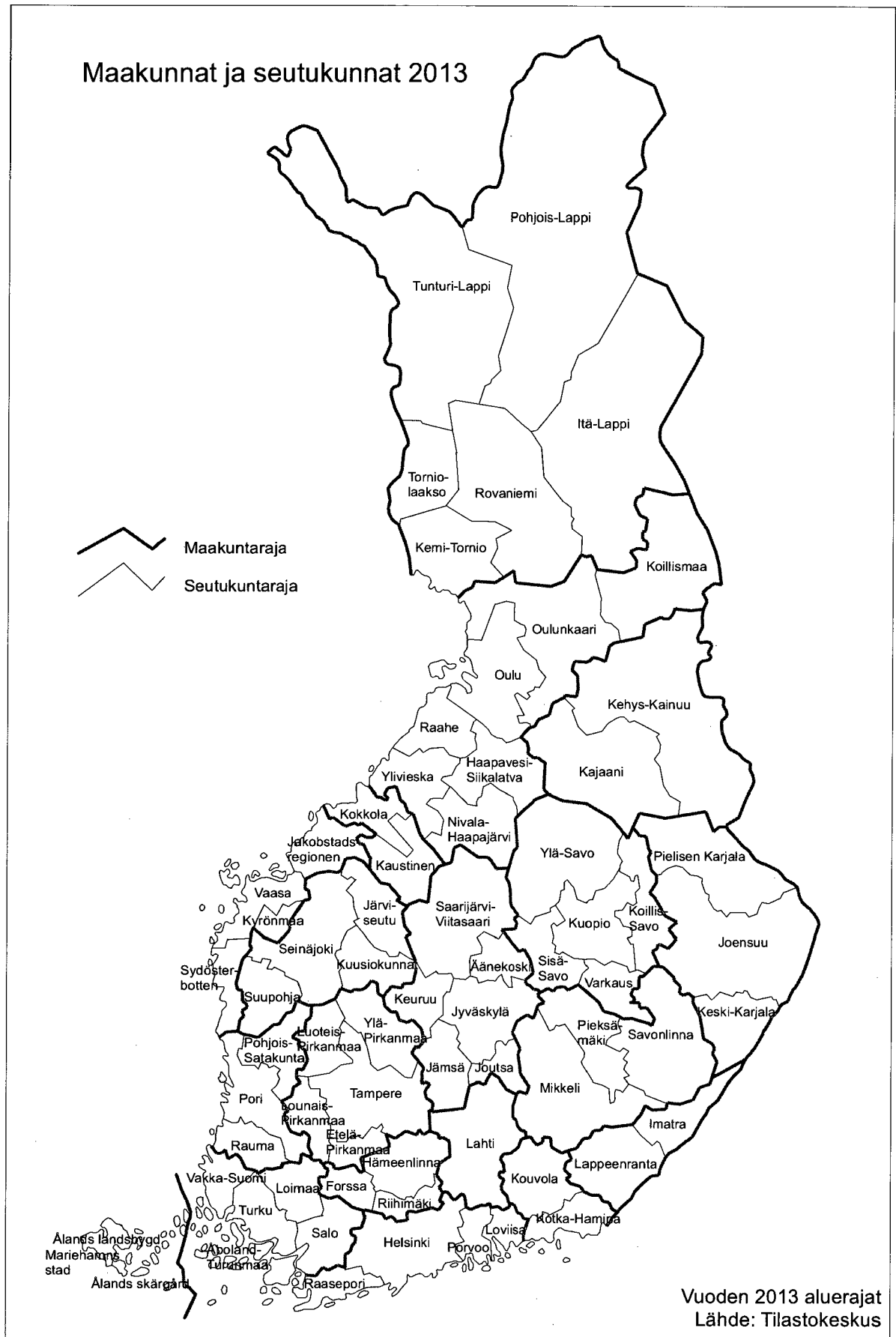
Seutukunnat

Seutukunnat ovat yhden tai useamman kunnan muodostamia aluekokonaisuuksia, jotka sisäasiainministeriö on määritellyt aluepoliittisen tukialuejaon perusalueiksi. Seutukuntien muodostamisen kriteerinä on käytetty kuntien välistä yhteistyötä, työssäkäyntiä ja liikenneyhteyksiä. Seutukuntajako otettiin käyttöön vuoden 1994 alussa. Silloisen päätöksen mukaan Suomi jaettiin 88 seutukuntaan. Tämän jälkeen seutukuntajakoa on vuosittain tarkistettu ja tällä hetkellä seutukuntia on 70, joista 67 sijaitsee Manner-Suomessa.

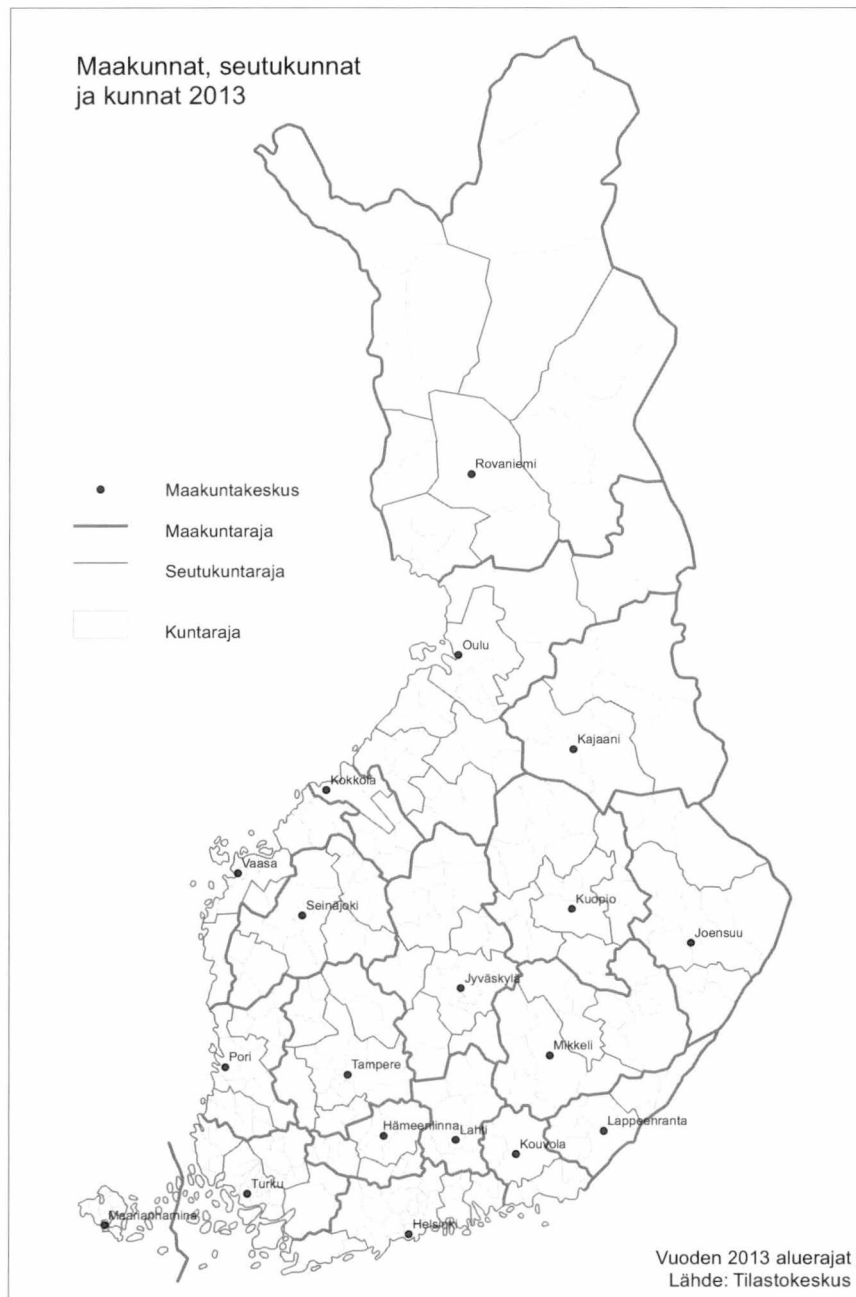
Vuoden 2013 alussa seutukuntarajoissa tapahtui muutoksia kuntien: Nilsjä (Koillis-Savon seutukunnasta Kuopion seutukuntaan), Suomenniemi (Lappeenrannan seutukunnasta Mikkelin seutukuntaan), Yli-Ii (Oulun seutukunnasta Oulun seutukuntaan), Kiikoinen (Pohjois-Satakunnan seutukunnasta Lounais-Pirkanmaan seutukuntaan) ja Vähäkyrö (Kyrönmaan seutukunnasta Vaasan seutukuntaan) kuntaliitosten vuoksi.

Kuntien määrä seutukunnissa vaihtelee 1–17 välillä. Yhden kunnan muodostama seutukunta on Mariehamns stad ja eniten kuntia on Helsingin seutukunnassa.

Pinta-alaltaan suurimmat seutukunnat ovat Lapissa, niistä suurimpana Pohjois-Lapin seutukunta, joka kattaa 10,5 % koko maan pinta-alasta.

Kuva 1.1. Maakunnat ja seutukunnat 2013.

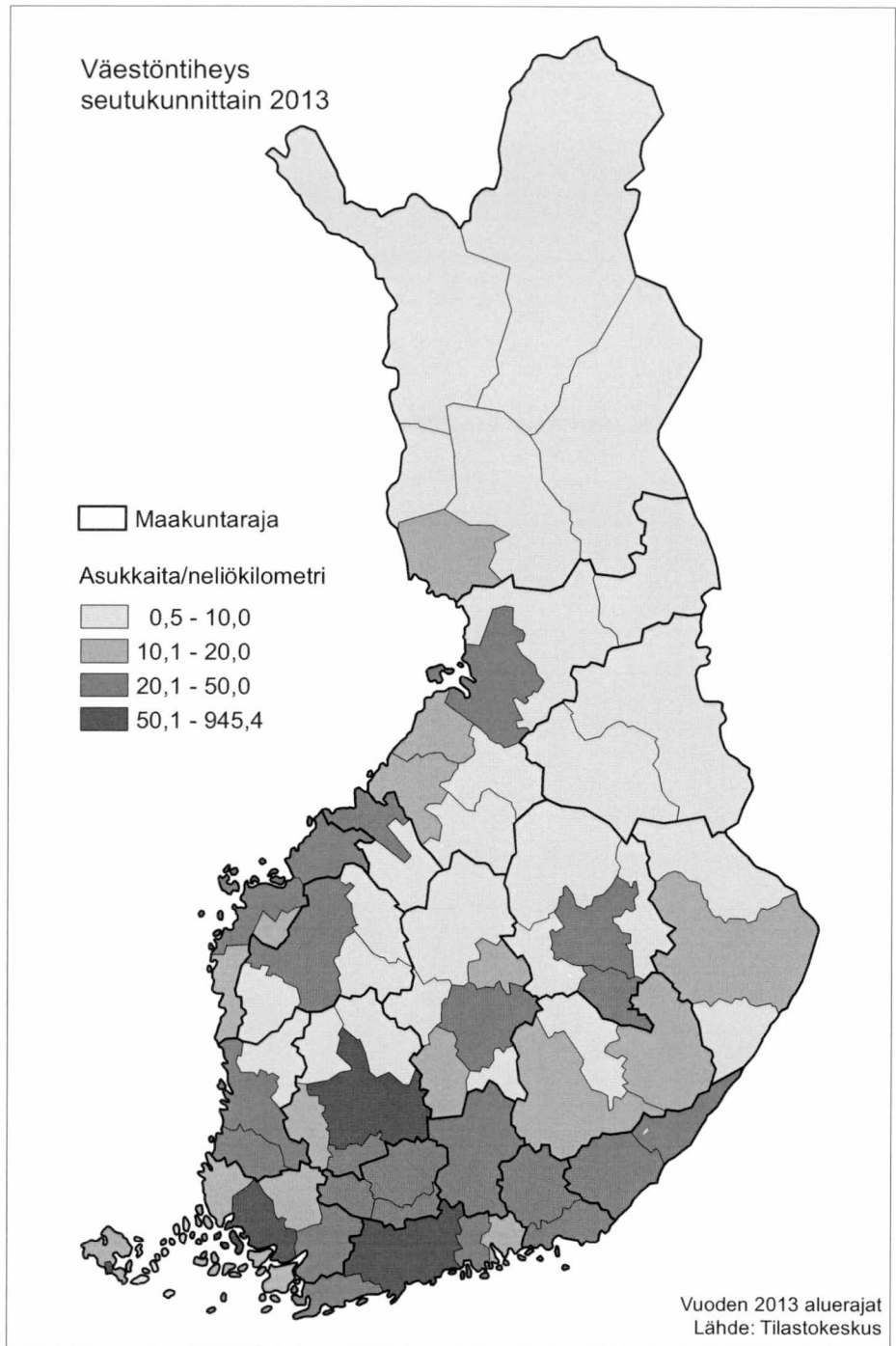
Kuva 1.2. Maakunnat, seutukunnat ja kunnat 2013.

Maakunnat

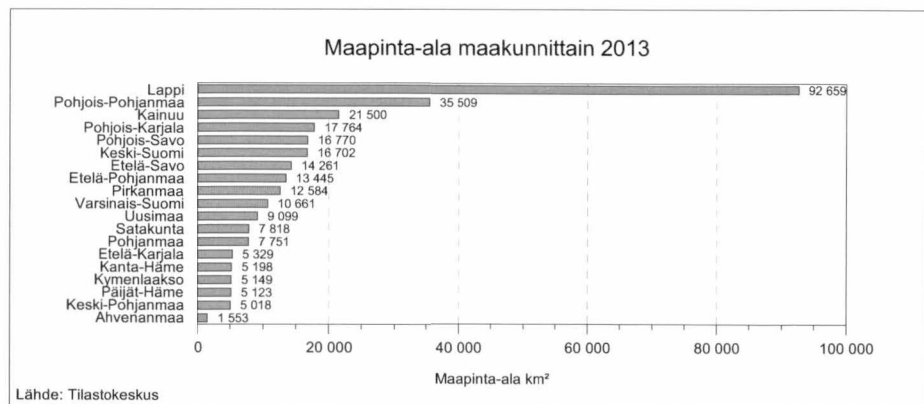
Useimpien alueluokitusten tapaan maakuntajako perustuu hallinnolliseen aluejakoon. Viimeisin muutos maakuntien määrässä tapahtui vuoden 2011 alussa, jolloin Itä-Uudenmaan maakunnan kunnat liittyivät Uudenmaan maakuntaan. Yhdistymisen jälkeen Suomessa on 19 maakuntaa. Maakuntataso on Euroopan unionin NUTS -alueluokitusjärjestelmässä NUTS 3-taso.

Seutukuntien määrä vaihtelee maakunnittain yhdestä seitsemään. Lahden seutukunta käsittää koko Päijät-Hämeen maakunnan. Eniten seutukuntia on Pohjois-Pohjanmaalla. Kuntien määrä maakunnissa vaihtelee Kymenlaakson seitsemästä Pohjois-Pohjanmaan 29:ään.

Vuoden 2013 alussa maakuntarajoissa tapahtui muutoksia Suomenniemen (Etelä-Karjalasta Etelä-Savoon) ja Kiikoisen (Satakunnasta Pirkanmaalle) kuntaliitosten vuoksi.

Kuva 1.3. Väestötiheys seutukunnittain 2013.

Kuva 1.4. Maapinta-ala maakunnittain 2013.

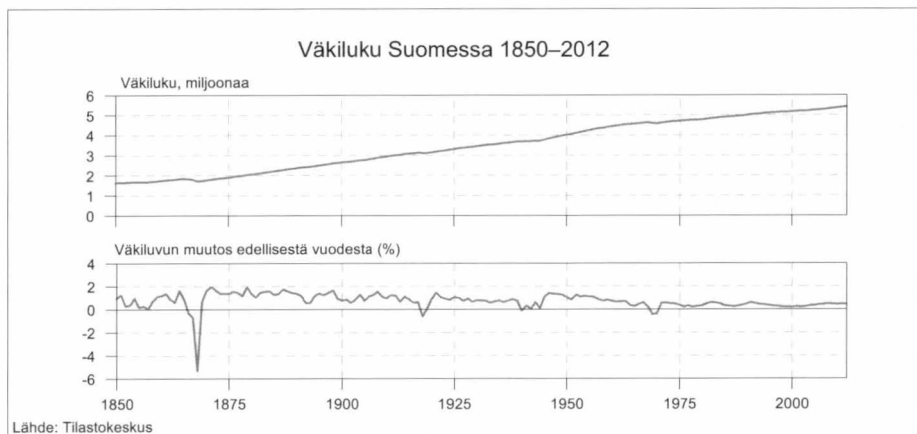
Väestö

Suomen väkiluku oli vuoden 2012 lopussa 5 426 674 henkilöä. Väkiluku kasvoi vuoden 2012 aikana 25 407 henkilöllä eli 0,5 %.

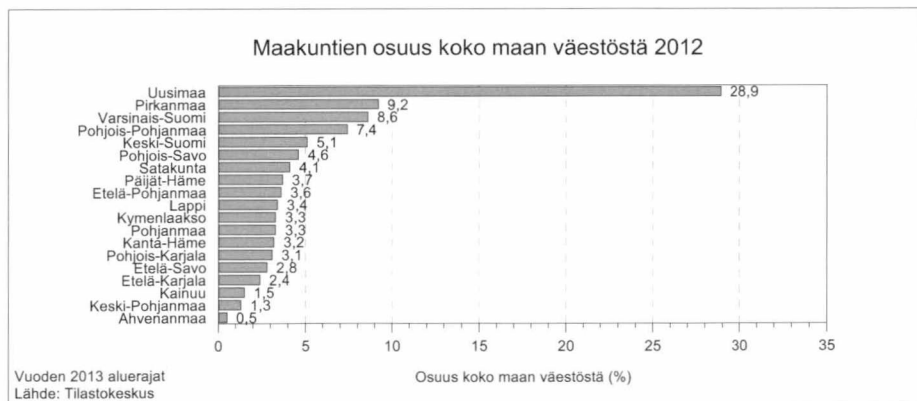
Vuonna 2012 Suomen asukkaista lähes 27 % asui Helsingin seutukunnassa (1 446 798 as.). Helsingin ohella Tampereen ja Turun seutukunnat ovat Suomen väkirikkaimpia ja lähes 40 % koko maan väestöstä asuikin näiden kolmen seutukunnan alueella. Asukasluvultaan pienin seutukunta on Ahvenanmaalla sijaitseva Ålands skärgård, jossa asukkaita oli vuoden 2012 lopussa 2 160. Manner-Suomen pienin seutukunta on Joutsa (5 671 asukasta). Väestötiheys on suurin Mariehamns stadin seutukunnassa, 945 asukasta/km².

Uudenmaan asukasluku on maakuntien suurin. Siellä asui vuoden 2012 lopussa 1,57 miljoonaa asukasta. Ahvenanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Kainuussa asukkaita oli alle 100 000.

Väkiluku kasvoi vuoden 2012 aikana 24 seutukunnassa ja 12 maakunnassa. Suhteellisesti eniten kasvoivat Oulun, Helsingin ja Tampereen seutukunnat sekä Uudenmaan ja Pirkanmaan maakunnat. Suhteellisesti eniten väestöä menettivät Ålands skärgårdin, Torniolaakson ja Itä-Lapin seutukunnat sekä Kainuun ja Etelä-Savon maakunnat.

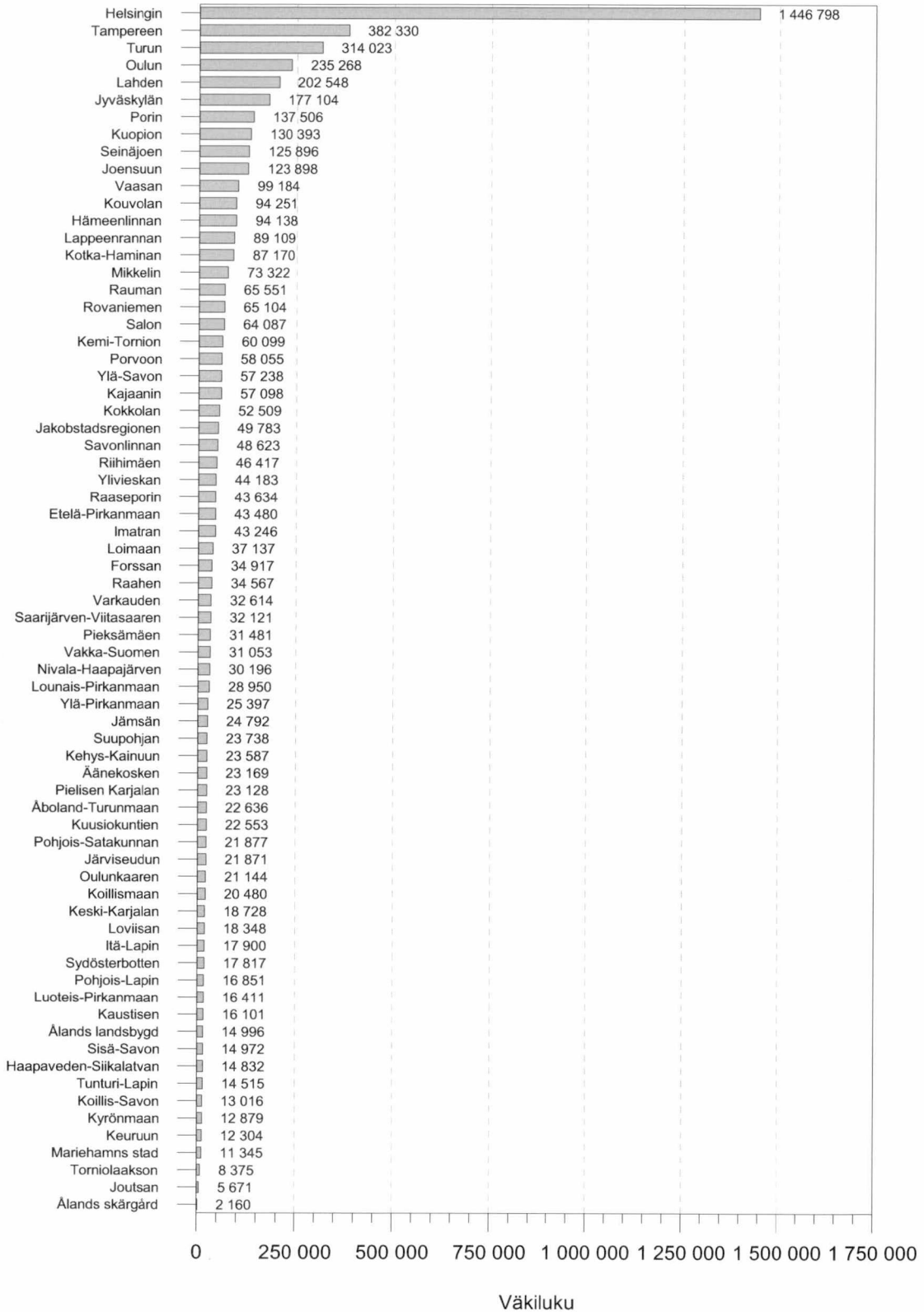

Kuva 2.1. Väkiluku Suomessa 1850–2012.

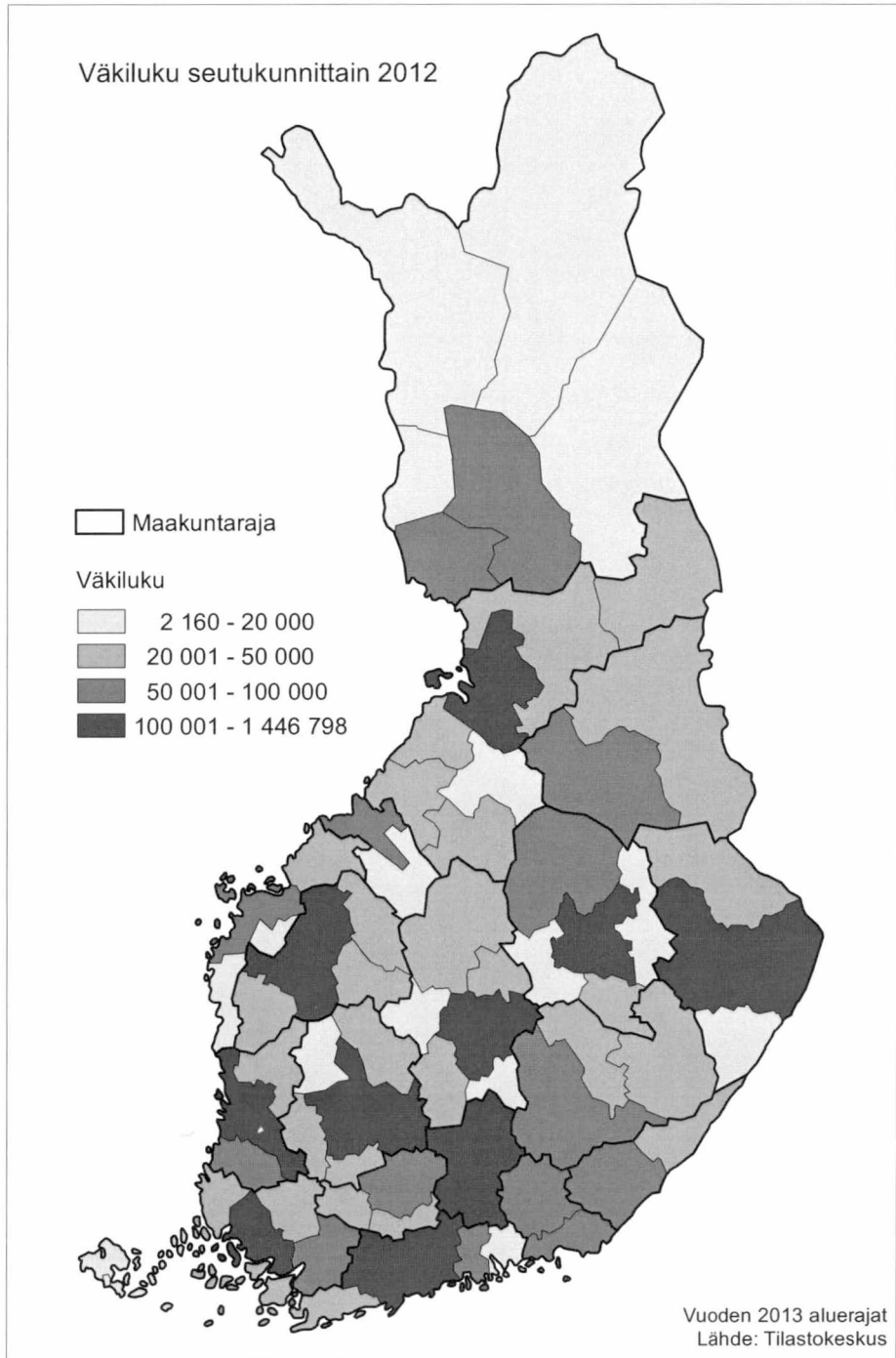

Kuva 2.2. Maakuntien osuus koko maan väestöstä 2012.

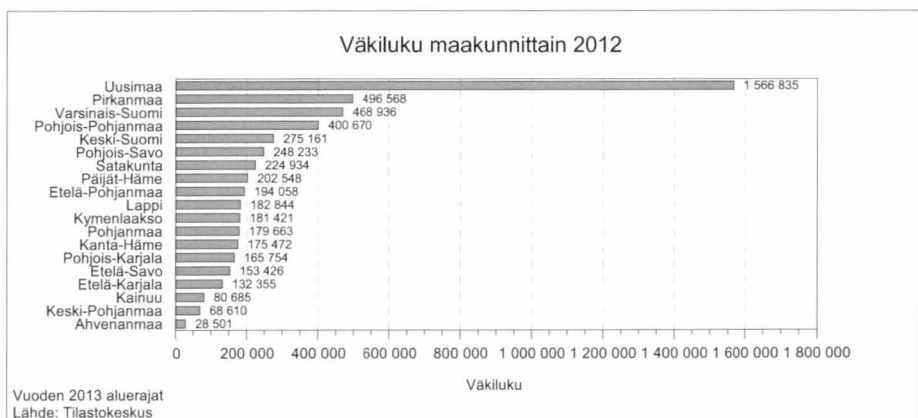
Väkiluku seutukunnittain 2012

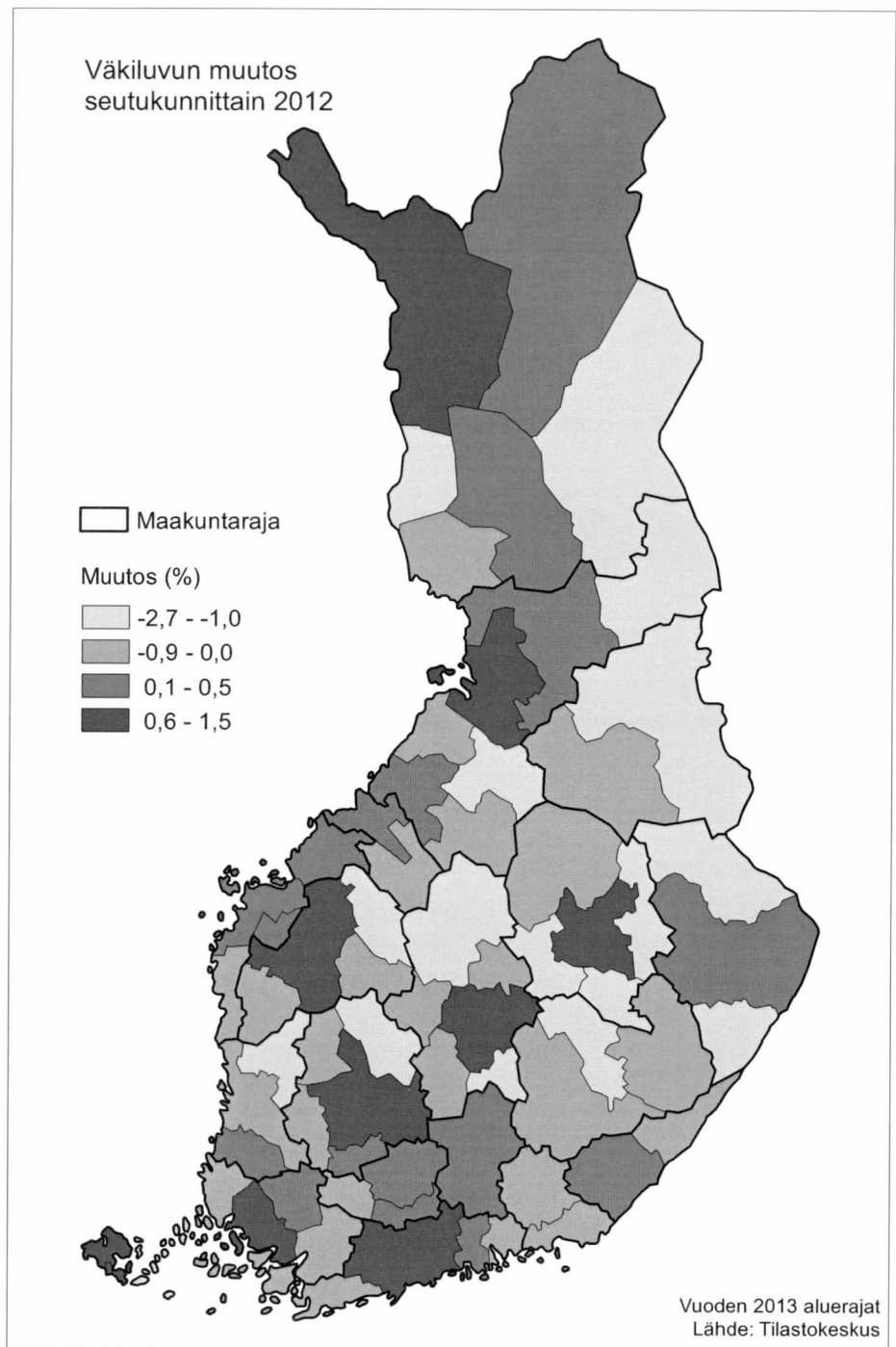
Kuva 2.3. Väkiluku seutukunnittain 2012.

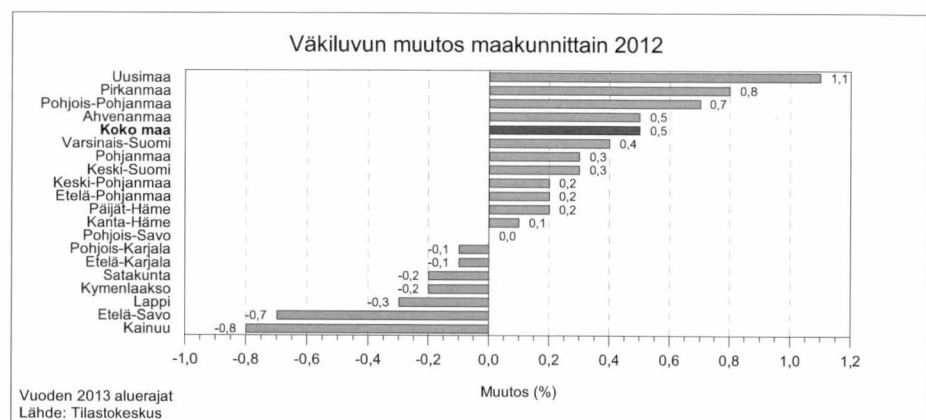
Kuva 2.4. Väkiluku seutukunnittain 2012.

Kuva 2.5. Väkiluku maakunnittain 2012.

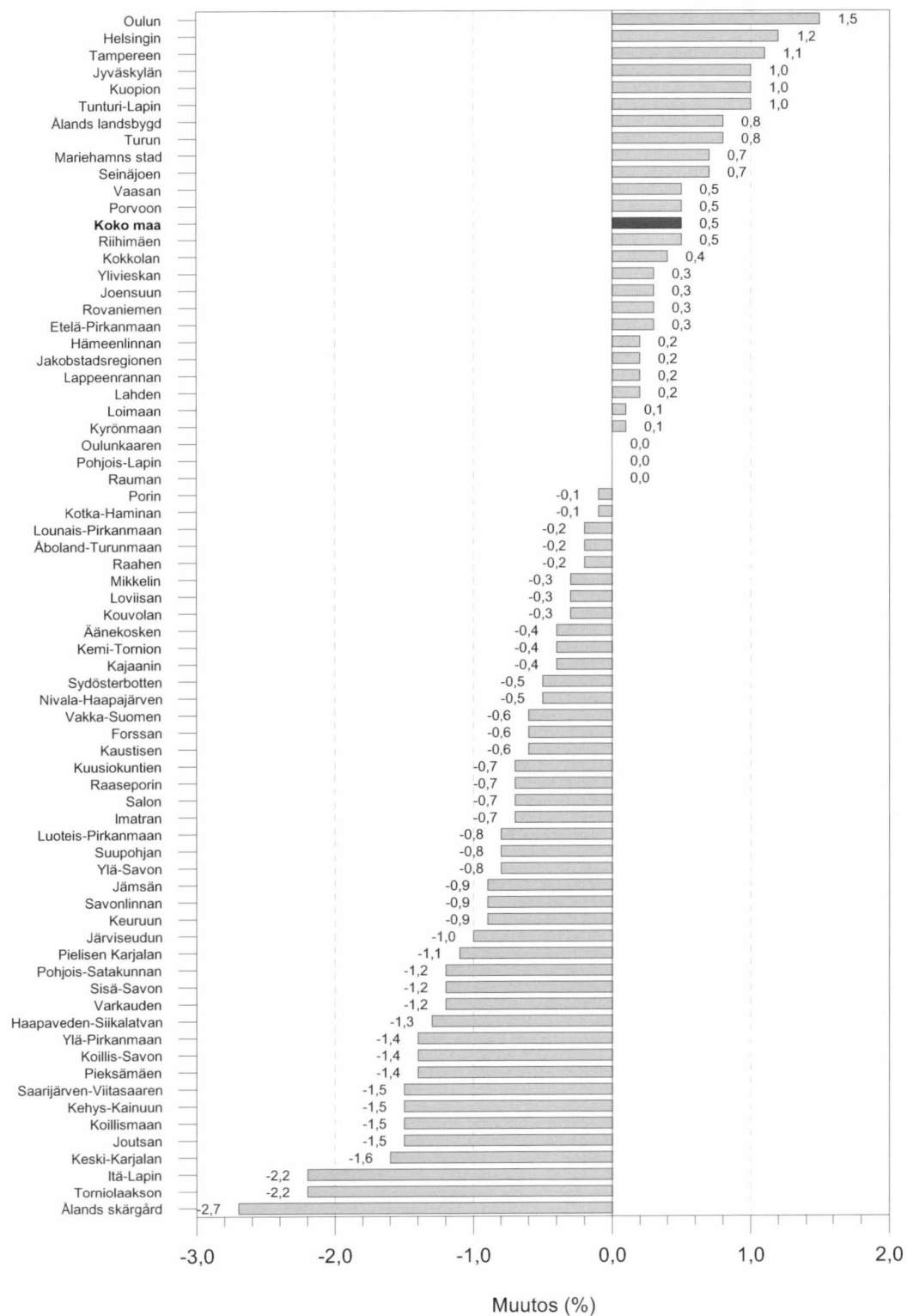
Kuva 2.6. Väkiluvun muutos seutukunnittain 2012.

Kuva 2.7. Väkiluvun muutos maakunnittain 2012.

Väkiluvun muutos seutukunnittain 2012

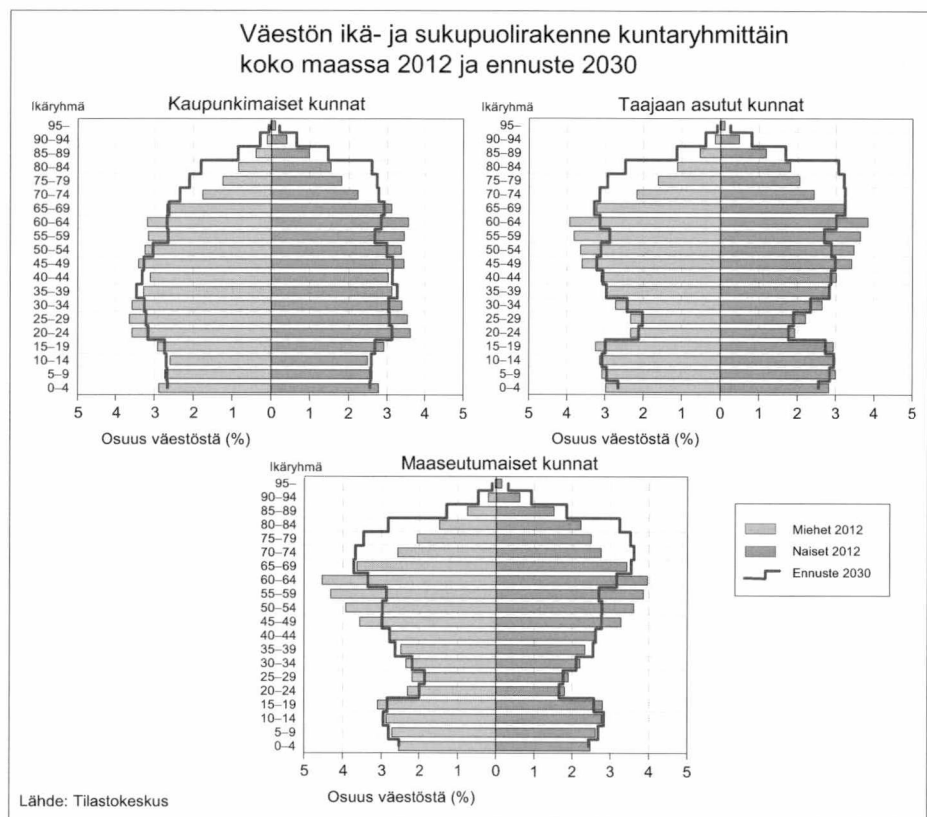
Vuoden 2013 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 2.8. Väkiluvun muutos seutukunnittain 2012.

Ikä- ja sukupuolirakenne

Alle 15-vuotiaiden määrä väheni vuosittain ajanjaksolla 1994–2010. Kahden viimeisen vuoden aikana nuorten määrä on taas kasvanut. Vuosi 2008 oli ensimmäisen väestötilastojen historiassa, kun yli 64-vuotiaita oli enemmän kuin alle 15-vuotiaita. Vuonna 2012 heitä oli jo lähes 127 000 enemmän (kuva 2.47.).

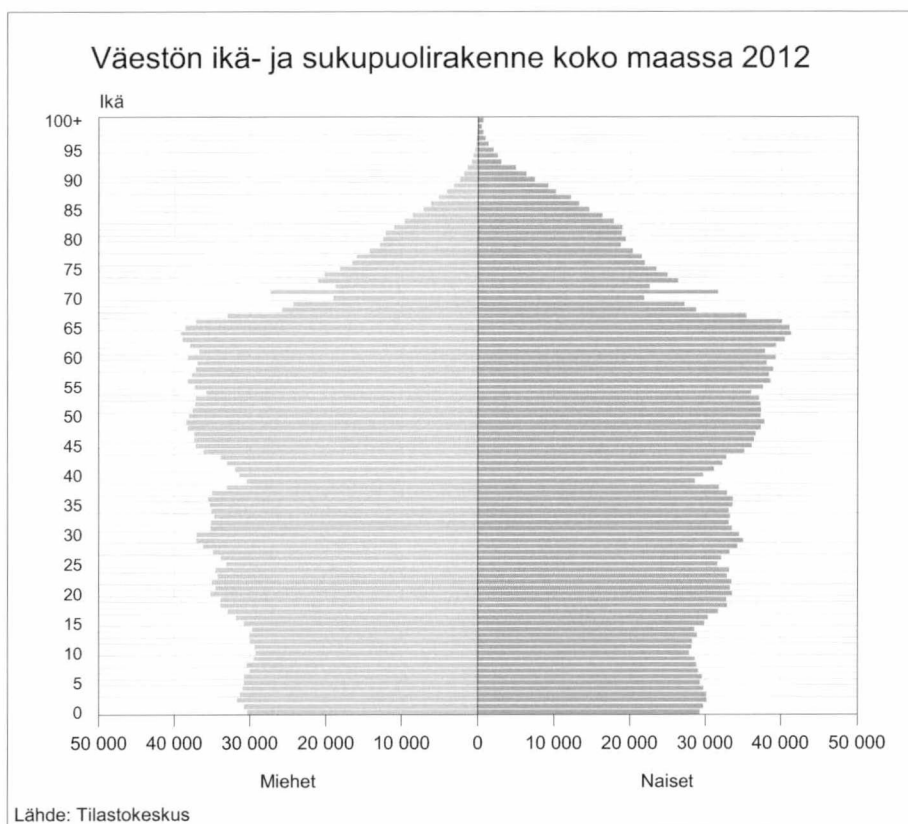
Väestön ikä- ja sukupuolirakenteessa on suuria eroja eri kuntaryhmien välillä. Kaupunkimaisissa kunnissa ikärakenne on suhteellisen tasapainoinen. Nuoria ikäluokkia on hieman vanhempia vähemmän, mutta kuitenkin huomattavasti enemmän kuin taajaan asutuissa tai varsinkin maaseutumaisissa kunnissa. Niissä nuorten aikuisten osuus on huomattavan pieni. Kaupunkimaisissa kunnissa naisten osuus on miesten osuutta suurempi. Maaseutumaisissa kunnissa tilanne on päinvastainen.

Kuva 2.9. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne kuntaryhmittäin koko maassa 2012 ja ennuste 2030.

Vuonna 2012 suurimman ikäryhmän muodostivat 64-vuotiaat. Tässä ikäryhmässä, kuten kaikissa yli 53-vuotiaiden ikäryhmissä on naisemmisyys. Vanhimmissa ikäluokissa naisten osuus on huomattavasti miesten osuutta suurempi, esimerkiksi yli 85-vuotiaista 73,5 % on naisia.

Väestön ikärakenne vaihtelee alueellisesti. Alle 7-vuotiaiden osuus oli suurin Pohjois-Pohjanmaan seutukunnissa vuonna 2012. Oulun seutukunnassa alle kouluikäisiä oli suhteellisesti eniten, 10,7 % ja Ylivieskan seutukunnassakin lähes 10 %. Myös alle 15-vuotiaita oli näissä seutukunnissa eniten, yli viidennes alueen väestöstä. Suhteellisesti vähiten lapsia ja nuoria oli Itä-Lapin ja Torniolaakson seutukunnissa. Maakuntatasolla alle 15-vuotiaiden osuus oli pienin Etelä-Savossa.

Kuva 2.10. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne koko maassa 2012.

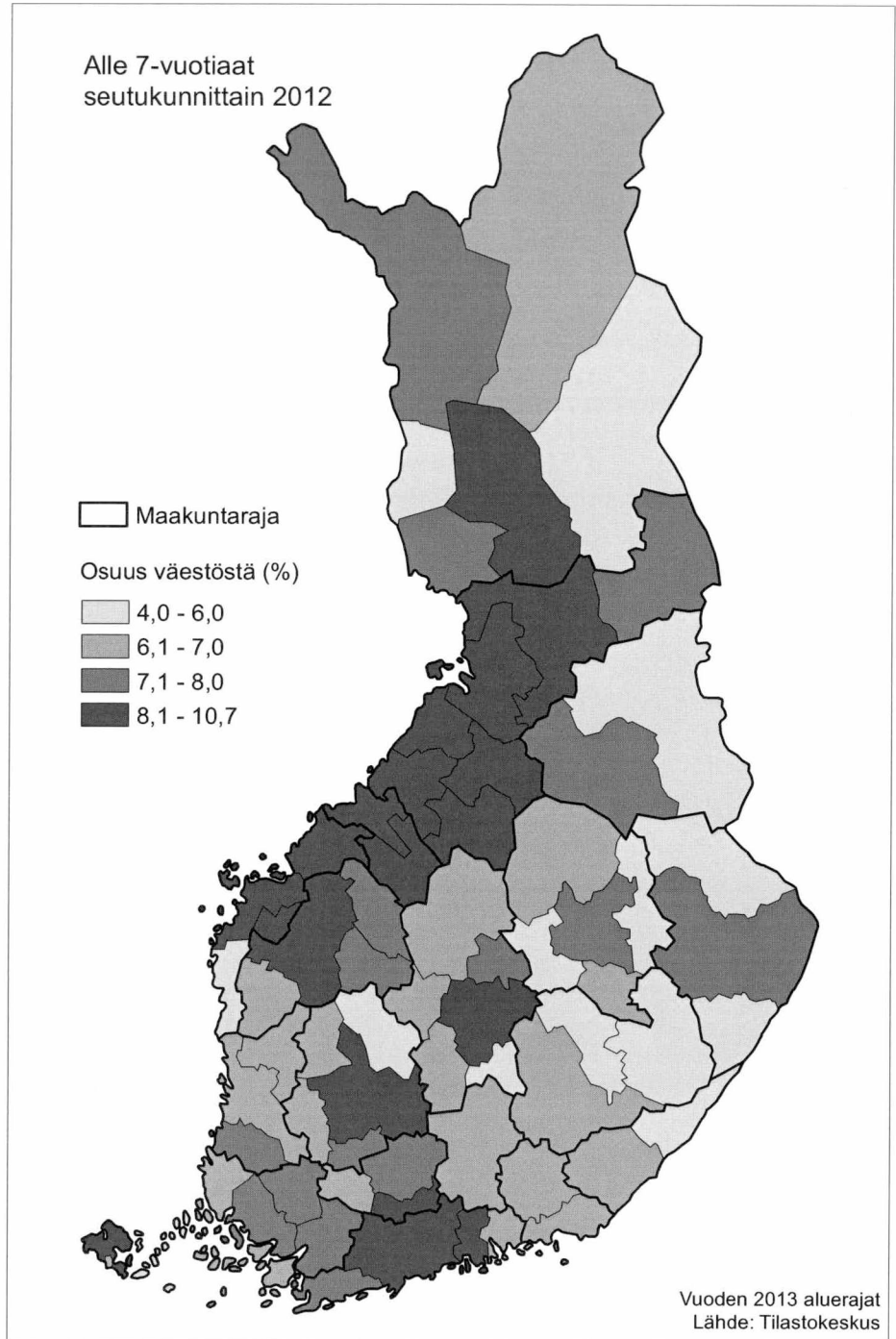
Työikäisten (15–64-vuotiaat) osuus väestöstä vaihteli seutukunnittain lähes 12 prosenttiyksikköä, vajaasta 57 prosentista yli 64 prosenttiin. Suhteellisesti eniten työikäisiä oli Helsingin, Jyväskylän ja Rovaniemen seutukunnissa, vähiten Joutsan ja Ylä-Pirkanmaan seutukunnissa. Uudenmaan maakunnassa työikäisten osuus oli suurin, mutta myös Pirkanmaalla työikäisiä oli enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Etelä-Savossa ja Etelä-Pohjanmaalla tämän ikäryhmän osuus väestöstä oli pienin.

Vuonna 2012 yli 64-vuotiaita oli suhteellisesti eniten Etelä-Savon ja vähiten Uudenmaan maakunnassa. Seutukunnista suurin vanhimpien ikäluokkien osuus oli Joutsassa, jossa heitä oli lähes kolmannes alueen väestöstä. Oulun seutukunnassa yli 64-vuotiaita oli vähiten, noin 13 % väestöstä.

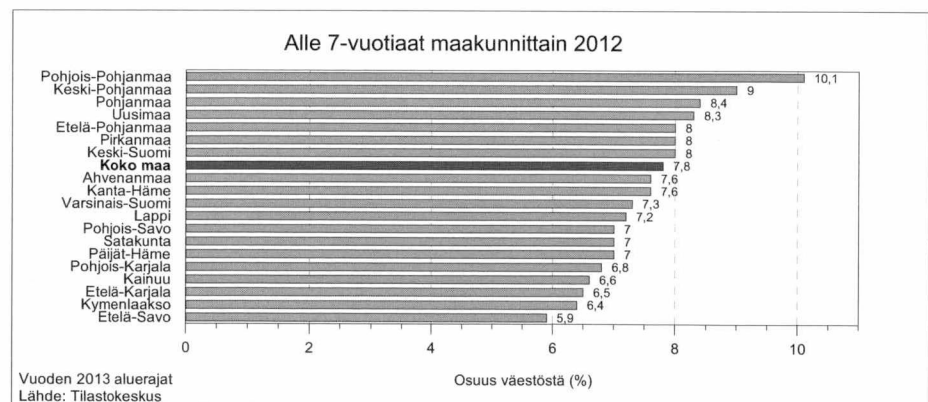
Demografinen eli väestöllinen huoltosuhde kuvaa alle 15-vuotiaiden ja yli 64-vuotiaiden määrää sataa työikäistä (15–64-vuotiaat) kohti. Koko maassa huoltosuhde oli 54,2 vuonna 2012. Alhaisin huoltosuhde oli Helsingin seutukunnassa ja korkein Joutsan seutukunnassa. Maakunnista huoltosuhde oli selvästi alhaisin Uudellamaalla ja korkein Etelä-Savossa (myös kuva 2.52.).

Vuonna 2012 Oulun seutukunnan väestö oli maan nuorinta keski-ikä ollessa 36,7 vuotta. Itä-Lapin, Joutsan ja Torniolaakson seutukunnissa väestön keski-ikä oli korkein, yli 50 vuotta. Koko maassa keski-ikä oli 41,8 vuotta.

Yli puolet maakunnista ja seutukunnista (39 seutukuntaa) on sukupuolirakenteeltaan naisenemmistöisiä. Ahvenanmaalla sijaitsee sekä nais- että miesenemmistöisin seutukunta, sillä Mariehamns stadin seutukunnassa on tuhatta miestä kohti 1 089 naista. Vastaava luku Ålands skärgårdin seutukunnassa on 877. Yleisesti eniten miehiä suhteessa naisiin on Pohjois-Suomen seutukunnissa.

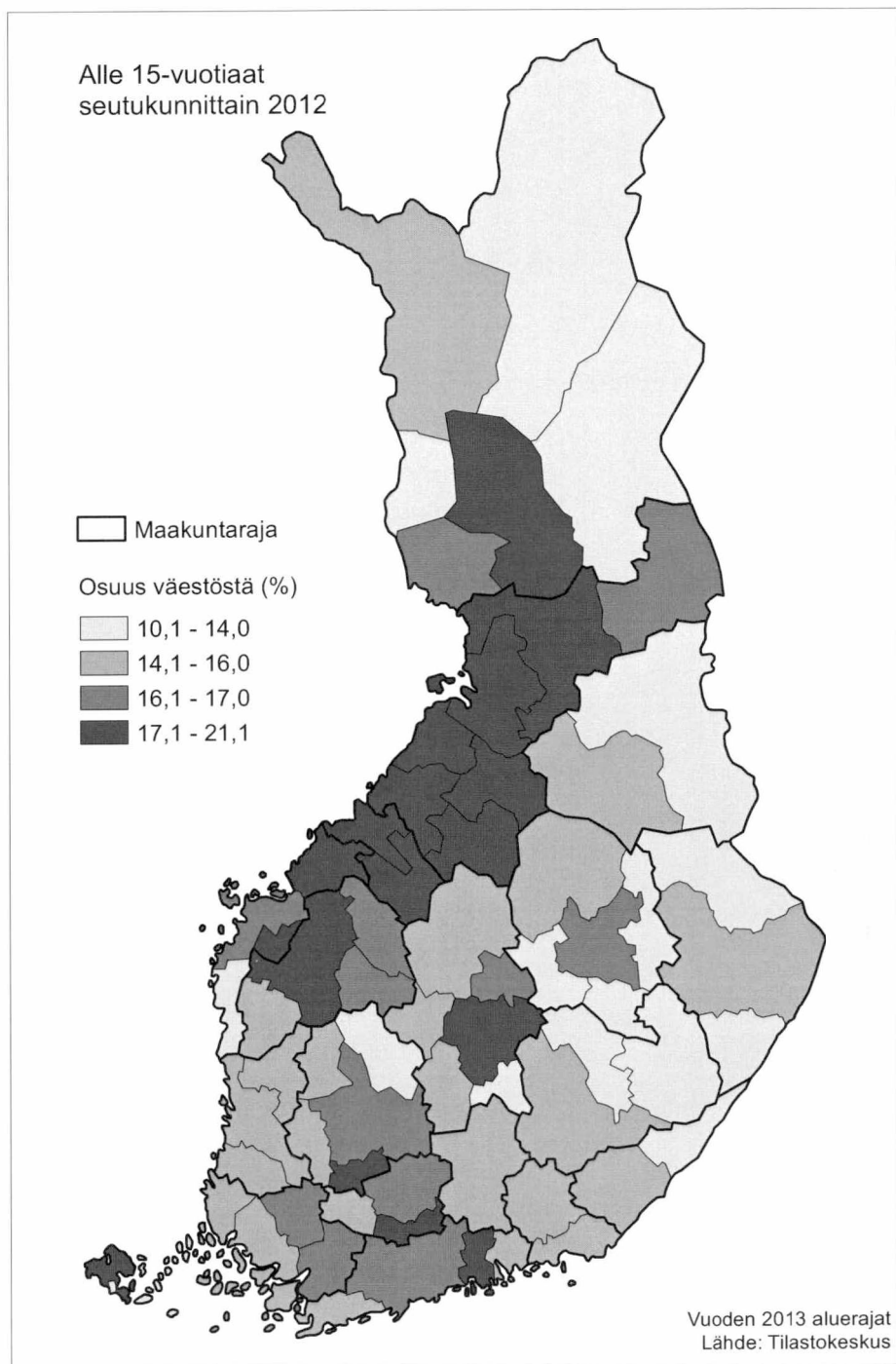

Kuva 2.11. Alle 7-vuotiaat seutukunnittain 2012.

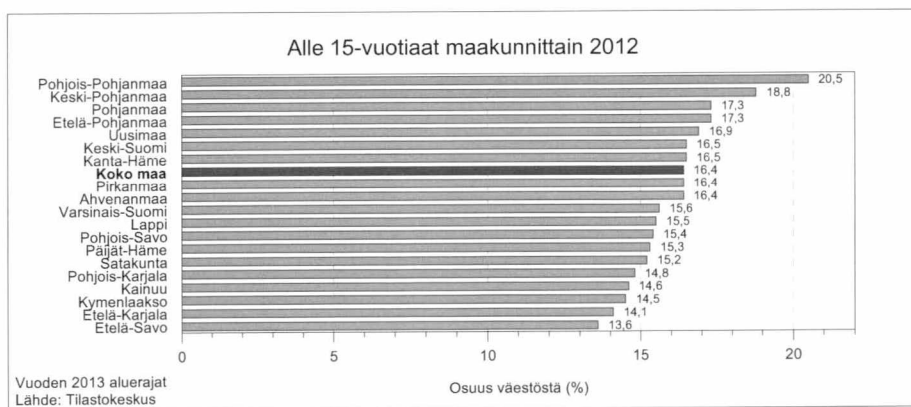

Kuva 2.12. Alle 7-vuotiaat maakunnittain 2012.

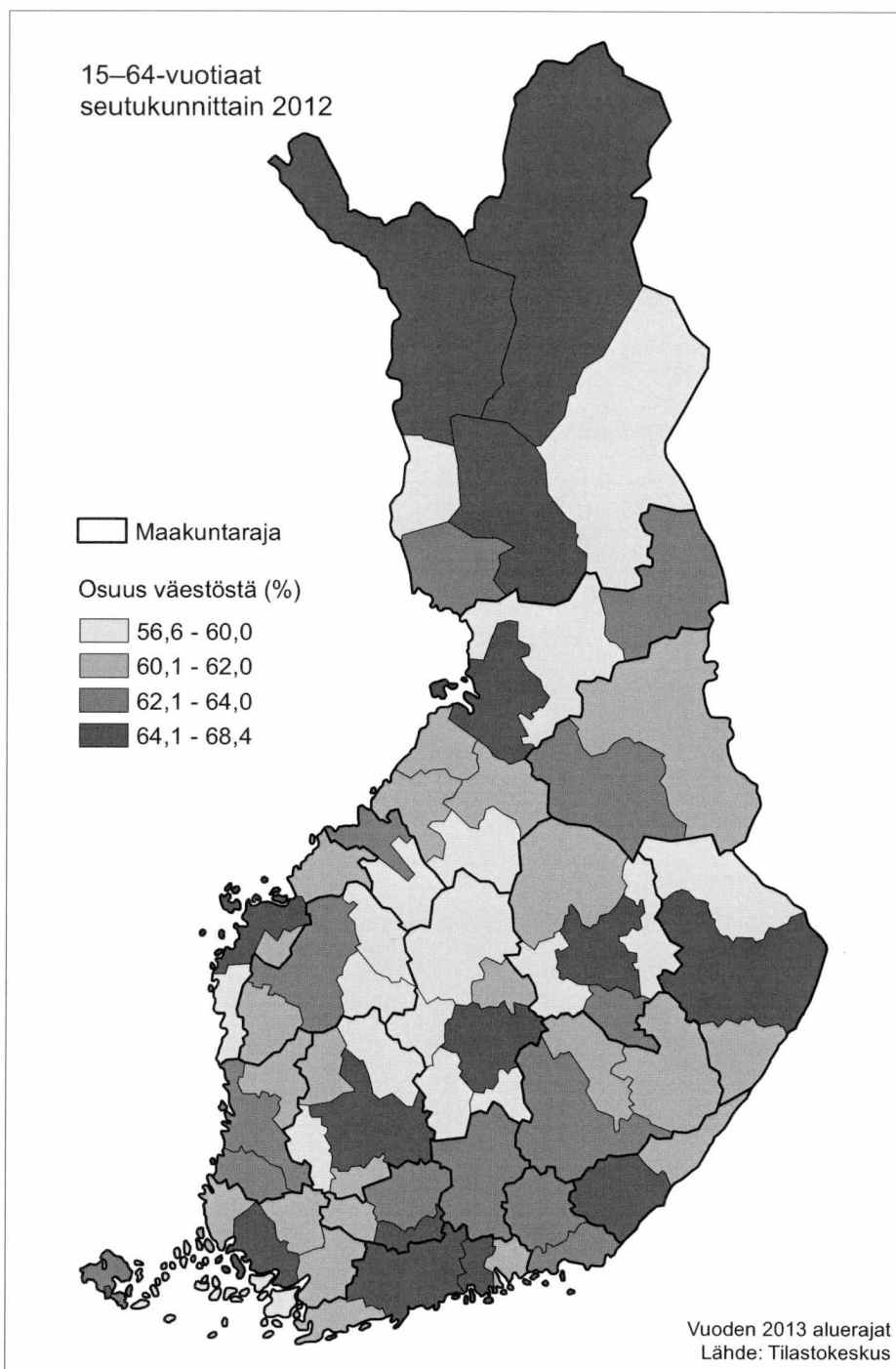

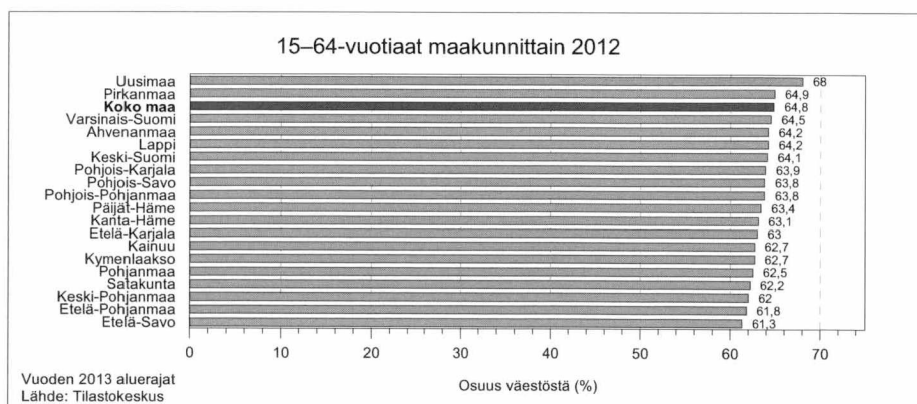
Kuva 2.13. Alle 15-vuotiaat seutukunnittain 2012.

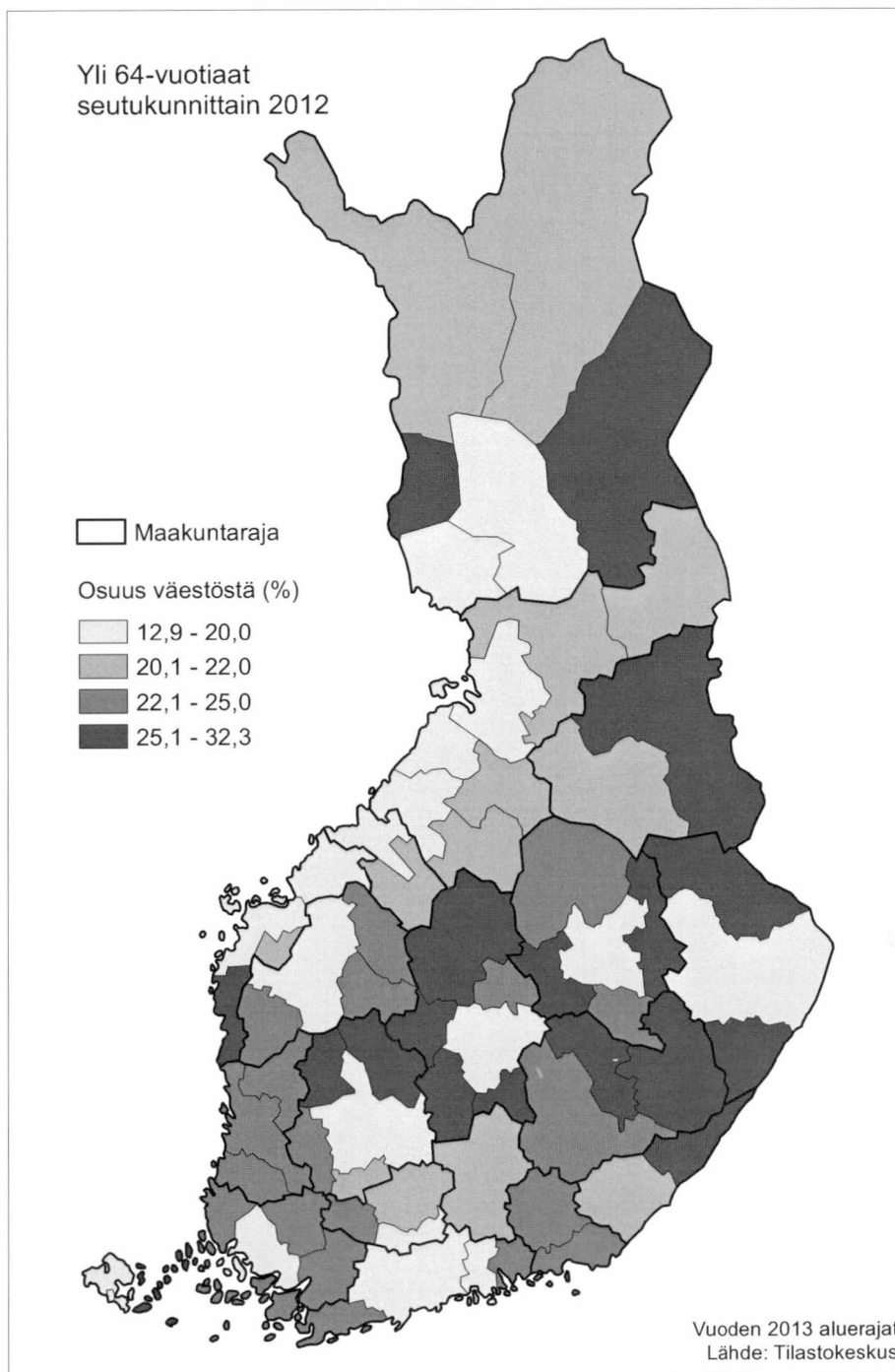
Kuva 2.14. Alle 15-vuotiaat maakunnittain 2012.

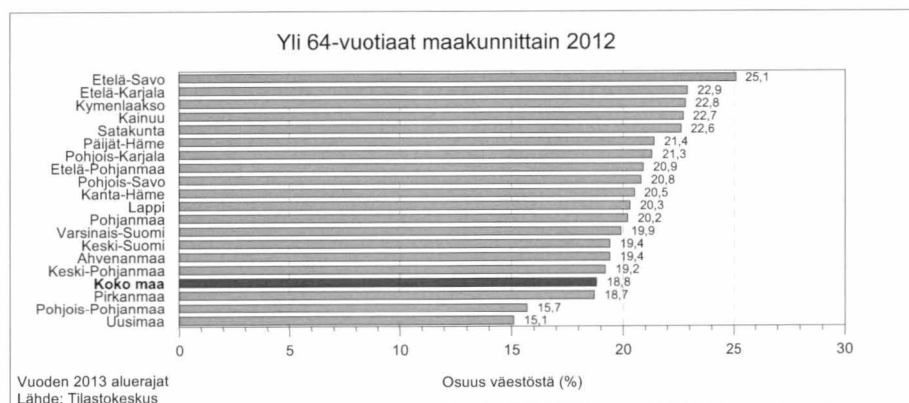
Kuva 2.15. 15–64-vuotiaat seutukunnittain 2012.

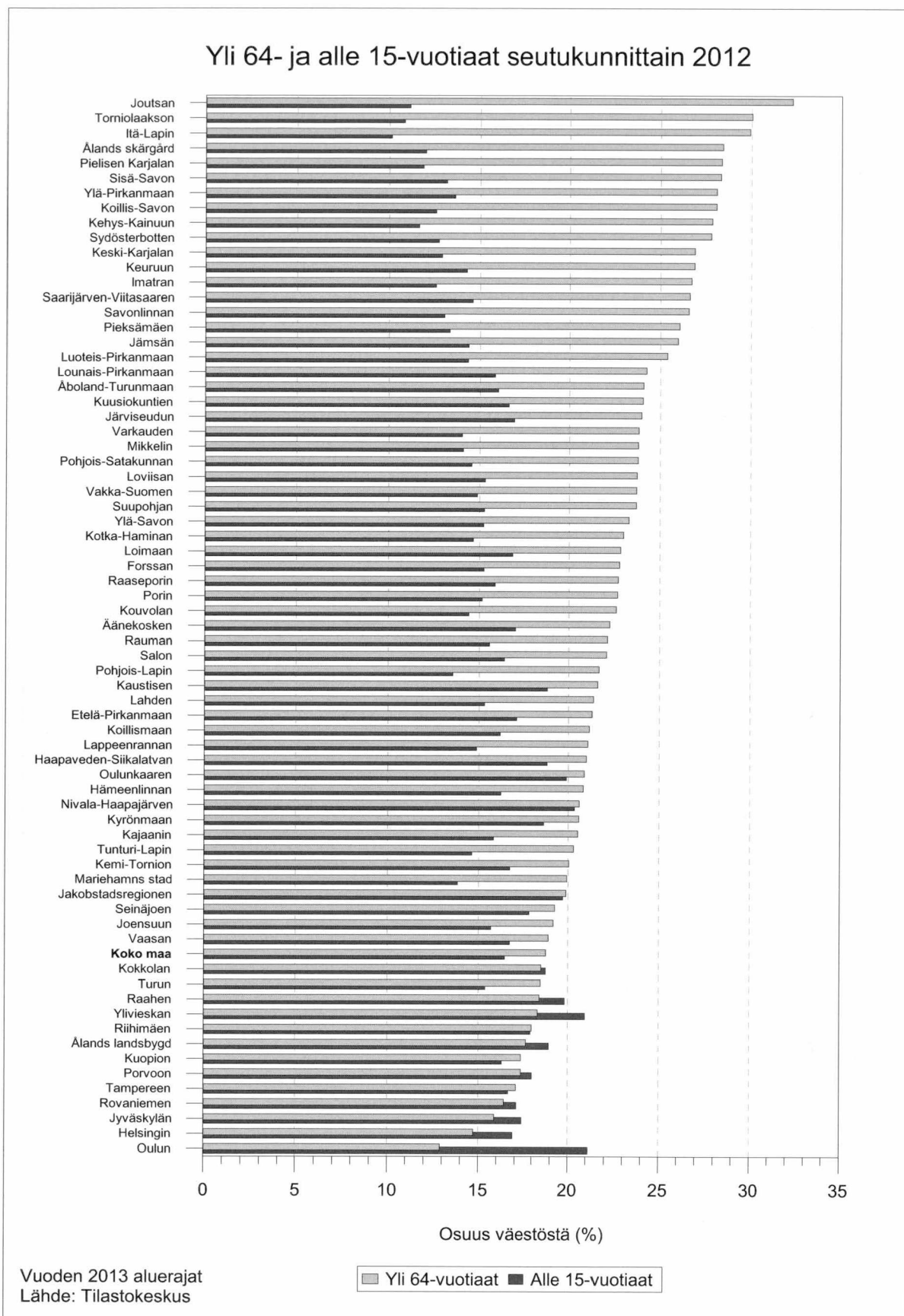
Kuva 2.16. 15–64-vuotiaat maakunnittain 2012.

Kuva 2.17. Yli 64-vuotiaat seutukunnittain 2012.

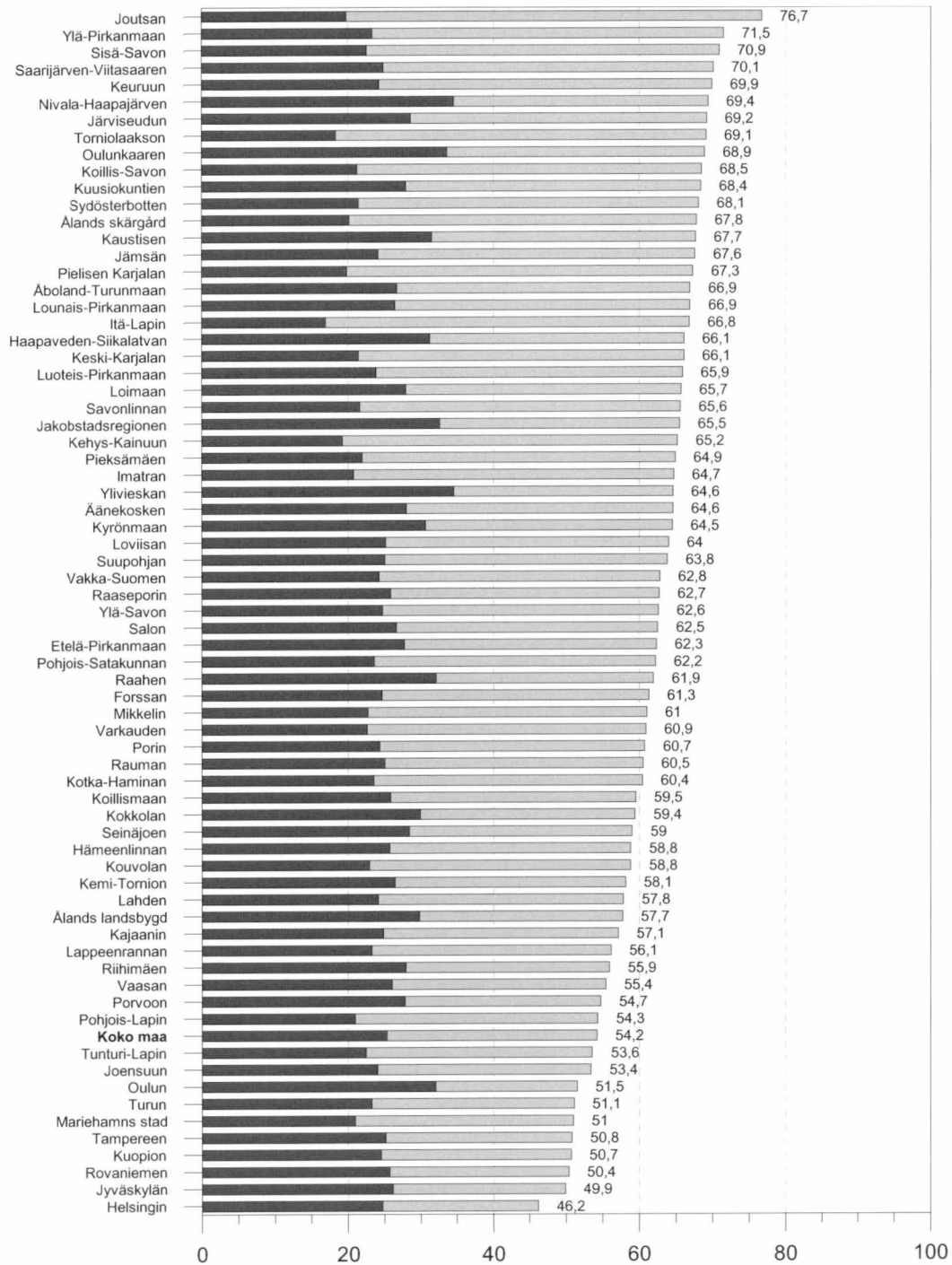

Kuva 2.18. Yli 64-vuotiaat maakunnittain 2012.

Kuva 2.19. Yli 64- ja alle 15-vuotiaat seutukunnittain 2012.

Demografinen huoltosuhde seutukunnittain 2012

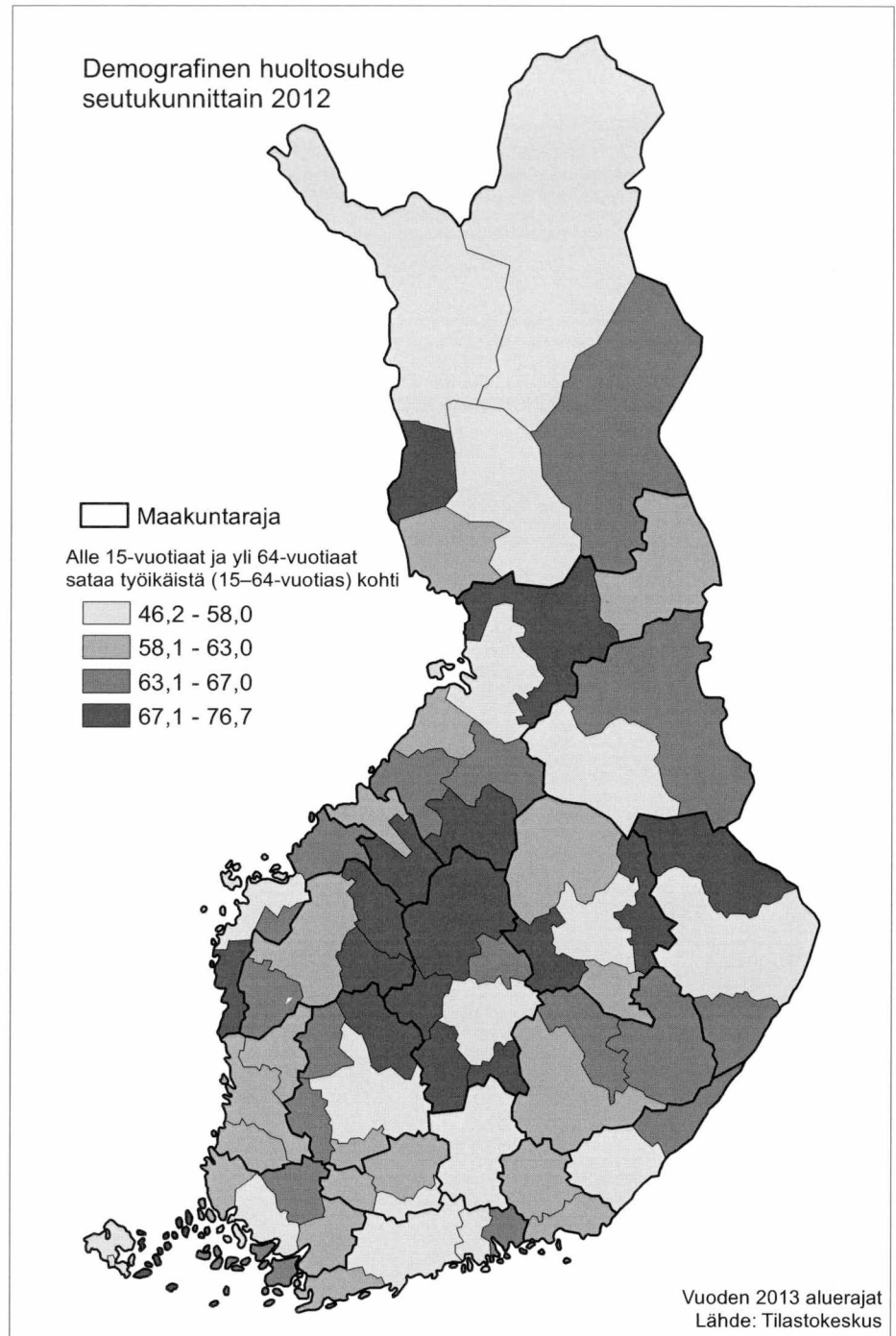

Alle 15-vuotiaat ja yli 64-vuotiaat sataa työkäistä (15–64-vuotias) kohti

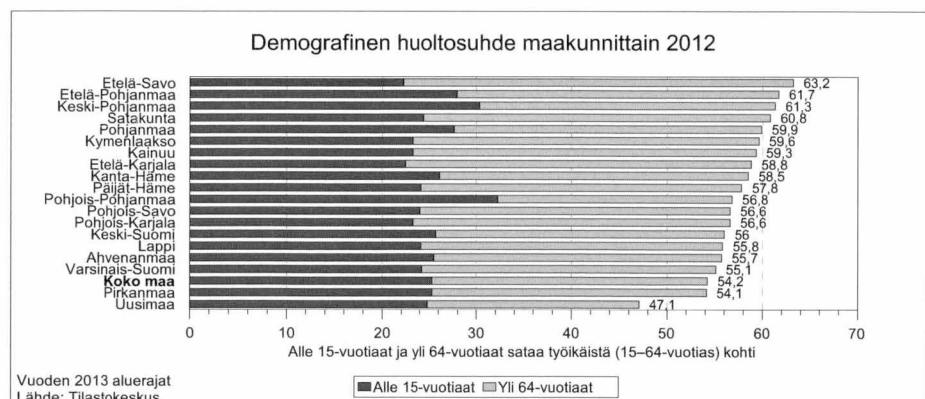
■ Alle 15-vuotiaat ■ Yli 64-vuotiaat

Vuoden 2013 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

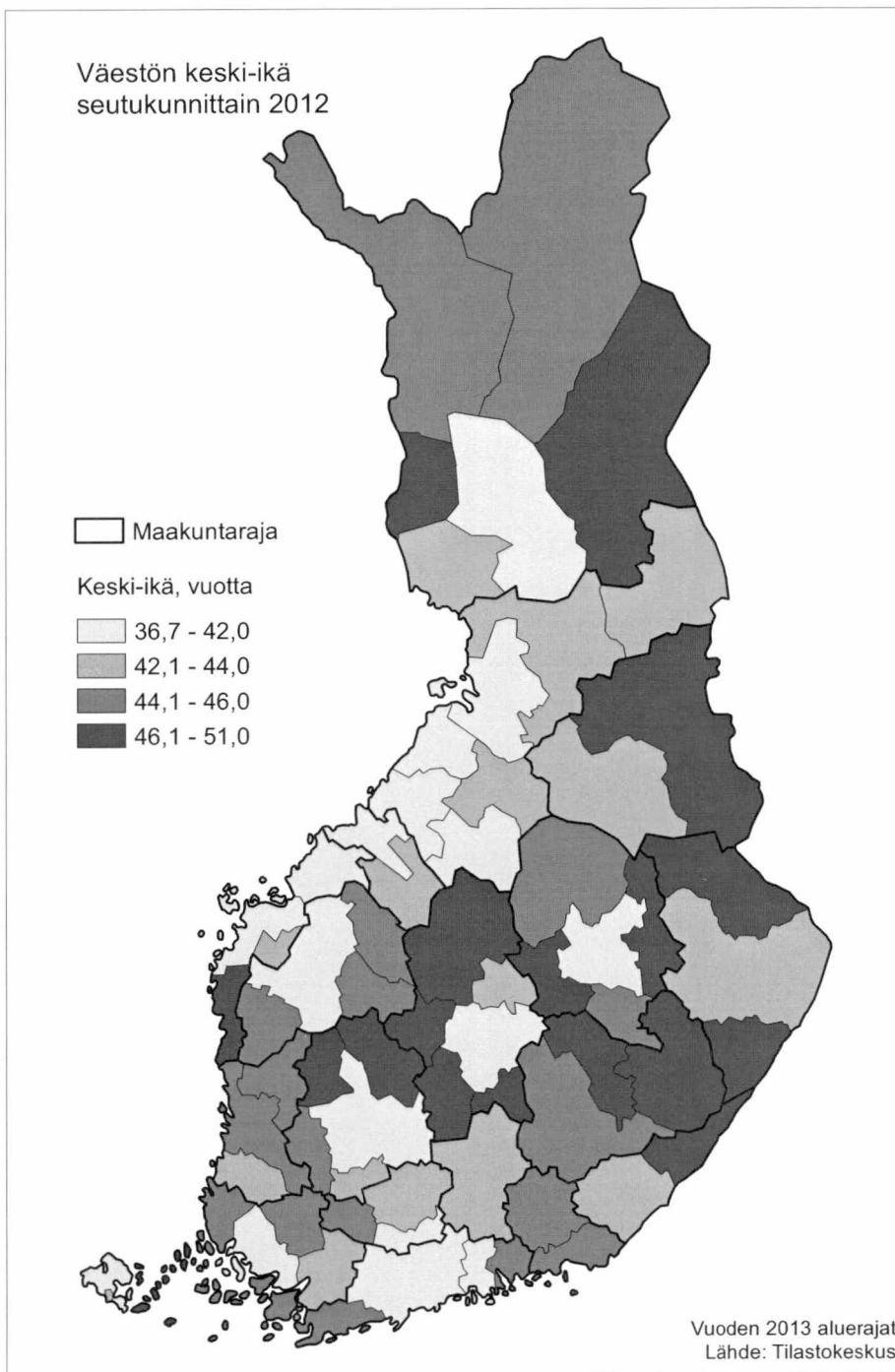
Kuva 2.20. Demografinen huoltosuhde seutukunnittain 2012.

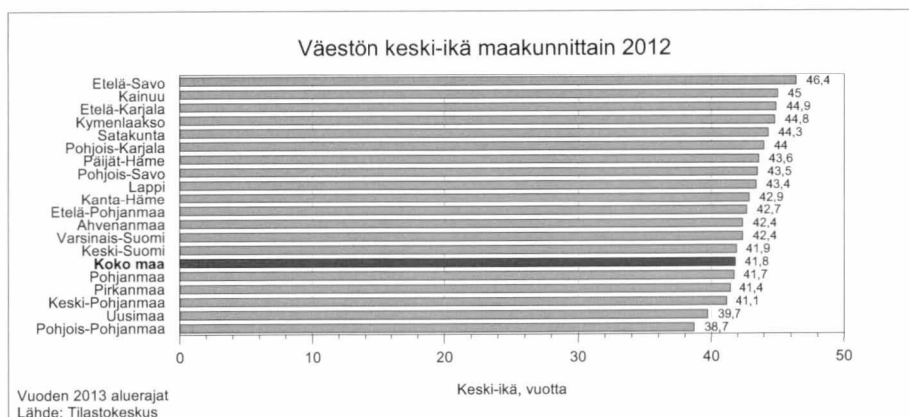
Kuva 2.21. Demografinen huoltosuhde seutukunnittain 2012.

Kuva 2.22. Demografinen huoltosuhde maakunnittain 2012.

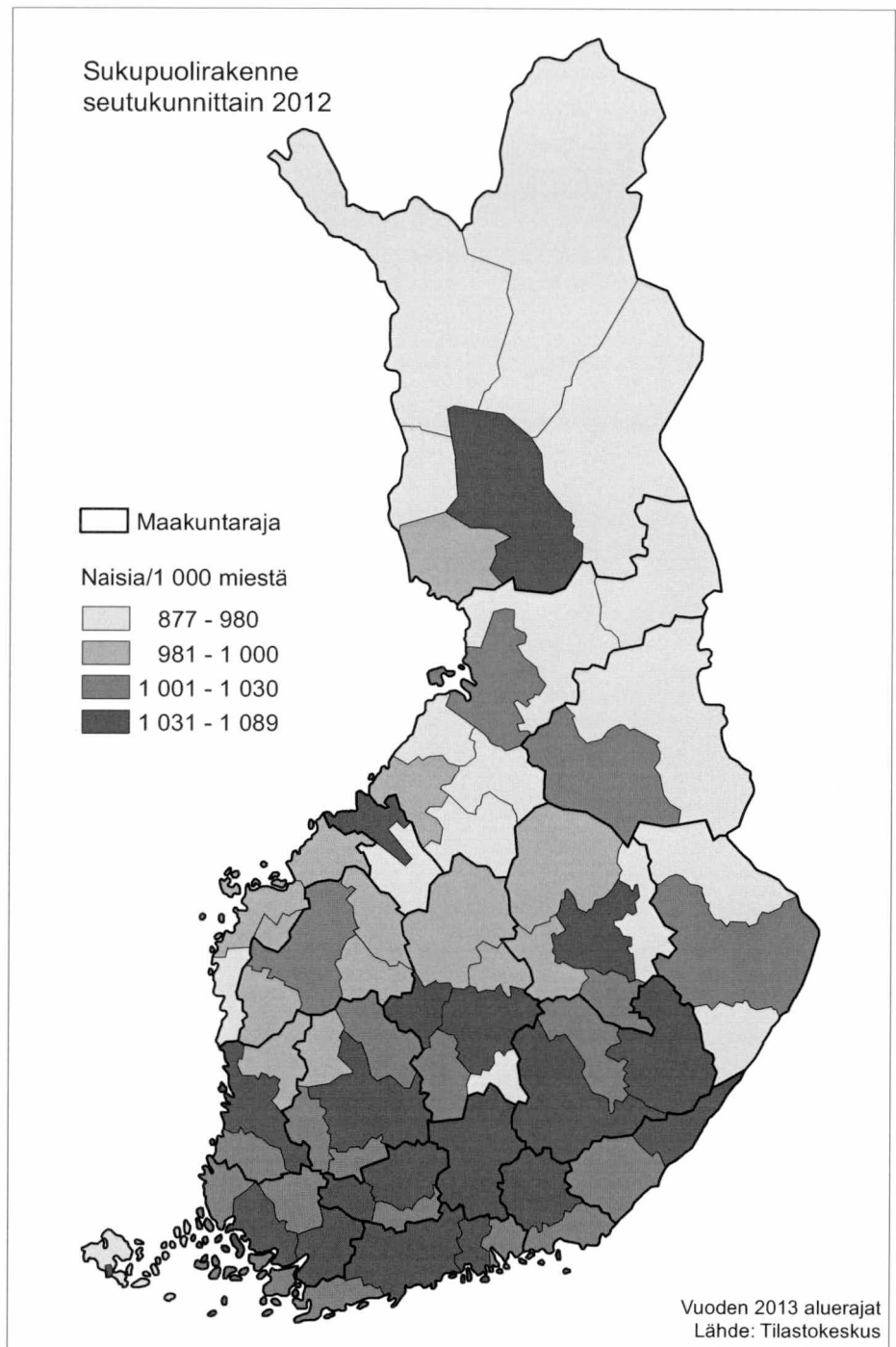

Kuva 2.23. Väestön keski-ikä seutukunnittain 2012.

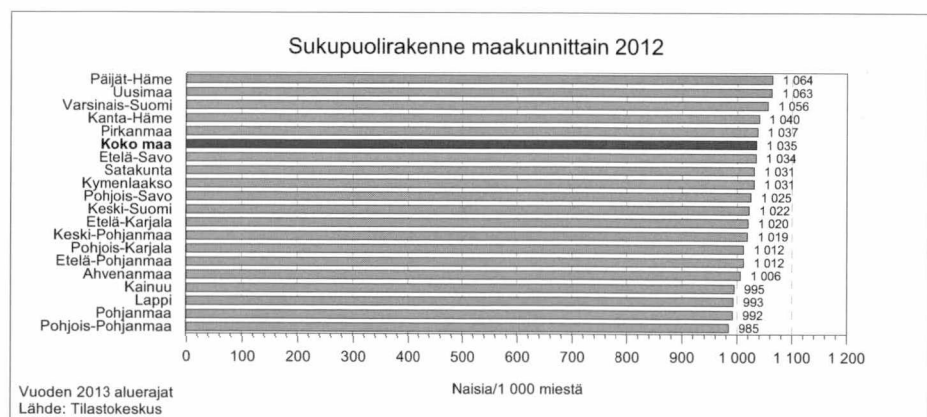

Kuva 2.24. Väestön keski-ikä maakunnittain 2012.

Kuva 2.25. Sukupuolirakenne seutukunnittain 2012.

Kuva 2.26. Sukupuolirakenne maakunnittain 2012.

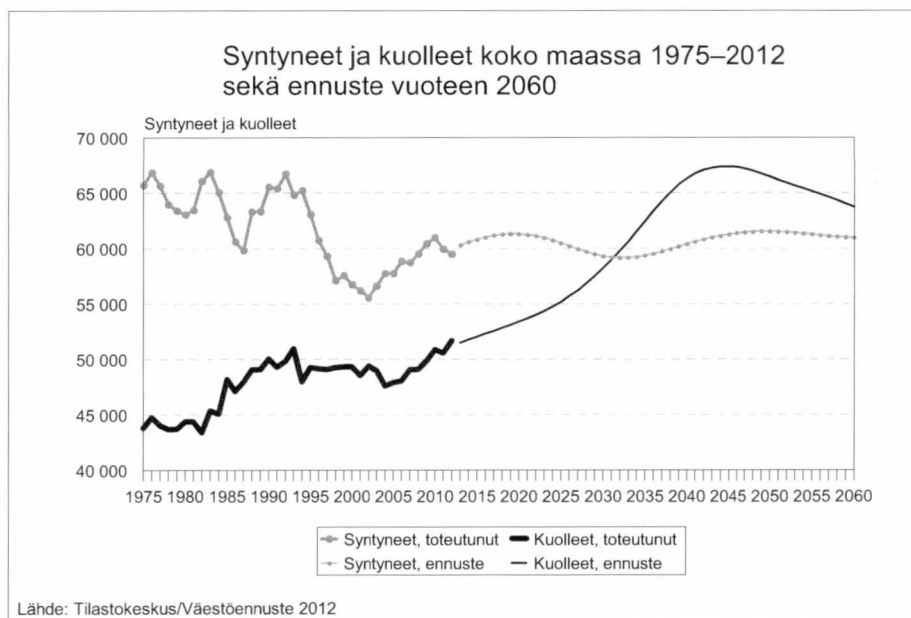

Syntyvyys ja kuolleisuus

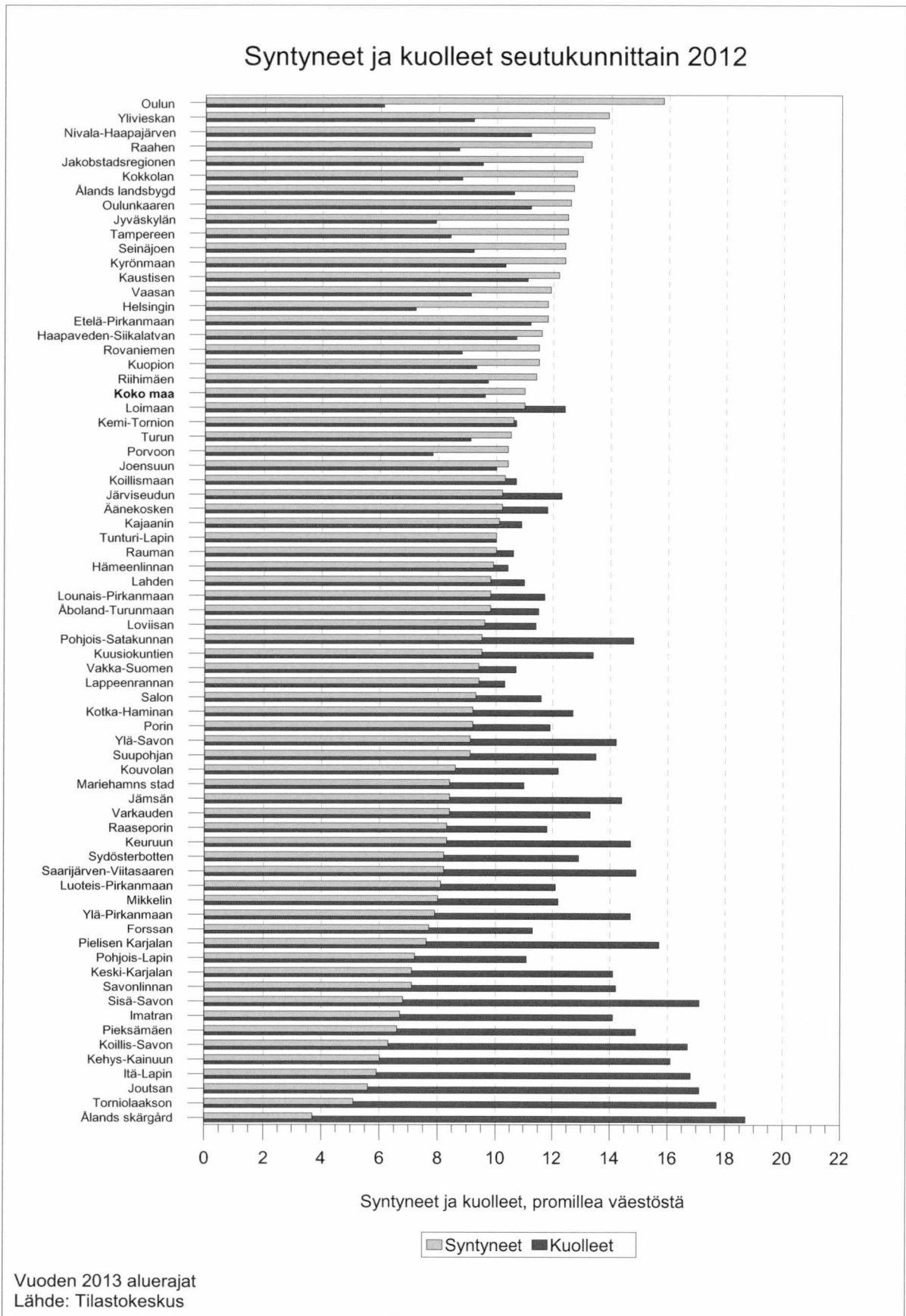
Syntyneiden enemmyydellä eli syntyneiden ja kuolleiden määrän erotuksella ilmaistaan *luonnollisen väestömuutoksen* suuntaa ja suuruutta. Vuonna 2012 koko maassa syntyneitä (59 493 henkeä) oli enemmän kuin kuolleita (51 707 henkeä). Syntyneiden enemmyyden ennustetaan kuitenkin pienehkön tulevaisuudessa. Kuolleiden määrään vaikuttaa vuosittaisen satunnaisvaihtelun lisäksi väestön ikääntyminen.

Syntyvyys oli korkein ja kuolleisuus matalin Oulun seutukunnassa vuonna 2012. Syntyvyys oli siellä 15,8 promillea ja kuolleisuus 6,1 promillea keski-ikäiluvusta. Ålands skärgårdin seutukunnassa syntyvyys oli seutukuntien matalin, 3,7 promillea ja kuolleisuus oli suhteellisesti suurin, 18,7 promillea.

Vuonna 2012 syntyneiden enemmitys oli positiivinen 24 seutukunnassa ja 8 maakunnassa. Suurin syntyneiden enemmitys oli Oulun ja pienin Ålands skärgårdin seutukunnassa. Maakunnista eniten luonnollista väestönkasvua tapahtui Pohjois-Pohjanmaalla ja vähiten Etelä-Savossa.

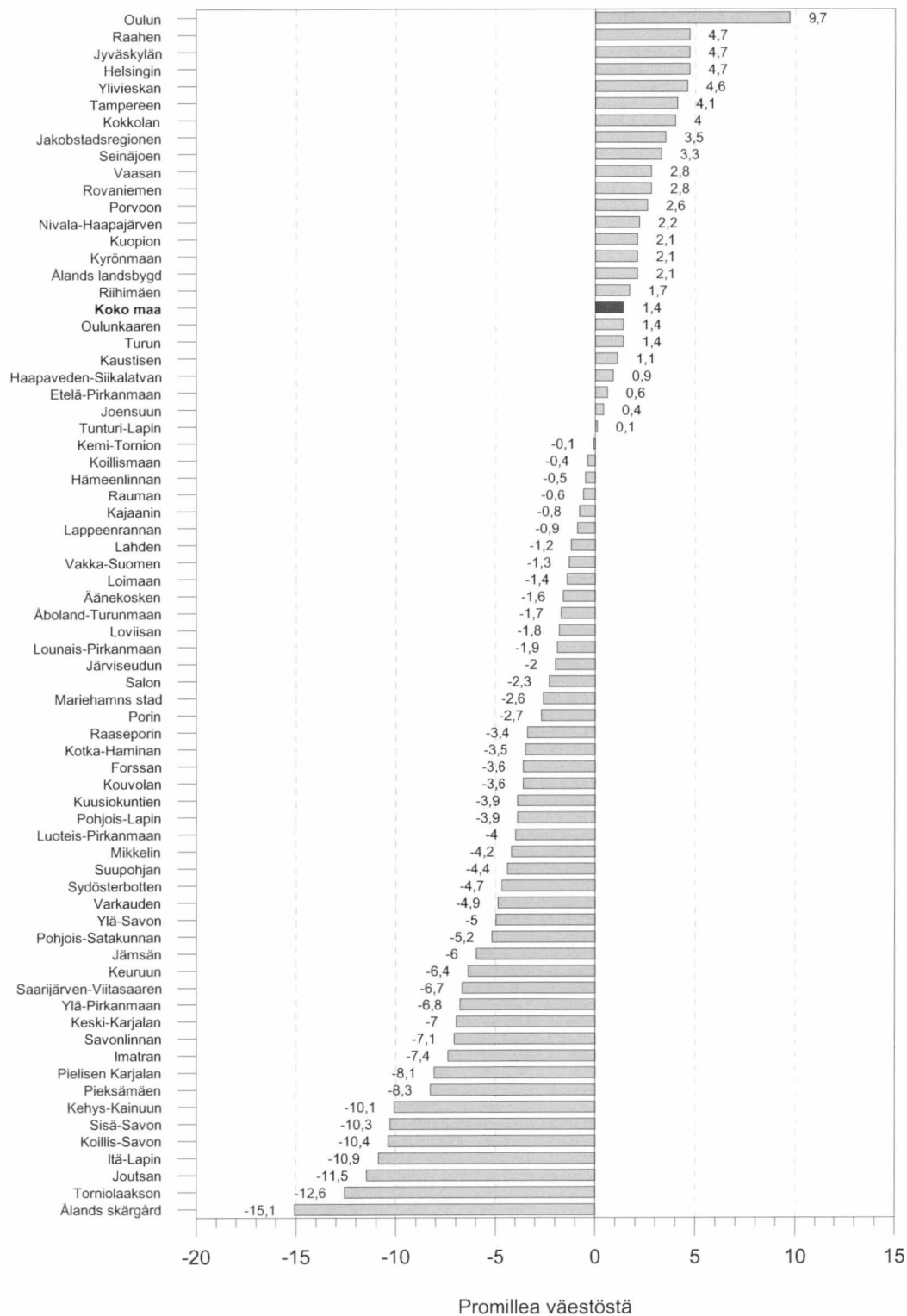

Kuva 2.27. Syntyneet ja kuolleet koko maassa 1975–2012 sekä ennuste vuoteen 2060.

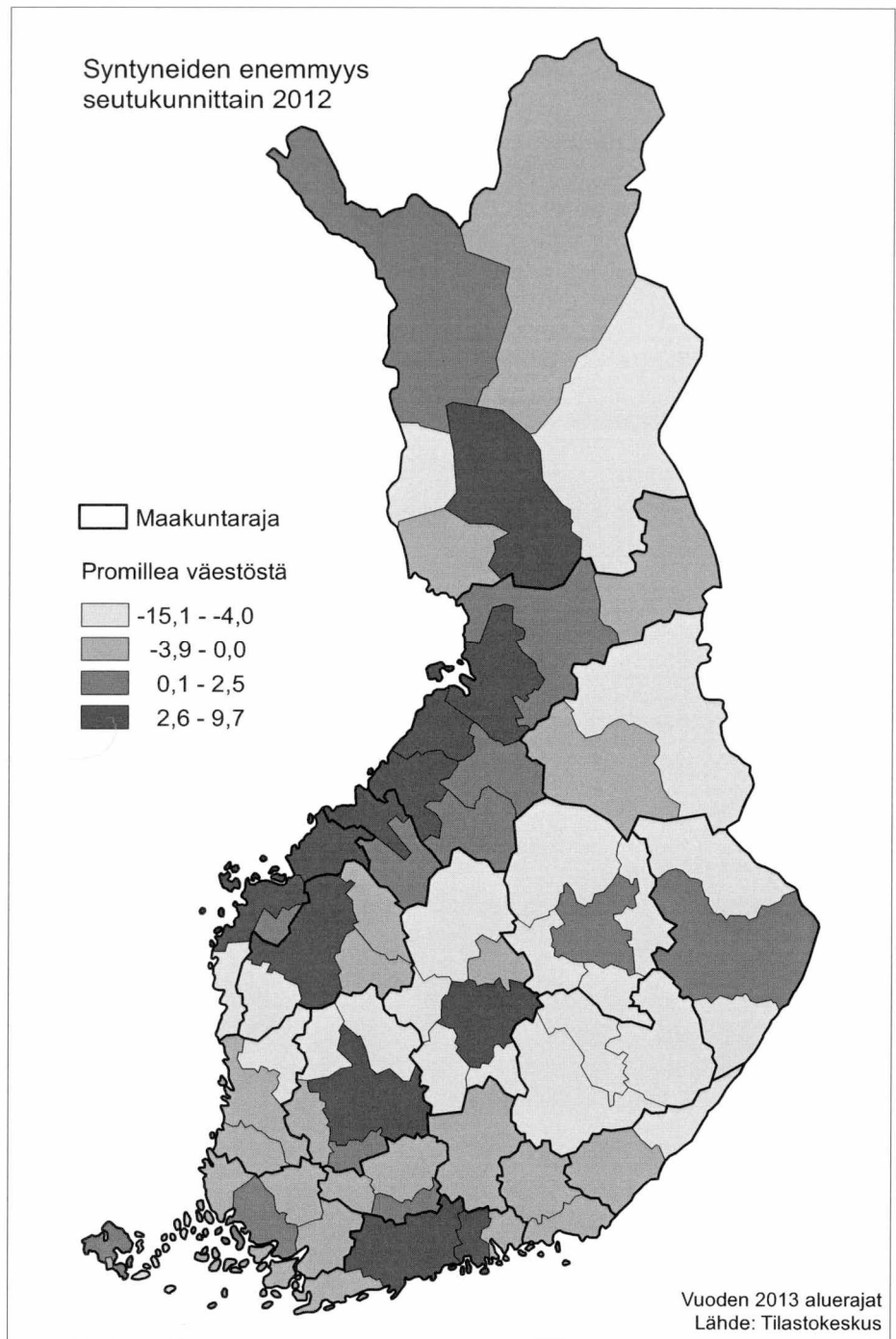
Kuva 2.28. Syntyneet ja kuolleet seutukunnittain 2012.

Syntyneiden enemmitys seutukunnittain 2012

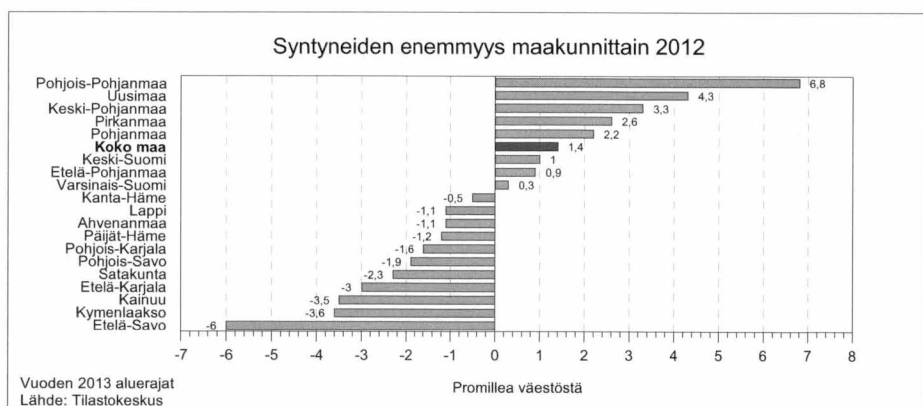

Vuoden 2013 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 2.29. Syntyneiden enemmitys seutukunnittain 2012.

Kuva 2.30. Syntyneiden enemmitys seutukunnittain 2012.

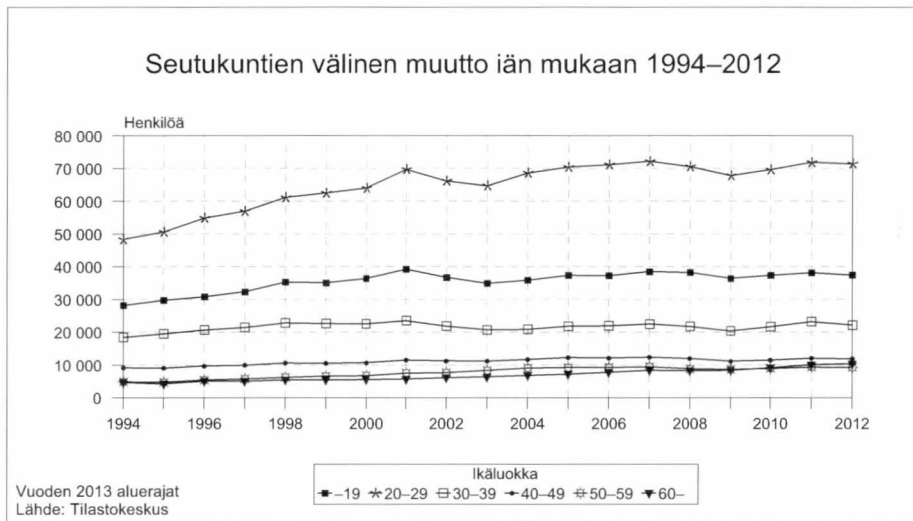

Kuva 2.31. Syntyneiden enemmitys maakunnittain 2012.

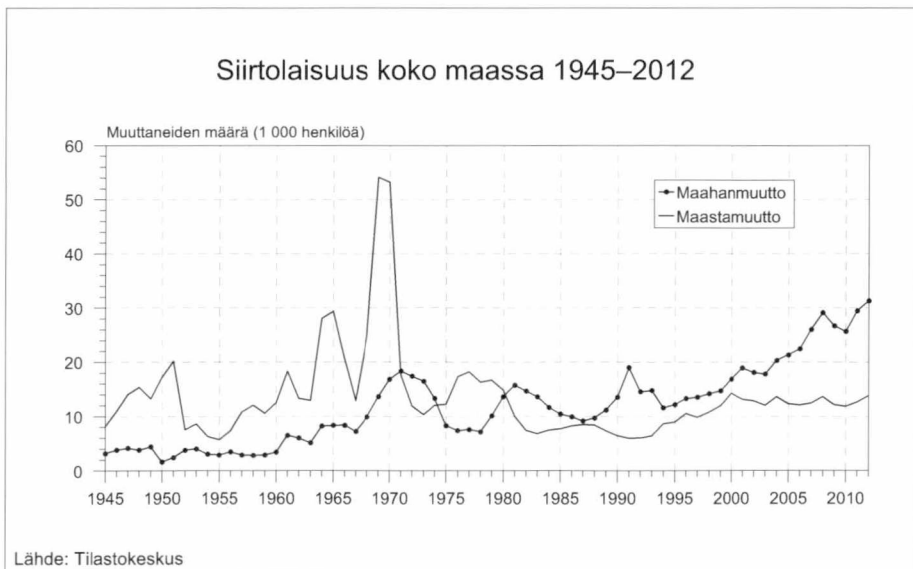
Muuttoliike

Koko maassa kirjattiin 162 800 seutukuntien välistä muuttoa vuonna 2012. Seutukunnan rajan ylittäneistä muuttajista 67 % oli alle 30-vuotiaita. Muuttotase oli positiivinen 27 seutukunnassa samana vuonna. Suhteellisesti eniten muuttovoittoa saivat Mariehamns stadin ja Tunturi-Lapin seutukunnat. Muuttoliikkeen seurauksena suhteellisesti eniten väestöä menettivät Haapaveden-Siikalatvan ja Koillismaan seutukunnat. Maakunnista 15 oli muuttovoittoisia, kärjessä Ahvenanmaa ja Uusimaa. Kainuussa muuttotase oli negatiivisin.

Suomessa maahanmuutto on ollut 1980-luvun alusta alkaen suurempaa kuin maastamuutto. Vuonna 2012 Suomeen muutti yli 17 400 henkilöä enemmän kuin Suomesta pois. Joutsan seutukunnan nettomaahanmuutto oli tuolloin negatiivinen, mutta muissa seutukunnissa ja kaikissa maakunnissa se oli positiivinen. Suhteellisesti voimakkainta maiden välinen nettomuutto oli Sydösterbottenin seutukunnassa ja Uudenmaan maakunnassa.

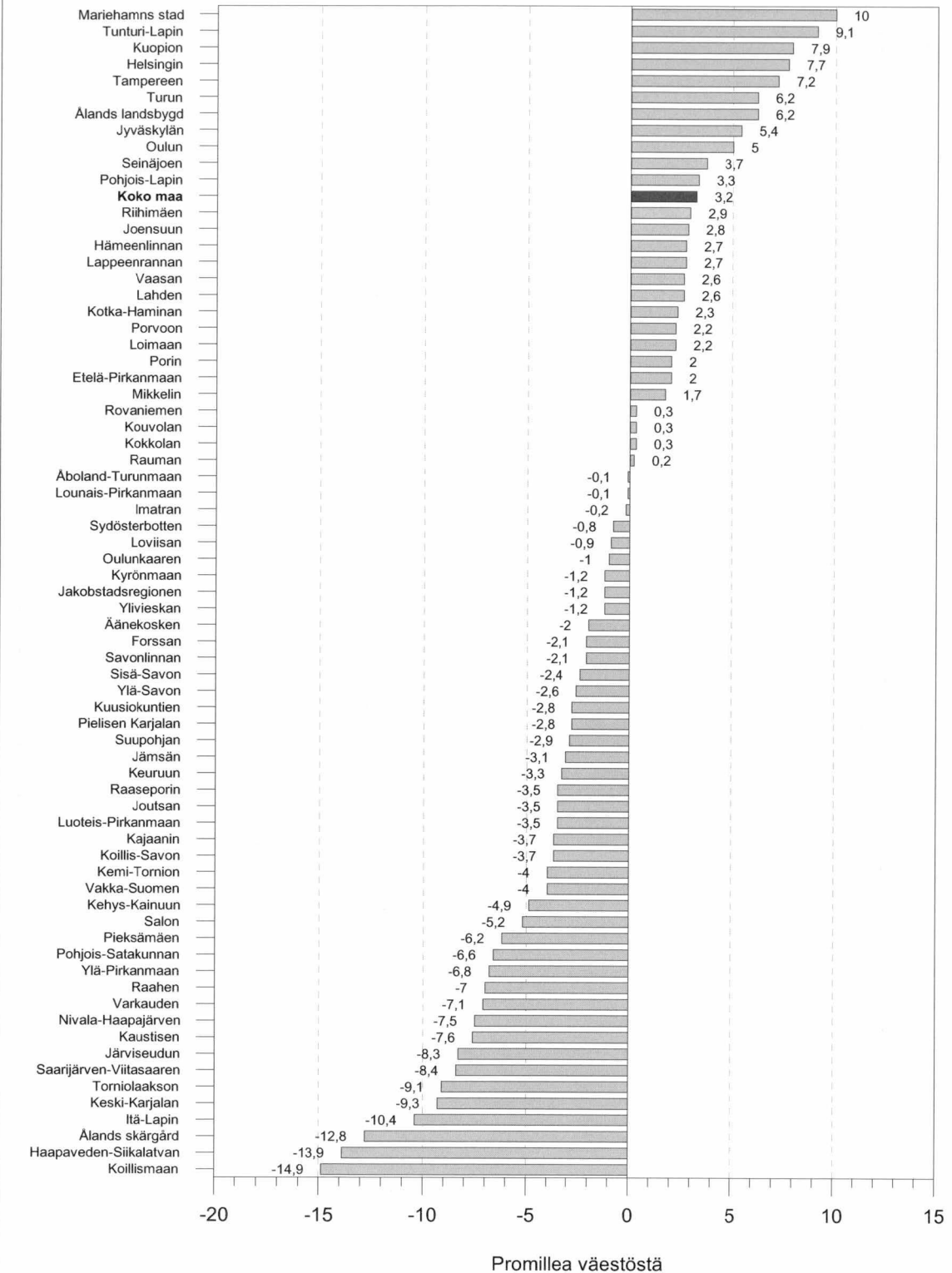

Kuva 2.32. Seutukuntien välinen muutto iän mukaan 1994–2012.

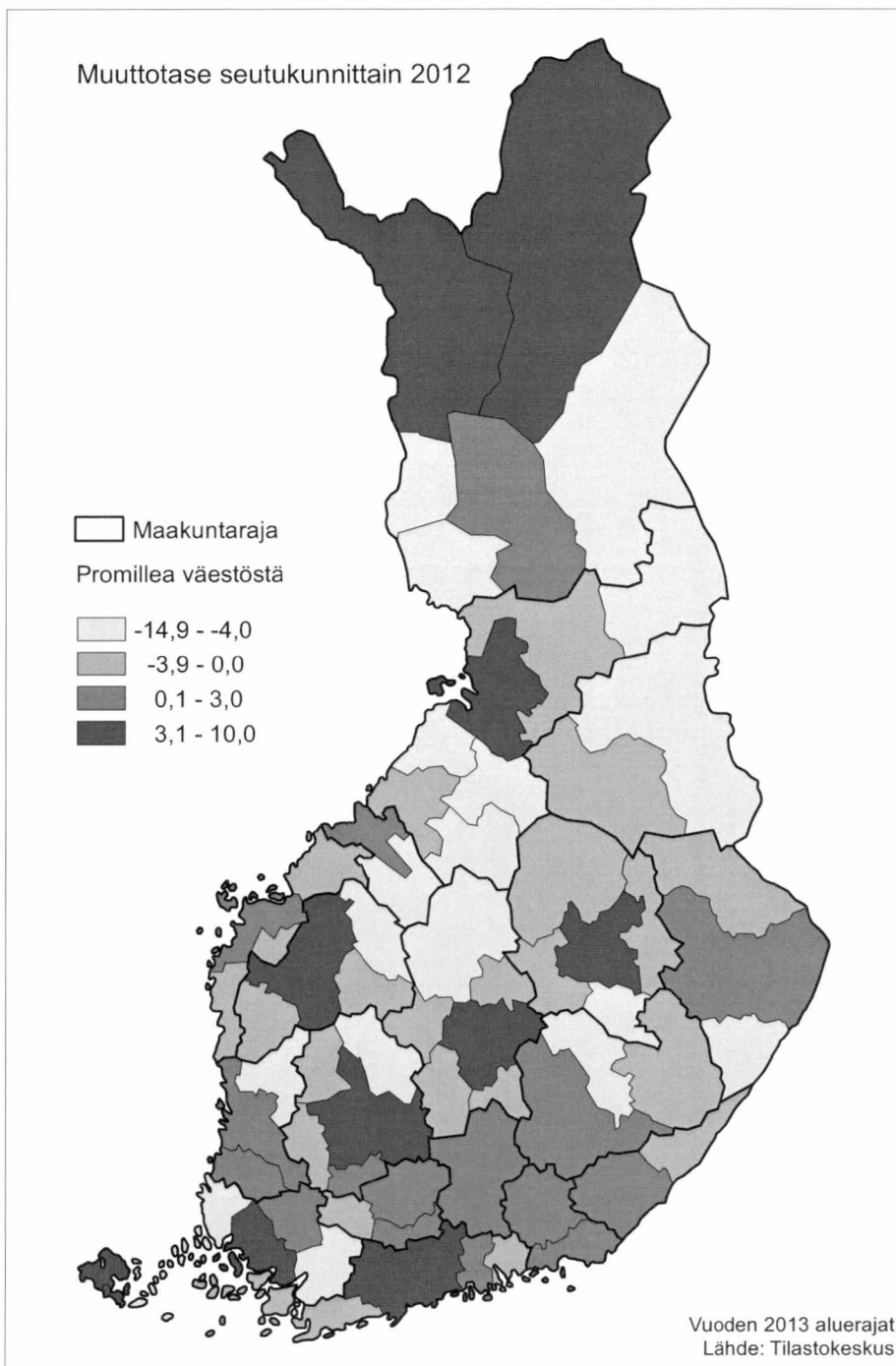
Kuva 2.33. Siirtolaisuus koko maassa 1945–2012.

Muuttotase seutukunnittain 2012

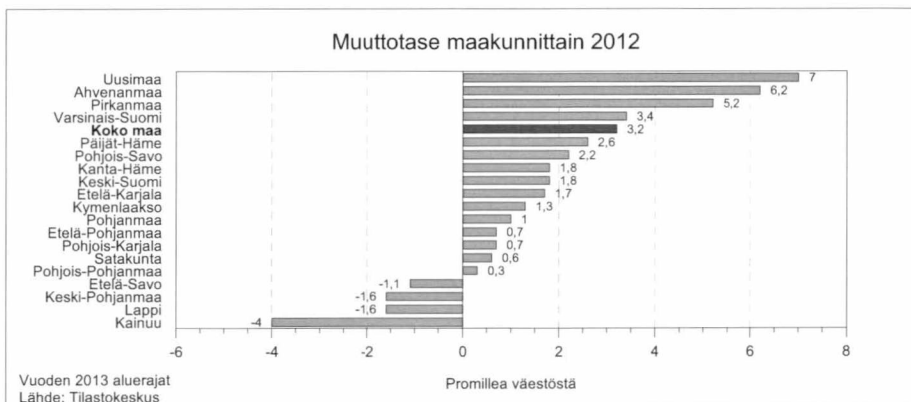

Vuoden 2013 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

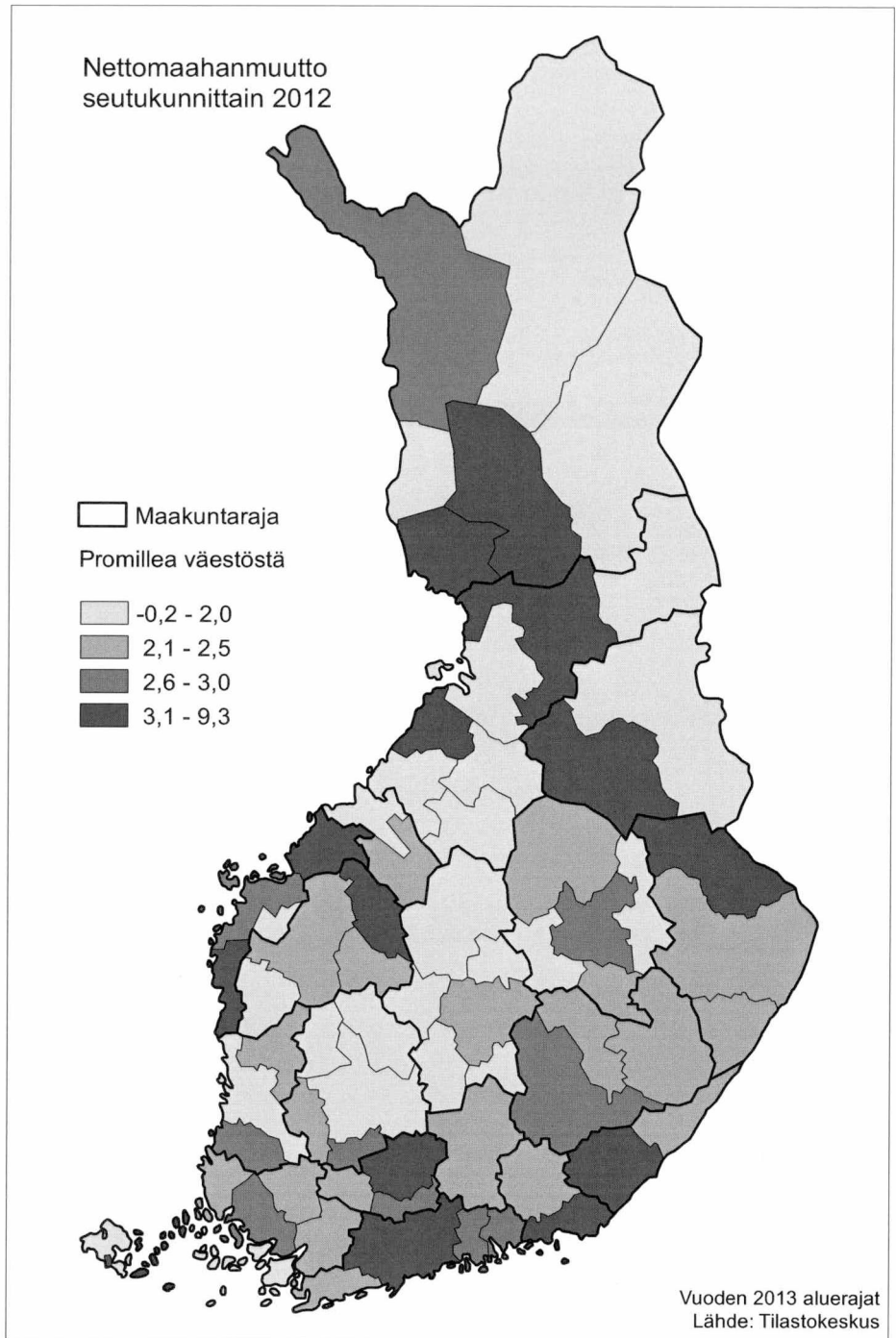
Kuva 2.34. Muuttotase seutukunnittain 2012.

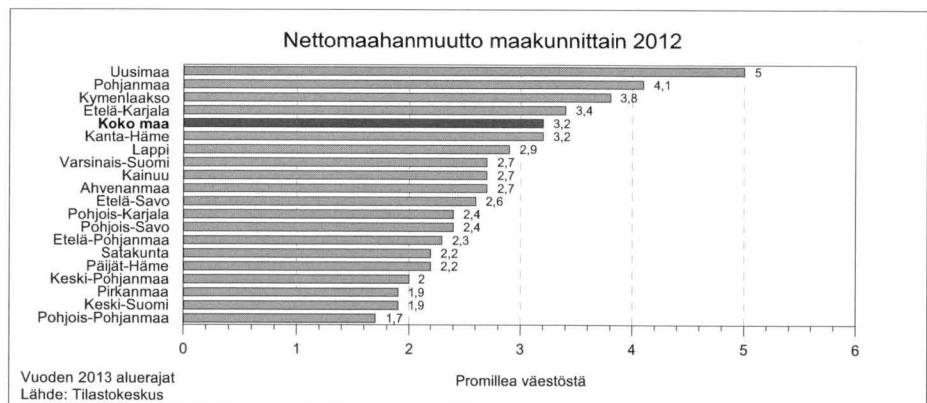
Kuva 2.35. Muuttotase seutukunnittain 2012.

Kuva 2.36. Muuttotase maakunnittain 2012.

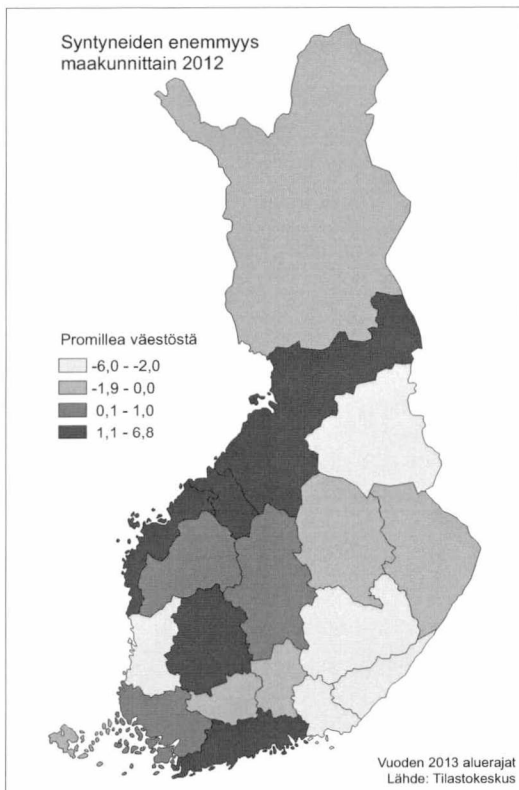

Kuva 2.37. Nettomaahanmuutto seutukunnittain 2012.

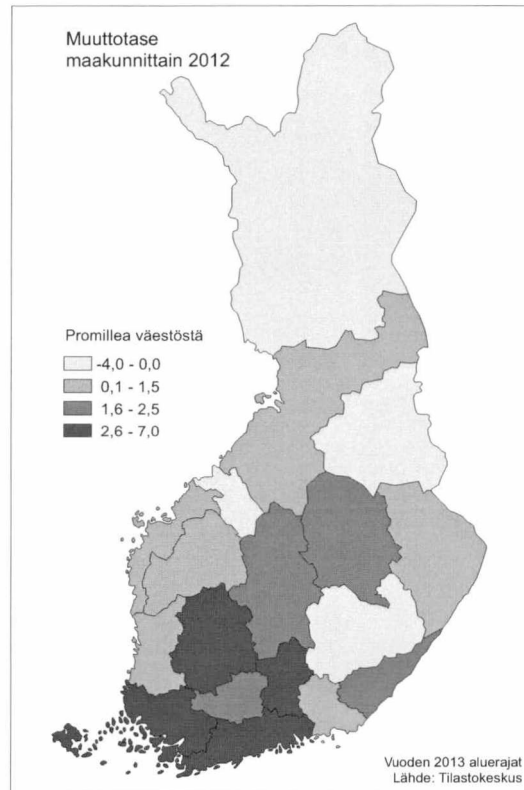

Kuva 2.38. Nettomaahanmuutto maakunnittain 2012.

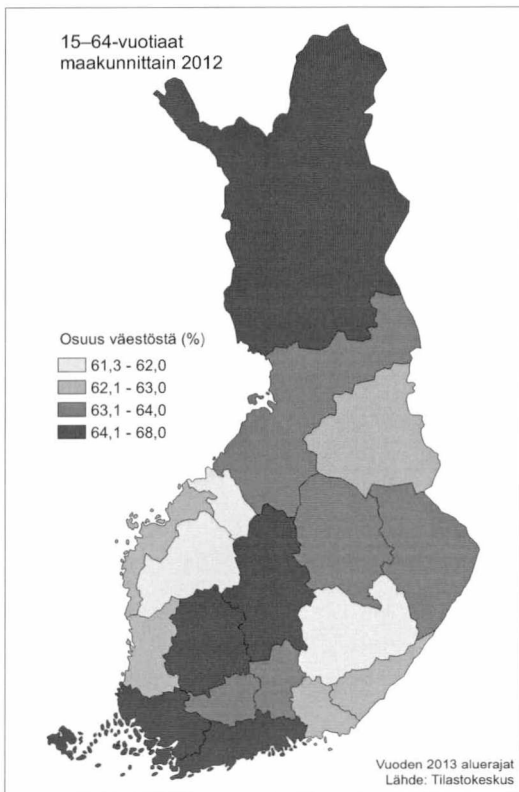

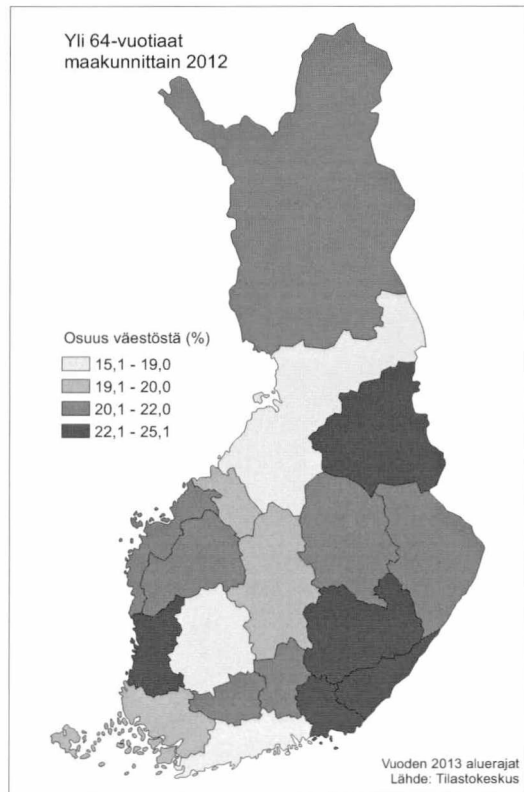
Kuva 2.39. Syntyneiden enemmitys maakunnittain 2012.

Kuva 2.40. Muuttotase maakunnittain 2012.

Kuva 2.41. 15–64-vuotiaat maakunnittain 2012.

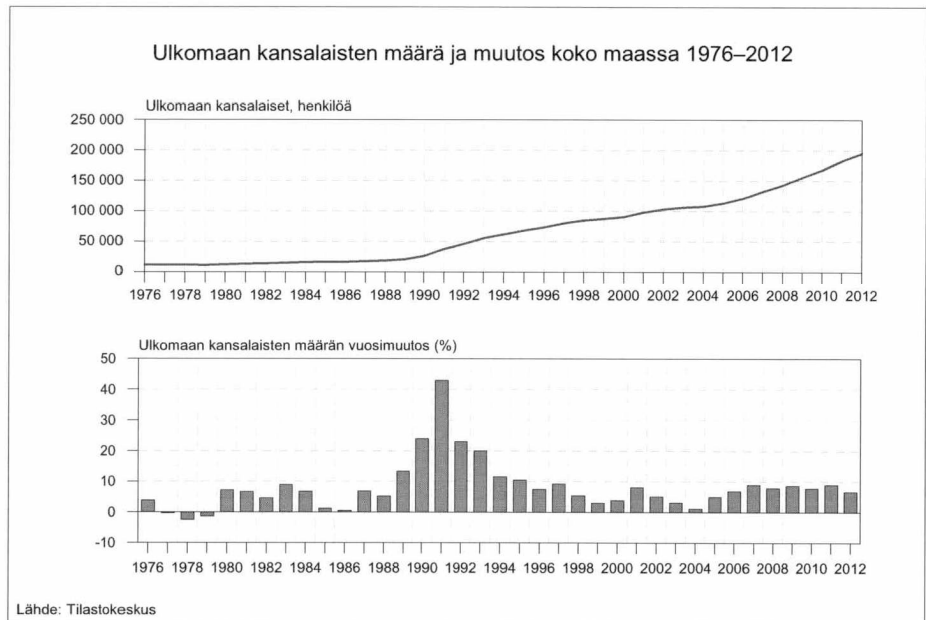

Kuva 2.42. Yli 64-vuotiaat maakunnittain 2012.

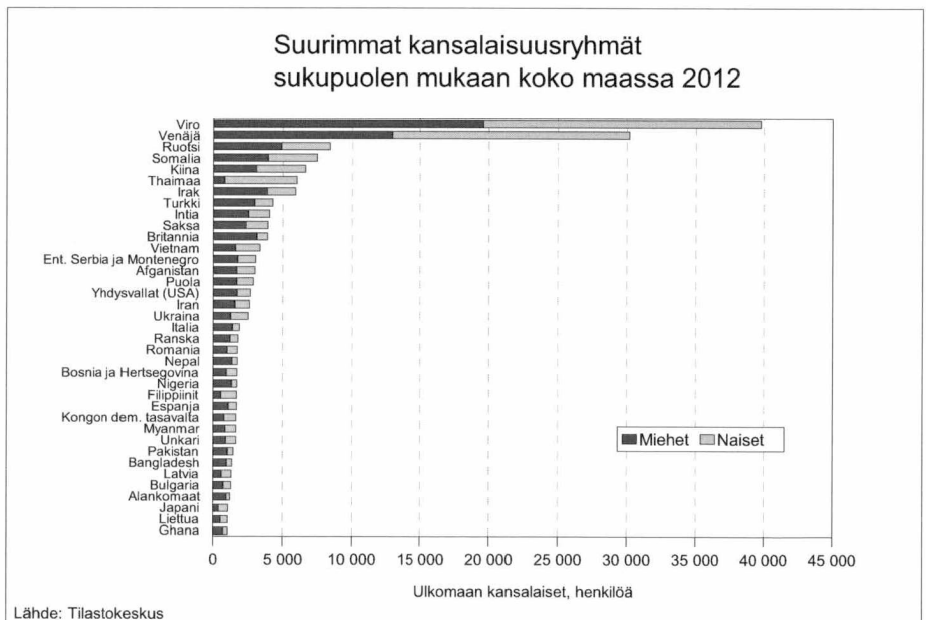
Ulkomaan kansalaiset

Ulkomaan kansalaisten määrä on kasvanut Suomessa huomattavasti 1990-luvun alusta lähtien. Viime vuosina ulkomaalaisten määrä on lisääntynyt alle 10 % vuosittain. Ulkomaan kansalaisia oli koko maassa 195 500 henkilöä vuonna 2012, mikä on 3,6 % väestöstä. Puolet heistä asui Helsingin seutukunnassa. Mariehamns stadin seutukunnassa ulkomaalaisten suhteellinen osuus väestöstä oli kuitenkin suurin, lähes 12 %. Pienimmäksi ulkomaalaisten osuus jäi Nivala-Haapajärven ja Haapaveden-Siikalatvan seutukunnissa. Maakunnista ulkomaalaisia asui suhteellisesti eniten Ahvenanmaalla ja vähiten Etelä-Pohjanmaalla.

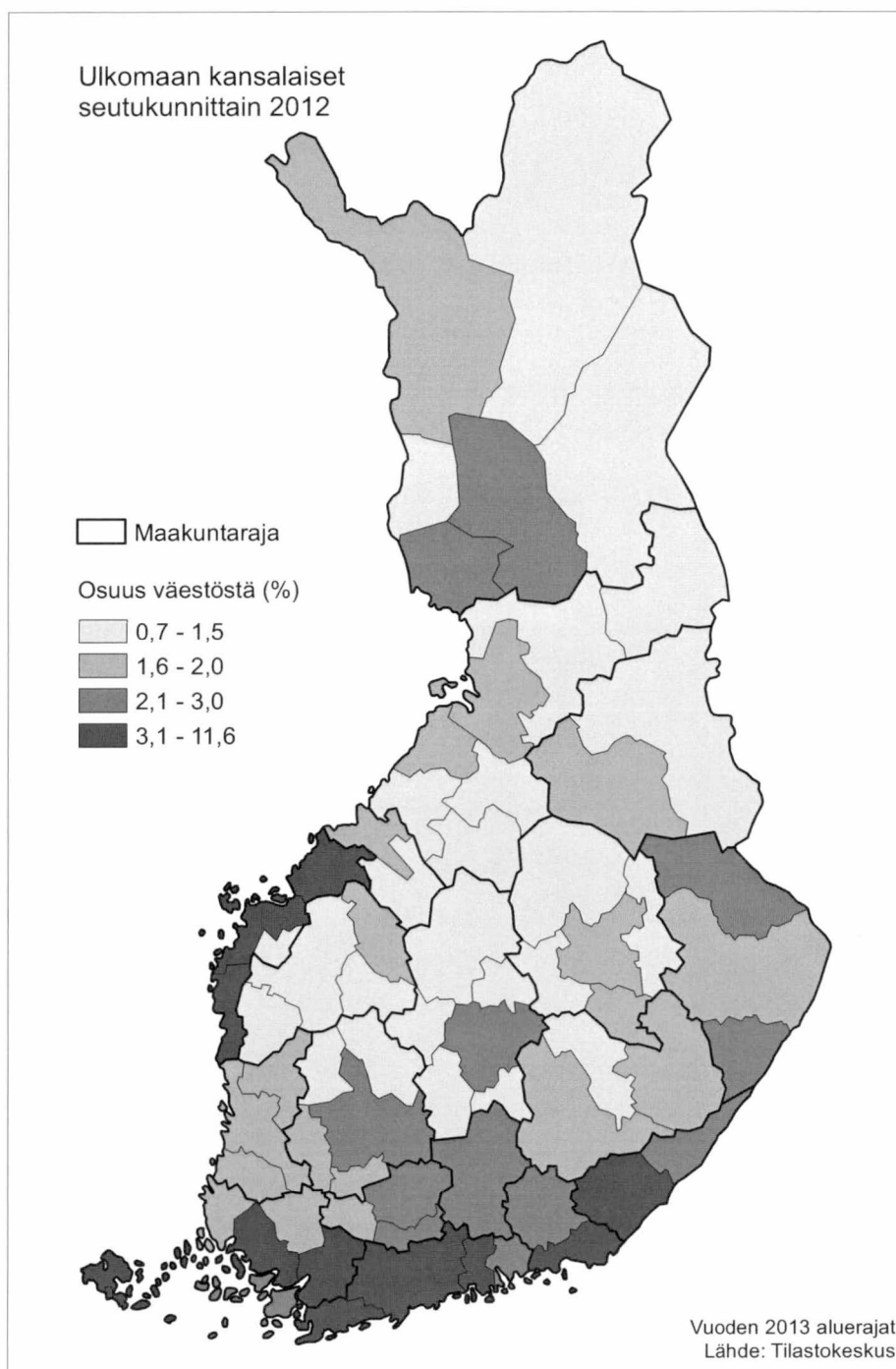
Suurimmat ulkomaalaisten ryhmät olivat Viron (39 763), Venäjän (30 183), Ruotsin (8 412) ja Somalian (7 468) kansalaiset.

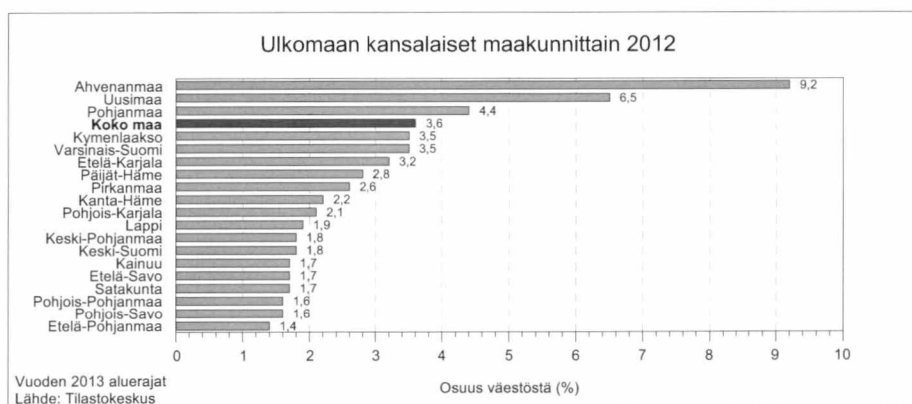
Kuva 2.43. Ulkomaan kansalaisten määrä ja muutos koko maassa 1976–2012.

Kuva 2.44. Suurimmat kansalaisuusryhmät sukupuolen mukaan koko maassa 2012.

Kuva 2.45. Ulkomaan kansalaiset seutukunnittain 2012.

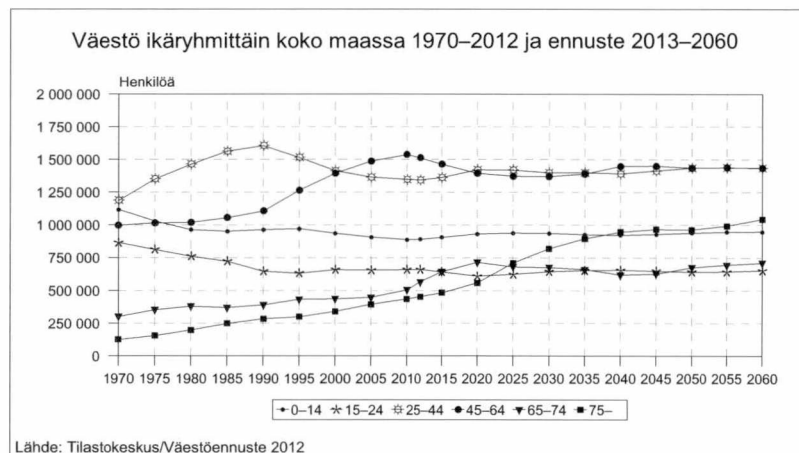
Kuva 2.46. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 2012.

Väestöennuste

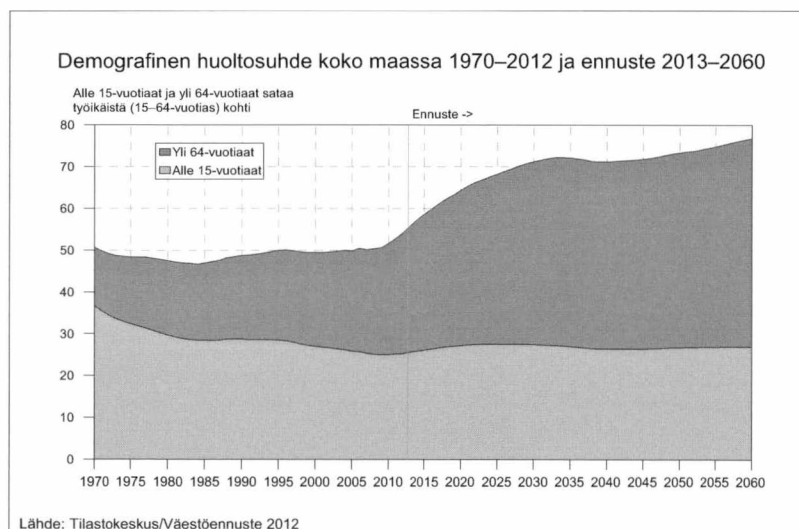
Vuonna 2012 laadittu väestöennuste yltää koko maan osalta vuoteen 2060 ja alueellisesti vuoteen 2040. Ennusteessa oletetaan, että syntyvyys, kuolevuus ja muuttotaso jatkuvat edellisten vuosien kaltaisina. Sitä laadittaessa ei oteta huomioon taloudellisten, sosiaalisten eikä muiden yhteiskunta- tai aluepoliittisten päätösten mahdollista vaikutusta tulevaan väestönkehitykseen.

Demografinen huoltosuhde eli lasten ja eläkeikäisten määrä sataa työikäistä kohden oli ennusteen lähtötilanteessa vuoden 2011 lopussa 52,9. Ennusteen mukaan 60 huollettavan raja ylittyy vuonna 2017 ja 70 huollettavan raja vuonna 2028. Vuonna 2060 väestöllinen huoltosuhde olisi koko maassa 77.

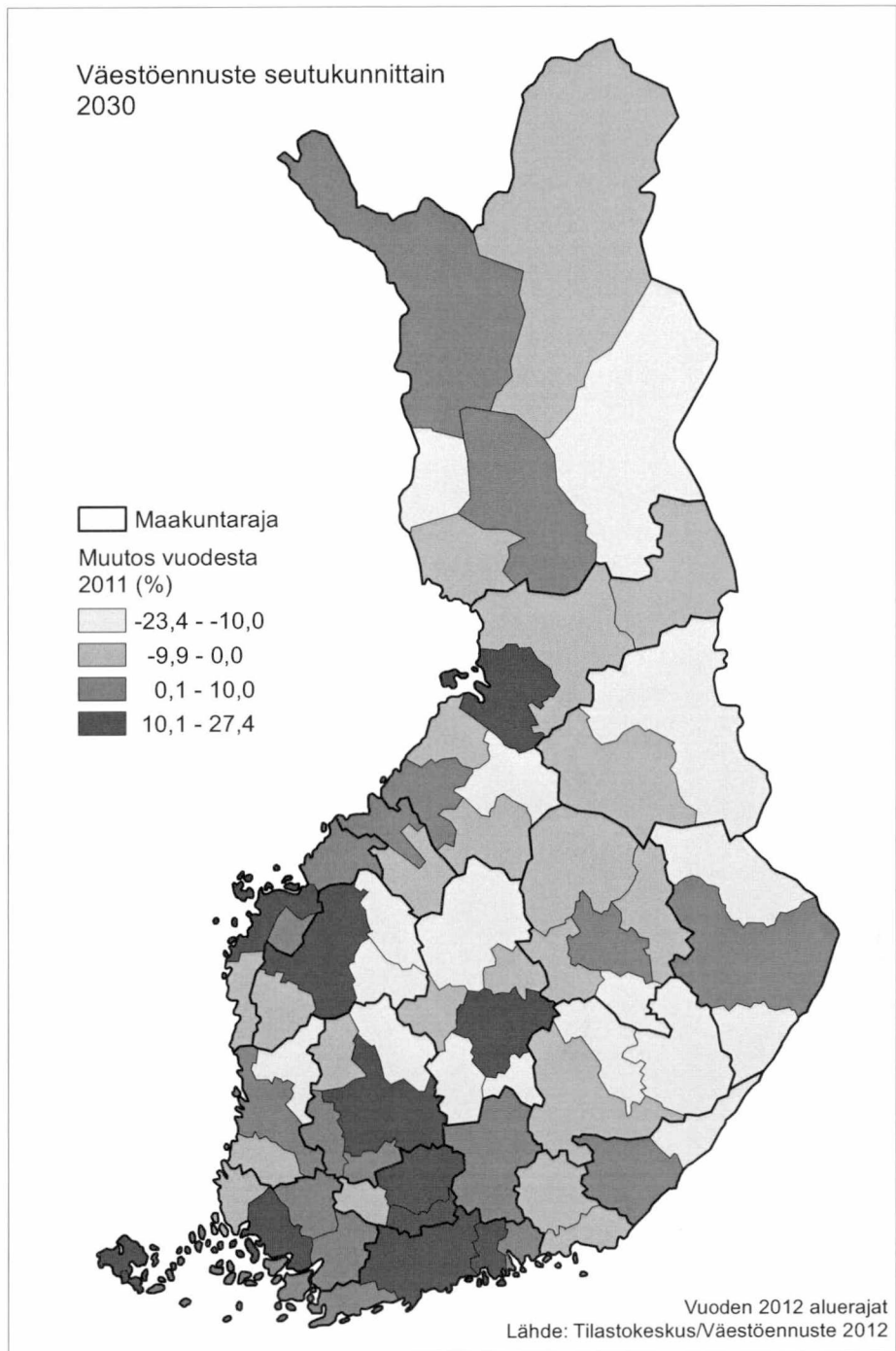
Ennusteen mukaan väestön määrä kasvaa vuoteen 2030 mennessä eniten Ahvenanmaalla ja erityisesti Ålands landsbygdnin seutukunnassa, yli 27 %. Eniten väkimäärän ennustetaan vähenevän Torniolaakson, Kehys-Kainuun ja Itä-Lapin seutukunnissa, joissa väkimäärä olisi vuonna 2030 yli viidenneksen pienempi kuin vuonna 2011. Näiden kolmen seutukunnan kohdalla yli 64-vuotiaiden osuus kasvaa eniten ja työikäisten osuus vähenee eniten vuoteen 2030 mennessä. Myös huoltosuhde olisi näillä alueilla seutukuntien suurimpia vuonna 2030. Pienin huoltosuhde olisi Helsingin seutukunnassa.

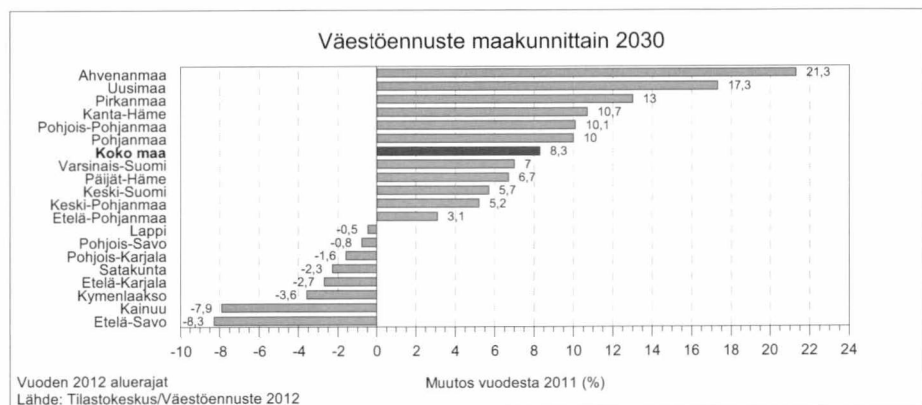
Kuva 2.47. Väestöennuste ikäryhmittäin koko maassa 1970–2012 ja ennuste 2013–2060.

Kuva 2.48. Demografinen huoltosuhde koko maassa 1970–2012 ja ennuste 2013–2060.

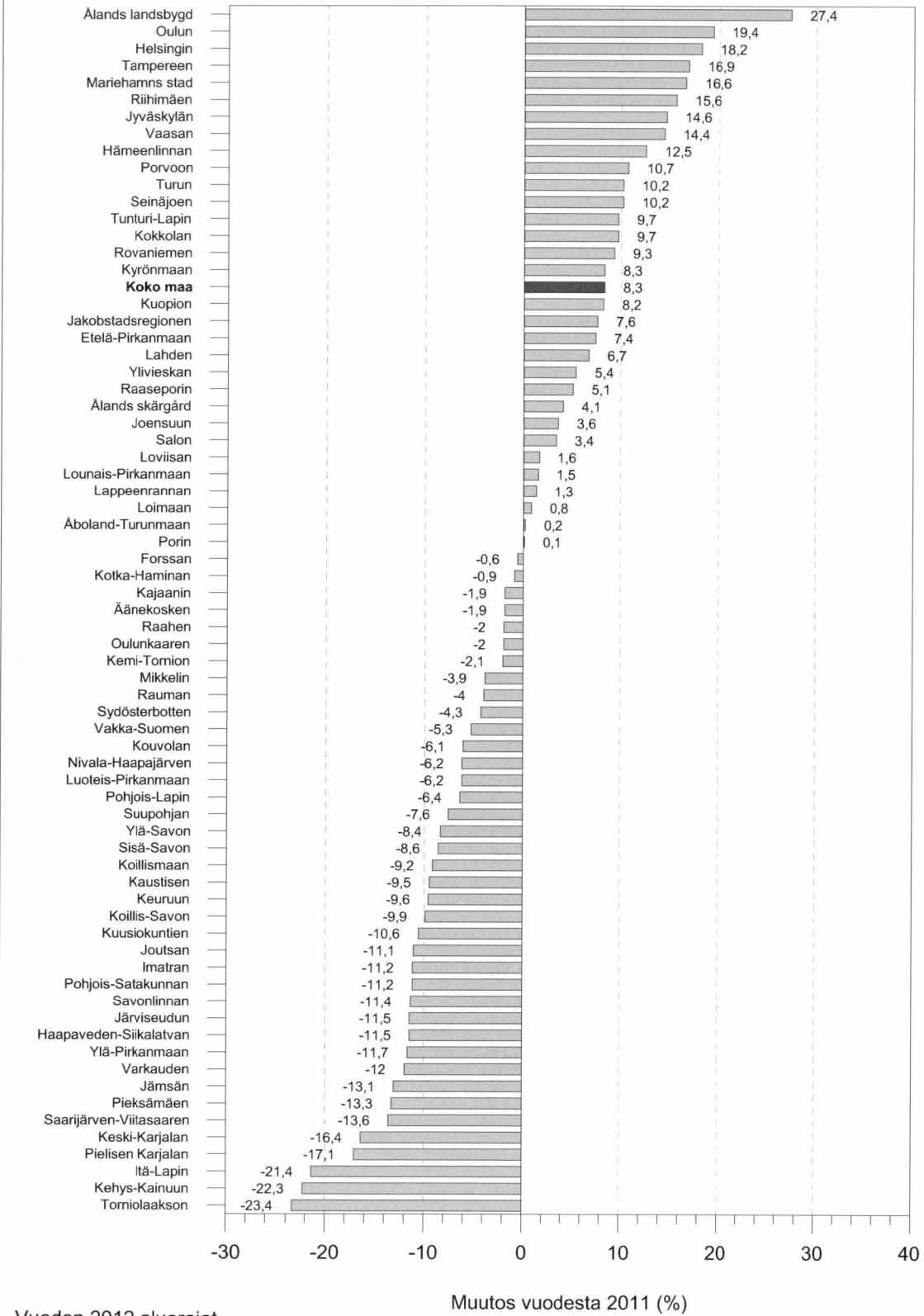

Kuva 2.49. Väestöennuste seutukunnittain 2030.

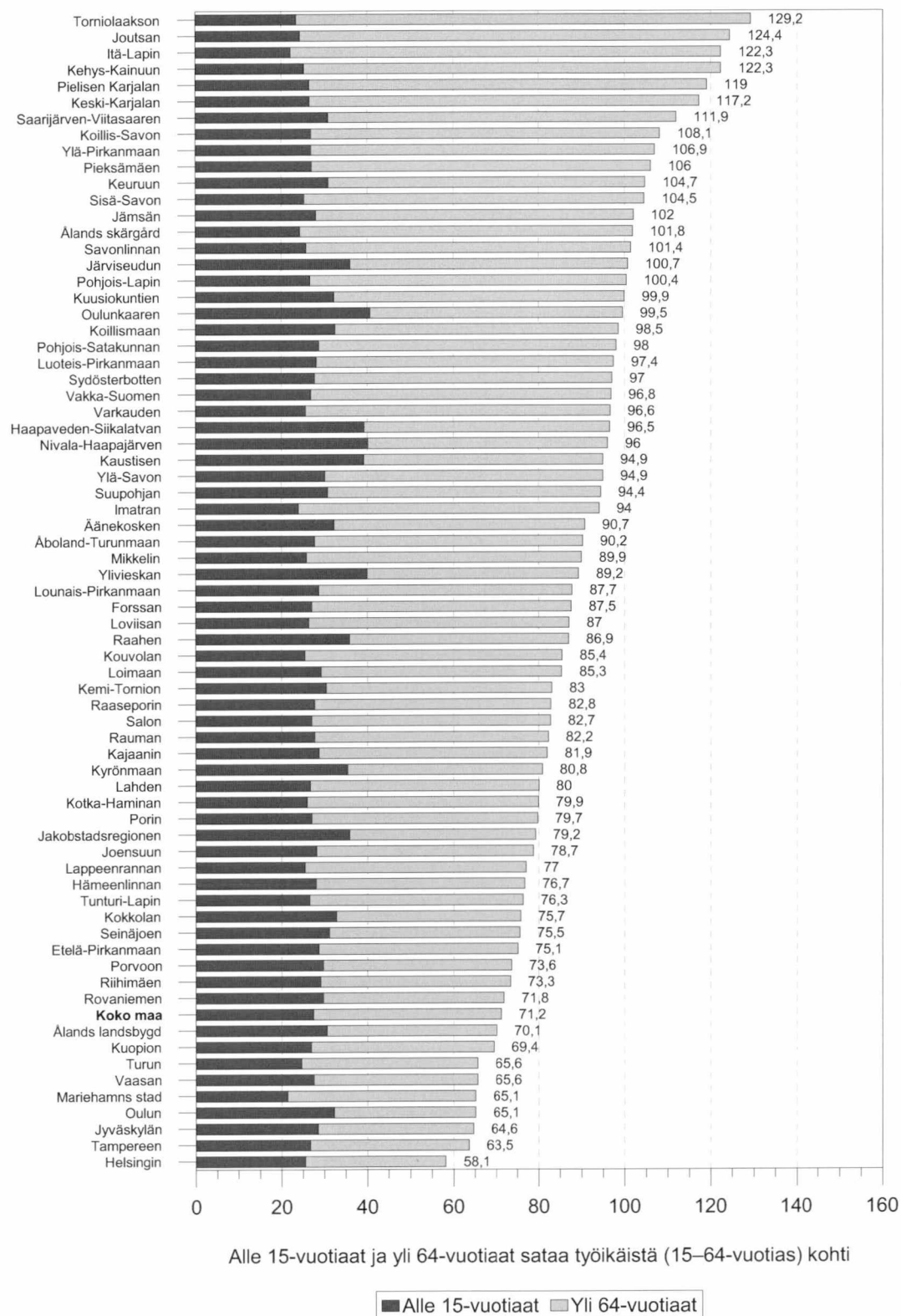
Kuva 2.50. Väestöennuste maakunnittain 2030.

Väestöennuste seutukunnittain 2030

Kuva 2.51. Väestöennuste seutukunnittain 2030.

Demografinen huoltosuhde-ennuste seutukunnittain 2030

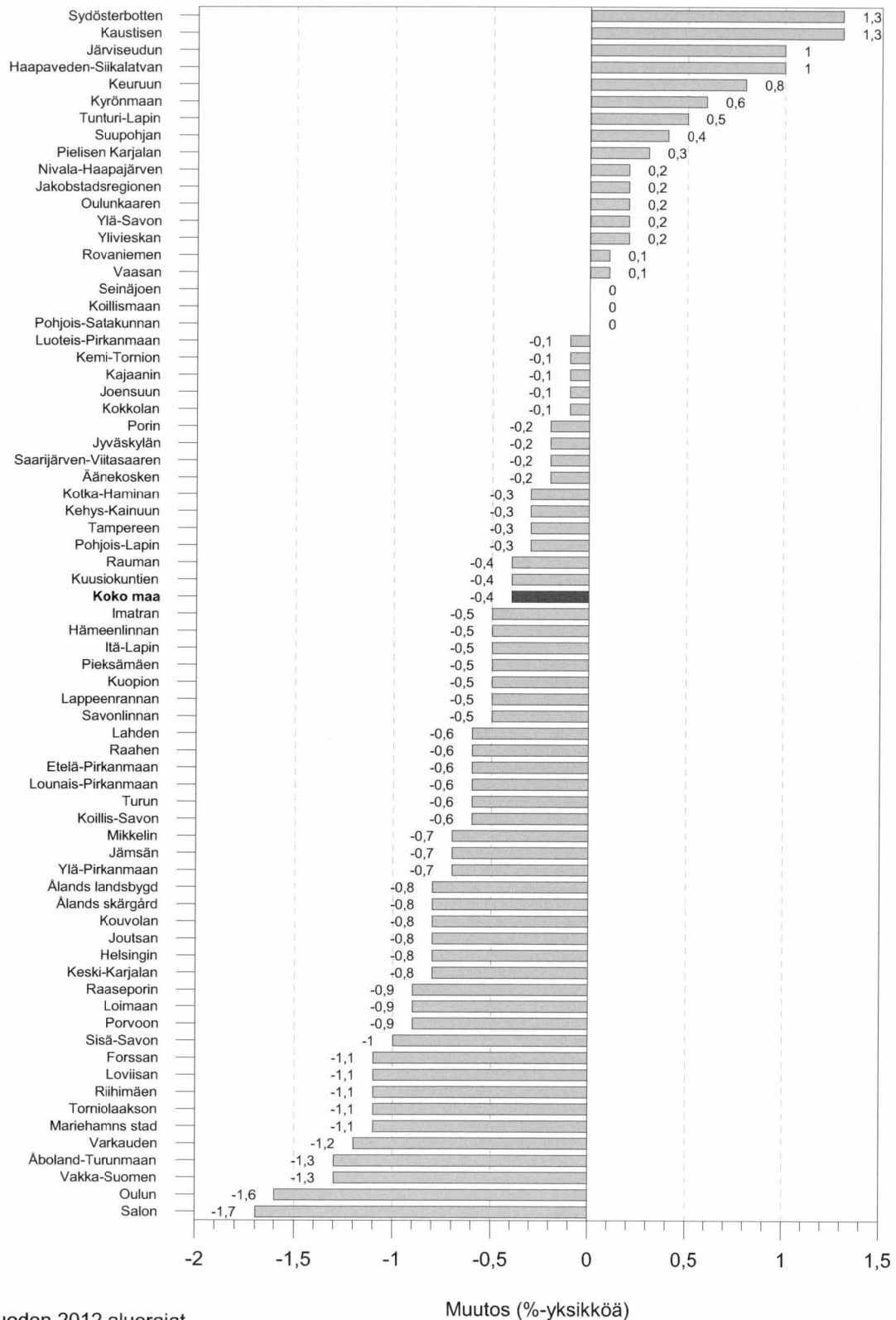

Vuoden 2012 aluerajat

Lähde: Tilastokeskus/Väestöennuste 2012

Kuva 2.52. Demografinen huoltosuhde-ennuste seutukunnittain 2030.

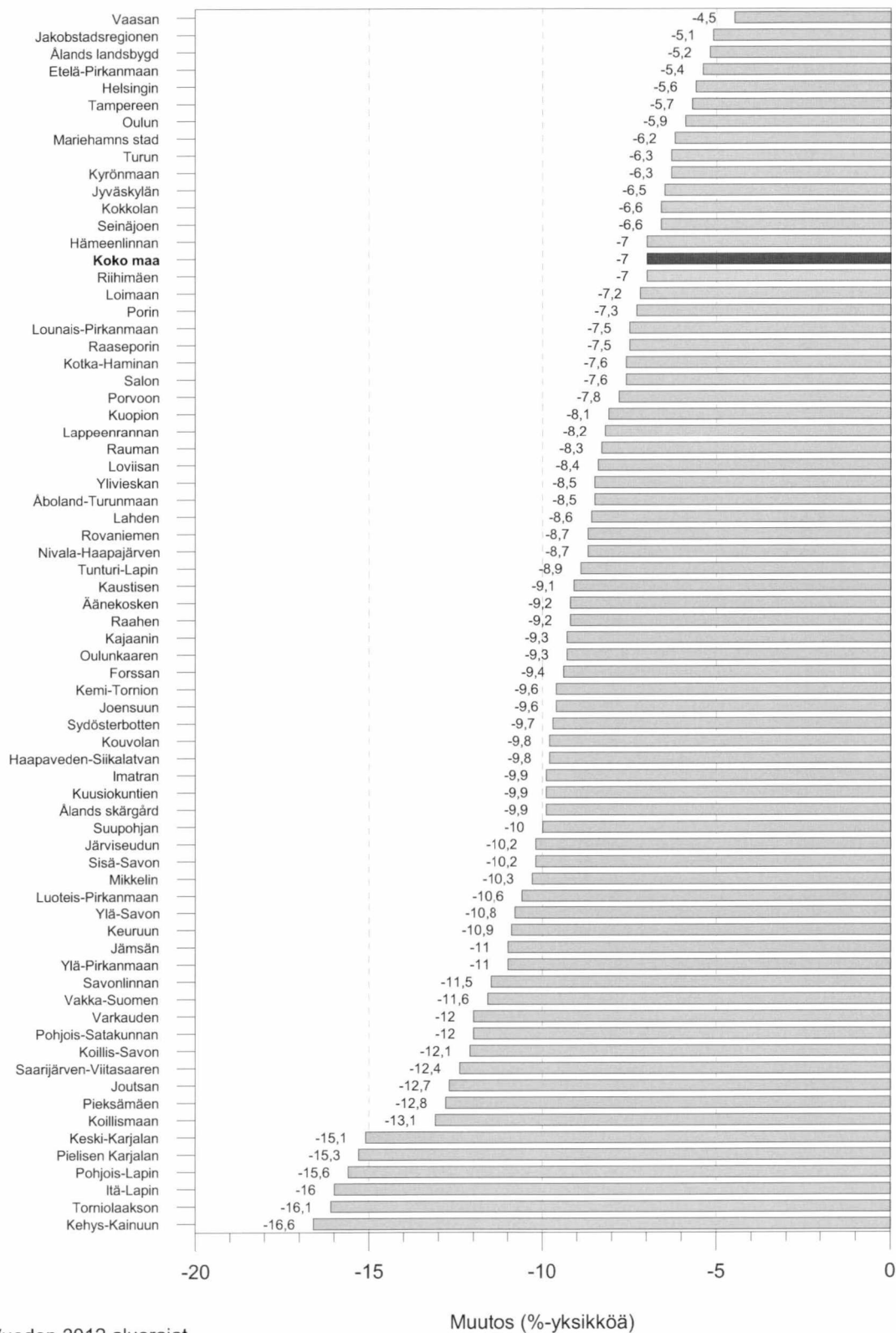
Alle 15-vuotiaiden osuuden muutos seutukunnittain 2011–2030

Kuva 2.53. Alle 15-vuotiaiden osuuden muutos seutukunnittain 2011–2030.

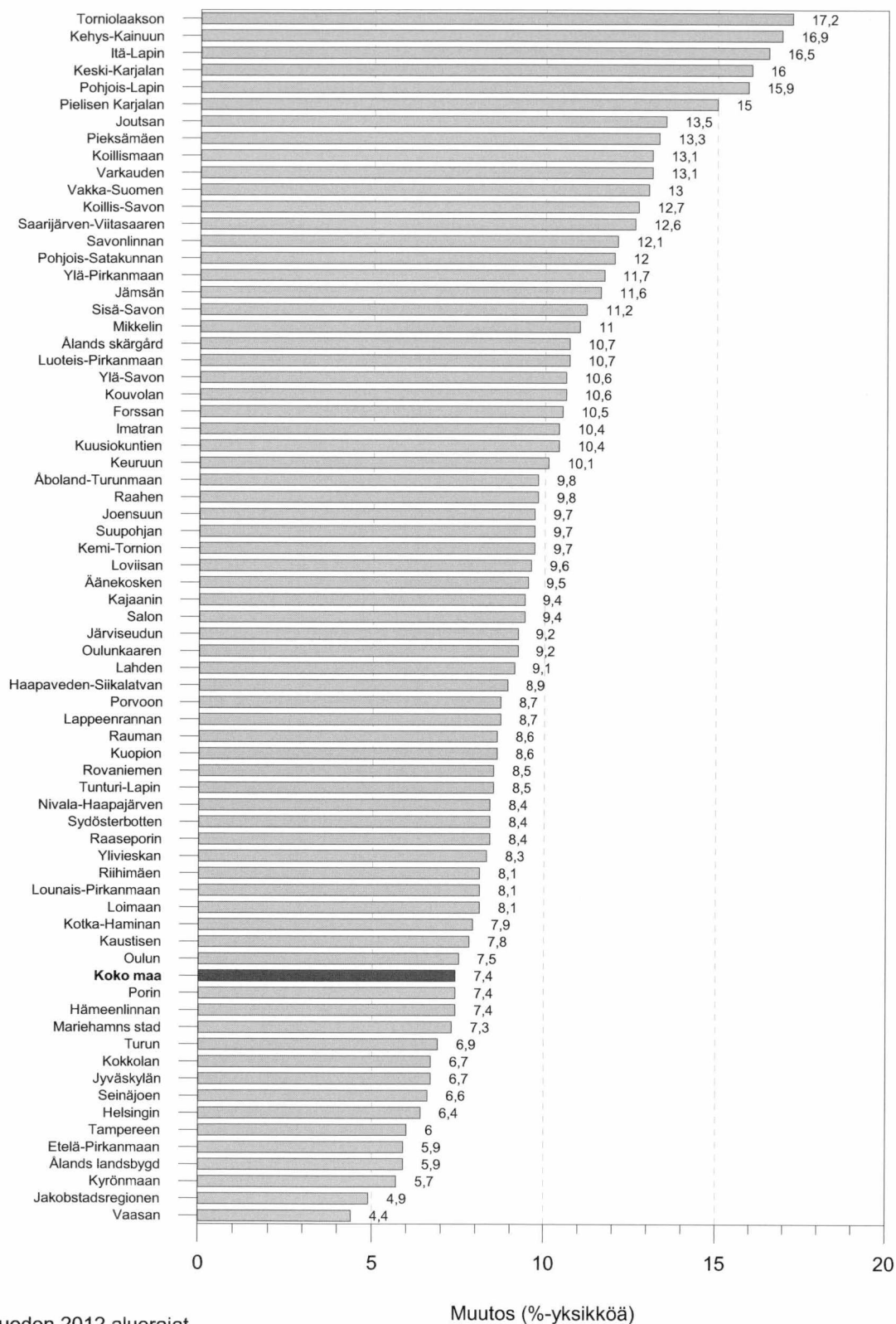

15–64-vuotiaiden osuuden muutos seutukunnittain 2011–2030

Kuva 2.54. 15–64-vuotiaiden osuuden muutos seutukunnittain 2011–2030.

Yli 64-vuotiaiden osuuden muutos seutukunnittain 2011–2030

Kuva 2.55. Yli 64-vuotiaiden osuuden muutos seutukunnittain 2011–2030.

Asuminen ja rakentaminen

Asunnot ja asutokunnat

Vuoden 2011 lopussa Suomessa oli 2,8 miljoonaa *asuntoa*. Asunnolla eli asuinhuoneistolla tarkoitetaan keittiöllä, keittokomerolla tai keittotilalla varustettua yhden asuinhuoneen tai useampia asuinhuoneita käsittävää, ympärivuotiseen asumiseen tarkoitettua kokonaisuutta, jonka huoneistoala on vähintään 7 neliometriä. Asutokantaan sisältyvät sekä vakituisesti asutut asunnot että vailla vakinaisia asukkaita olevat asunnot ja huoneistot. Asutokannasta 43,3 % on rakennettu vuonna 1980 tai sen jälkeen. Rivi- tai ketjutaloasunnot ovat uudempia, sillä 68,3 % niistä on rakennettu vastaavana aikana.

Koko maan kaikista asunnoista 9,9 % oli puutteellisesti varusteltuja vuonna 2011. Ålands skärgårdin ja Joutsan seutukuntien asunnoista yli neljännes kuului puutteellisesti varustettujen luokkaan. Näistä asunnoista puuttuu peseytymistilat, keskus-/sähkölämmitys tai jokin seuraavista varusteista: vesijohto, viemäri, lämminvesi tai WC. Luvuissa on mukana myös varustetasoltaan tuntemattomat asunnot.

Koko maan vakinaisesti asutuista asunnoista 65,5 % oli hallintaperusteeltaan omistusasuntoja ja 30,4 % vuokra-asuntoja vuonna 2011. Asuntojen omistussuos oli Kyrönmaan seutukunnassa suurin ja Marichamns stadin seutukunnassa pienin.

Vuonna 2011 asuntojen keskimääräinen huoneistoala oli 79,8 neliometriä. Asutokannan keskipinta-ala on kasvanut vuodesta 1970 lähes 20 neliometrillä. Samaan aikaan pinta-ala henkilöä kohti on kasvanut 20,5 neliometrillä. Vuonna 2011 vakituisesti asutuissa asunnoissa asukasta kohti neliöitä oli keskimäärin 39,4. Vähjimmin asuttiin Sydösterbottenin seutukunnassa.

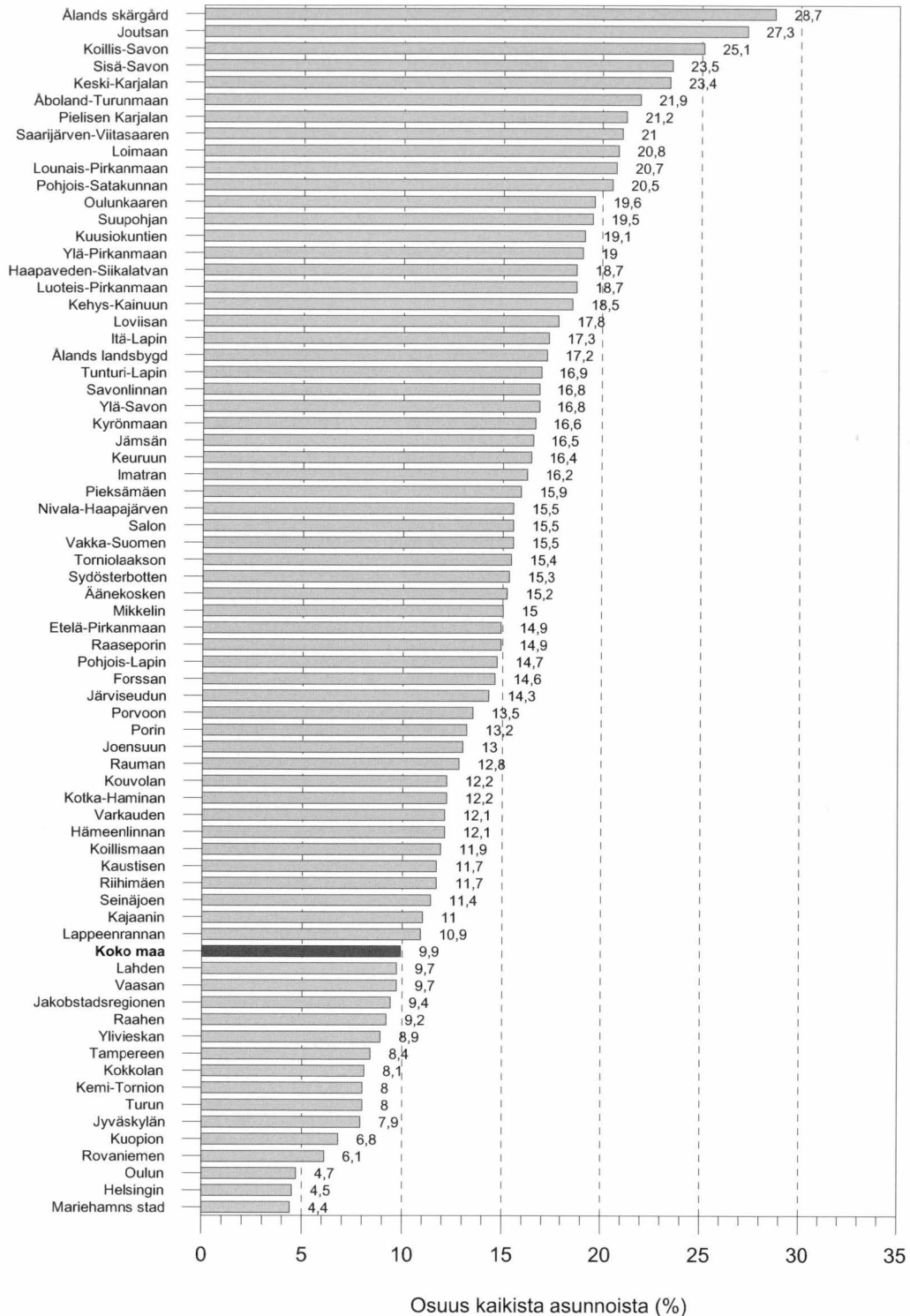
Vuonna 2011 koko maassa oli yli 2,56 miljoonaa *asutokuntaa* ja niissä asui keskimäärin 2,1 henkilöä. Asutokunnan muodostavat kaikki samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Asutokunnista 74,3 % oli yhden tai kahden henkilön asutokuntia. Pieniä asutokuntia (1–2 hlö) oli suhteellisesti eniten Pielisen Karjalan ja vähiten Jakobstadsregionen seutukunnassa.

Koko maan asutokunnista 43,8 % asui kerrostaloasunnoissa, 40,5 % erillisissä pientaloissa ja 13,9 % rivi- tai ketjutaloissa. Helsingin seutukunnan asutokunnista 65 % asui kerrostaloissa ja Ahvenanmaan pienten seutukuntien asutokunnista yli 80 % asui pientaloissa. Rivitaloasuntoja oli suhteellisesti eniten Joutsan seutukunnassa.

Vuonna 2011 ahtaasti asuvien asutokuntien osuus oli 8,9 %. Oulunkaaren ja Nivala-Haapajärven seutukuntien asutokunnista ahtaasti asui suhteellisesti eniten. Asutokunta määritellään *ahtaasti asuvaksi*, mikäli henkilöitä on enemmän kuin yksi huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun (normi 4).

Tammi-maaliskuussa 2013 vanhan osakehuoneiston keskimääräinen neliöhinta oli koko maassa 2 245 euroa. Vuoden 2012 vastaavaan ajankohtaan verrattuna hinnat nousivat 1,9 %. Korkeimmat neliöhinnat olivat Uudella- maalla ja suurin asuntojen hinnannousu tapahtui Keski-Pohjanmaalla. Ennakkotiedot sisältävät noin kaksi kolmasosaa vanhojen kerros- ja rivitaloasuntojen kaupoista.

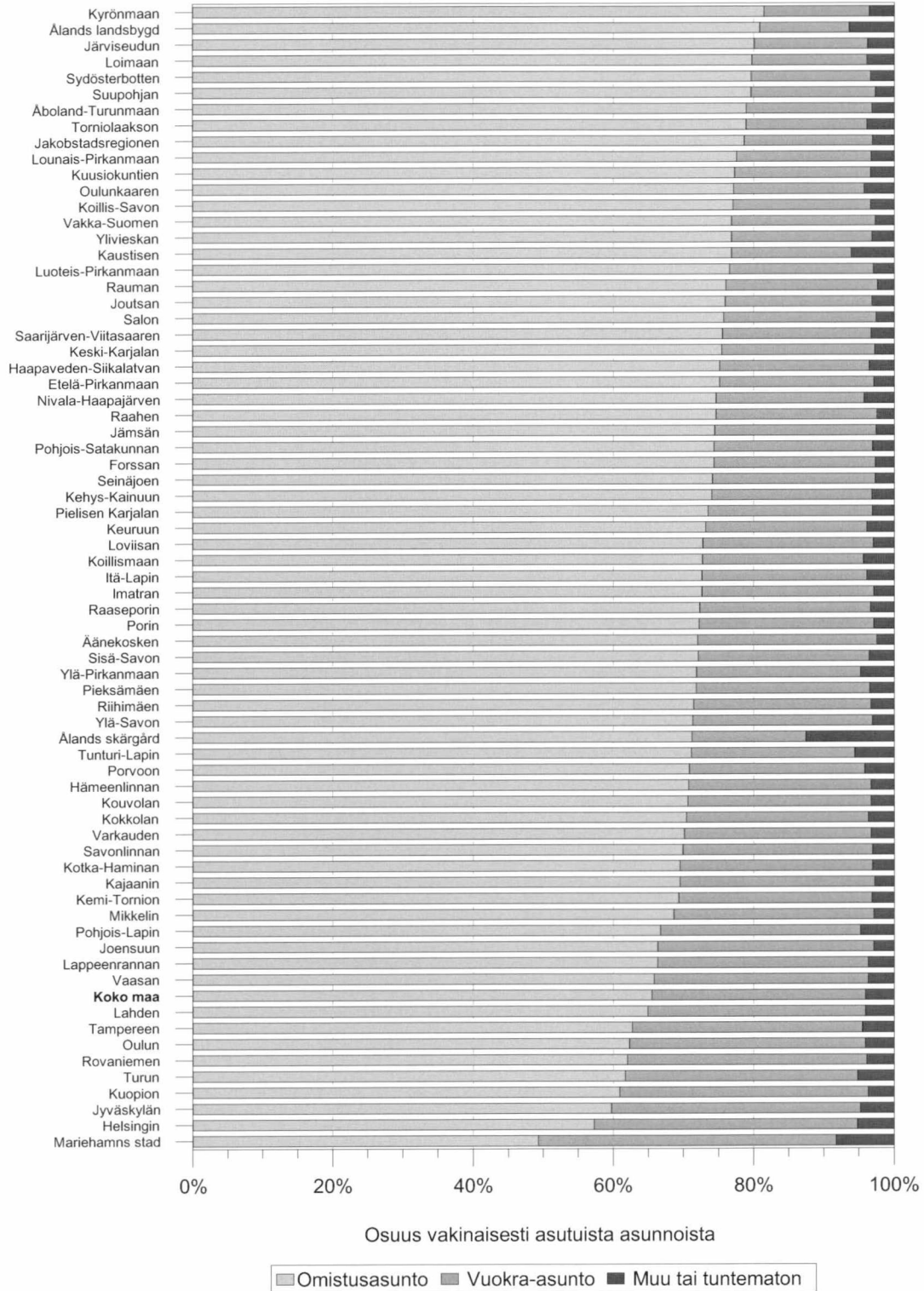
Puutteellisesti varustetut asunnot seutukunnittain 2011

Sisältää myös varustetasoltaan tuntemattomat asunnot
 Vuoden 2012 aluerajat
 Lähde: Tilastokeskus

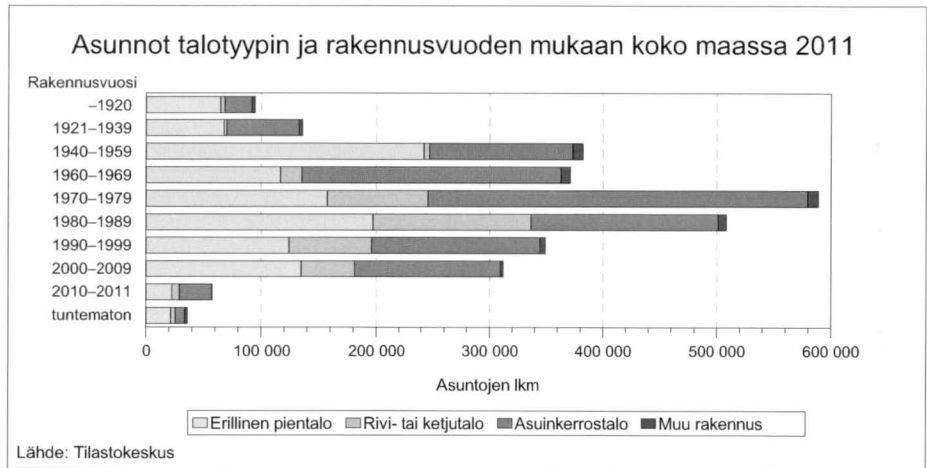
Kuva 3.1. Puutteellisesti varustetut asunnot seutukunnittain 2011.

Asuntojen hallintaperuste seutukunnittain 2011

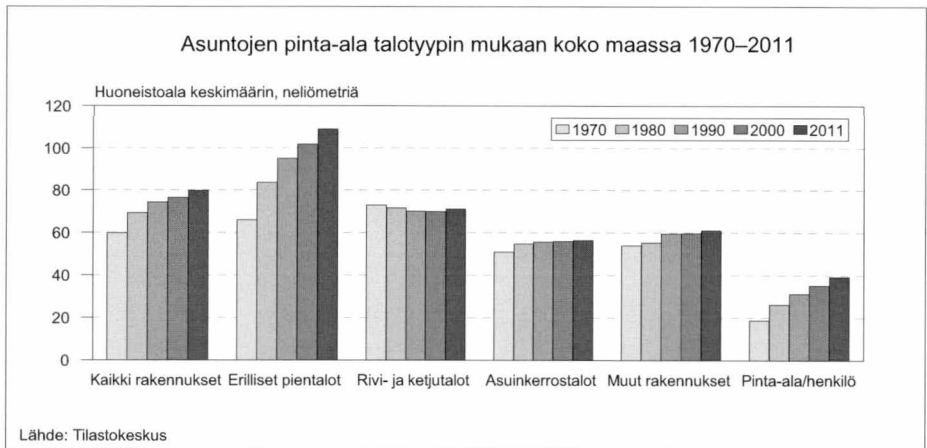

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

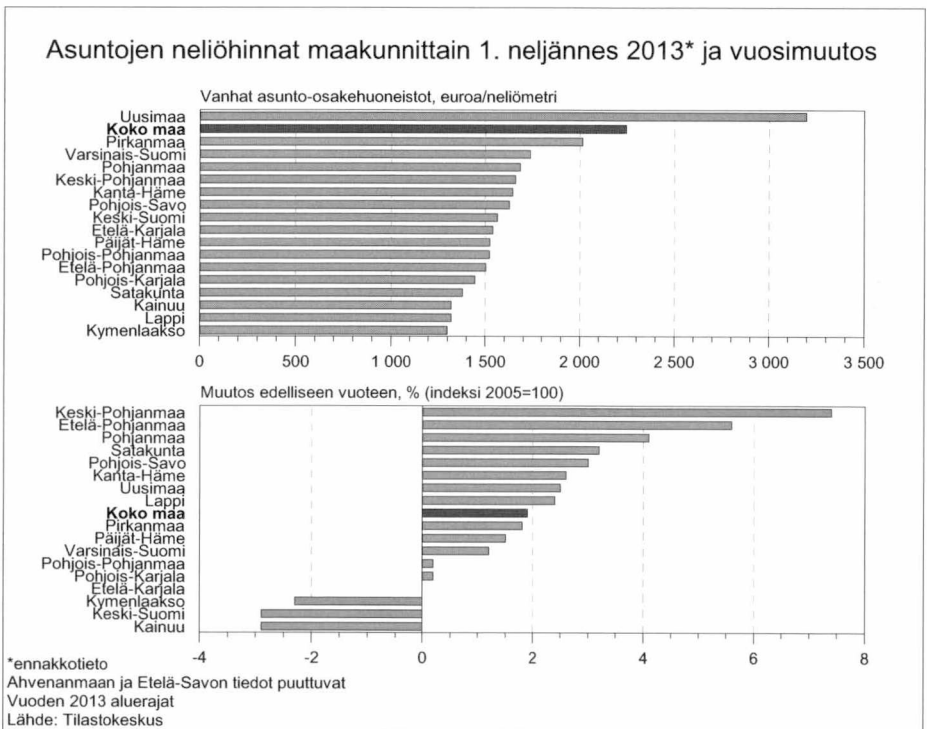
Kuva 3.2. Asuntojen hallintaperuste seutukunnittain 2011.

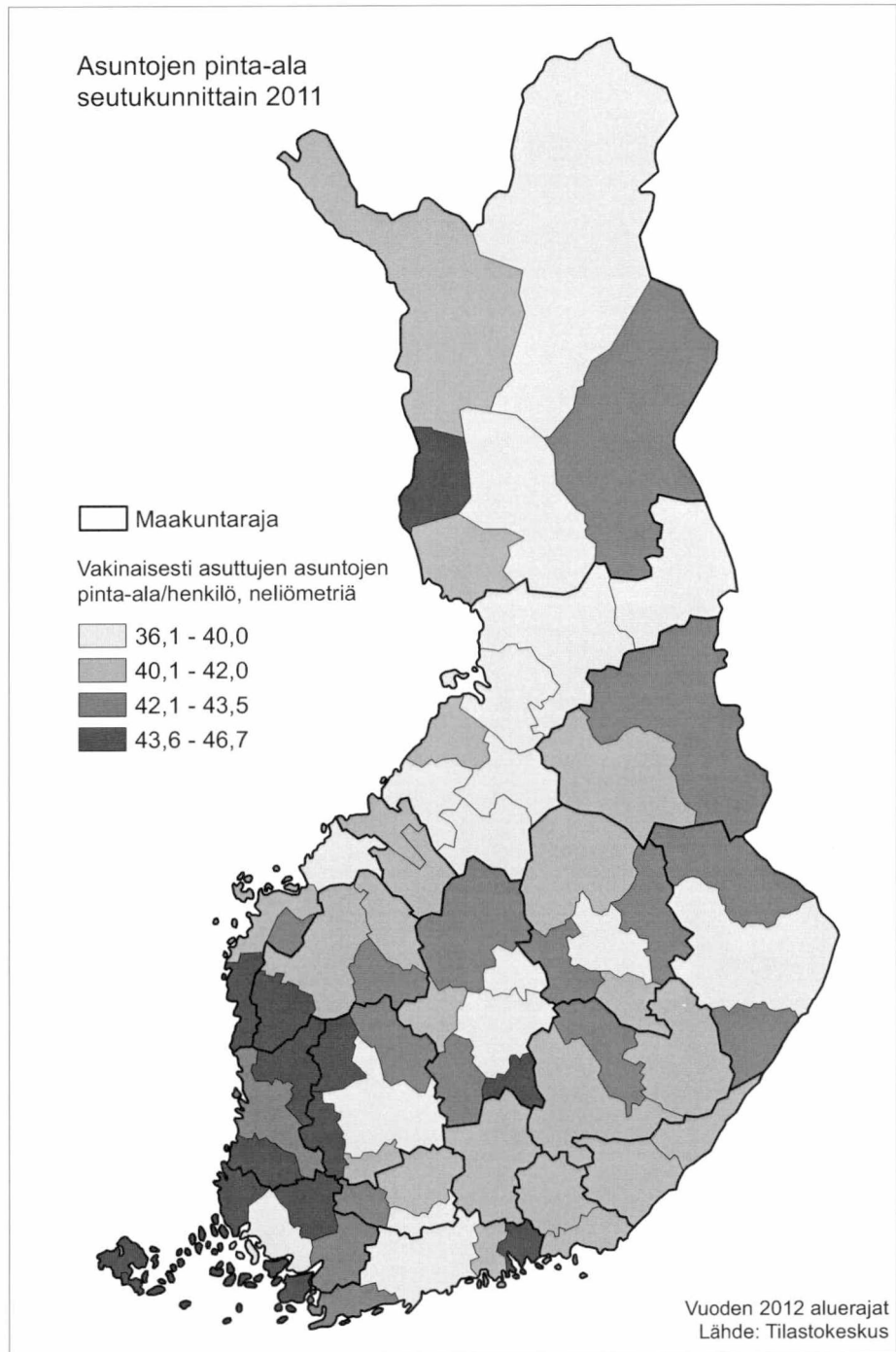
Kuva 3.3. Asunnot talotyyppin ja rakennusvuoden mukaan koko maassa 2011.

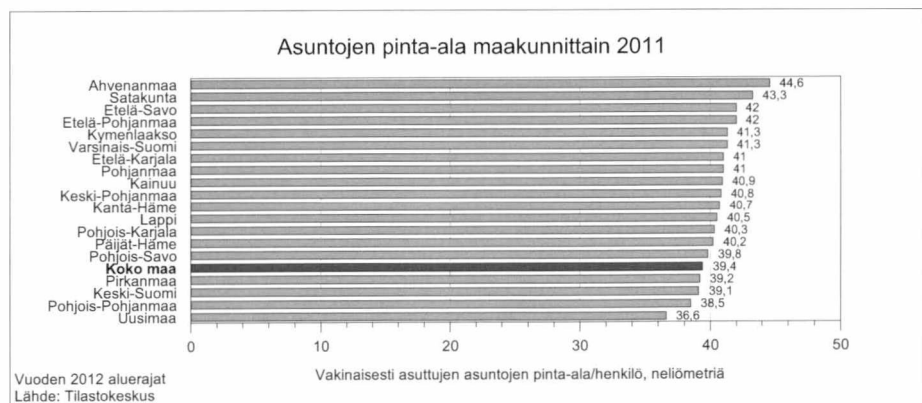
Kuva 3.4. Asuntojen pinta-ala talotyyppin mukaan koko maassa 1970–2011.

Kuva 3.5. Asuntojen neliöhinnat maakunnittain 1. neljännes 2013 ja vuosimuutos.

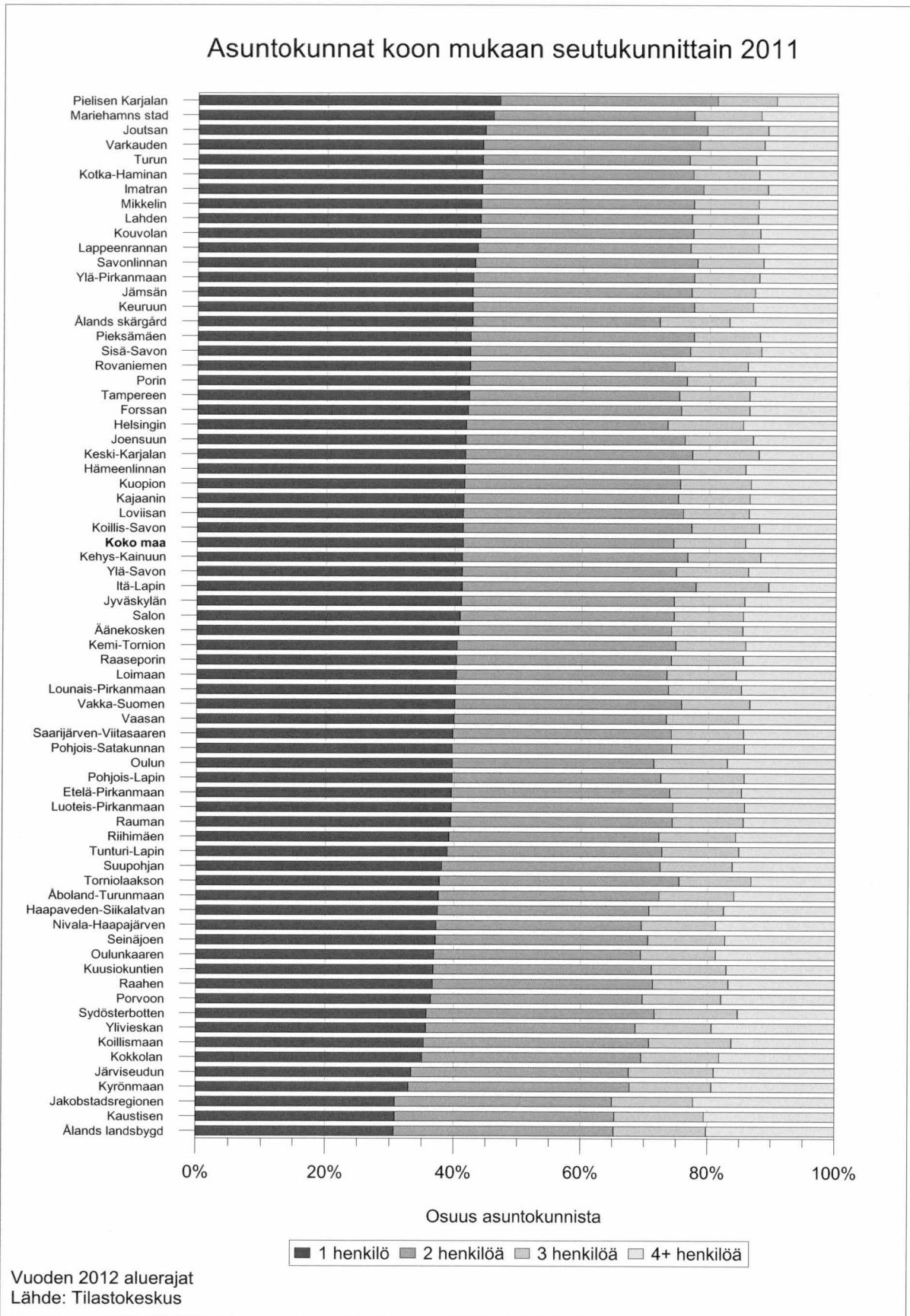

Kuva 3.6. Asuntojen pinta-ala seutukunnittain 2011.

Kuva 3.7. Asuntojen pinta-ala maakunnittain 2011.

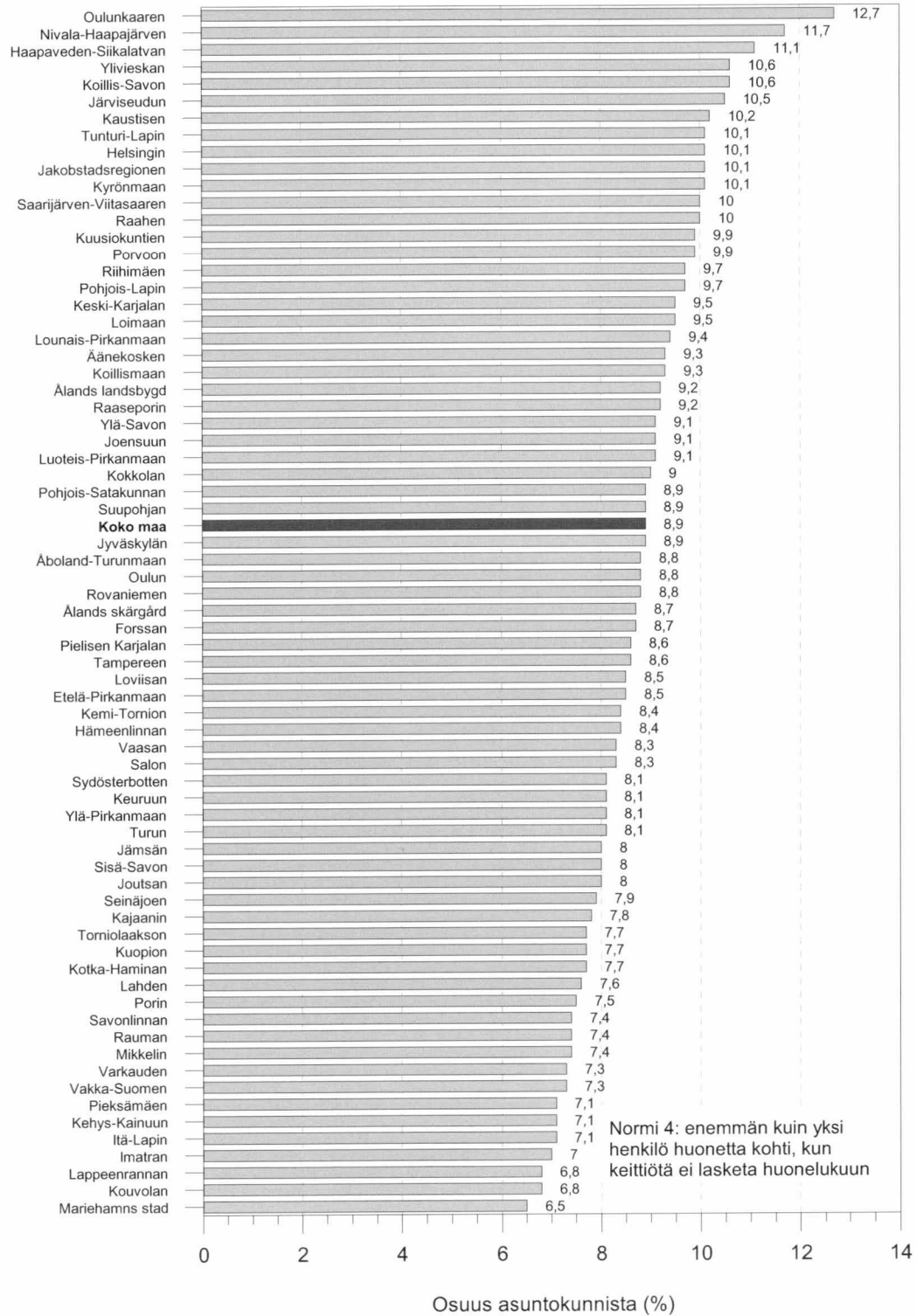

Kuva 3.8. Asuntokunnat koon mukaan seutukunnittain 2011.

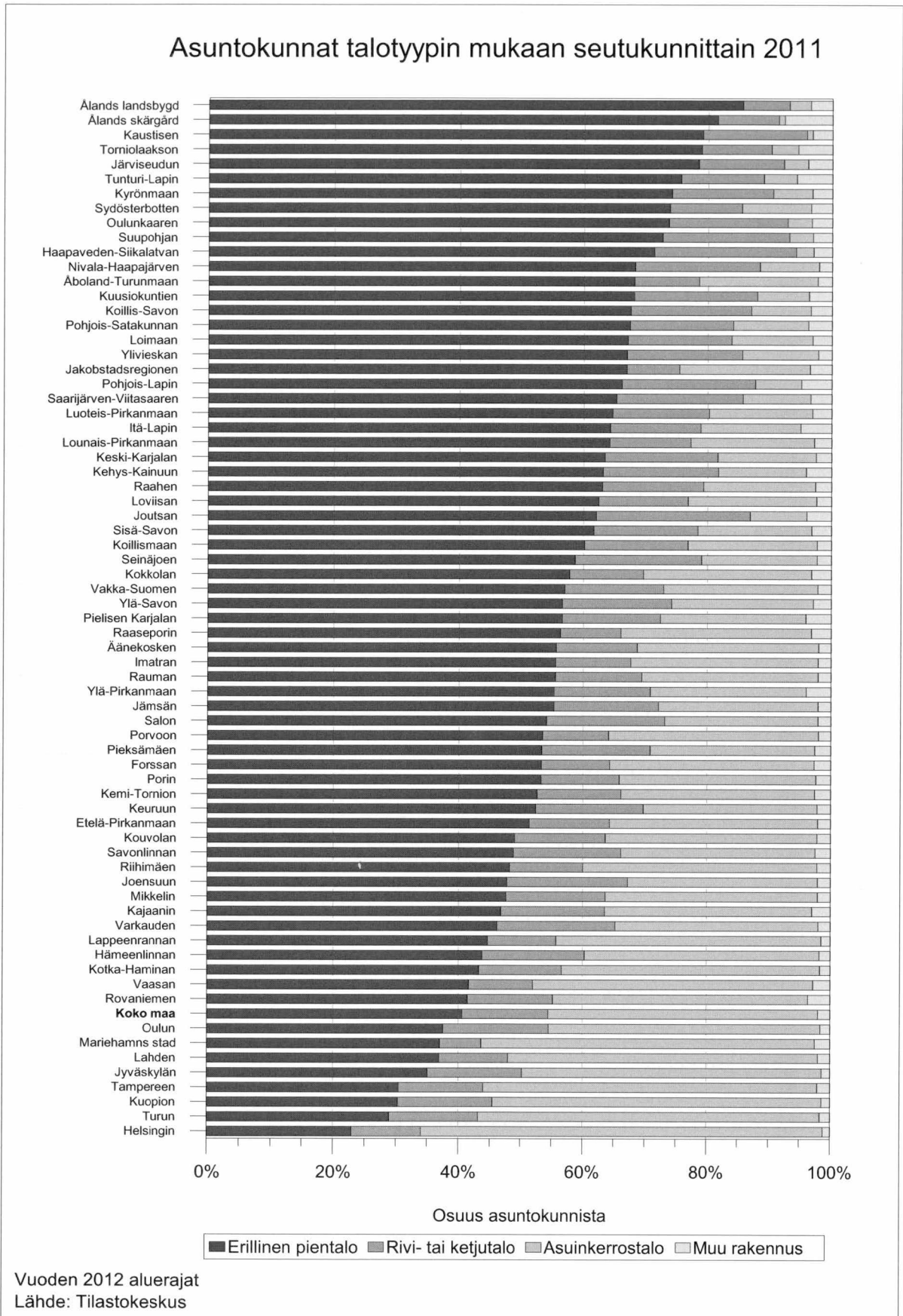

Ahtaasti asuvat asuntokunnat seutukunnittain 2011

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 3.9. Ahtaasti asuvat asuntokunnat seutukunnittain 2011.

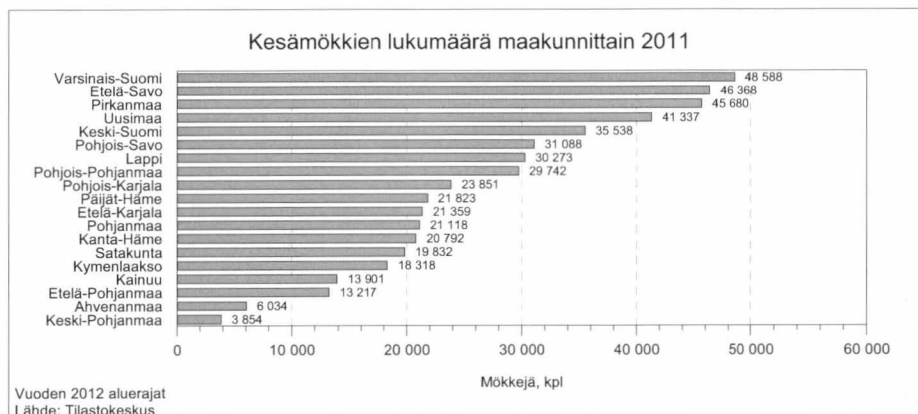
Kuva 3.10. Asuntokunnat talotyyppin mukaan seutukunnittain 2011.

Kesämökkit

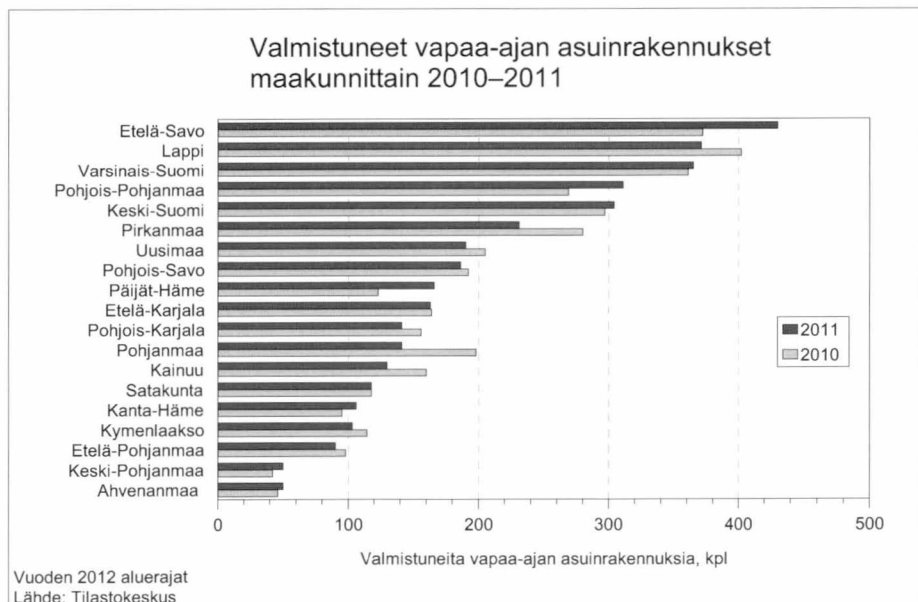
Suomessa oli vuoden 2011 lopussa 492 700 kesämökkiä. Eniten niitä oli Varsinais-Suomessa, Etelä-Savossa ja Pirkanmaalla, kussakin yli 45 000. Etelä-Savossa mökkejä oli myös asukaslukuun suhteutettuna runsaimmin, 302 kappaletta tuhatta asukasta kohti. Uudellamaalla kesämökkejä oli asukaslukuun nähden vähiten.

Tampereen seutukunnassa mökkien lukumäärä oli seutukuntien suurin, lähes 26 200 kappaletta. Asukaslukuun suhteutettuna mökkejä oli kuitenkin eniten Ålands skärgårdin seutukunnassa.

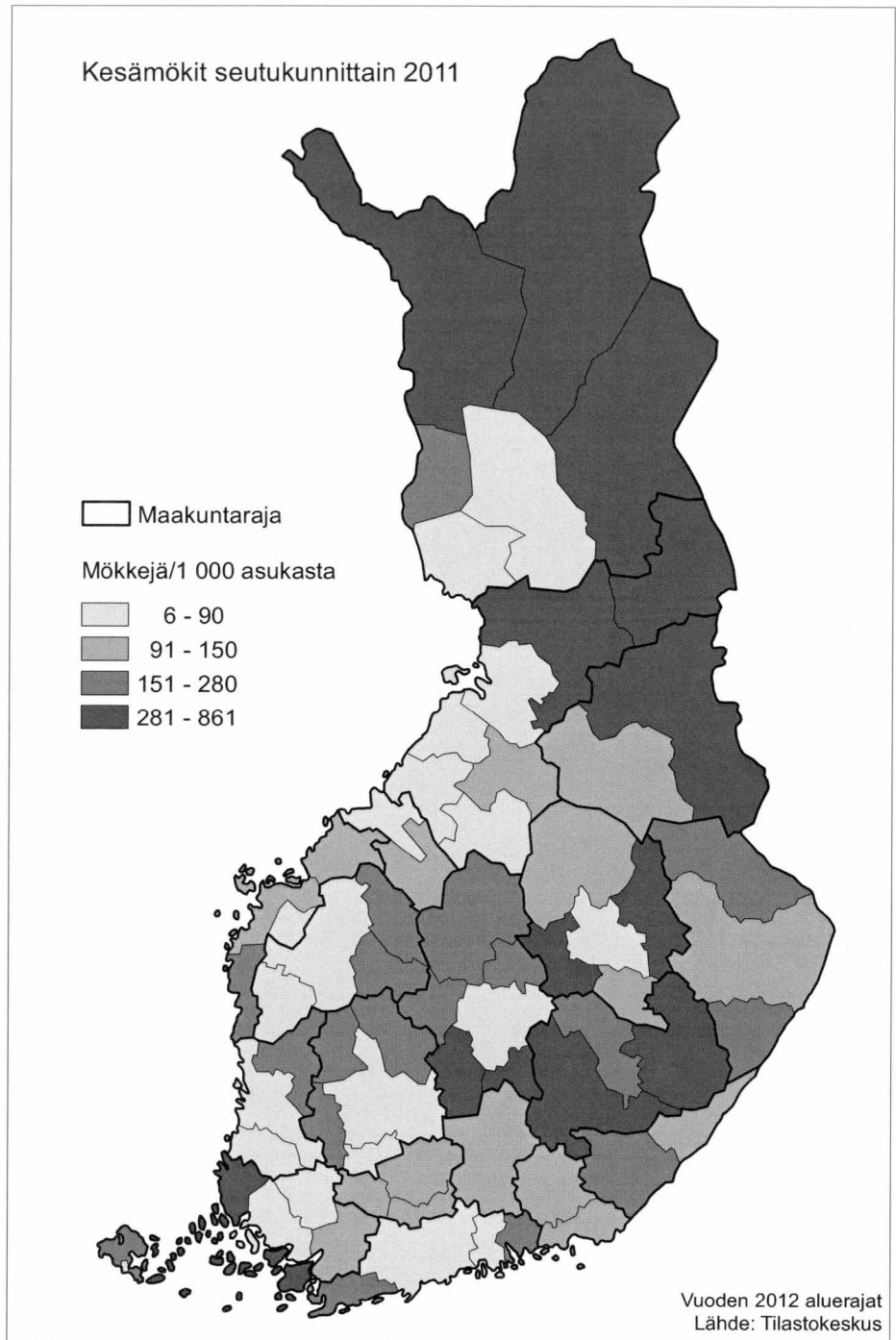
Uusia vapaa-ajan asuinrakennuksia valmistui vuonna 2011 yhteensä 3 646 kappaletta, mikä on lähes saman verran kuin vuotta aiemmin. Eniten uusia vapaa-ajanrakennuksia valmistui Etelä-Savoon.

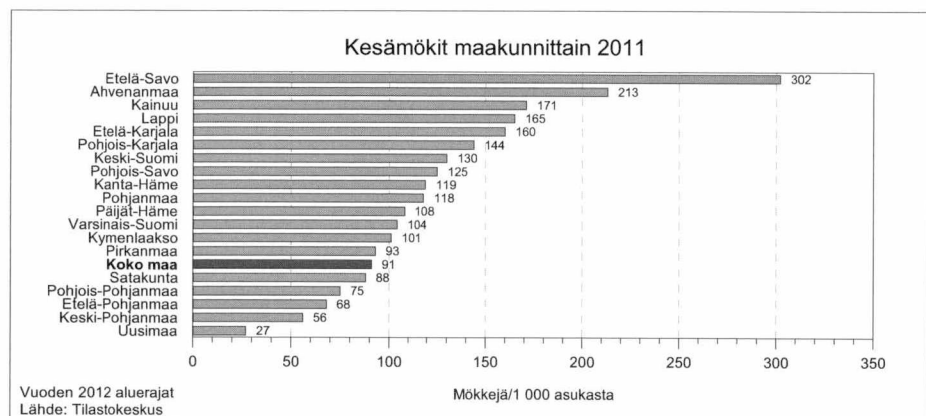
Kuva 3.11. Kesämökkien lukumäärä maakunnittain 2011.

Kuva 3.12. Valmistuneet vapaa-ajan asuinrakennukset maakunnittain 2010–2011.

Kuva 3.13. Kesämökit seutukunnittain 2011.

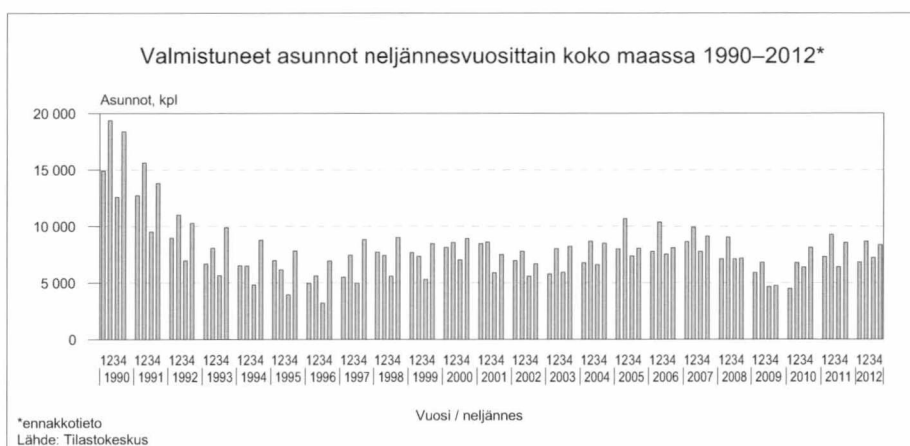
Kuva 3.14. Kesämökit maakunnittain 2011.

Rakentaminen

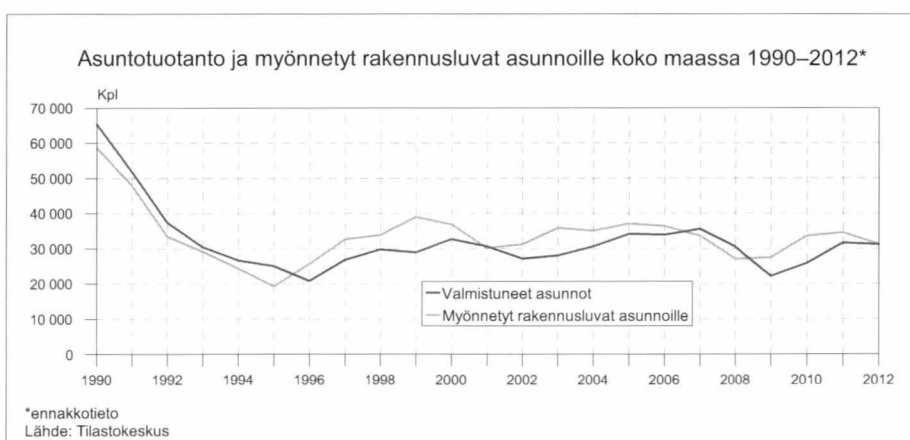
Asuntotuotanto oli voimakkaimmillaan 1990-luvun alkupuolella (tarkastelujakso 1990–2012). Asuntoja valmistui enimmillään 65 400 kappaletta vuonna 1990, mutta 2000-luvulla asuntoja on valmistunut keskimäärin alle puolet tästä määrästä. Viimeisimmän tiedon mukaan asuntoja valmistui 31 200 kappaletta vuonna 2012 (ennakkotieto).

Asukaslukuun suhteutettuna asuntotuotanto oli vilkkainta Oulun seutukunnassa ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa vuonna 2011. Suhteellisesti vähiten asuntoja valmistui Torniolaakson ja Itä-Lapin seutukuntiin sekä Kainuun maakuntaan. Koko maassa valmistuneista asunnoista hieman yli puolet valmistui asuinkerrostaloihin. Uudellamaalla asuinkerrostalojen osuus asuntotuotannosta oli suurin, 66 %, ja Etelä-Pohjanmaalla pienin, 16 %.

Valmistuneet rakennukset sisältävät sekä uudet rakennukset että rakennusten laajennukset. Vuonna 2011 rakennuksia valmistui asukaslukuun nähden eniten Ålands skärgårdin ja vähiten Helsingin seutukuntiin. Maakunnista rakennuksia valmistui suhteellisesti eniten Etelä-Savoon ja Ahvenanmaalle ja vähiten Uudellemaalle.

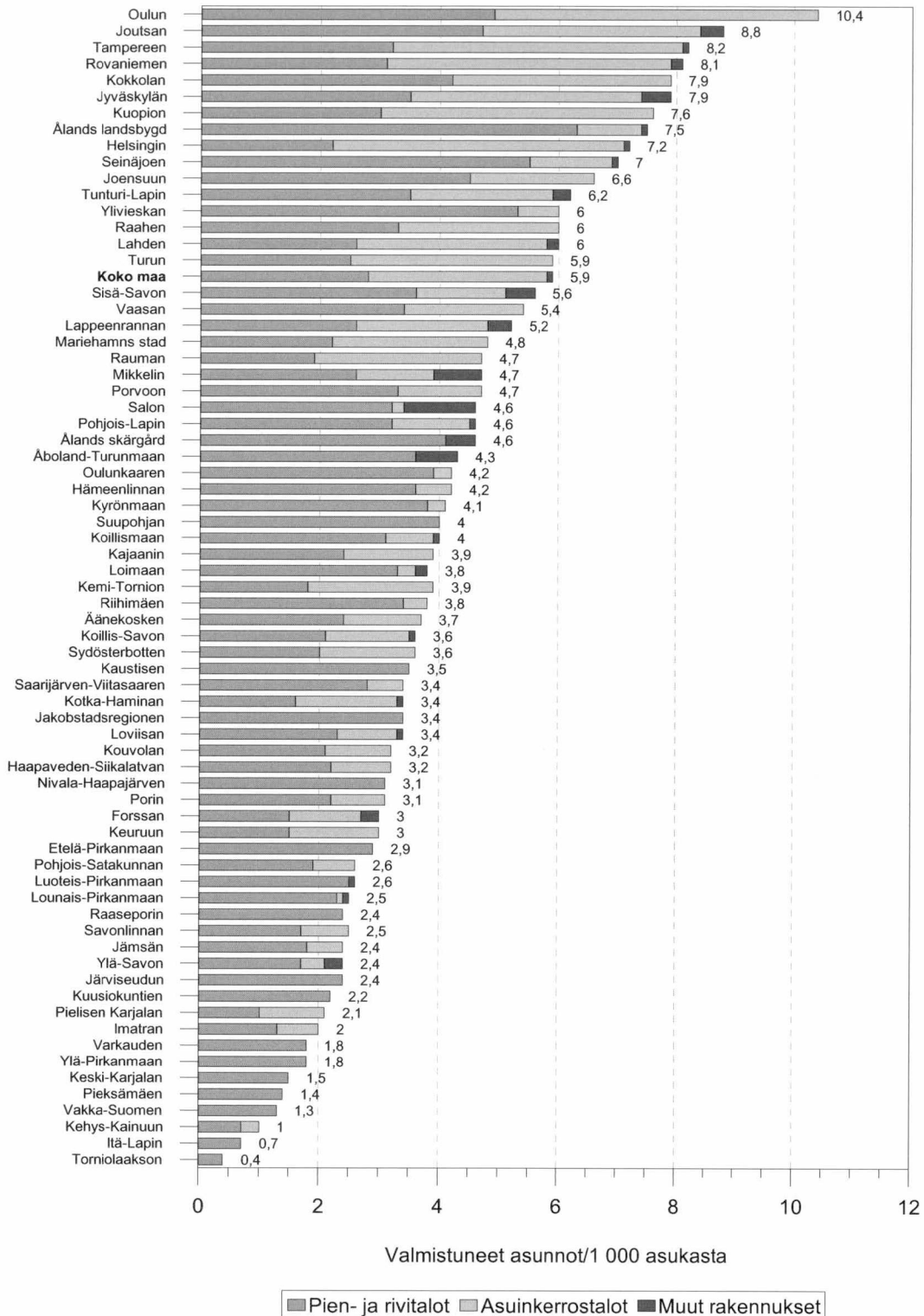

Kuva 3.15. Valmistuneet asunnot neljännesvuosittain koko maassa 1990–2012.

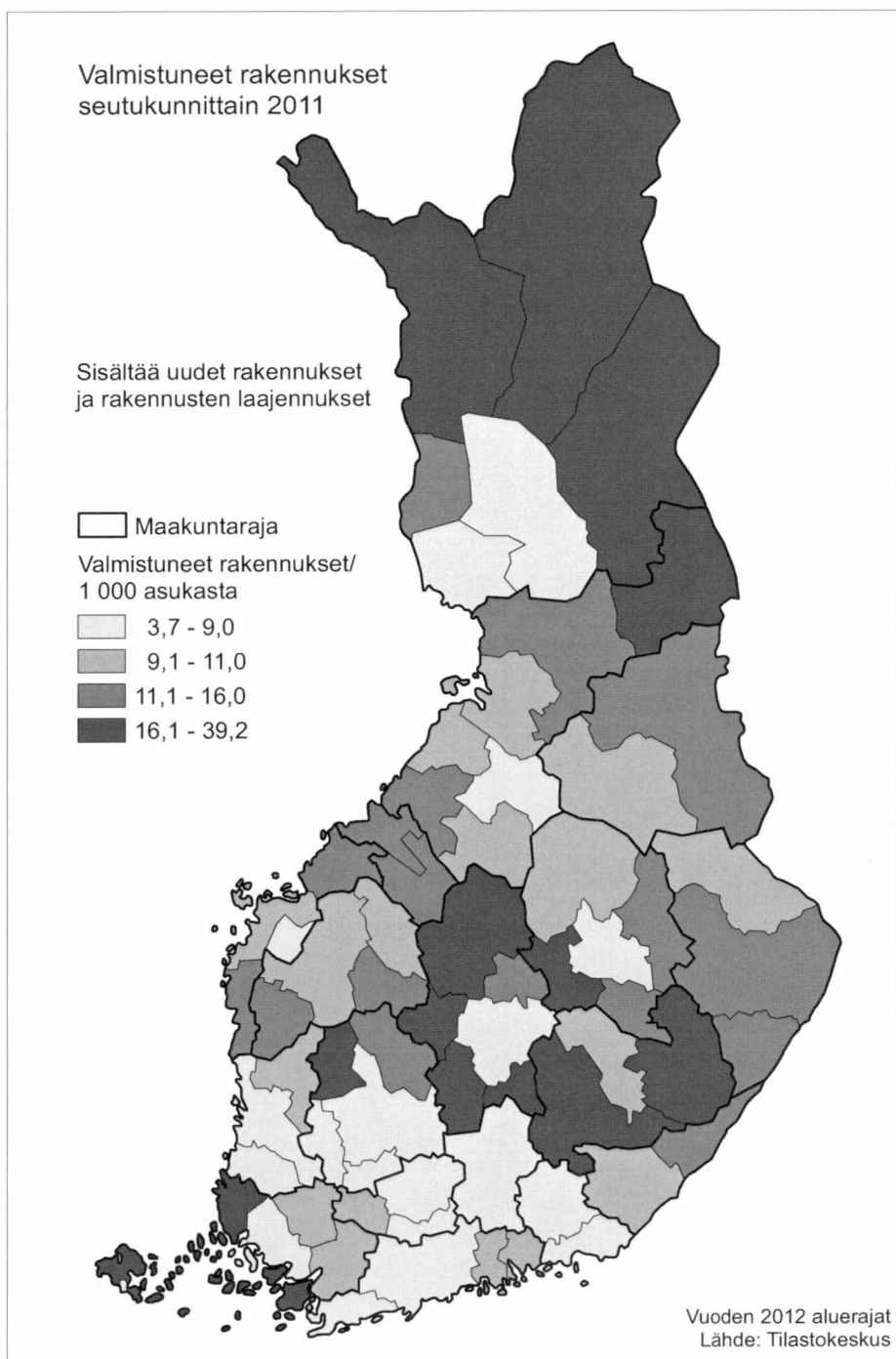
Kuva 3.16. Asuntotuotanto ja myönnetyt rakennusluvut asunnoille koko maassa 1990–2012.

Asuntotuotanto talotyyppin mukaan seutukunnittain 2011

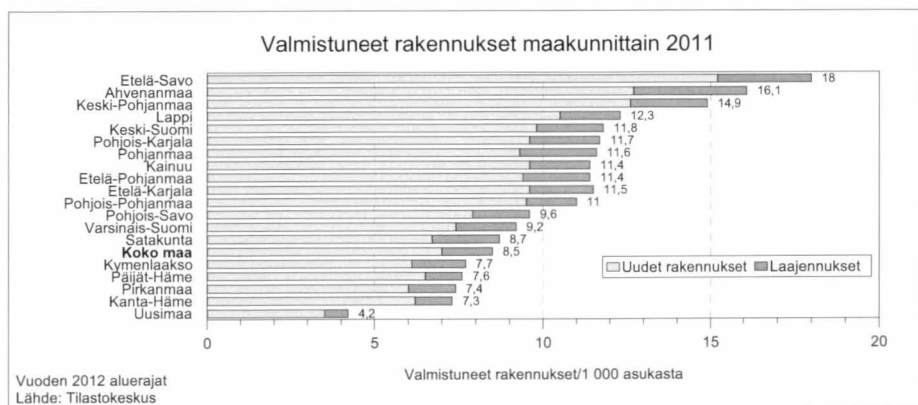

Vuoden 2012 alueajat
Lähde: Tilastokeskus

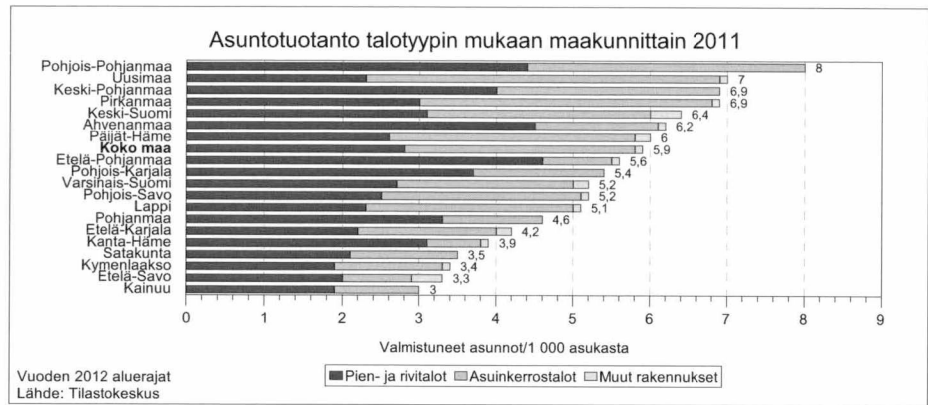
Kuva 3.17. Asuntotuotanto talotyyppin mukaan seutukunnittain 2011.

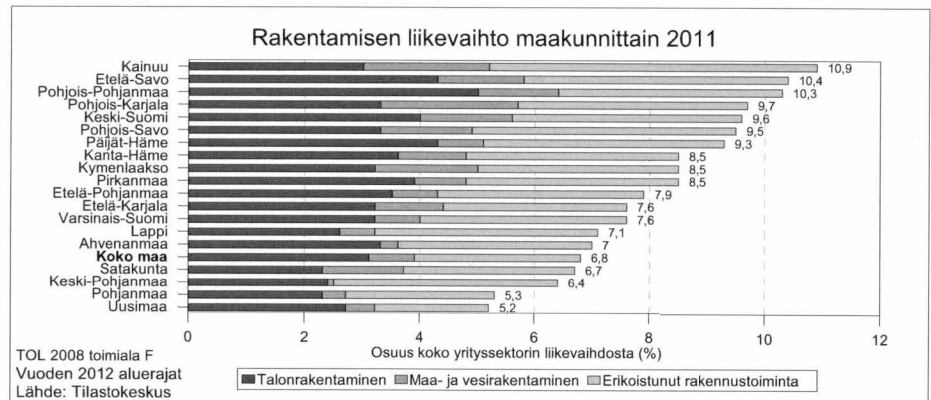
Kuva 3.18. Valmistuneet rakennukset seutukunnittain 2011.

Kuva 3.19. Valmistuneet rakennukset maakunnittain 2011.

Kuva 3.20. Asuntotuotanto talotyyppin mukaan maakunnittain 2011.

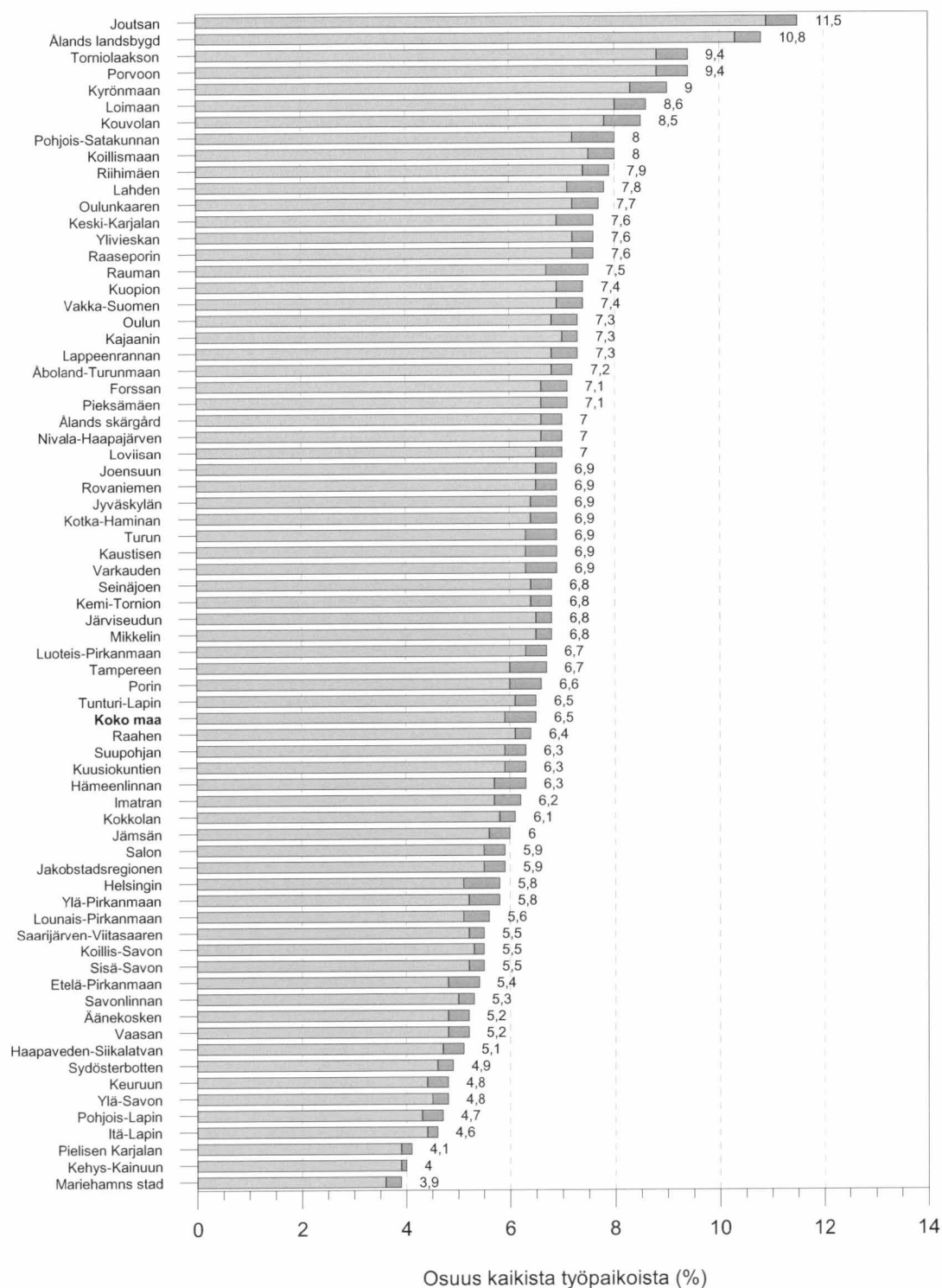
Kuva 3.21. Rakentamisen liikevaihto maakunnittain 2011.

Rakentamisen liikevaihdon osuus koko yritys sektorin liikevaihdosta oli koko maassa 6,8 % vuonna 2011. Talonrakentamisen osuus oli 3,1 % ja erikoistuneen rakennustoiminnan osuus oli 2,9 %. Maakunnista Kainuussa, Etelä-Savossa ja Pohjois-Pohjanmaalla rakentamisen liikevaihdon osuus oli yli 10 % koko yritys sektorista. Uudellamaalla ja Pohjanmaalla osuus oli maakuntien pienin, hieman yli 5 %.

Rakentamisen osuus kaikista työpaikoista oli suurin Joutsan (11,5 %) seutukunnassa ja pienin Mariehamns stadin (3,9 %) seutukunnassa vuonna 2010. Koko maassa vastaava osuus oli 6,5 %. Rakennusala on hyvin miesvaltainen, sillä vain 8,5 % alan työllisistä oli naisia. Rakentaminen työllisti yhteensä 151 000 henkilöä vuoden 2010 lopussa.

Rakennusalan työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010

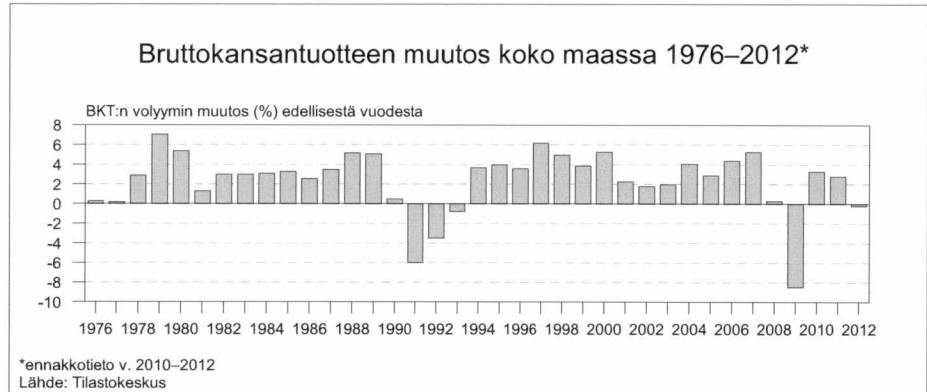
TOL 2008 toimiala F
Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

■ Miehet ■ Naiset

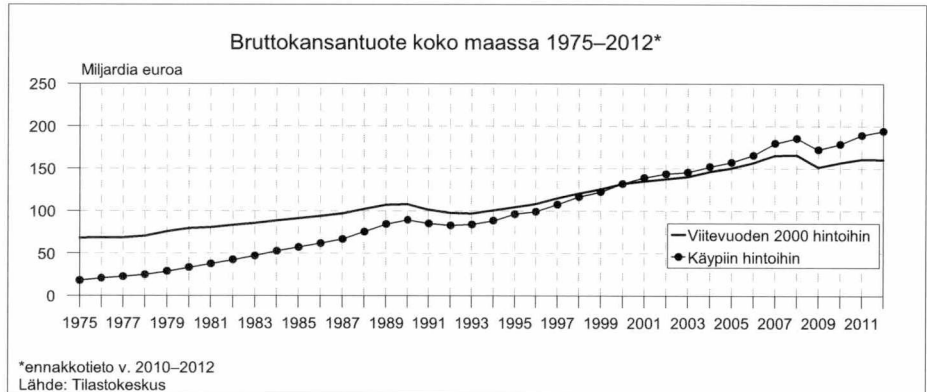
Kuva 3.22. Rakennusalan työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010.

Kansantalous

Bruttokansantuote markkinahintaan on kotimaisten tuotantoyksiköiden tuotantotoiminnan lopputulos. Vuonna 2012 bruttokansantuote koko maassa oli 194,4 miljardia euroa ja sen volyymin muutos edellisestä vuodesta oli -0,2 %.

Kuva 4.1. Bruttokansantuotteen muutos koko maassa 1976–2012.

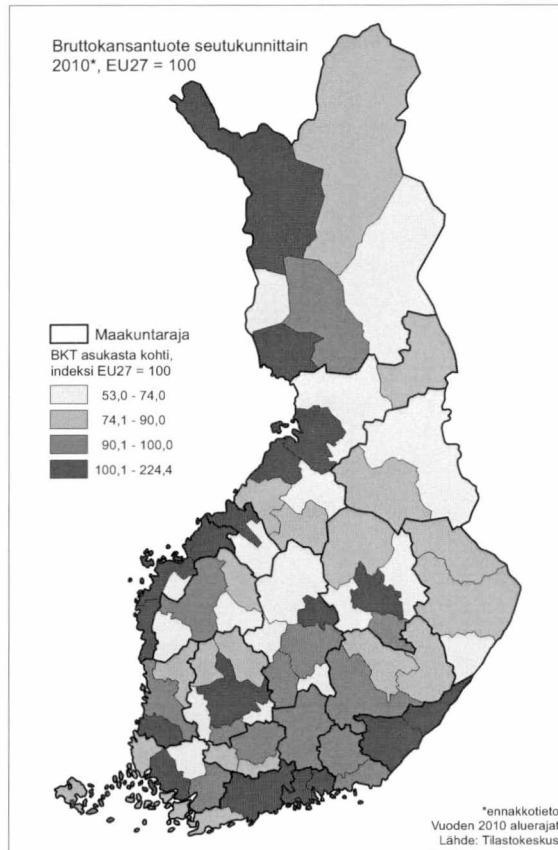
Kuva 4.2. Bruttokansantuote koko maassa 1975–2012.

Viimeisimmät alueelliset tiedot ovat vuodelta 2010. Asukasta kohti laskettu käypähintainen bruttokansantuote oli tuolloin koko maassa 33 337 euroa. Maakunnista parhaiten menestyivät Uusimaa, Itä-Uusimaa, Ahvenanmaa ja Pohjanmaa, joiden arvot asukasta kohti olivat koko maata suuremmat. Seutukunnista Mariehamns stad (65 624 euroa/asukas) menestyi tässä tarkastelussa parhaiten ja Kyrönmaa (15 496 euroa/asukas) heikoiten.

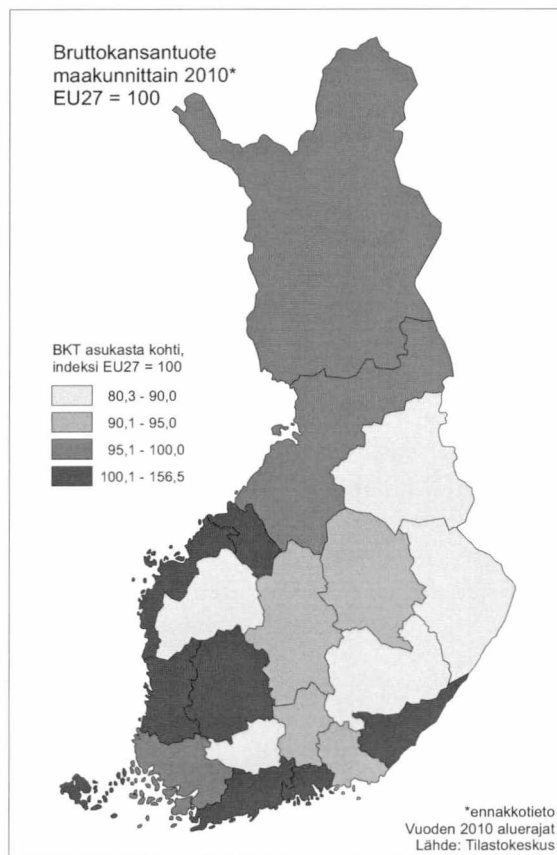
Suomi sai arvon 114 suhteessa EU:n keskimääräiseen (EU27 = 100) asukasta kohti laskettuun bruttokansantuotteeseen. Seutukuntien suhde EU27:ään vaihteli Kyrönmaan 53 %:sta Mariehamns stadin 224,4 %:iin. Maakunnista Uusimaa ja Itä-Uusimaa menestyivät tässä tarkastelussa Suomen maakunnista parhaiten, mutta 12 maakuntaa jäi alle EU:n keskimääräisen arvon. Eniten alle EU:n keskiarvon oli Kainuun bruttokansantuote.

Vuonna 2010 Helsingin seutukunnassa tuotettiin 36,1 % koko maan bruttokansantuotteesta. Tampereen seutukunnan osuus oli 6,9 %, Turun seutukunnan 5,4 % ja Oulun seutukunnan 4 %.

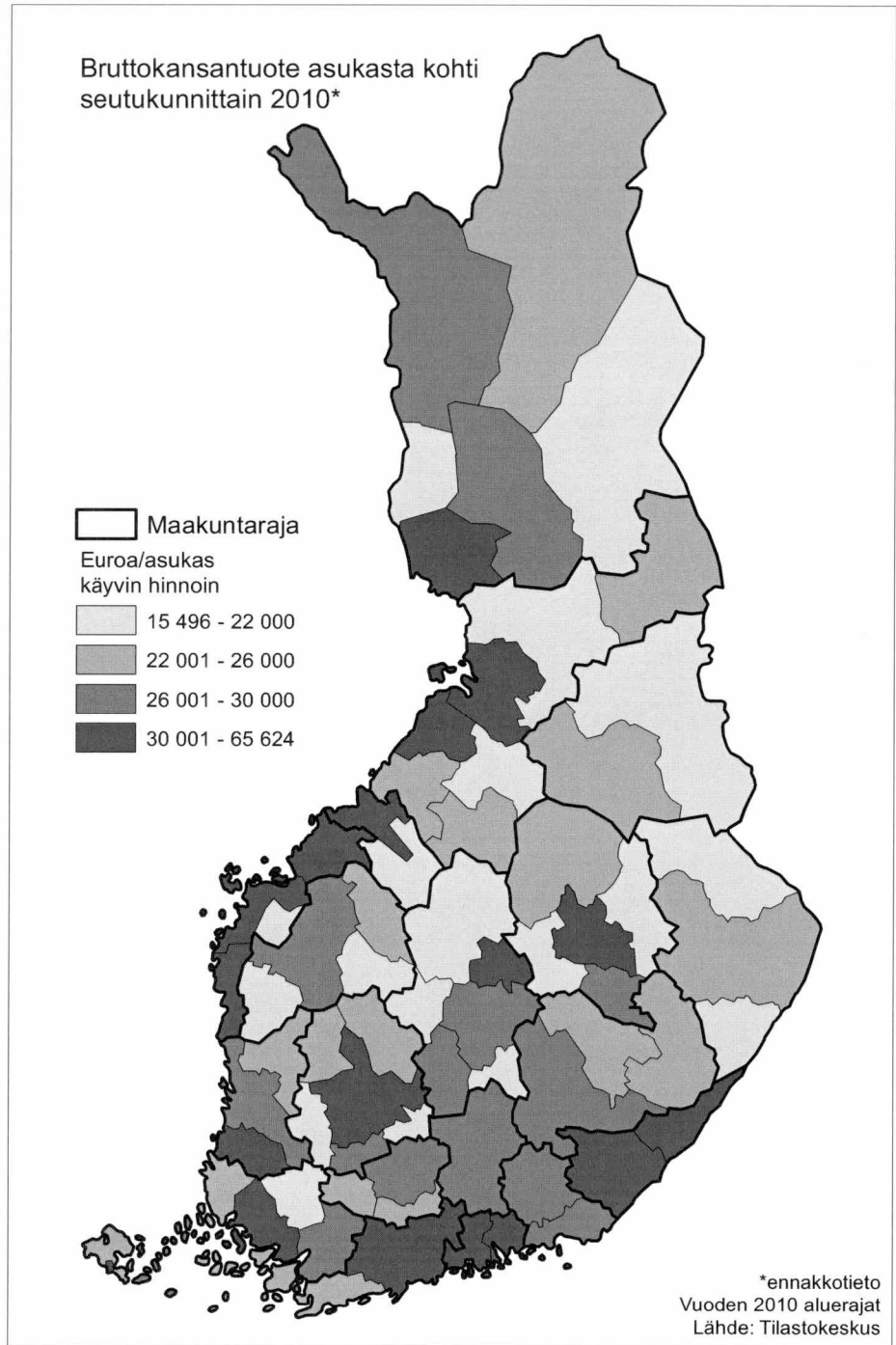
Ajallisesti vertailukelpoisten viitevuoden 2000 mukaisten tietojen mukaan tuotannon pudotus oli taantumavuonna 2009 niin syvä, että vuonna 2010 jäätin vielä reilusti alle vuoden 2007 tuotannon määrän. Poikkeuksen tästä muodosti Itä-Uudenmaan maakunta, jossa asukasta kohti laskettu bruttokansantuote kasvoi koko tarkastelujakson 2007–2010 ajan.

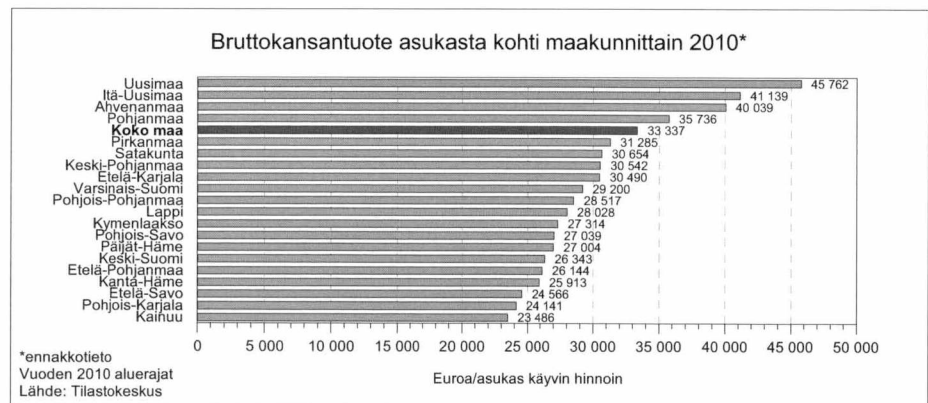
Kuva 4.3. Bruttokansantuote seutukunnittain 2010, EU27 = 100.

Kuva 4.4. Bruttokansantuote maakunnittain 2010, EU27 = 100.

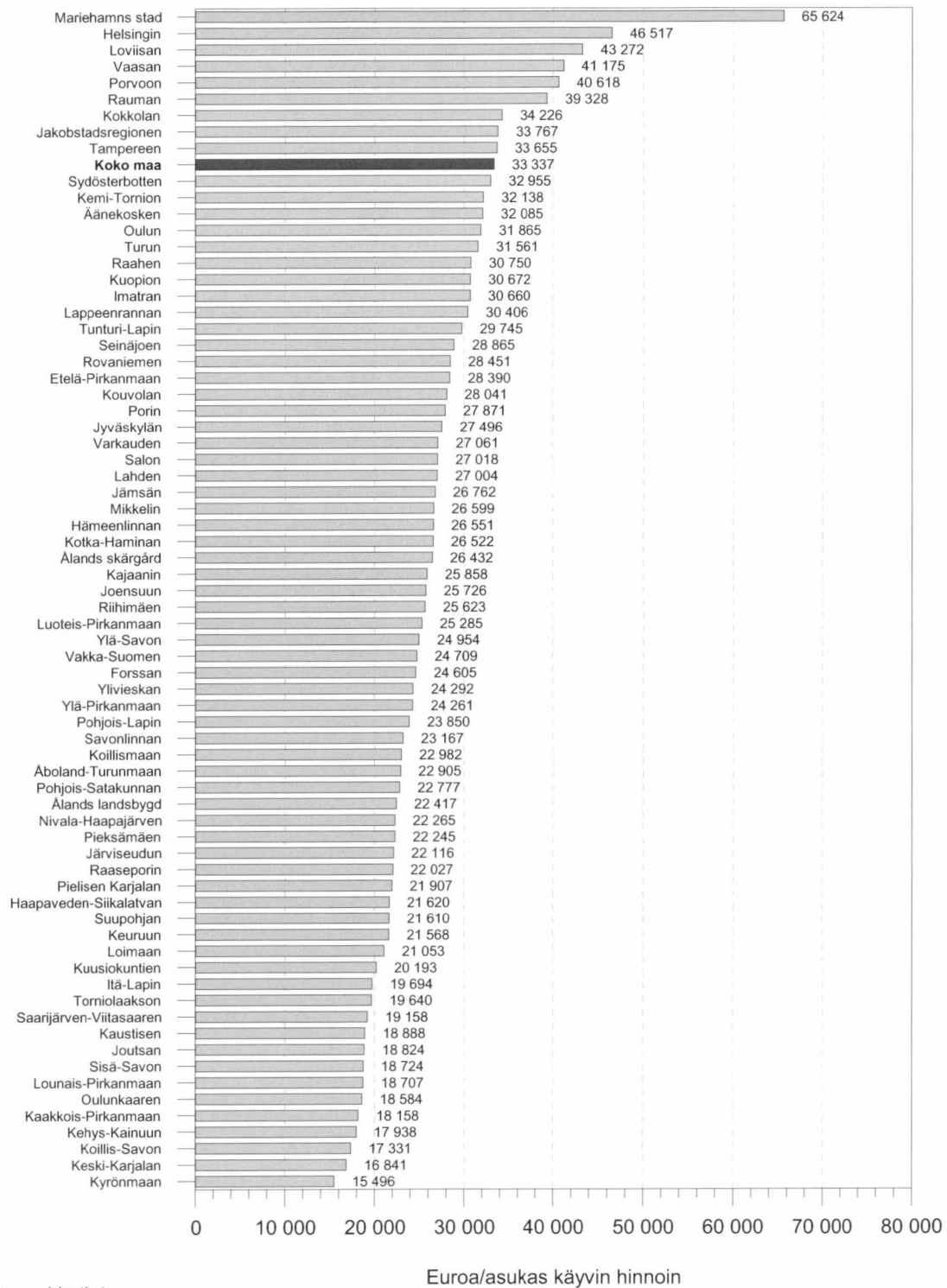

Kuva 4.5. Bruttokansantuote asukasta kohti seutukunnittain 2010.

Kuva 4.6. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 2010.

Bruttokansantuote asukasta kohti seutukunnittain 2010*

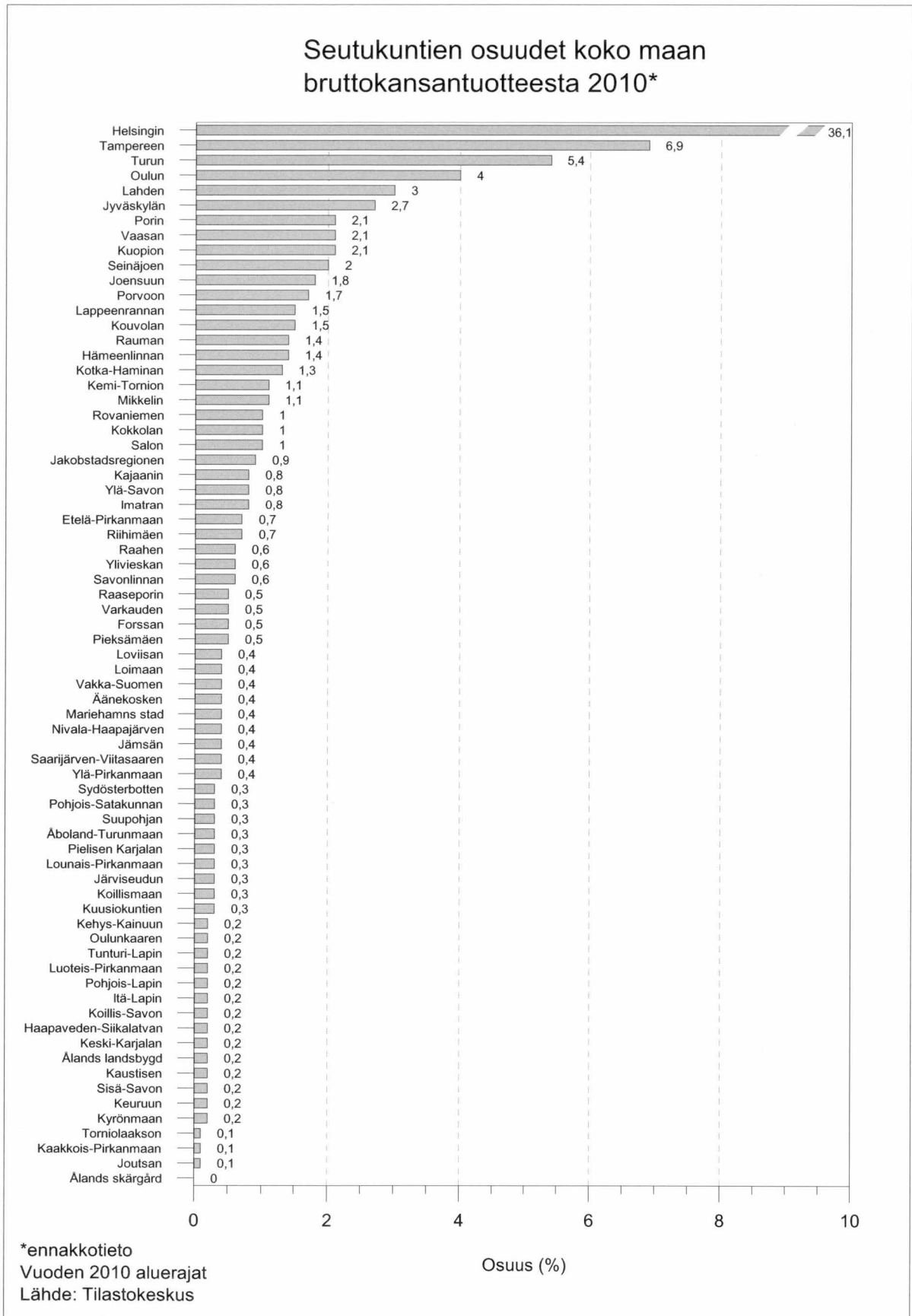

*ennakkotieto

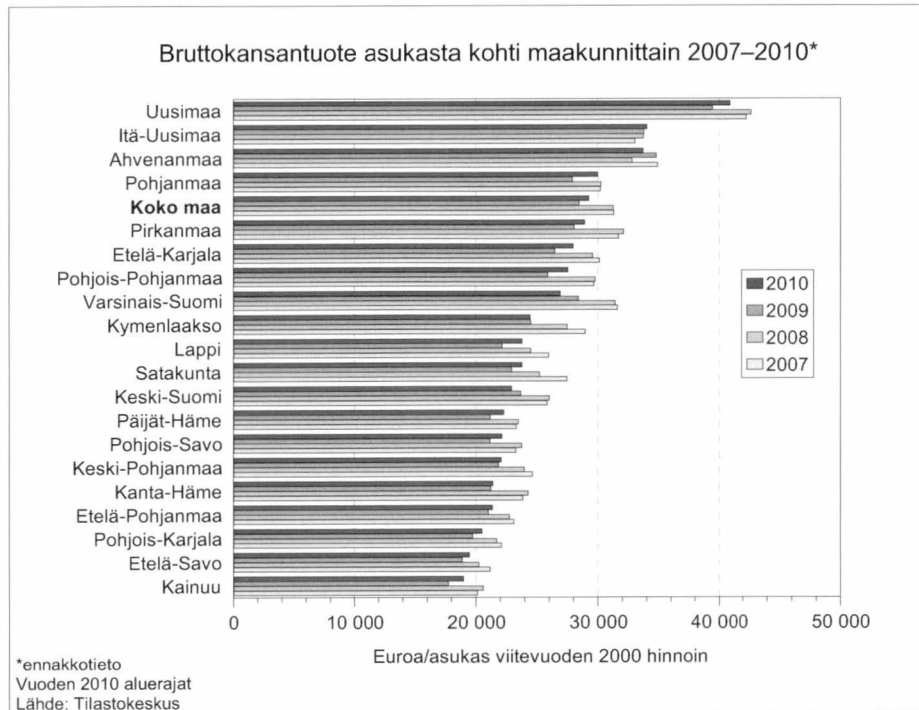
Vuoden 2010 aluearajat

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 4.7. Bruttokansantuote asukasta kohti seutukunnittain 2010.

Kuva 4.8. Seutukuntien osuudet koko maan bruttokansantuotteesta 2010.

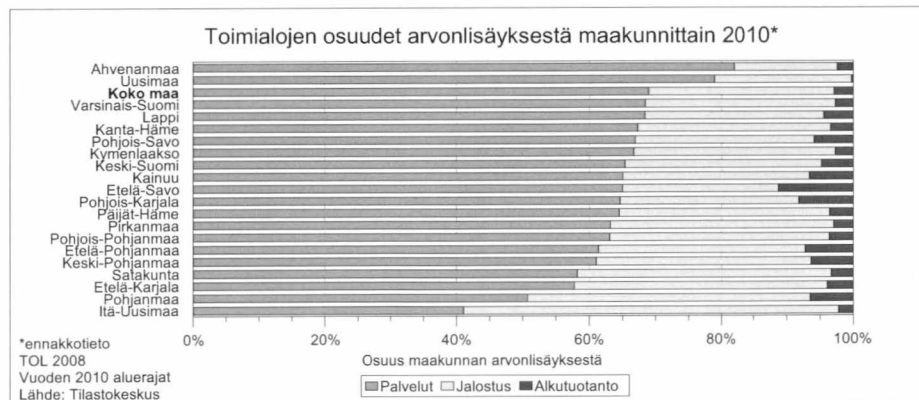

Kuva 4.9. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 2007–2010.

Tuotannon ja työllisyyden aluetilit kuvaavat Suomen aluetaloutta kansantalouden tilinpidon käsittein ja määritelmin tuotantoyksikön sijaintipaikan mukaan. Tuotannon ja työllisyyden aluetilien laadinnassa noudatetaan Euroopan tilinpitöjärjestelmän (EKT 1995) ohjeistusta.

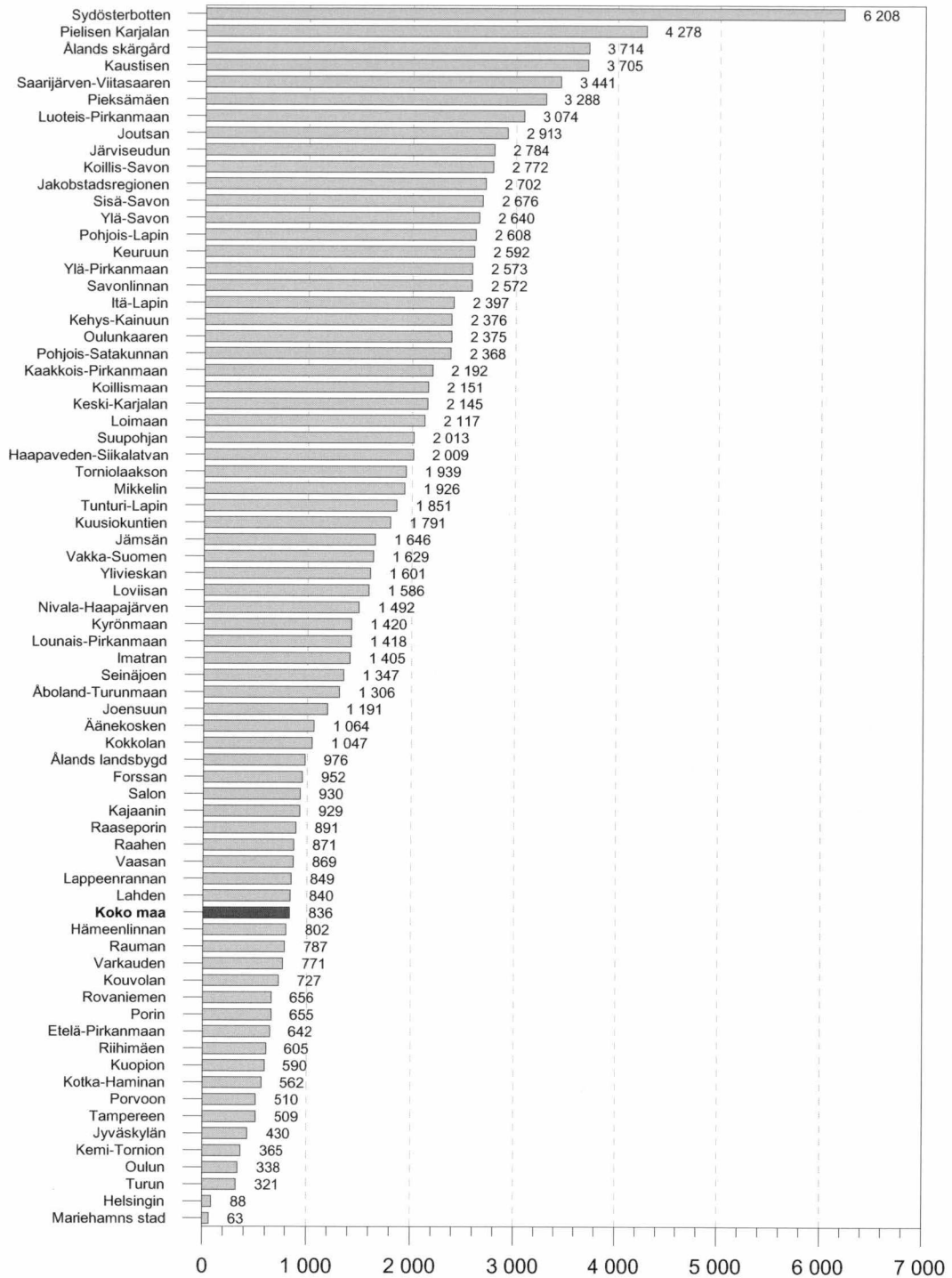
Vuonna 2010 maakunnittaisessa tarkastelussa alkutuotannon osuus oli suurin Etelä-Savossa, 11 % maakunnan arvonlisäyksestä. Jalostuksen osuus oli suurin Itä-Uudellamaalla, 57 %. Ahvenanmaalla palvelutoimialoista muodostui 82 % arvonlisäyksestä ja Uudellamaalla vastaava osuus oli 79 %.

Alkutuotannon arvonlisäys asukasta kohti laskettuna oli suurin Sydösterbotenin seutukunnassa, 6 200 euroa. Jalostuksen arvonlisäys oli vastaavasti suurin Loviisan seutukunnassa, lähes 27 000 euroa/asukas. Palvelutoimialojen arvonlisäys oli suurin Mariehamns stadin seutukunnassa, lähes 51 300 euroa/asukas.

Kuva 4.10. Toimialojen osuudet arvonlisäyksestä maakunnittain 2010.

Alkutuotannon arvonlisäys seutukunnittain 2010*

*ennakkotieto

TOL 2008

Vuoden 2010 alueajat

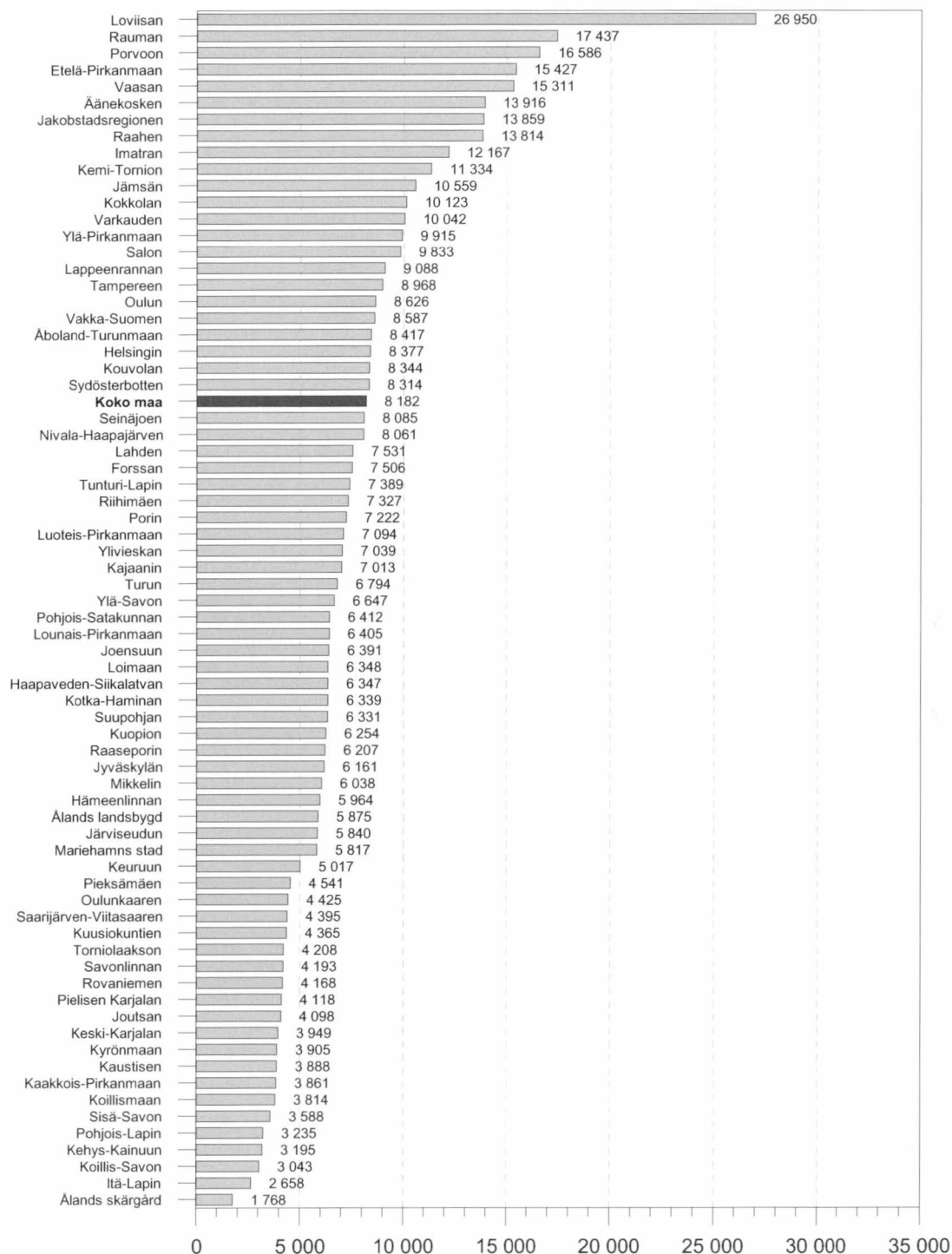
Lähde: Tilastokeskus

Euroa/asukas käyvin hinnoin

Kuva 4.11. Alkutuotannon arvonlisäys seutukunnittain 2010.

Jalostuksen arvonlisäys seutukunnittain 2010*

*ennakkotieto

TOL 2008 toimialat B–F

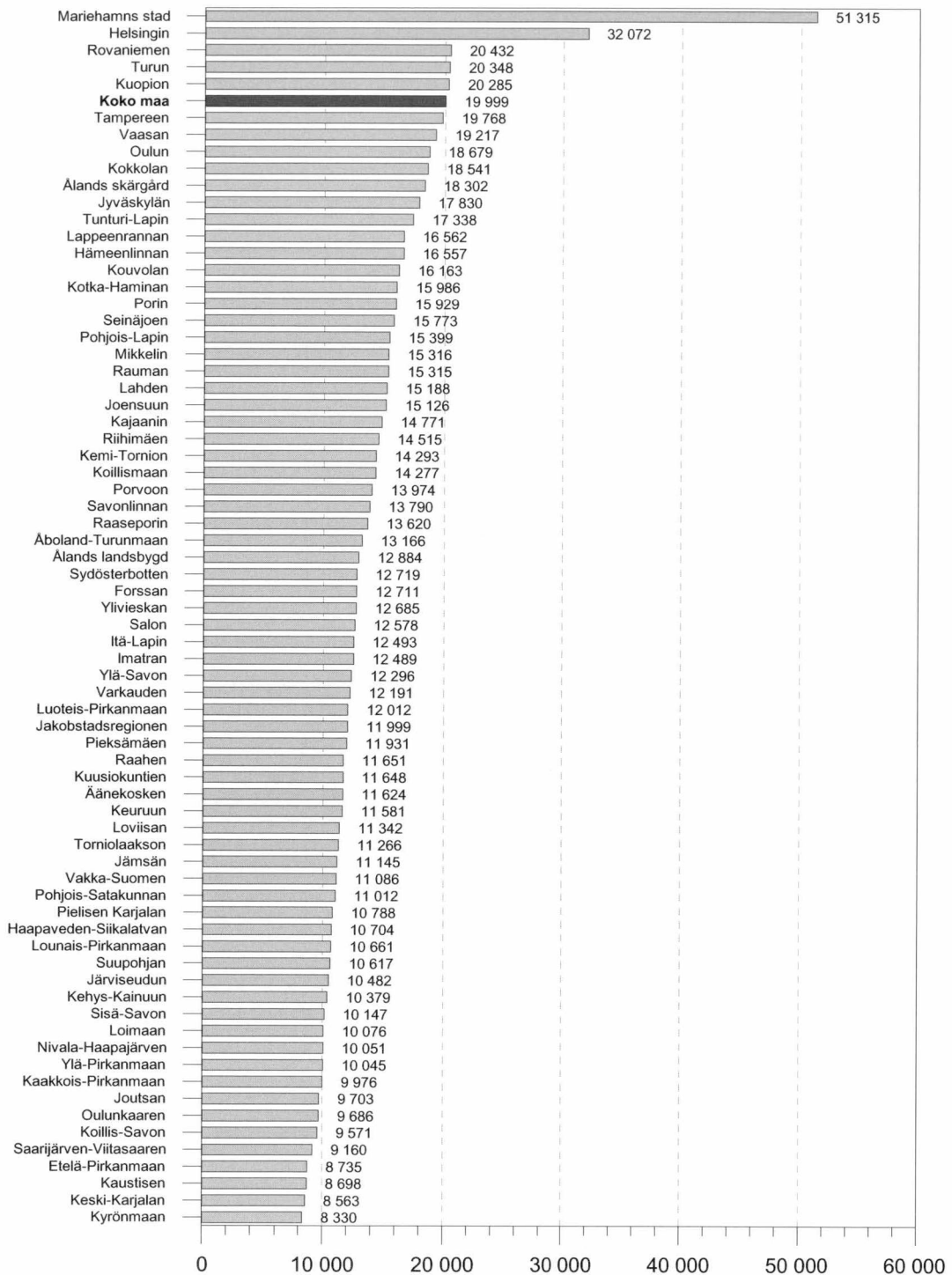
Vuoden 2010 aluerajat

Lähde: Tilastokeskus

Euroa/asukas käyvin hinnoin

Kuva 4.12. Jalostuksen arvonlisäys seutukunnittain 2010.

Palvelutoimialojen arvonlisäys seutukunnittain 2010*

*ennakkotieto

TOL 2008 toimialat G–T

Vuoden 2010 aluerajat

Lähde: Tilastokeskus

Euroa/asukas käyvin hinnoin

Kuva 4.13. Palvelutoimialojen arvonlisäys seutukunnittain 2010.

Koulutus

Väestön koulutusrakennetilasto kuvaa 15 vuotta täyttäneen väestön perusasteen jälkeisiä tutkintoja. *Perusasteen* eli peruskoulun, keskikoulun tai kansakoulun jälkeistä tutkintoa vailla olevia henkilöitä oli 1,5 miljoonaa vuonna 2011. Heidän osuutensa oli suurin maaseutumaisissa kunnissa.

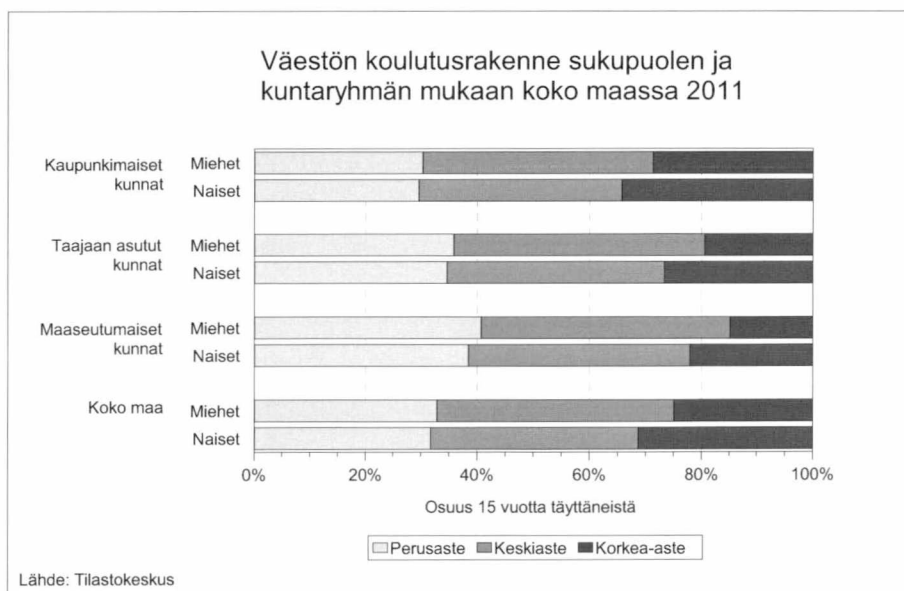
Keskiasteen koulutusta ovat ylioppilastutkinnot, ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot, ja koulutus kestää pääsääntöisesti 2–3 vuotta. *Korkea-asteen* koulutus jaotellaan: *alin korkea-aste* (mm. entiset teknikon ja sairaanhoitajan tutkinnot), *alempi korkeakouluaste* (ammattikorkeakoulututkinnot), *ylemmpi korkeakouluaste* (maisteritutkinnot) ja *tutkijakouluaste* (lisanssiaatin ja tohtorin tutkinnot).

Tutkinnon suorittaneella väestöllä tarkoitetaan keskiasteen tai korkea-asteen tutkinnon suorittaneita. Heidän osuutensa 15 vuotta täyttäneistä oli 67,7 % vuonna 2011. Näistä keskiasteen suorittaneita oli 39,5 % ja korkea-asteen suorittaneita 28,2 %. Seutukunnista tutkinnon suorittaneiden osuus oli suurin Oulun (74,6 %) ja pienin Ålands skärgårdin (54,5 %) seutukunnassa. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneita oli suhteellisesti eniten Helsingin seutukunnassa (36 %). Suhteellisesti eniten peruskoulun jälkeistä tutkintoa vailla olevia 25–29-vuotiaita oli Ahvenanmaan ja Raaseporin seutukunnissa.

Koulutustasoa mitataan Tilastokeskuksessa kehitetyllä kolminumeroisella väestön koulutustasomittaimella. Luku osoittaa alueen tutkintojen keskiarvon suhteutettuna 20 vuotta täyttäneeseen väestöön ja sen kriteerinä on koulutusaika vuosina. Vuonna 2011 väestön koulutustasomittain oli koko maassa keskimäärin 337. Koulutustaso oli korkein Oulun seutukunnassa, 392 ja pienin Joutsan seutukunnassa, 231.

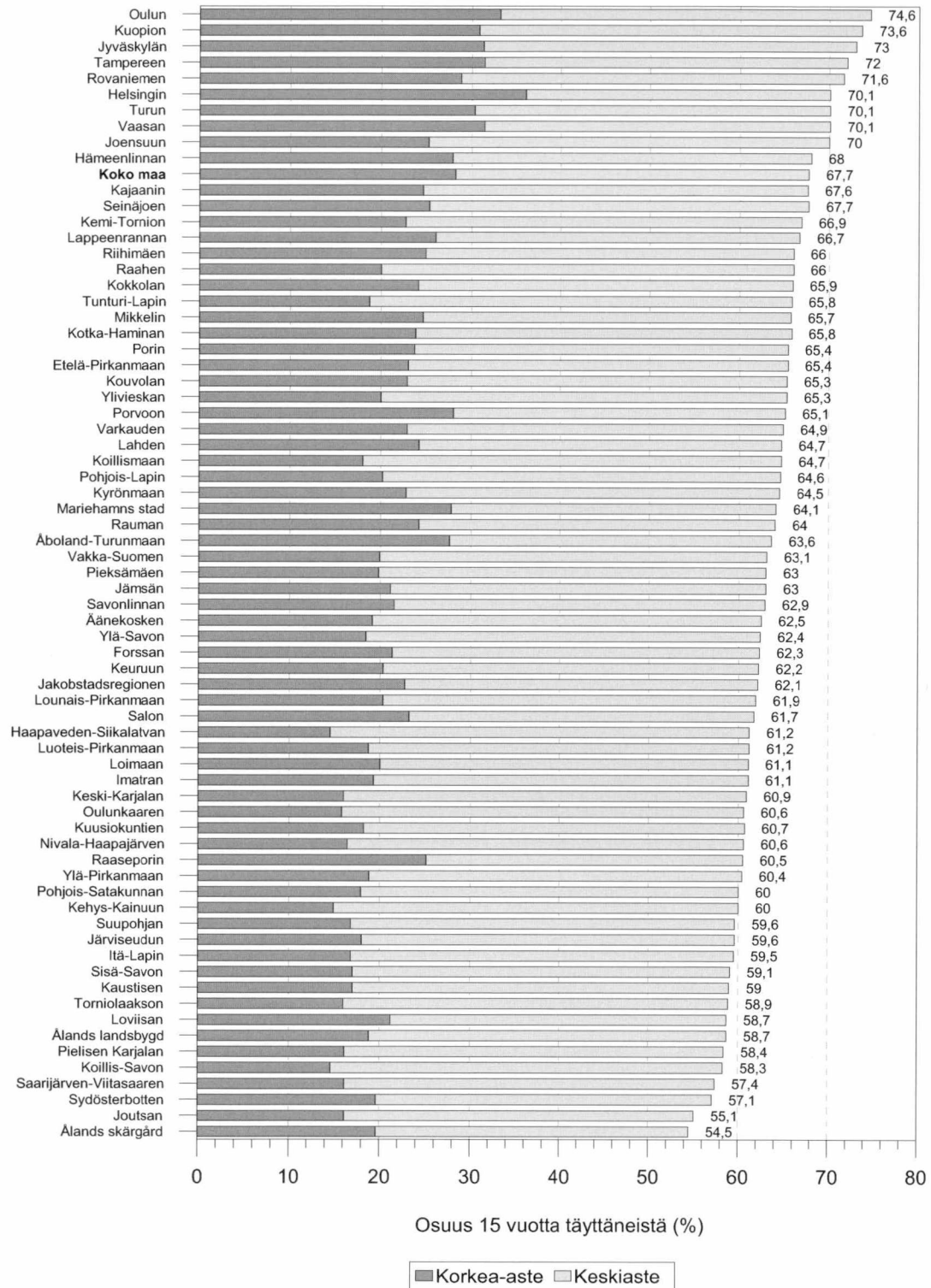
Koko maan työpaikoista 7,2 % oli koulutuksen toimialoilla vuonna 2010. Suhteellisesti eniten koulutuksen työpaikkoja oli Rovaniemen ja Jyväskylän seutukunnissa.

Vuonna 2011 kuntien opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset asukasta kohti olivat suurimmat Ålands skärgårdin seutukunnassa ja pienimmät Varkauden seutukunnassa.

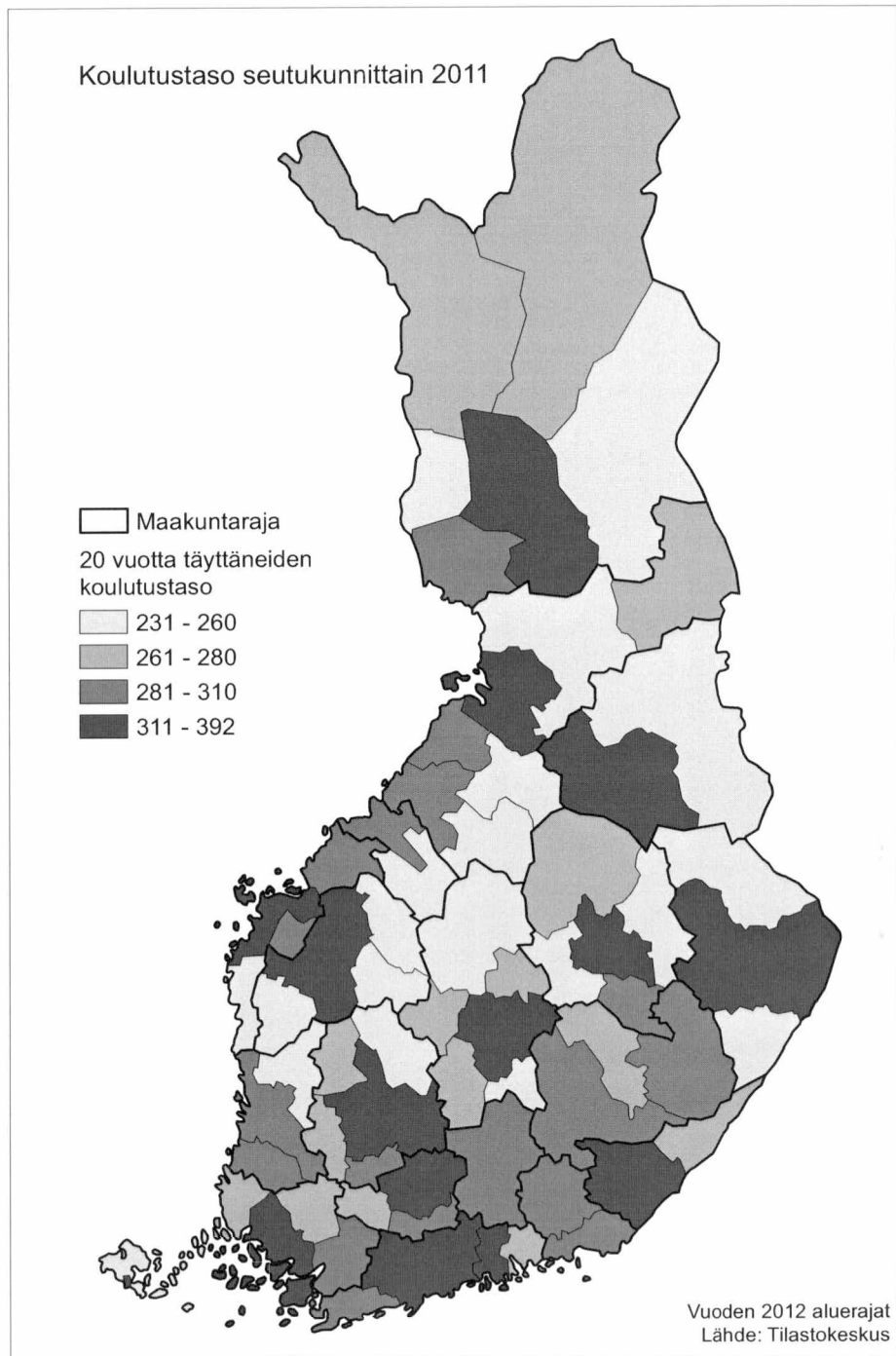
Kuva 5.1. Väestön koulutusrakenne sukupuolen ja kuntaryhmän mukaan koko maassa 2011.

Väestön koulutusaste seutukunnittain 2011

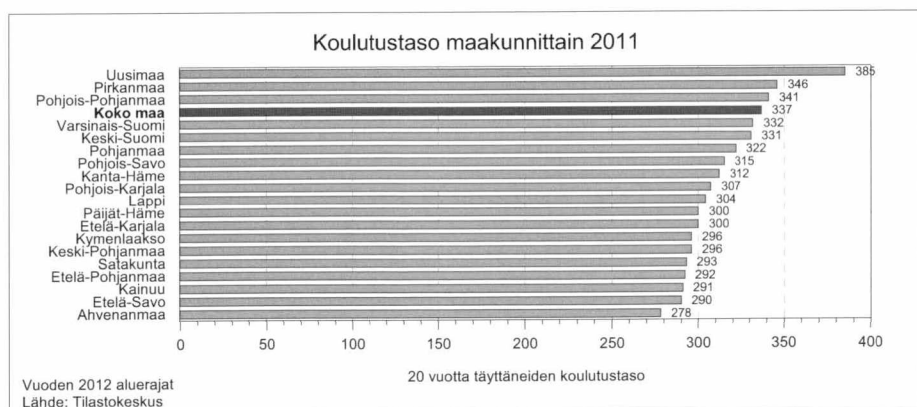

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 5.2. Väestön koulutusaste seutukunnittain 2011.

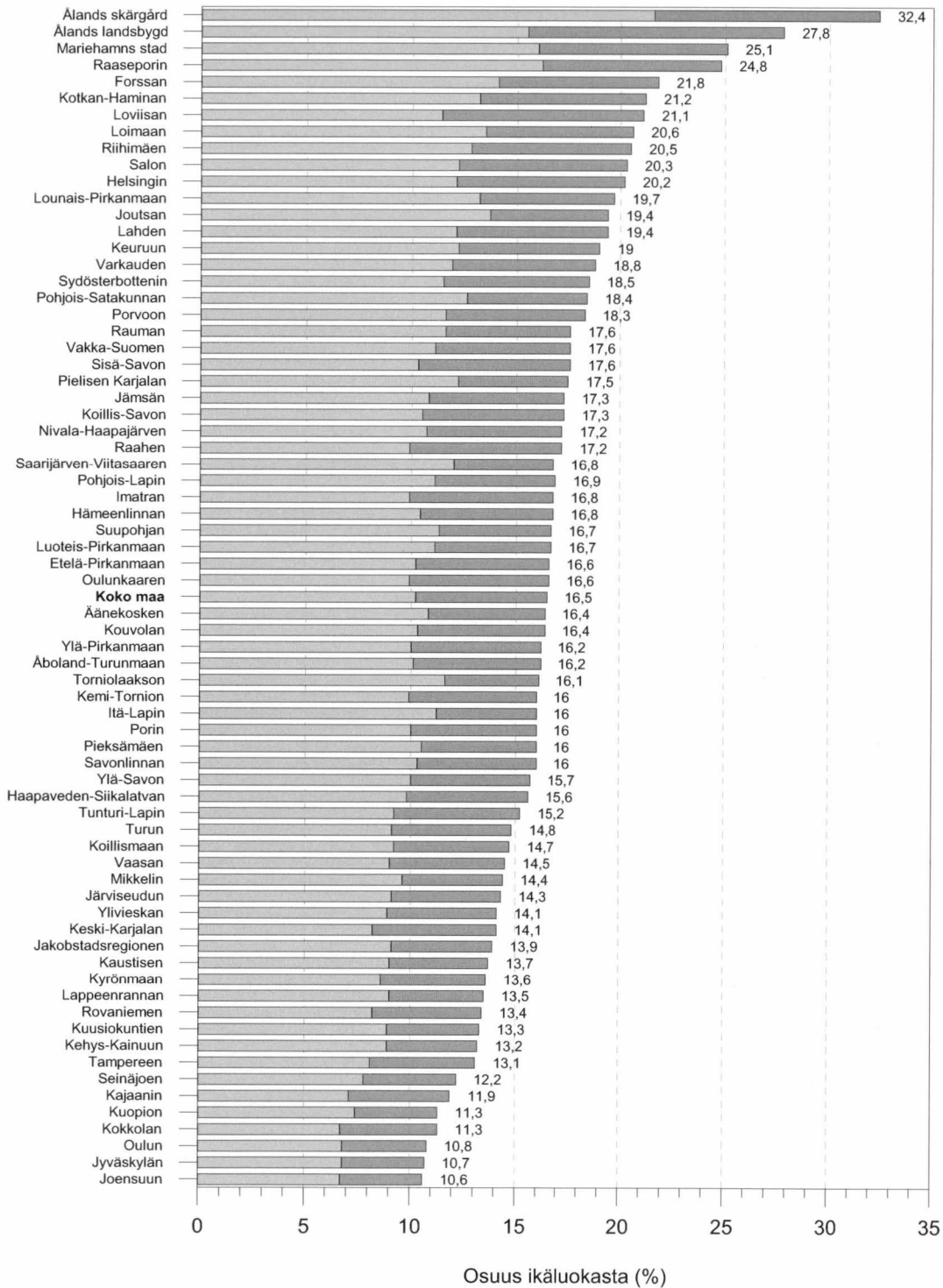

Kuva 5.3. Koulutustaso seutukunnittain 2011.

Kuva 5.4. Koulutustaso maakunnittain 2011.

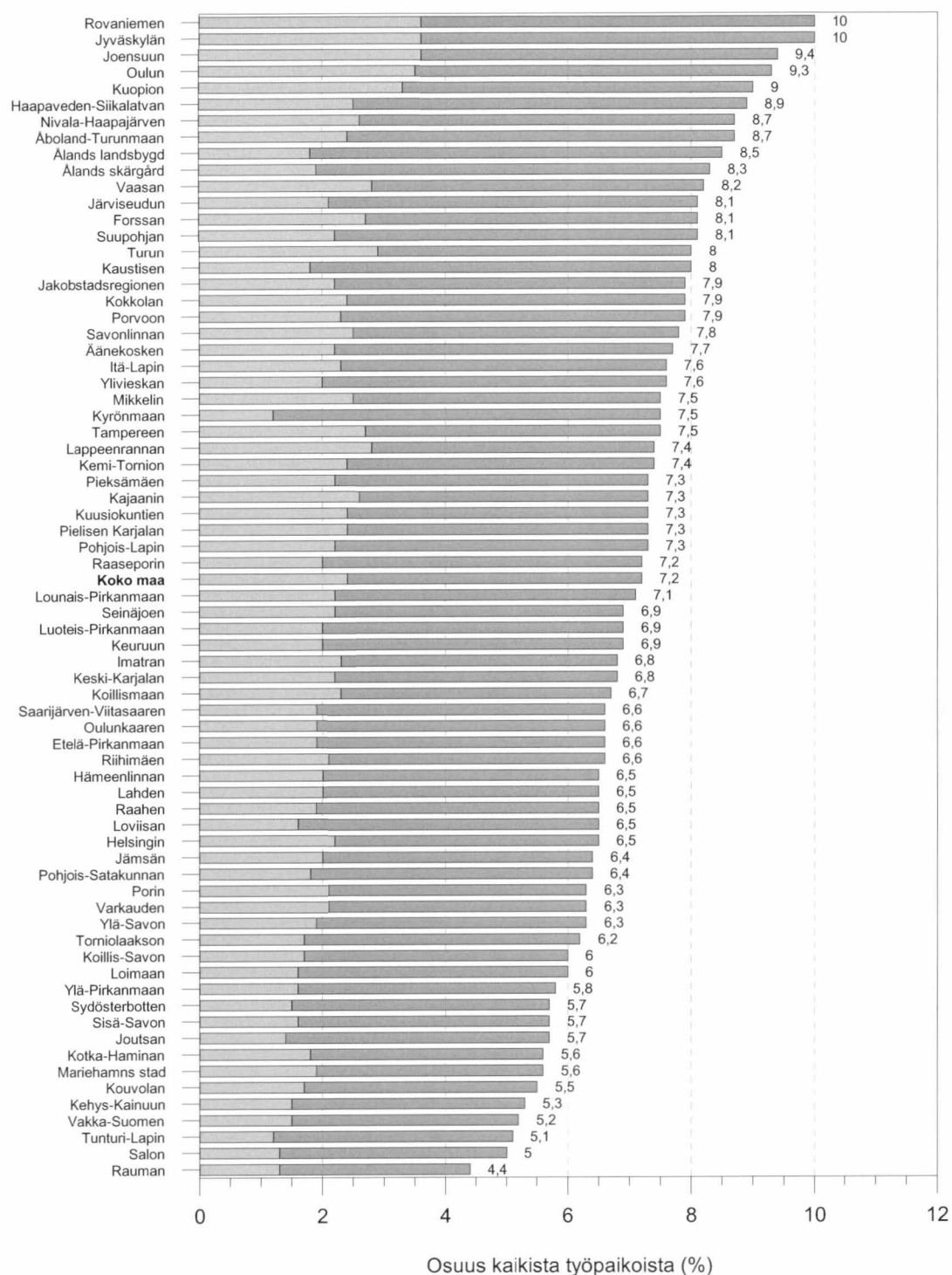
Peruskoulun jälkeistä tutkintoa vailla olevat 25–29-vuotiaat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2011

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 5.5. Peruskoulun jälkeistä tutkintoa vailla olevat 25–29-vuotiaat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2011.

Koulutuksen työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010

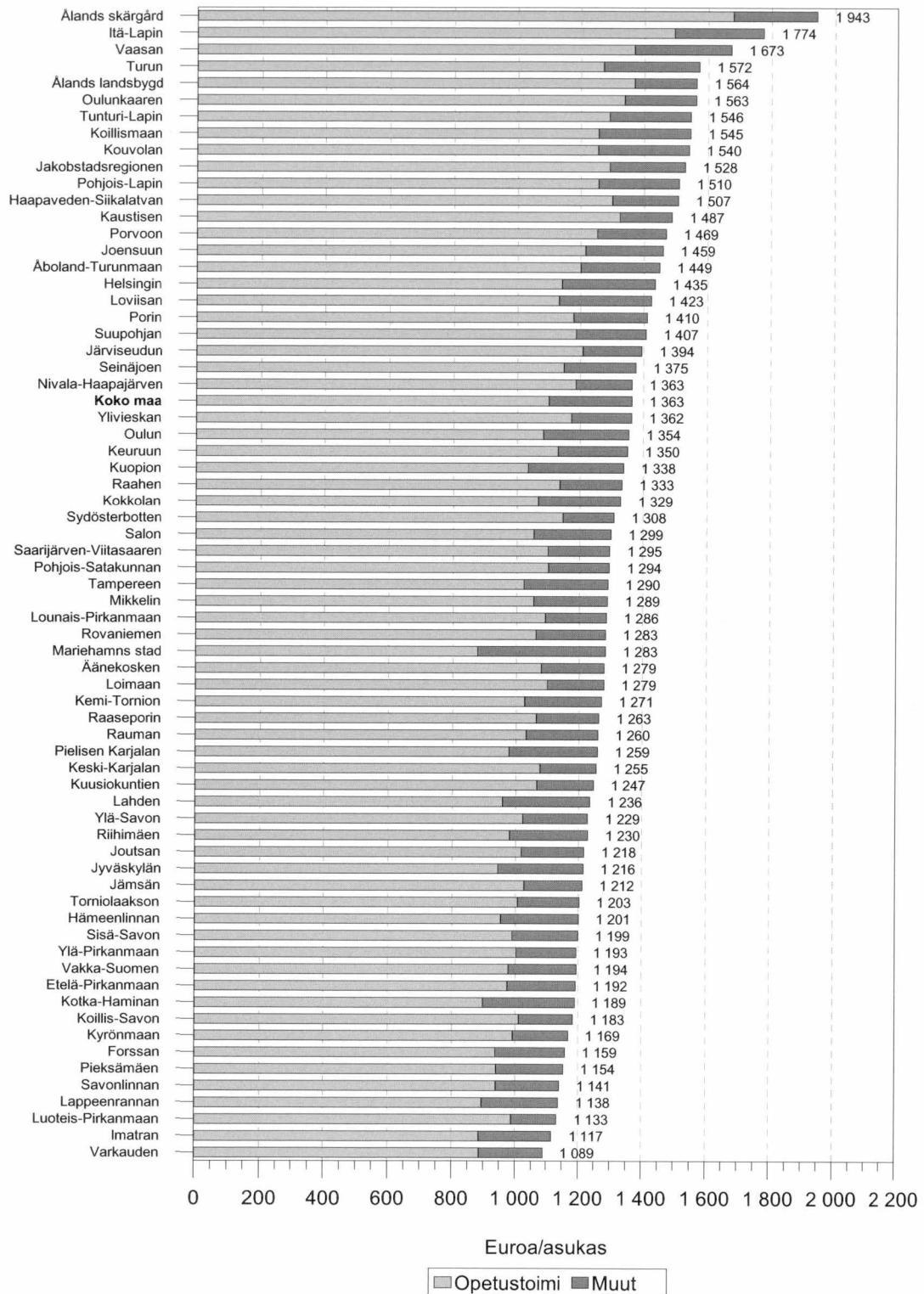
TOL 2008 toimiala P
Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

■ Miehet ■ Naiset

Kuva 5.6. Koulutuksen työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010.

Kuntien opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset seutukunnittain 2011

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kainuun seutukuntien tiedot puuttuvat

Kuva 5.7. Kuntien opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset seutukunnittain 2011.

Kunnallistalous

Kuntien talouden tilaa kuvataan kuntien ja kuntayhtymien talous ja toimintatilaston tiedoilla. Aineisto sisältää tietoja kuntien ja kuntayhtymien tuloista ja menoista, varoista ja veloista sekä toiminnasta. Tilaston perusaineistona ovat kunnilta ja kuntayhtymiltä kootut tiedot niiden vuosittain päätöksistä ja se käsittää kaikki Suomen kunnat ja kuntayhtymät. Viimeisimmät tiedot ovat vuodelta 2011. Seutukuntien tiedot on laskettu kunnittaisista tiedoista.

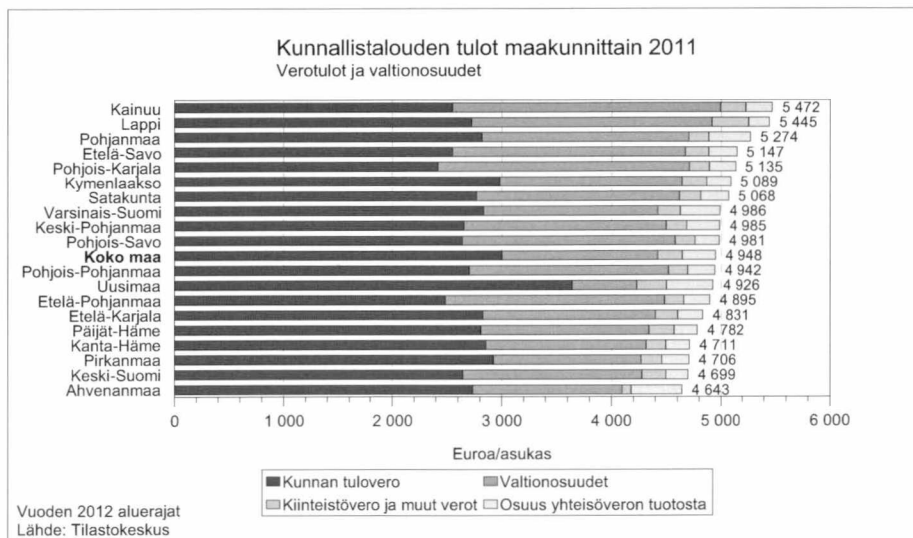
Eri alueita vertailtaessa on otettava huomioon erot palvelujen tuotantotavoissa ja toimintojen organisoinnissa.

Kunnallistalouden tulot on jaettu *verotuloihin* (kunnallisvero, kiinteistövero ja osuus yhteisöveron tuotosta) sekä *valtionosuuteen*. Muut tulot (mm. maksetutulot, myyntitulot sekä sijoitus- ja rahoitustuotot) eivät sisälly lukuihin. Kunnallistalouden tulot asukasta kohti laskettuna olivat suurimmat Kainuussa ja Lapissa vuonna 2011.

Kuntien keskimääräiset verotulot olivat vuonna 2011 suurimmat Helsingin seutukunnassa, 4 381 euroa asukasta kohti. Lisäksi 6 muussa seutukunnassa verotulot ylittivät koko maan keskimääräisen arvon. Sisä-Savon ja Saarijärven-Viitasaaren seutukunnissa verotulot jäivät pienimmiksi asukasta kohti. Maakunnista vain Uusimaa ylitti koko maan arvon. Pohjois-Karjalan maakunnassa verotulot olivat suhteellisesti pienimmät.

Kuntien valtionosuudet asukasta kohti laskettuna olivat suurimmat Itä-Lapin ja Tornionlaakson seutukunnissa vuonna 2011. Pienimmät ne olivat Helsingin ja Mariehamns stadin seutukunnissa.

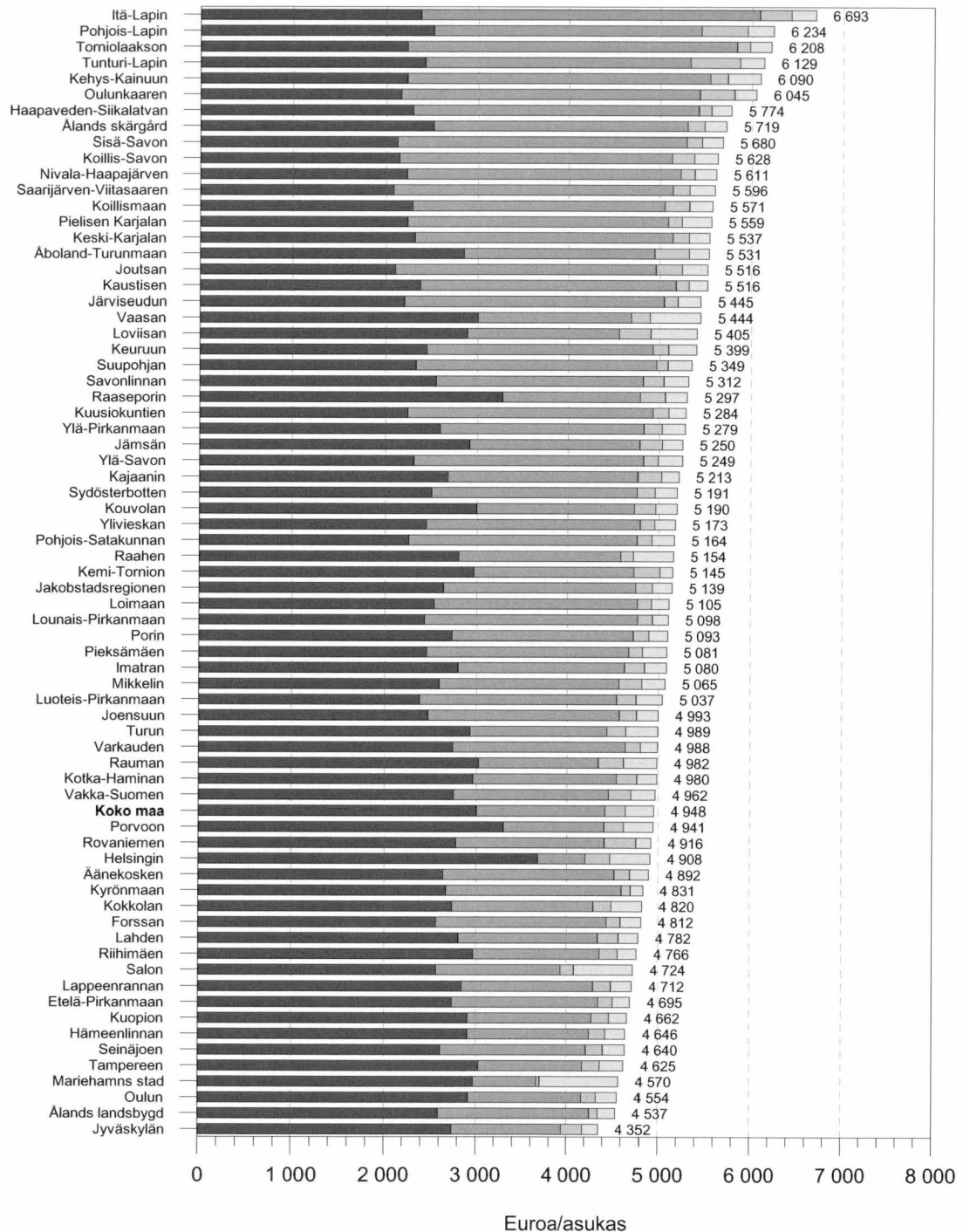
Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate oli koko maassa keskimäärin 384 euroa asukasta kohti vuonna 2011. Suurimmat vuosikatteet olivat Mariehamns stadin ja Torniolaakson seutukunnissa.

Kuva 6.1. Kunnallistalouden tulot maakunnittain 2011.

Kunnallistalouden tulot seutukunnittain 2011

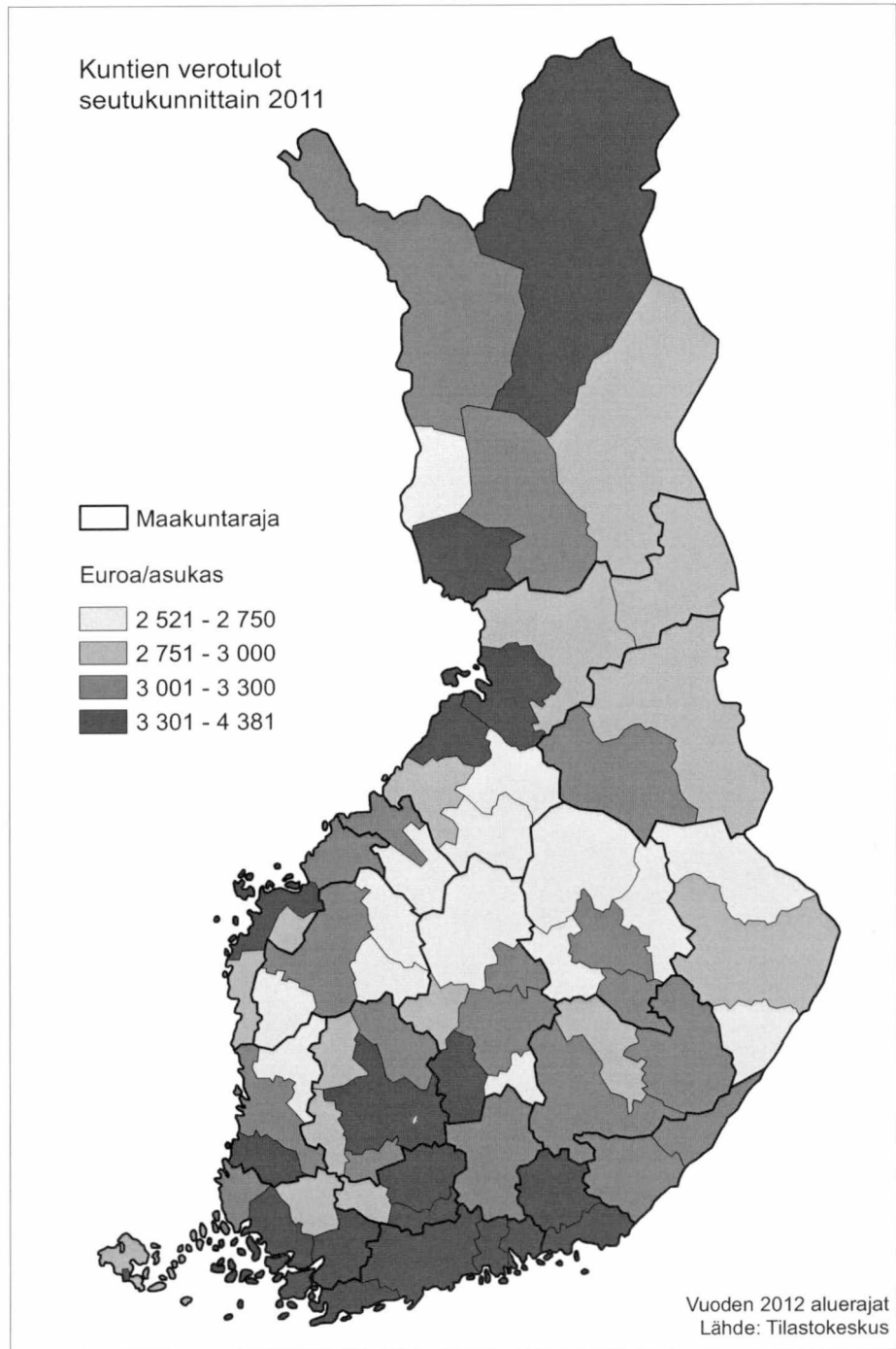
Verotulot ja valtionosuudet

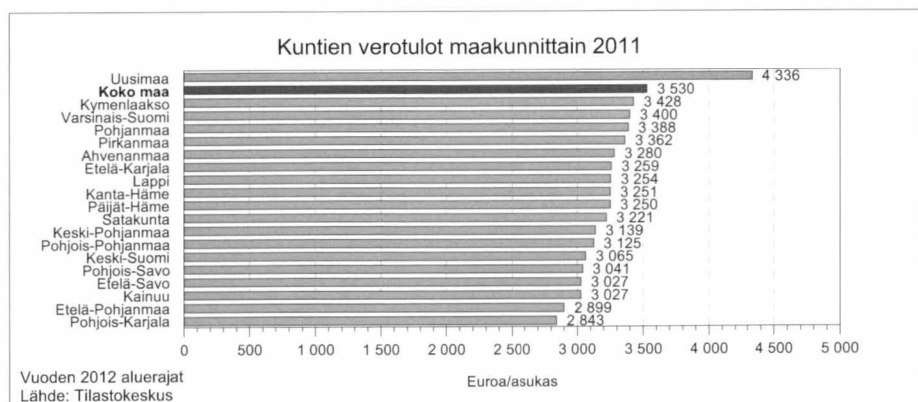
Vuoden 2012 aluerajat

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 6.2. Kunnallistalouden tulot seutukunnittain 2011.

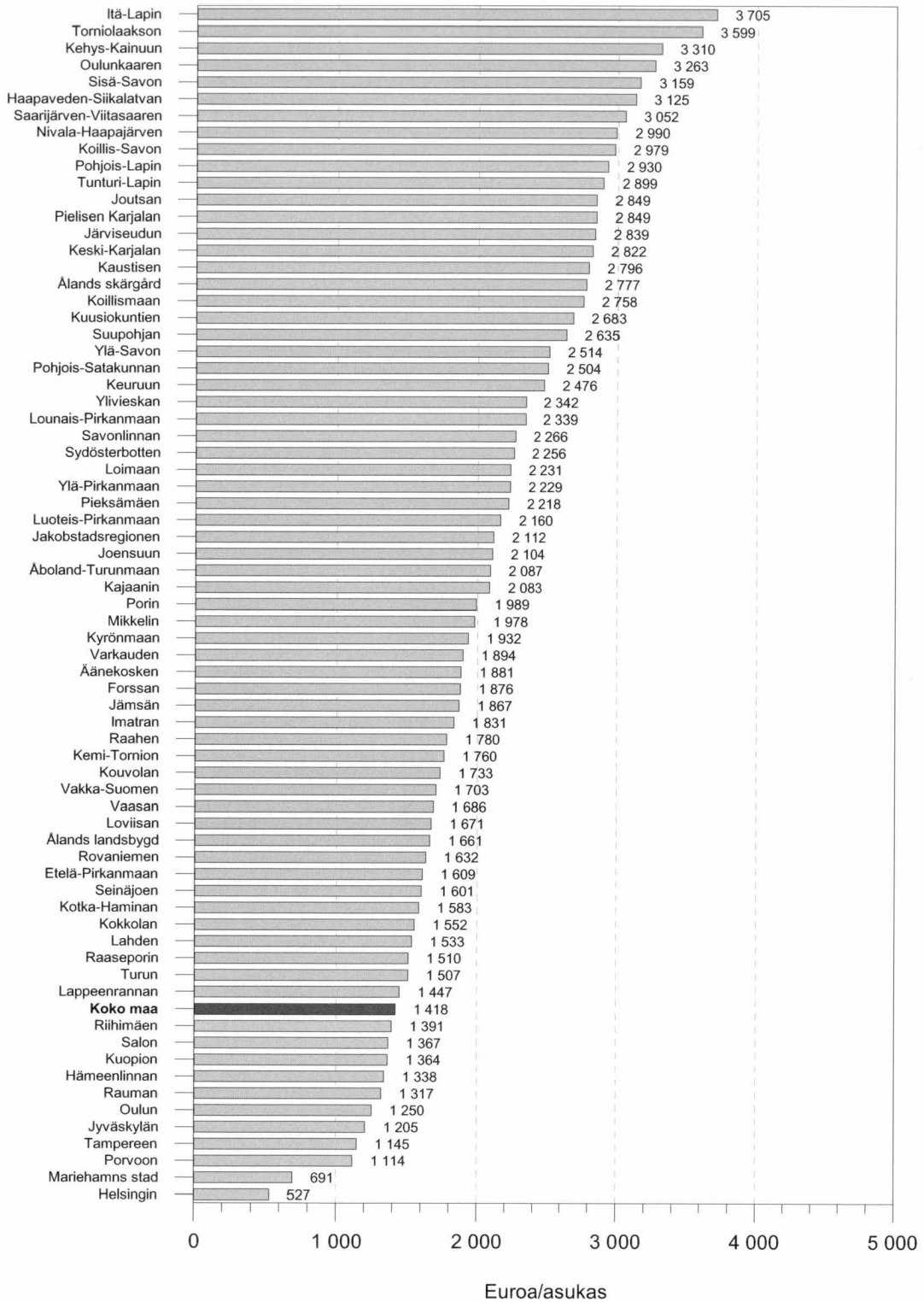

Kuva 6.3. Kuntien verotulot seutukunnittain 2011.

Kuva 6.4. Kuntien verotulot maakunnittain 2011.

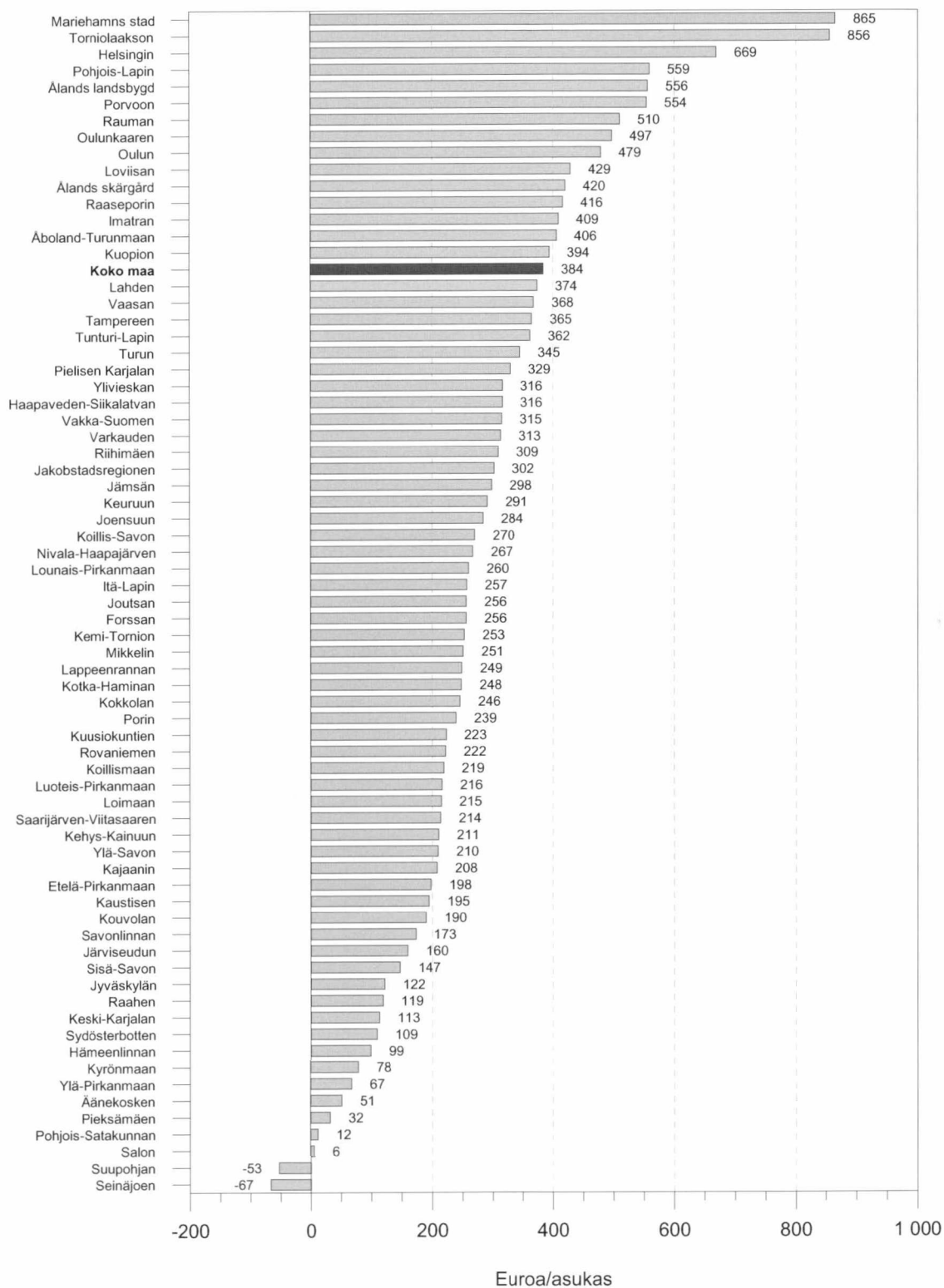
Kuntien valtionosuudet seutukunnittain 2011

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 6.5. Kuntien valtionosuudet seutukunnittain 2011.

Kuntien vuosikate seutukunnittain 2011

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

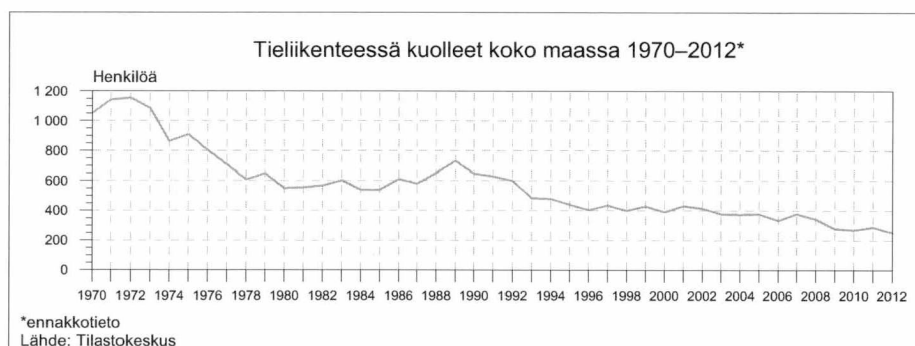
Kuva 6.6. Kuntien vuosikate seutukunnittain 2011.

Liikenne ja matkailu

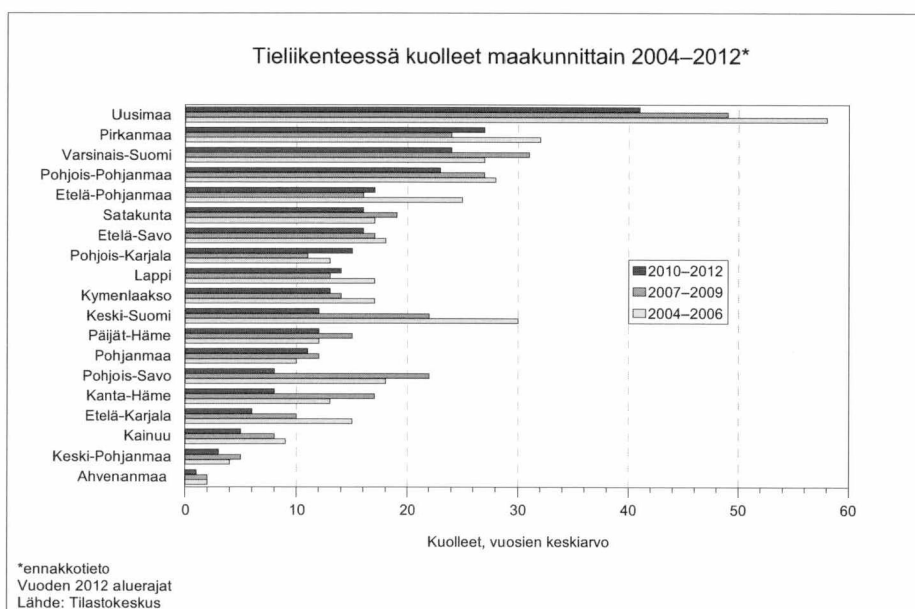
Tieliikennekuolemat ovat vähentyneet 1970-luvun alusta lähtien. 1970-luvulla tieliikennekuolemia sattui keskimäärin 900 tapausta vuosittain. Vuosina 2000–2011 liikennekuolemia sattui keskimäärin 356 ja vuoden 2012 ennakkotiedon mukaan 254.

Uudellamaalla menehtyi eniten henkilöitä liikenneonnettomuuksissa vuosien 2010–2012 aikana, keskimäärin 41 henkilöä vuodessa. Siellä menehtyneiden määrä on kuitenkin vähentynyt vuosien 2004–2006 ja 2007–2009 keskiarvoihin verrattuna. Uudenmaan jälkeen eniten liikennekuolemia sattui Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa.

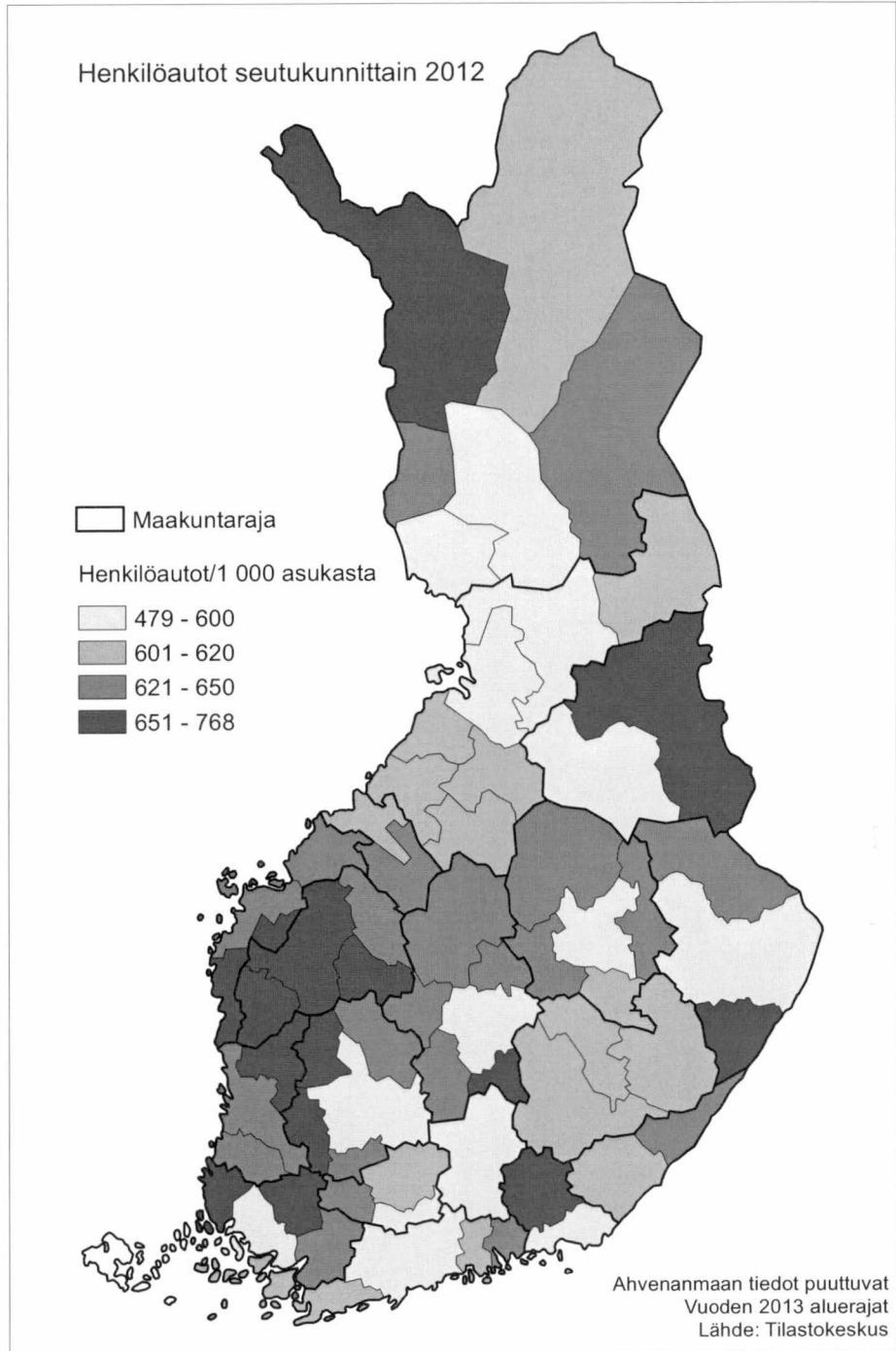
Manner-Suomessa oli tuhatta asukasta kohti 558 henkilöautoa vuonna 2012. Maakunnista autoistuneimmat olivat Etelä-Pohjanmaa ja Pohjanmaa. Suhteellisesti vähiten autoja omistettiin Uudellamaalla. Seutukunnista Manner-Suomen autoistunein oli Kyrönmaa, jossa henkilöautoja oli 768 kappaletta tuhatta asukasta kohti. Suhteellisesti vähiten autoja oli Helsingin seutukunnassa asuvilla.

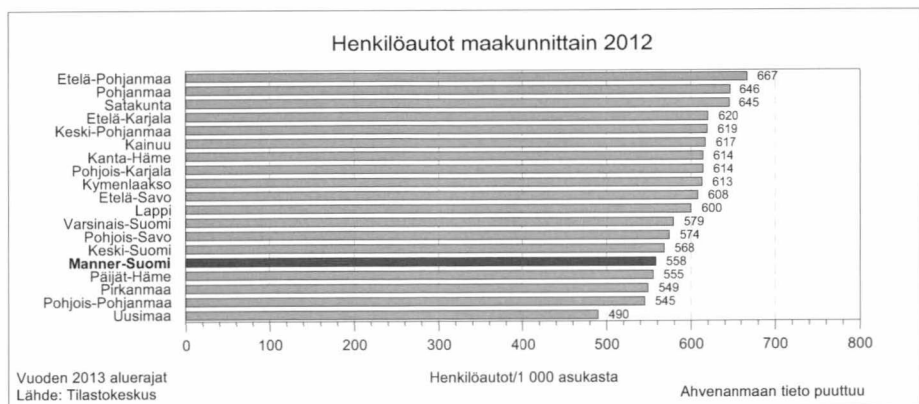
Kuva 7.1. Tieliikenteessä kuolleet koko maassa 1970–2012.

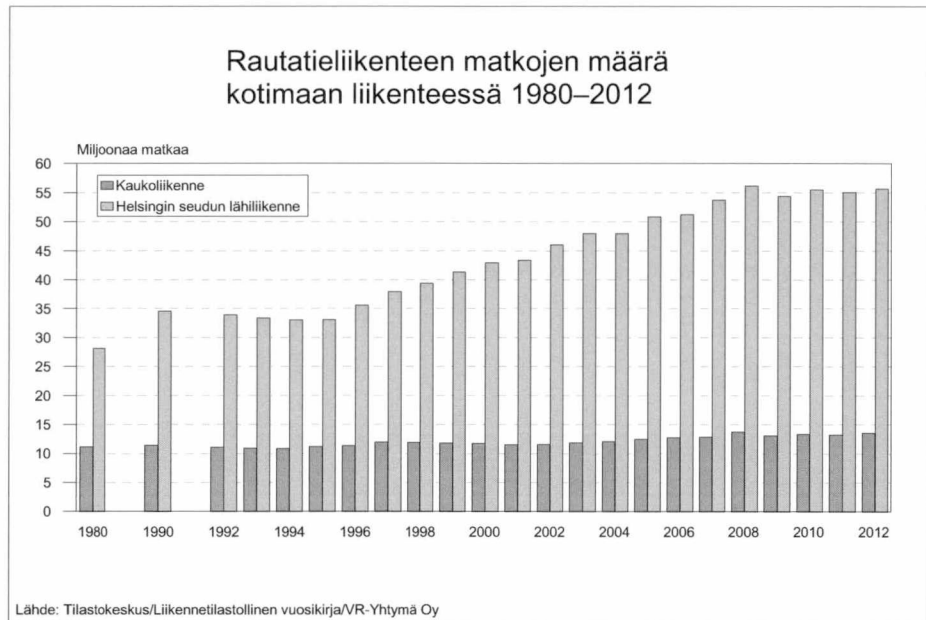
Kuva 7.2. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 2004–2012.

Kuva 7.3. Henkilöautot seutukunnittain 2012.

Kuva 7.4. Henkilöautot maakunnittain 2012.

Kuva 7.5. Rautatieliikenteen matkojen määrä kotimaan liikenteessä 1980–2012.

Helsingin seudun lähiliikenteessä rautatieliikenteen matkustajien määrä kasvoi vuosien 1995 ja 2008 välillä voimakkaasti. Viimeisinä vuosina lähiliikenteen matkustajamäärä on ollut noin 55 miljoonaa matkustajaa. Junalla tehtiin vuonna 2012 yhteensä 69,3 miljoonaa matkaa, joista 13,7 miljoonaa suuntautui kaukoliikenteeseen.

Matkailu

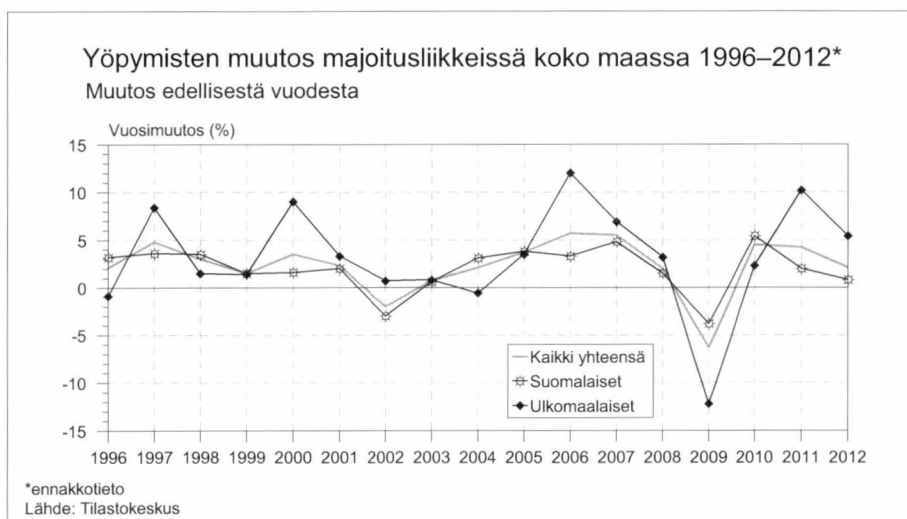
Vuonna 2012 Suomen majoitusliikkeissä yövyttiin ennätyselliset 20 miljoonaa kertaa, mikä oli 1,6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Matkailijoiden yöpymisiä kirjattiin eniten Uudellamaalla, 5,3 miljoonaa ja toiseksi eniten Lapissa, 2,4 miljoonaa.

Yöpymisistä 28,6 % oli ulkomaalaisten tekemiä ja heidän yöpymisensä lisääntyivät yli 5 % vuodesta 2011. Venäläiset olivat suurin ulkomaalaisryhmä yli 1,5 miljoonalla yöpymisellä. Venäläisten yöpymiset myös lisääntyivät eniten edelliseen vuoteen verrattuna, 220 100 yöpymisellä. Seuraavaksi eniten yöpymisvuorokausia kirjattiin ruotsalaisilta, saksalaisilta ja brittiläisiltä matkailijoilta. Maakunnista ulkomaalaisten yöpyjien osuus oli suurin Ahvenanmaalla ja Etelä-Karjalassa.

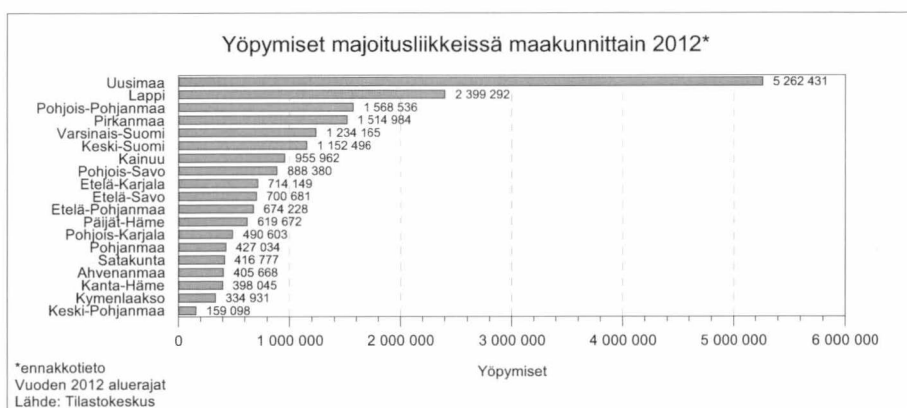
Tilastokeskuksen majoitustilasto sisältää liikkeet, joissa on vähintään 10 huonetta, mökkiä tai matkailuvaunupaikkaa. Menetelmänä on rekisterissä olevien liikkeiden kokonaistilastointi ja tiedot kerätään majoitusliikkeiltä kuukausittain. Laajimmillaan tilastointi on kesällä, kun leirintäalueet, kesähotellit ja muut kesäaikaiset liikkeet ovat toiminnassa. Kuukausittain kyselyn piirissä on vuodenajasta riippuen 1 000–1 500 majoitustoimintaa harjoittavaa liikettä.

Vuonna 2012 toiminnassa olevaa majoituskapasiteettia oli koko maassa kuukausikeskiarvolla laskettuna 59 820 huonetta tai mökkiä (ennakkotieto). Vuoden 2012 keskimääräinen majoituskapasiteetti on suurin Uudellamaalla, jossa oli lähes 14 700 huonetta tai mökkiä. Lapissa majoituskapasiteettia oli seuraavaksi eniten, yli 7 800 huonetta tai mökkiä.

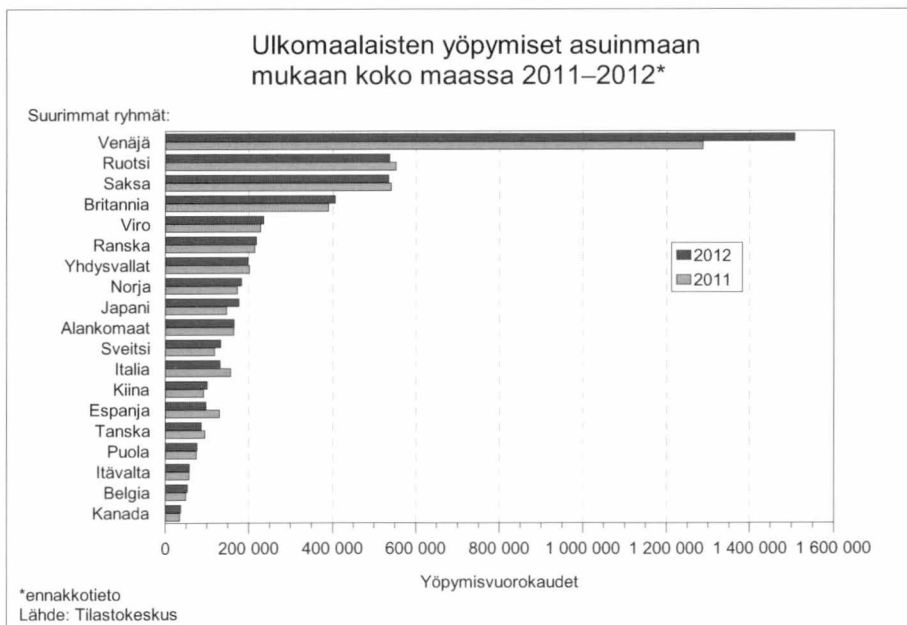

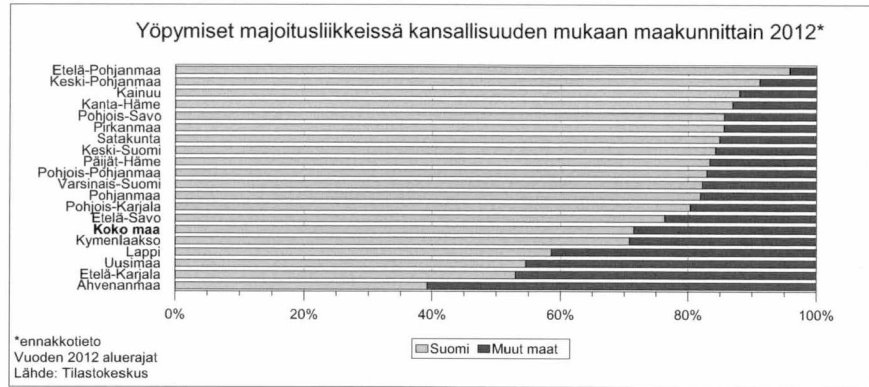
Kuva 7.6. Yöpymisten muutos majoitusliikkeissä koko maassa 1996–2012.

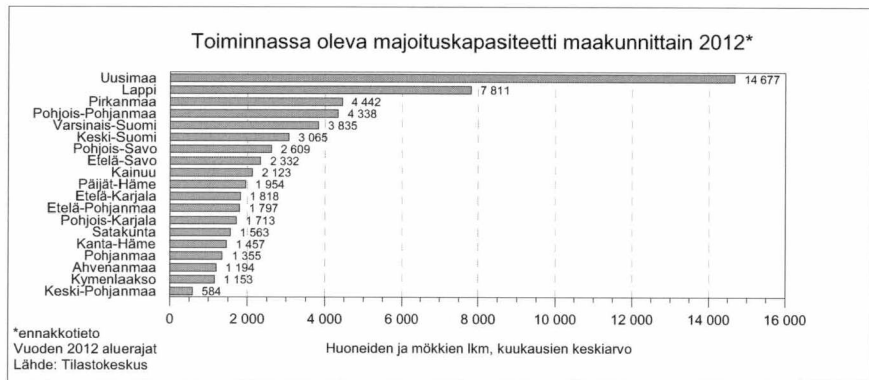
Kuva 7.7. Yöpymiset majoitusliikkeissä maakunnittain 2012.

Kuva 7.8. Ulkomaalaisten yöpymiset asuinmaan mukaan koko maassa 2011–2012.

Kuva 7.9. Yöpymiset majoitusliikkeissä kansallisuuden mukaan maakunnittain 2012.

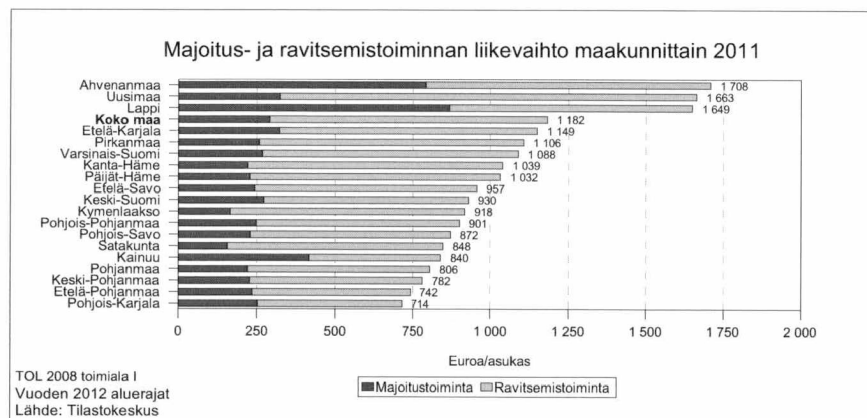

Kuva 7.10. Toiminnassa oleva majoituskapasiteetti maakunnittain 2012.

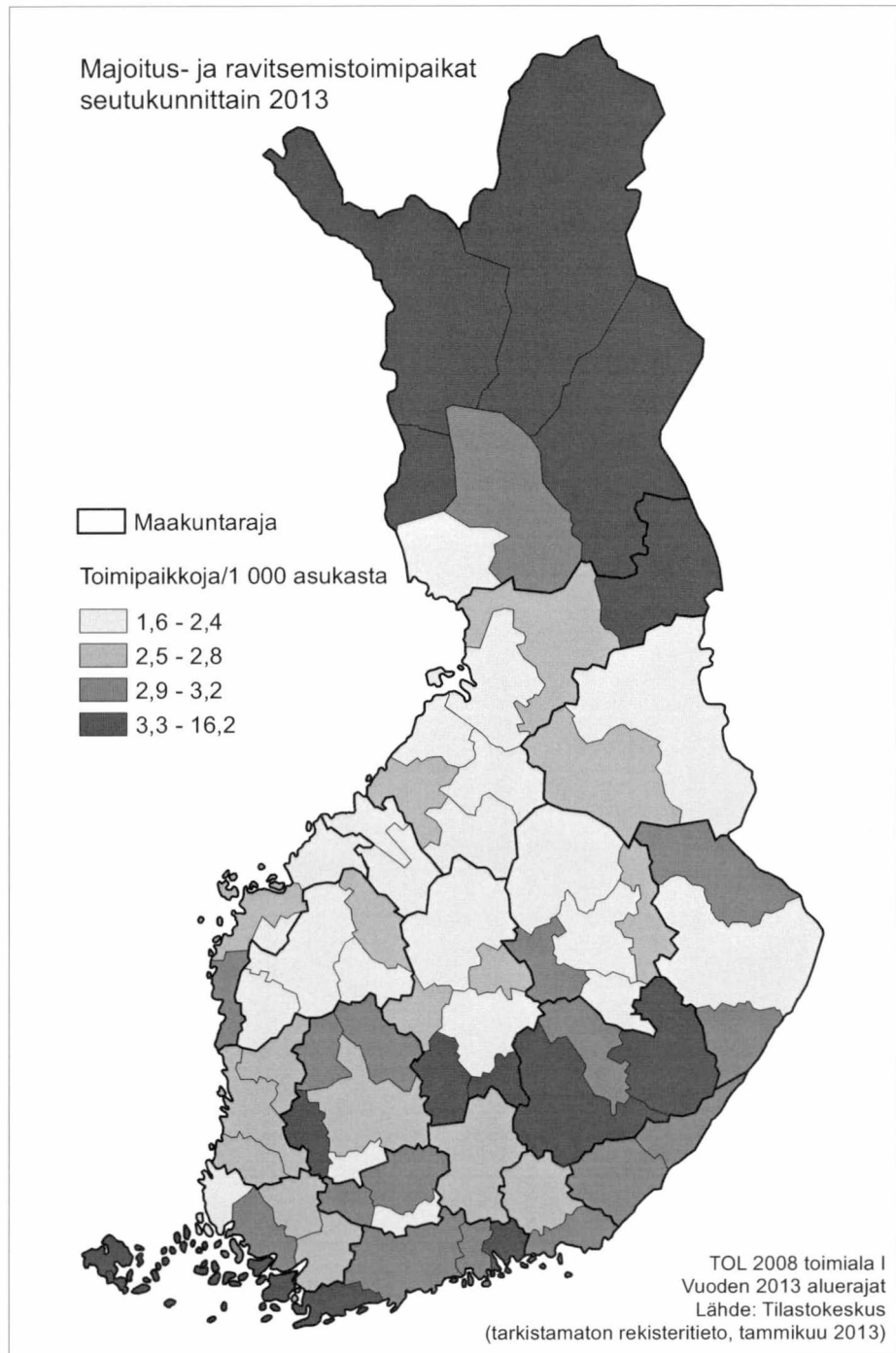
Majoitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihto suhteessa asukaslukuun oli suurin Ahvenanmaalla, Uudellamaalla ja Lapissa ja pienin Pohjois-Karjalassa.

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan majoitus- ja ravitsemistoimipaikkoja oli tammikuussa 2013 koko maassa yli 15 200 kappaletta. Toimipaikkojen määrä oli asukaslukuun suhteutettuna suurin Ålands skärgårdin ja Tunturi-Lapin seutukunnissa, ja pienin Nivala-Haapajärven sekä Kyrönmaan seutukunnissa.

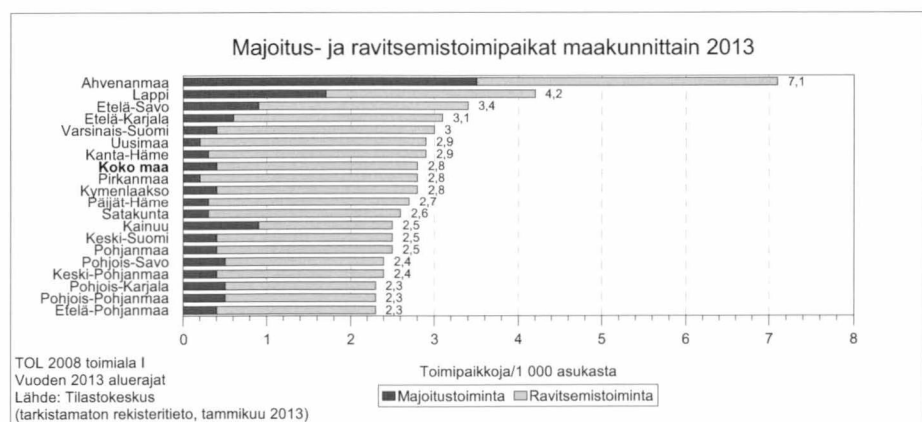
Majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikkoja oli koko maassa vuoden 2010 työssäkäyntitilaston mukaan yli 80 000 kappaletta eli 3,4 % kaikista työpaikoista. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan osuus oli merkittävin Lapissa ja erityisesti Tunturi-Lapin seutukunnassa, 15,1 % kaikista työpaikoista. Vähäisin merkitys oli Haapaveden-Siikalatvan, Kyrönmaan ja Raahen seutukunnissa, alle 2 %.

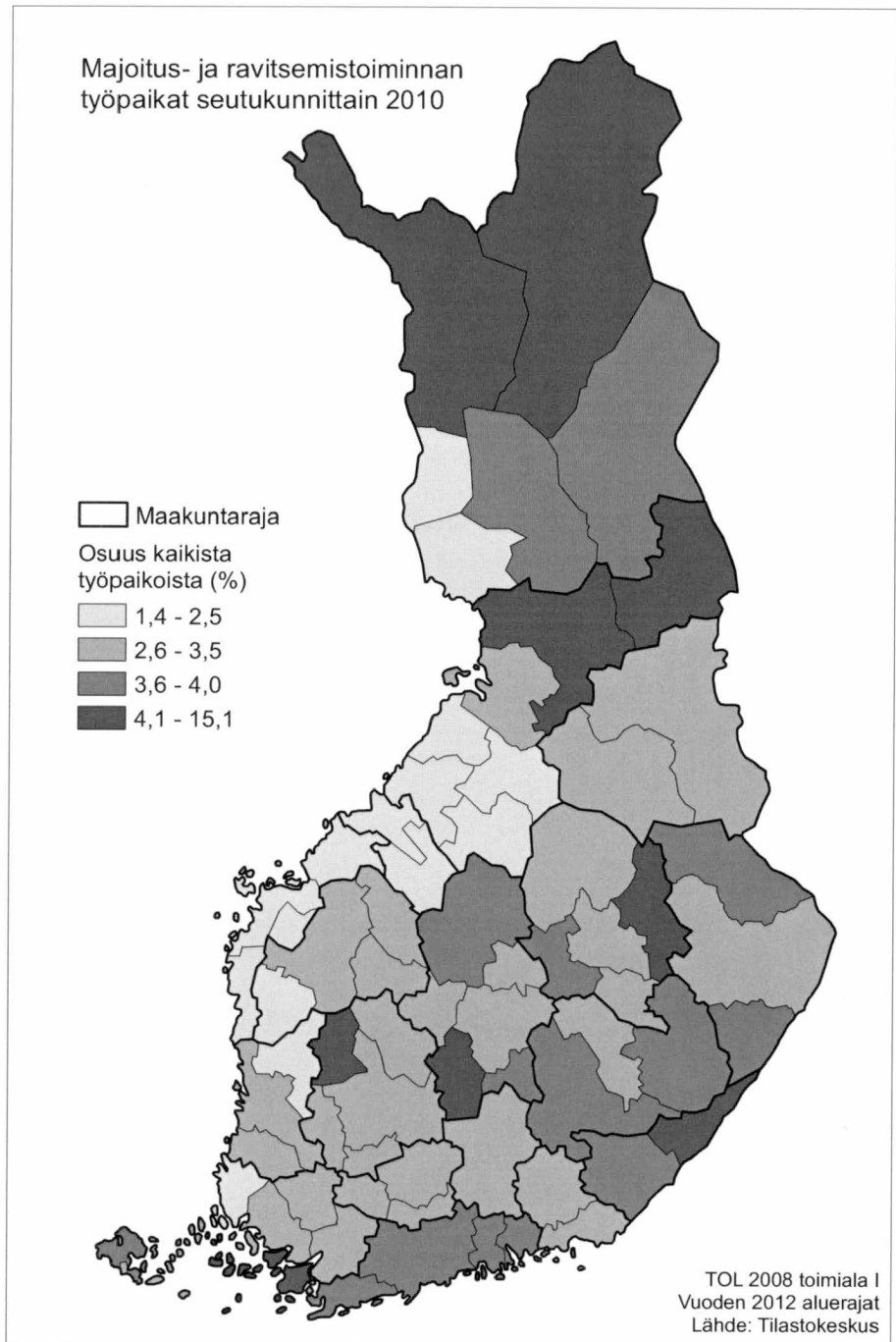
Kuva 7.11. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihto maakunnittain 2011.

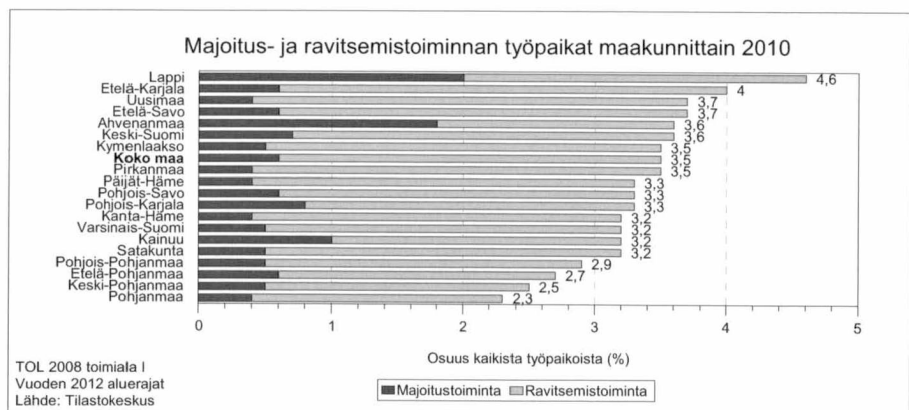
Kuva 7.12. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat seutukunnittain 2013.

Kuva 7.13. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat maakunnittain 2013.

Kuva 7.14. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikat seutukunnittain 2010.

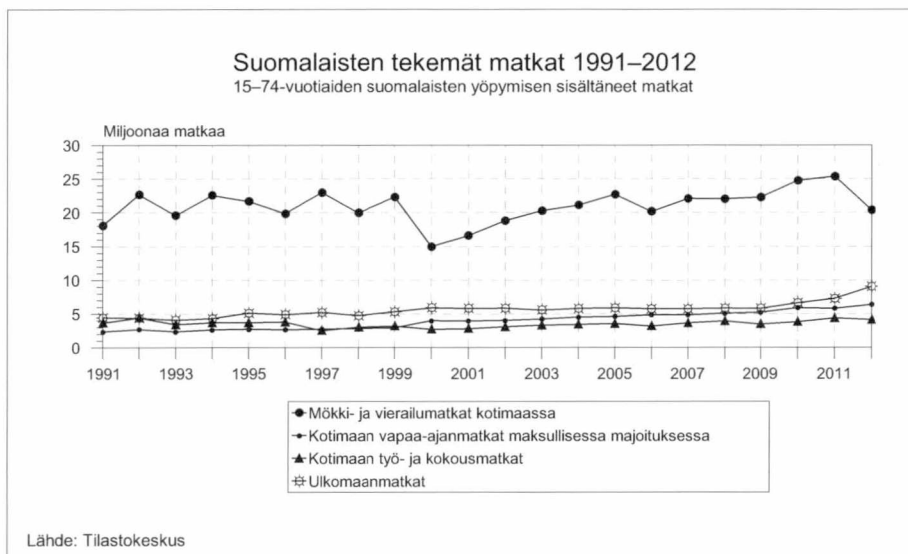
Kuva 7.15. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikat maakunnittain 2010.

Suomalaisten matkailu -tutkimus sisältää tietoa 15–74-vuotiaiden suomalaisten tekemistä matkoista ja matkan tehneistä henkilöistä. Tilastoinnin kohteena ovat yöpymisen sisältäneet matkat kotimaassa ja ulkomaille sekä päivämatkat ulkomaille.

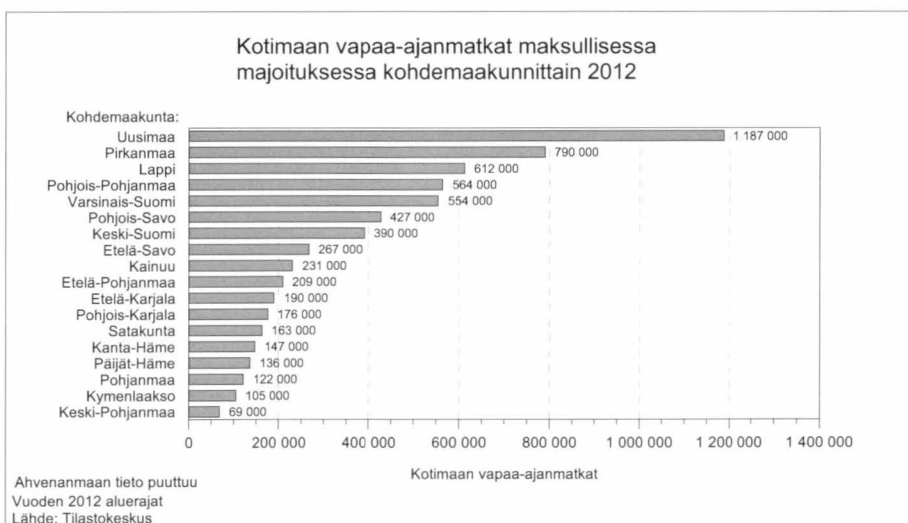
Vuonna 2012 kotimaassa tehtiin noin 6,4 miljoonaa sellaista vapaa-ajanmatkaa, joiden aikana käytettiin maksullisia majoituspalveluita, kuten hotelleja, leirintäaluetta tai vuokrattua mökkiä. Samana vuonna kotimaassa tehtiin 4,1 miljoonaa yöpymisen sisältänyttä työmatkaa.

Lisäksi kotimaassa tehtiin 20,4 miljoonaa yli yön kestänyttä matkaa omalle mökille, sukulaisten tai tuttavien luo. Ulkomaanmatkoja tehtiin yhteensä 9,1 miljoonaa kappaletta. Ulkomaanmatkoissa ovat mukana vapaa-ajanmatkat, työmatkat sekä yöpymisen sisältävät risteilyt.

Vuonna 2012 Uusimaa oli vapaa-ajalla tehtyjen kotimaanmatkojen suosituin kohdemaakunta käyttäessä maksullista majoitusta. Sinne tehtiin vajaa 1,2 miljoonaa matkaa, eli 19 prosenttia kaikista matkoista maksullisessa majoituksessa. Seuraavaksi suosituimmat kohdemaakunnat olivat Pirkanmaa, Lappi ja Pohjois-Pohjanmaa.

Kuva 7.16. Suomalaisten tekemät matkat 1991–2012.

Kuva 7.17. Kotimaan vapaa-ajanmatkat maksullisessa majoituksessa kohdemaakunnittain 2012.

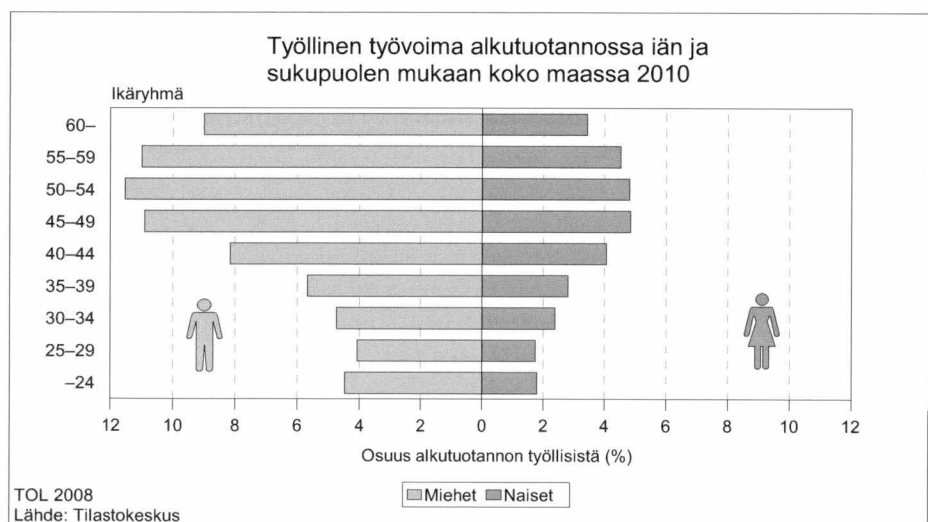
Maa-, metsä- ja kalatalous

Vuonna 2010 alkutuotannon suurimman työllisten ikäluokan muodostivat 50–54-vuotiaat. *Alkutuotannon (A)* eli maa-, metsä- ja kalatalouden työllisistä lähes 70 % oli miehiä. Kaustisen seutukunnassa alkutuotannon toimialat työllistivät eniten, 22 % työllisistä. Helsingin (0,5 %) ja Mariehamns stadin (0,4 %) seutukunnissa osuudet olivat pienimmät. Alkutuotantovaltaisimpia maakuntia olivat Etelä- ja Keski-Pohjanmaa. Suhteellisesti vähiten nämä alat työllistivät Uudellamaalla. Koko maassa alkutuotanto työllisti 3,7 % työllisestä työvoimasta.

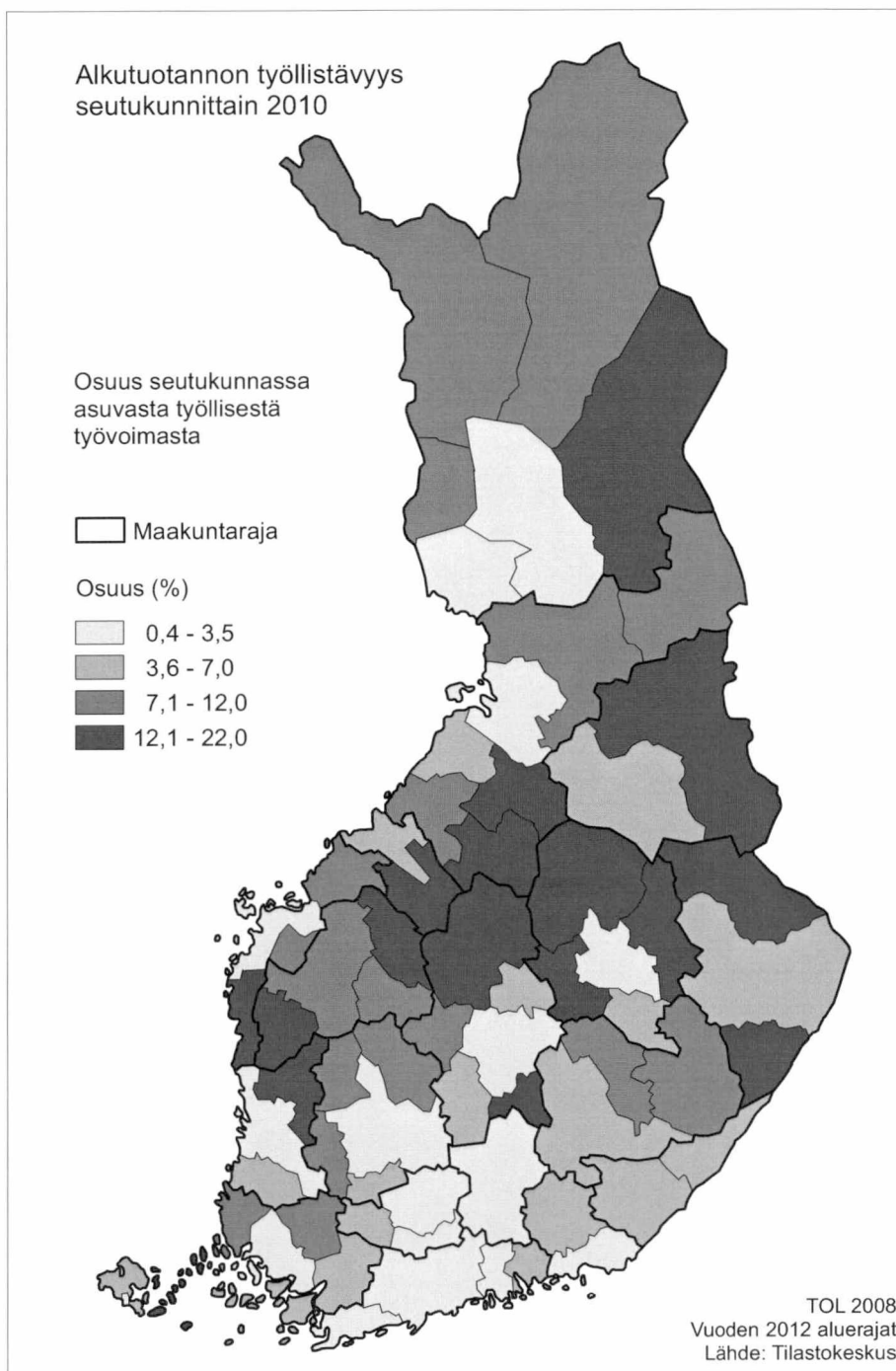
Maatilayrityksiä koskevat tiedot perustuvat maatalousyrittäjien ilmoittamiin verotietoihin sekä Tilastokeskuksen omaan tiedonkeruuseen. Mukana olevat yritykset ovat maatilatalouden tuloverolain alaisia ja harjoittavat maataloutta maatilarekisteriin kuuluvalla maatilalla. Seutukunnittaiset luvut on laskettu kuntatiedoista. Vuonna 2011 koko maassa tilastoitiin yhteensä 58 900 aktiivimaatilayritystä.

Maatilayritysten tulos lasketaan vähentämällä maatalouden puhtaasta tulosta maataloudesta johtuneen velan korot sekä indeksi- ja kurssitappiot. Vuonna 2011 tulos maatilayritystä kohti oli suurin Kokkolan ja pienin Jämsän seutukunnassa. Keskimääräinen tulos oli koko maassa 17 437 euroa. *Maatilayritysten velat* olivat koko maassa keskimäärin 57 400 euroa/yritys. Seutukunnista maatilayritysten velat olivat suurimmat Kemi-Tornion ja pienimmät Äänekosken alueilla.

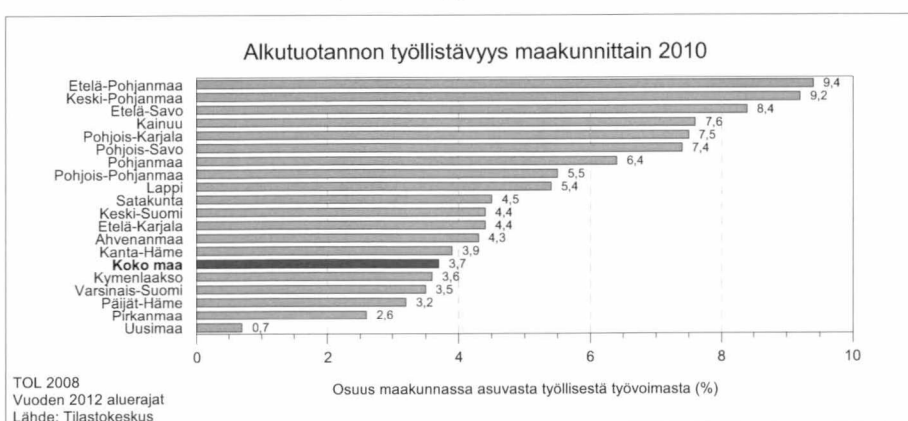
Koko maassa maatilayritystä kohti oli *viljeltyä peltoalaa* 37,5 hehtaaria ja *metsämaata* 50,6 hehtaaria vuonna 2011. Maakunnista eniten viljeltyä peltoalaa maatilayritystä kohti oli Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa. Seutukunnittain peltoalojen keskimääräinen koko vaihteli Loviisan seutukunnan 54 hehtaarista Pohjois-Lapin seutukunnan 16 hehtaariin. Maatilayritysten metsämaat olivat suurimmat Lapissa ja Kainuussa. Eniten metsää oli Rovaniemen ja Itä-Lapin seutukuntien sekä vähiten Loimaan ja Turun seutukuntien maatilayrityksillä.

Kuva 8.1. Työllinen työvoima alkutuotannossa iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010.

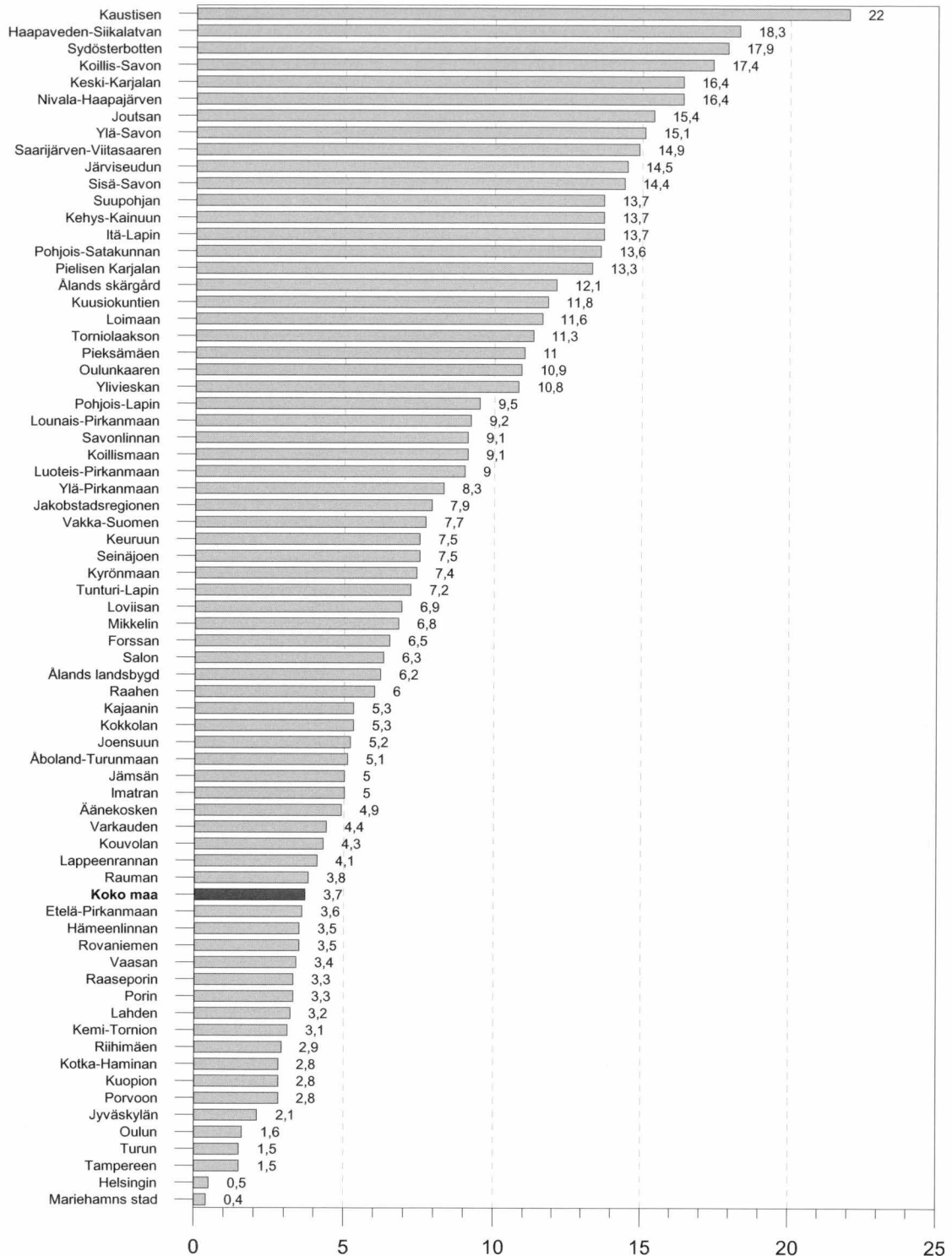

Kuva 8.2. Alkutuotannon työllistävyys seutukunnittain 2010.

Kuva 8.3. Alkutuotannon työllistävyys maakunnittain 2010.

Alkutuotannon työllistävyys seutukunnittain 2010

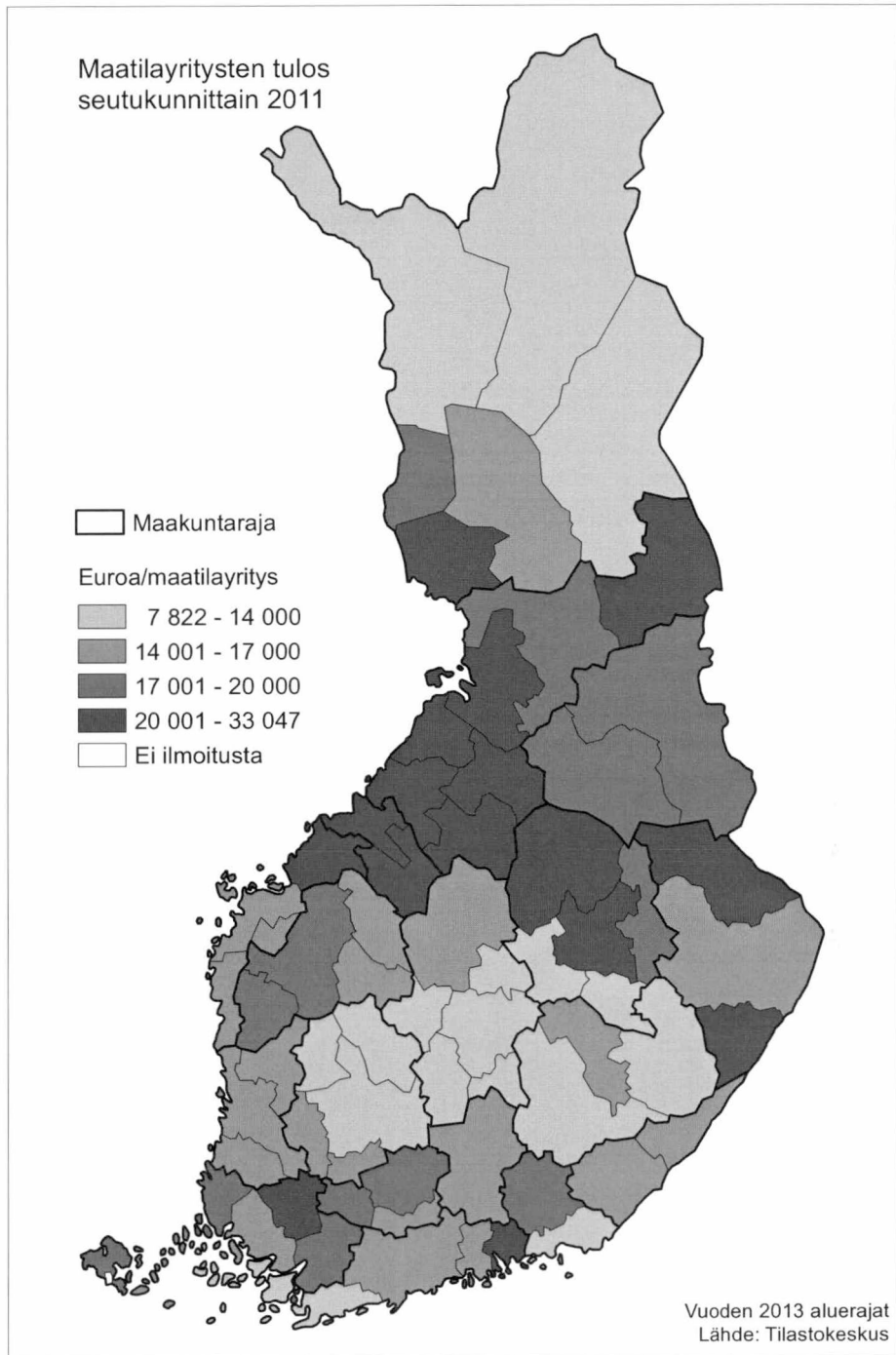
TOL 2008

Vuoden 2012 aluerajat

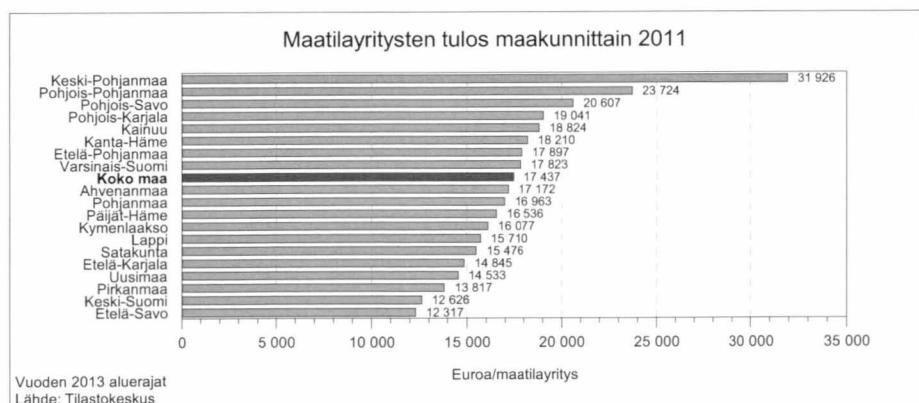
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 8.4. Alkutuotannon työllistävyys seutukunnittain 2010.

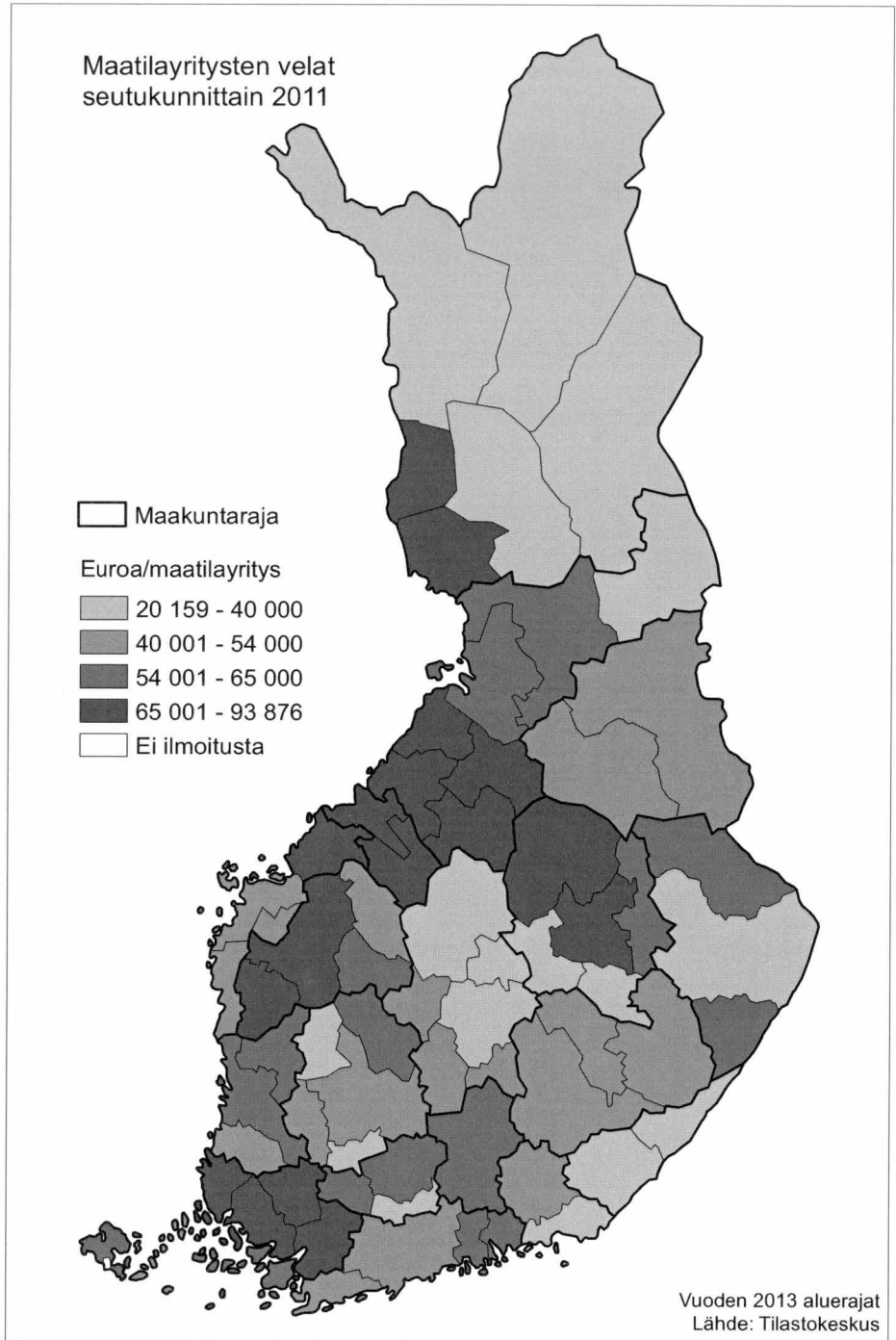

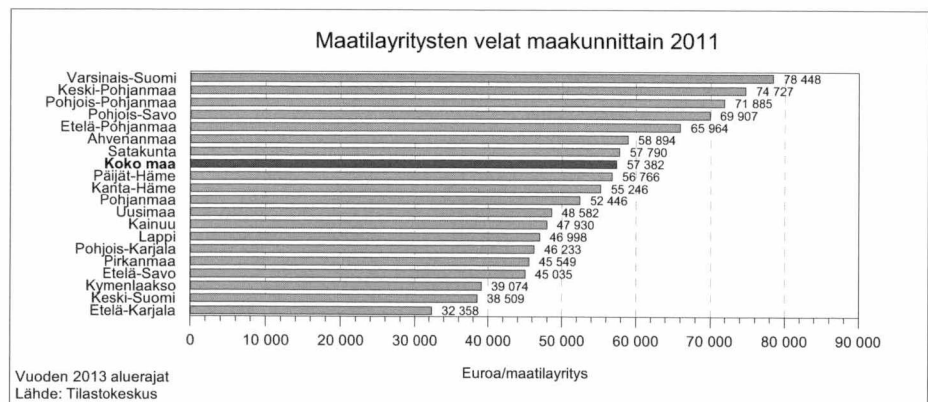
Kuva 8.5. Maatilayritysten tulos seutukunnittain 2011.

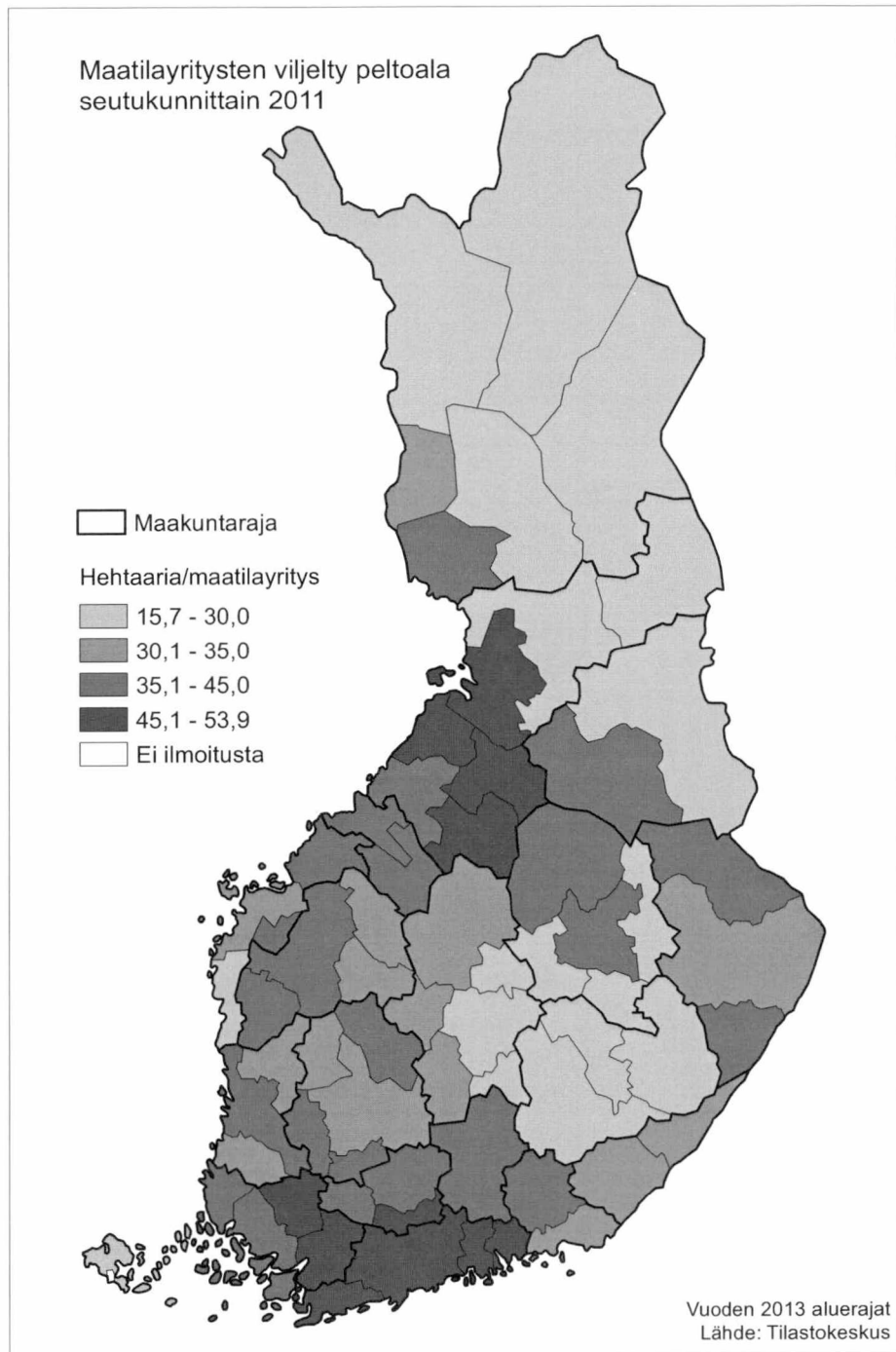
Kuva 8.6. Maatilayritysten tulos maakunnittain 2011.

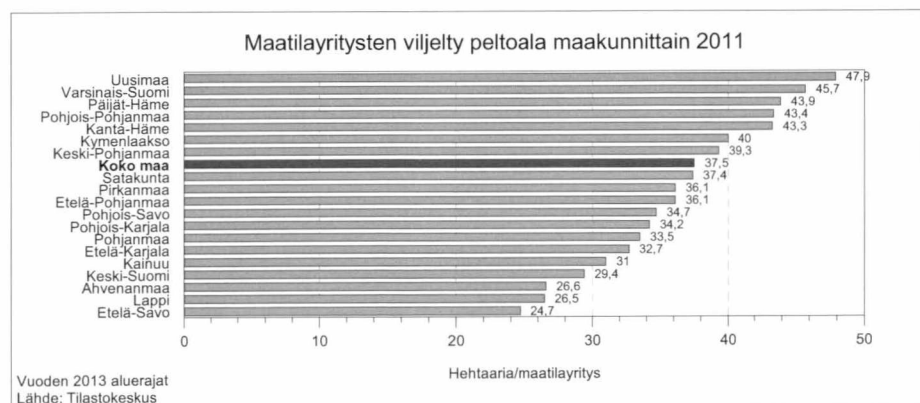
Kuva 8.7. Maatilyritysten velat seutukunnittain 2011.

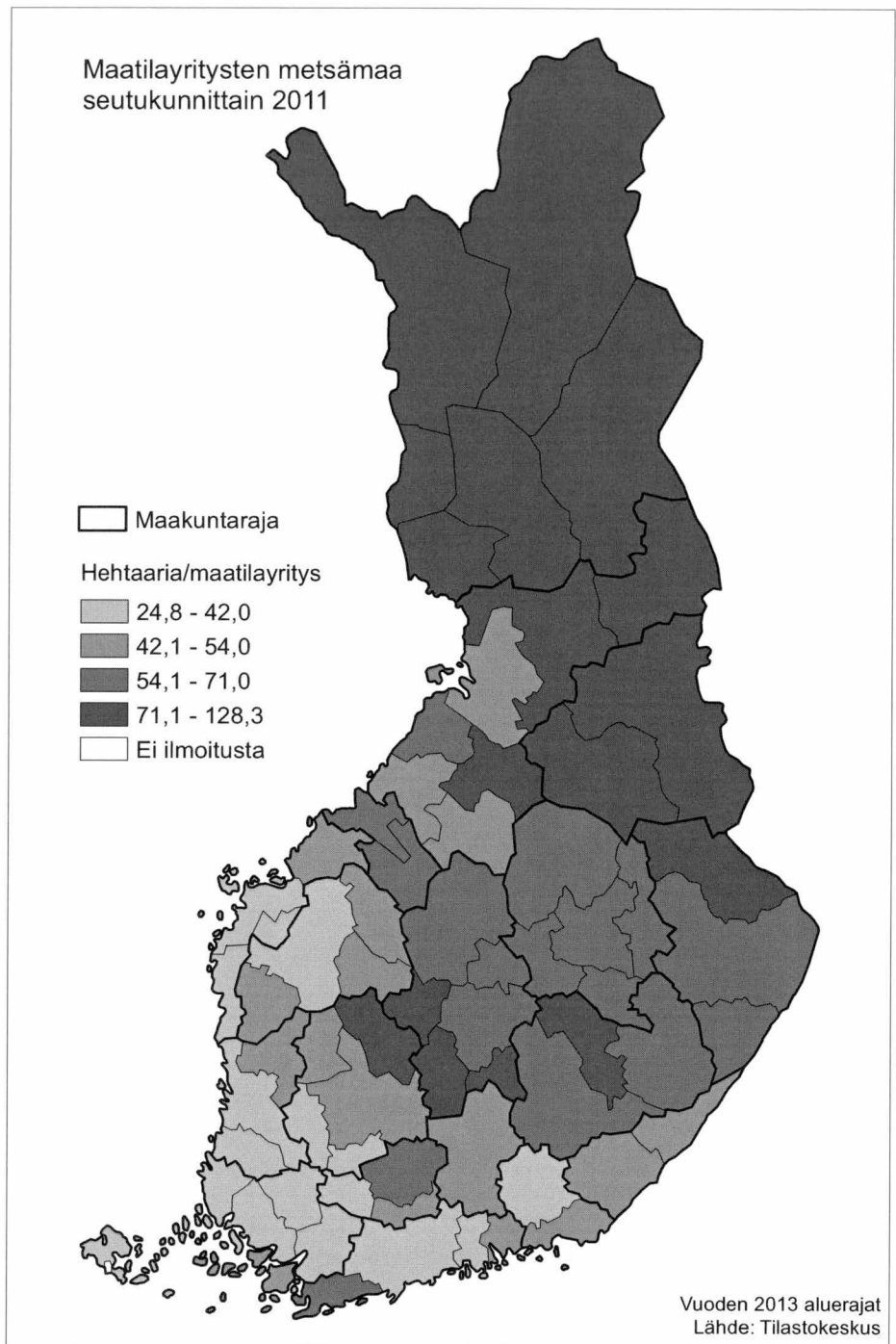
Kuva 8.8. Maatilyritysten velat maakunnittain 2011.

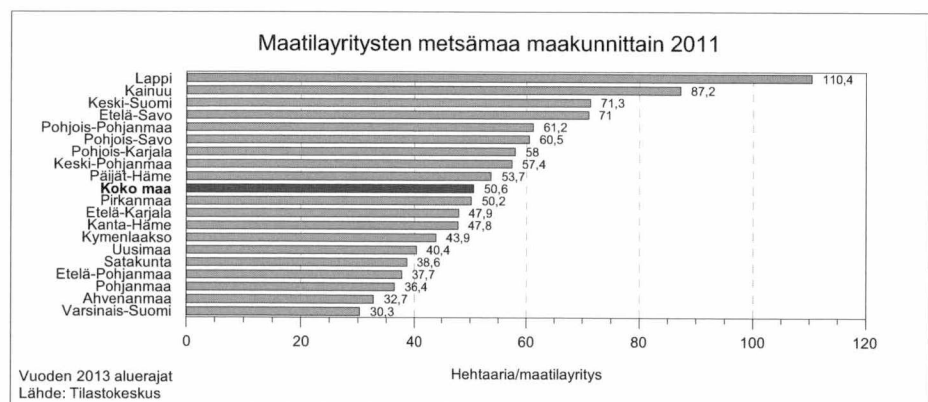
Kuva 8.9. Maatilyritysten viljelty peltoala seutukunnittain 2011.

Kuva 8.10. Maatilyritysten viljelty peltoala maakunnittain 2011.

Kuva 8.11. Maatilyritysten metsämaa seutukunnittain 2011.

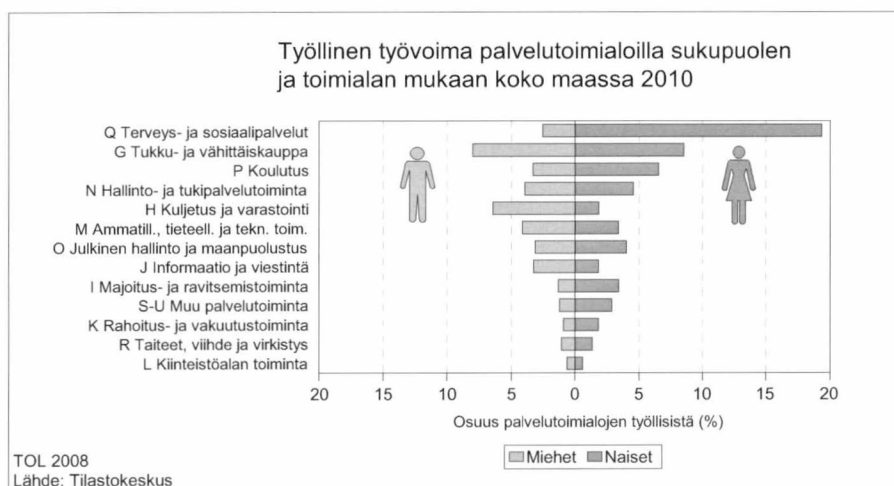
Kuva 8.12. Maatilyritysten metsämaa maakunnittain 2011.

Palvelut

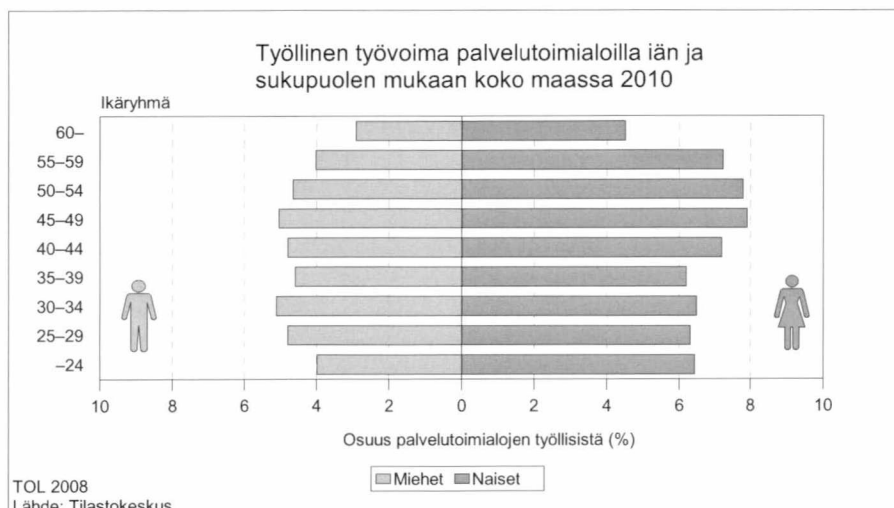
Palvelutoimialoihin luetaan toimialaluokituksen (TOL 2008) mukaan tukku- ja vähittäiskauppa (G), kuljetus- ja varastointi (H), majoitus- ja ravitsemistoiminta (I), informaatio ja viestintä (J), rahoitus- ja vakuutustoiminta (K), kiinteistöalan toiminta (L), ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (M), hallinto- ja tukipalvelutoiminta (N), julkinen hallinto ja maanpuolustus (O), koulutus (P), terveys- ja sosiaalipalvelut (Q), taiteet, viihde ja virkistys (R), muu palvelutoiminta (S), kotitalouksien toiminta työnantajina (T) sekä kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta (U).

Palvelualat työllistivät 72,9 % työllisestä työvoimasta ja palvelualan työllisistä 60 % oli naisia vuonna 2010. Suurimman ikäryhmän palvelusektorilla muodostivat 45–49-vuotiaat. Mariehamns stadin, Helsingin ja Rovaniemen seutukunnissa palvelutoimialojen merkitys työllistäjänä oli suurin, yli 80 %. Pienin työllistävyys näillä aloilla oli Haapaveden-Siikalatvan seutukunnassa, alle 51 %.

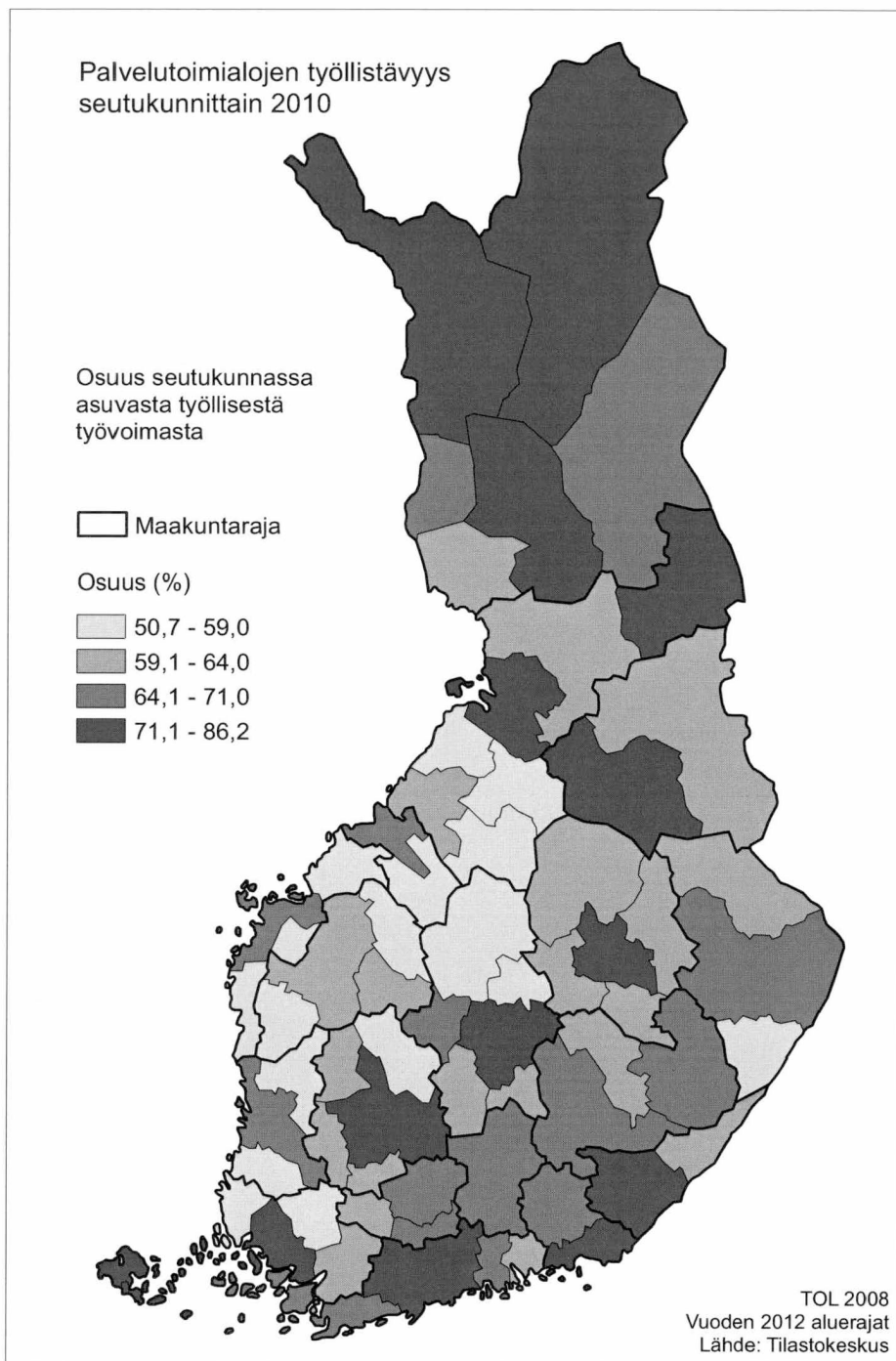
Kaupan työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista oli suurin Helsingin seutukunnassa ja pienin Haapaveden-Siikalatvan seutukunnassa. Kaupan alalla työskenteli hieman enemmän naisia (6,2 % kaikista työpaikoista) kuin miehiä (5,8 %) vuonna 2010.

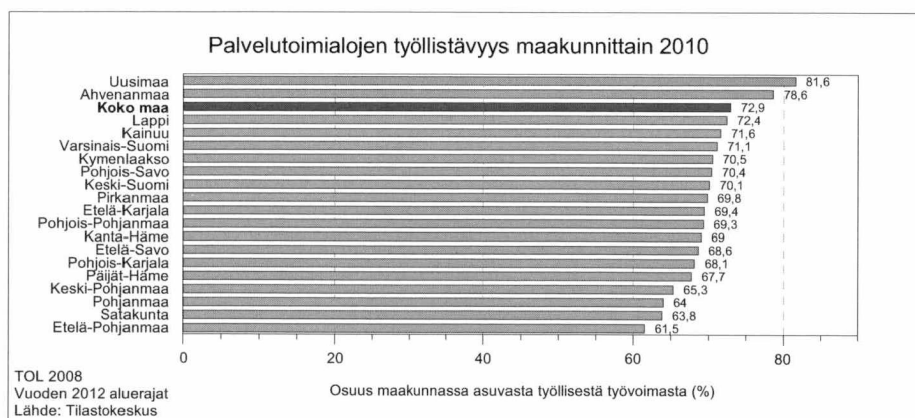
Kuva 9.1. Työllinen työvoima palvelutoimialoilla sukupuolen ja toimialan mukaan koko maassa 2010.

Kuva 9.2. Työllinen työvoima palvelutoimialoilla iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010.

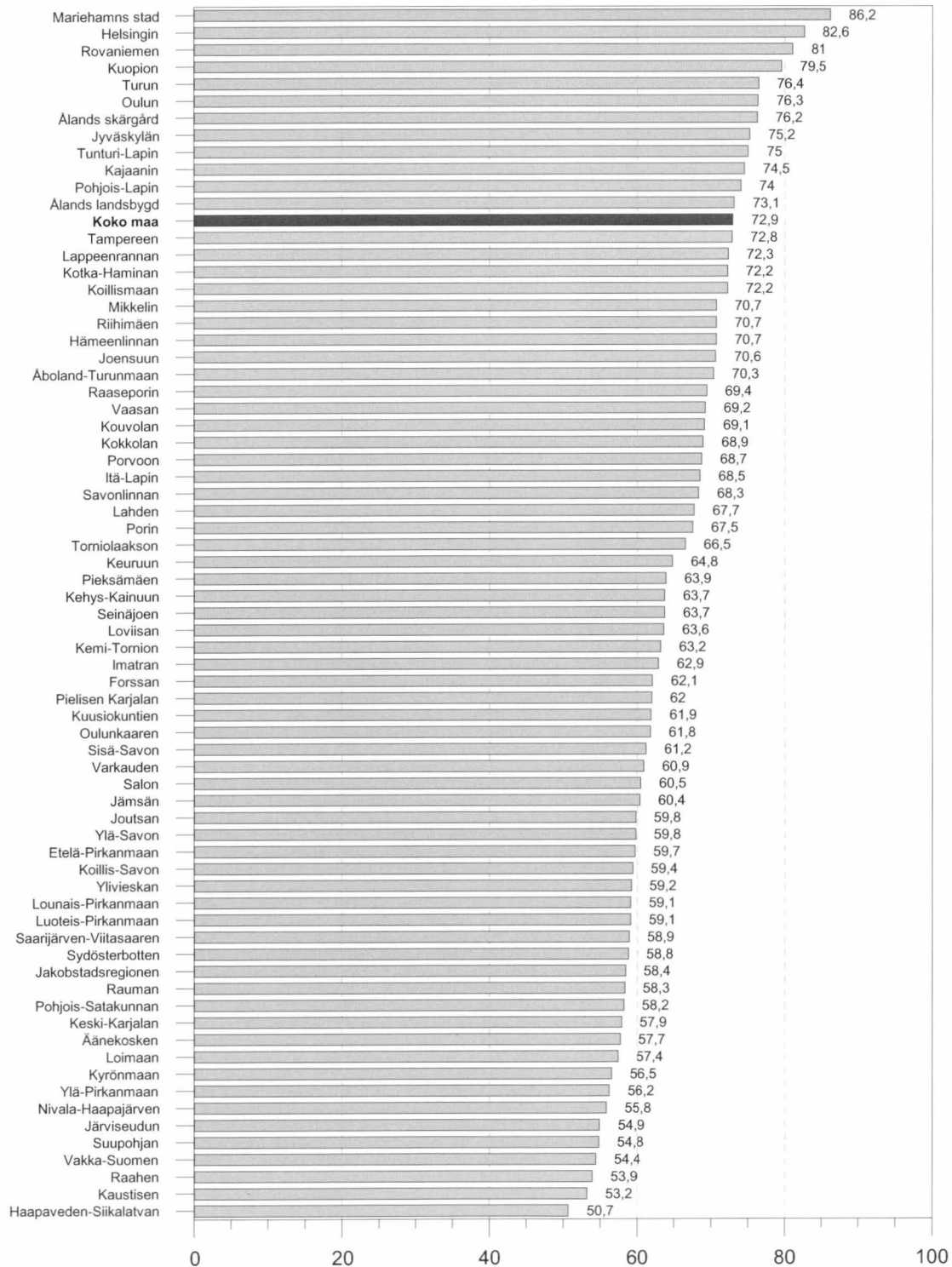

Kuva 9.3. Palvelutoimialojen työllistävyys seutukunnittain 2010.

Kuva 9.4. Palvelutoimialojen työllistävyys maakunnittain 2010.

Palvelutoimialojen työllistävyys seutukunnittain 2010

TOL 2008

Vuoden 2012 aluerajat

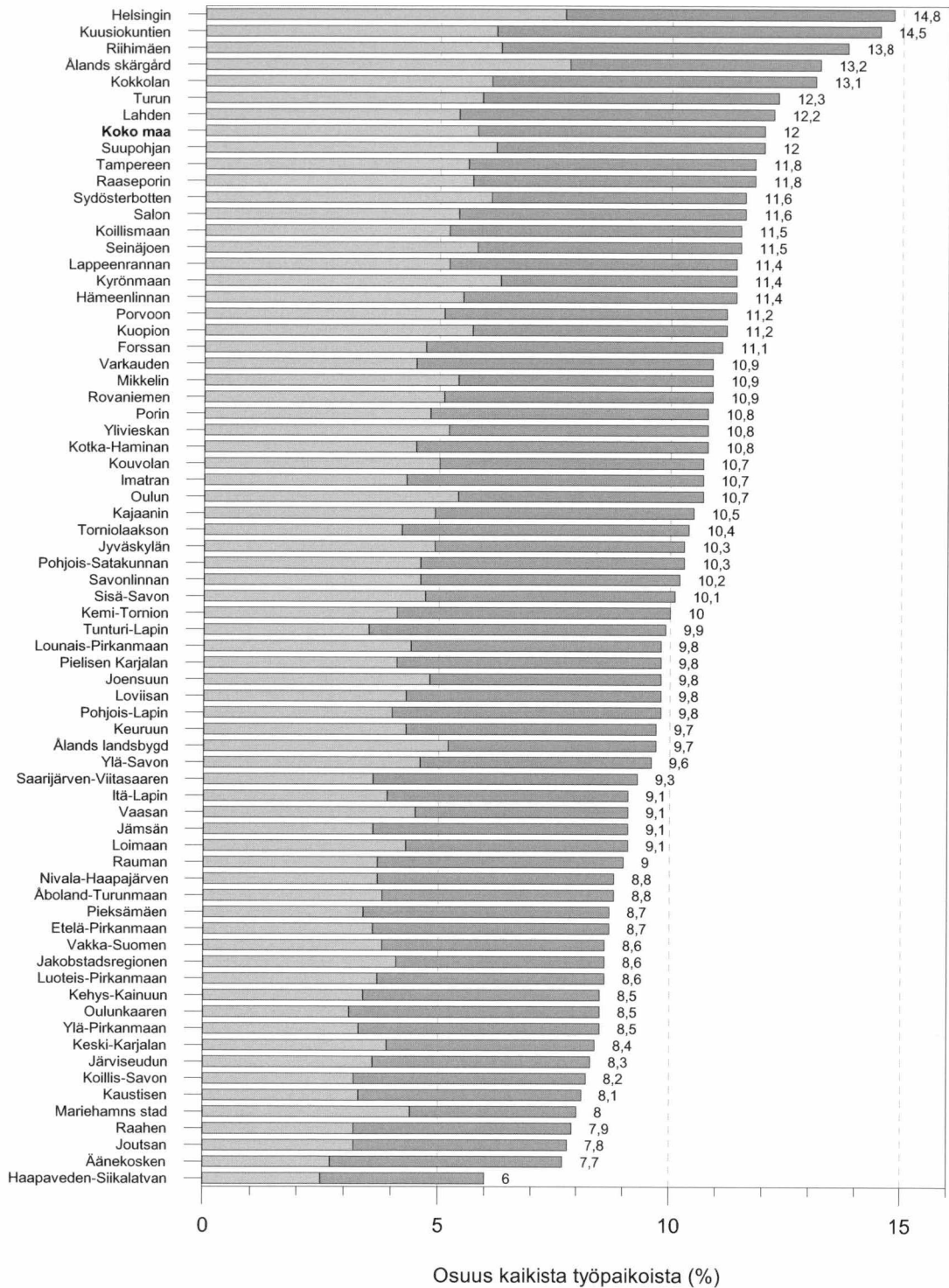
Lähde: Tilastokeskus

Osuus seutukunnassa asuvasta työllisestä työvoimasta (%)

Kuva 9.5. Palvelutoimialojen työllistävyys seutukunnittain 2010.

Kaupan työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010

TOL 2008 toimiala G
Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 9.6. Kaupan työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010.

Sosiaaliturva

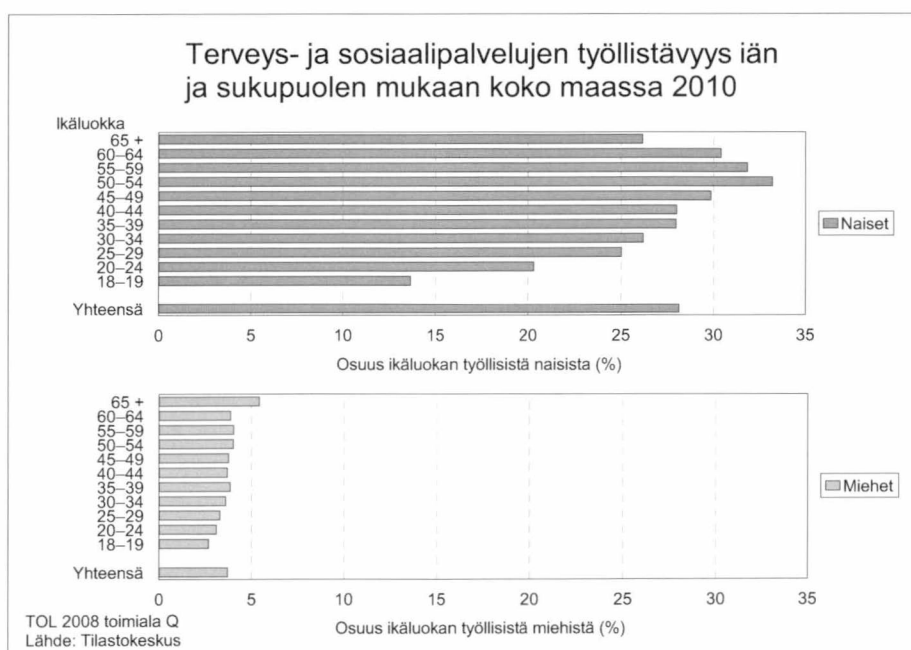
Koko maan työllisistä naisista 28 % työskenteli terveys- ja sosiaalipalvelujen toimialoilla vuonna 2010. Miesten vastaava osuus oli huomattavasti pienempi, vain 3,7 %. Yhteensä terveys- ja sosiaalipalvelut työllistivät 15,9 % koko maan työllisistä. Sosiaali- ja terveystyöpaikkojen osuus kaikista työpaikoista oli suurin Sisä-Savon seutukunnassa, 22 % ja pienin Kausitisen seutukunnassa, 7,1 %.

Sosiaali- ja terveystoimen kustannukset koostuvat mm. lasten päivähoiton, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon menoista. Vuonna 2011 koko maan sosiaali- ja terveystoimen menot olivat 3 227 euroa asukasta kohti. Maakuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset/asukas olivat suurimmat Etelä-Savossa. Seutukuntakohtaiset kustannukset olivat suurimmat Itä-Lapin seutukunnassa, yli 4 300 euroa asukasta kohti. Oulun, Jyväskylän, Porvoon ja Forssan seutukunnissa sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset olivat alhaisimmat, alle 3 100 euroa/asukas.

Suurimmat seutukunnittaiset nettokustannukset (euroa/asukas) lasten päivähoitossa olivat Rovaniemen seutukunnassa. Perusterveydenhuollon menot olivat suurimmat Itä-Lapin seutukunnassa ja erikoissairaanhoidon Savonlinnan seutukunnassa. Kotipalvelun asukasta kohti lasketut kustannukset vaihtelivat Helsingin seutukunnan 67 eurosta Joutsan seutukunnan 293 euroon. Vastaava arvo koko maassa oli 115 euroa.

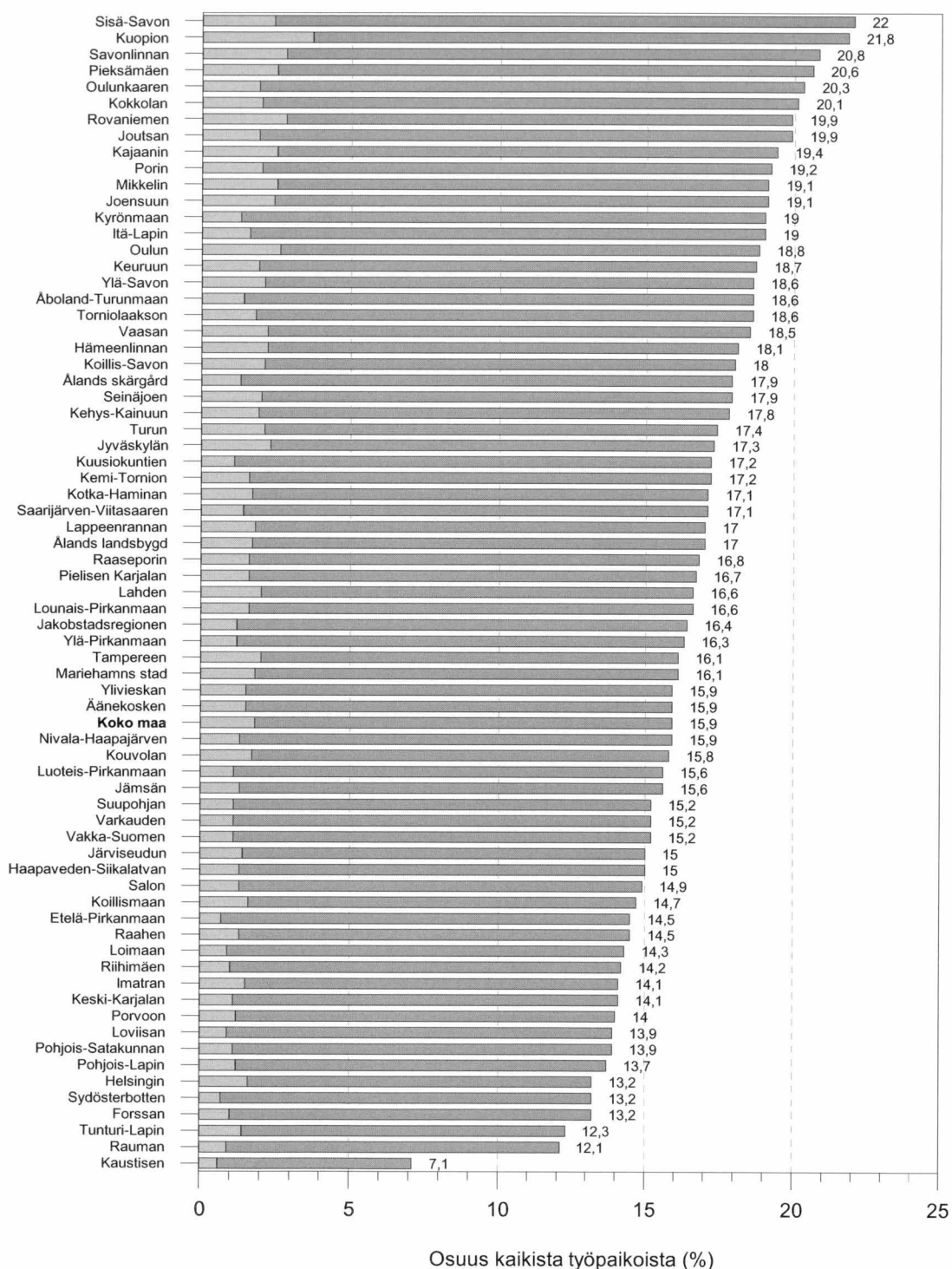
Seutukuntakohtaiset kunnallistalouden tunnusluvut ovat kuntien yhteenlaskettuja lukuja. Verrattaessa lukuja toisiin alueisiin ja keskiarvoihin on hyvä muistaa, että kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.

Hallintokokeilusta johtuen Kainuun sosiaali- ja terveystoimen kustannustietoja vuodelta 2011 ei voida ilmoittaa kaikilta osin. Hallintokokeilu alkoi vuoden 2005 alussa ja kesti vuoden 2012 loppuun. Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kainuun sote) aloitti toimintansa 1.1.2013 (kainuu.fi).

Kuva 10.1. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työllistävyys iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010.

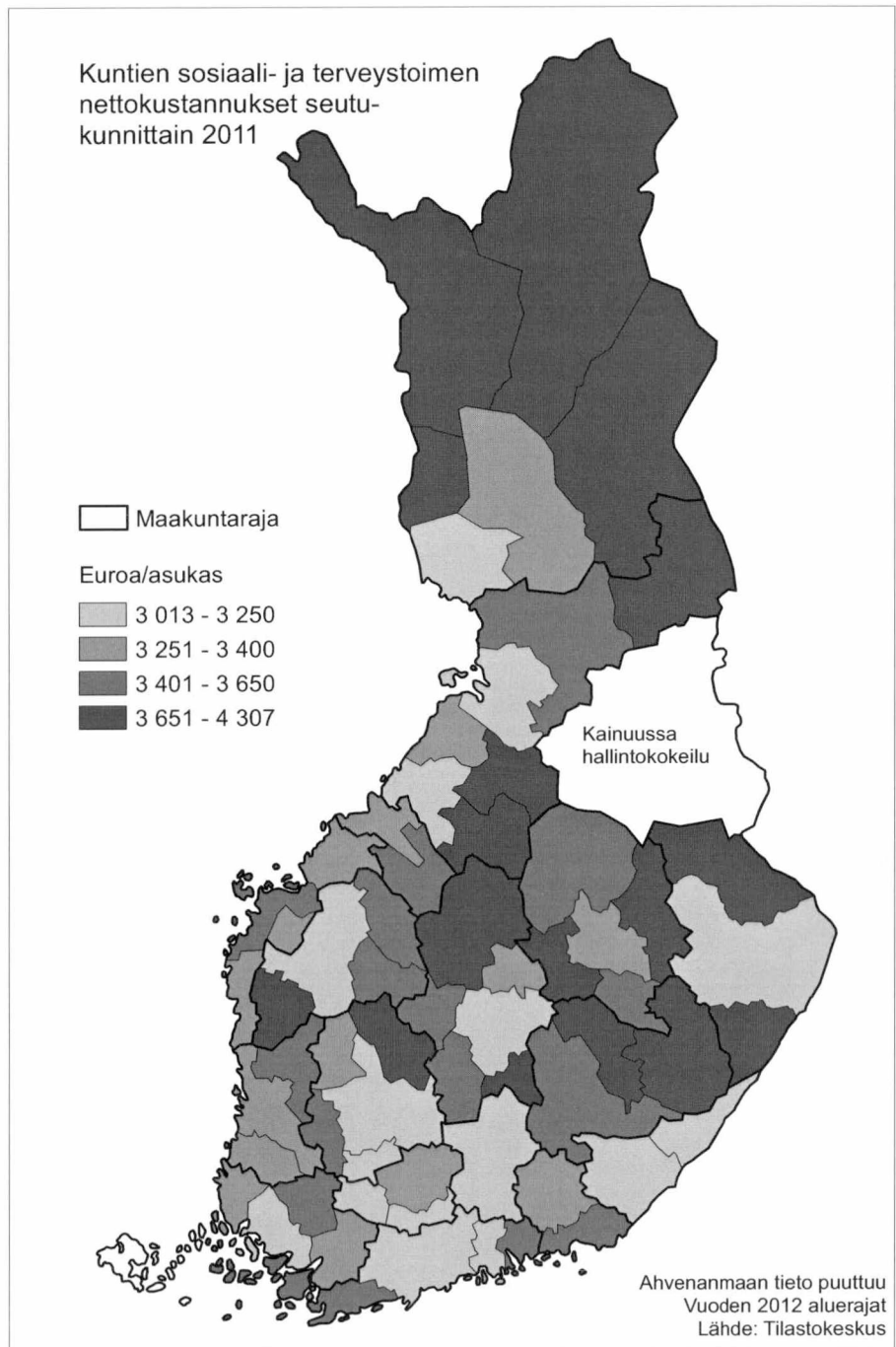
Terveys- ja sosiaalipalvelujen työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010

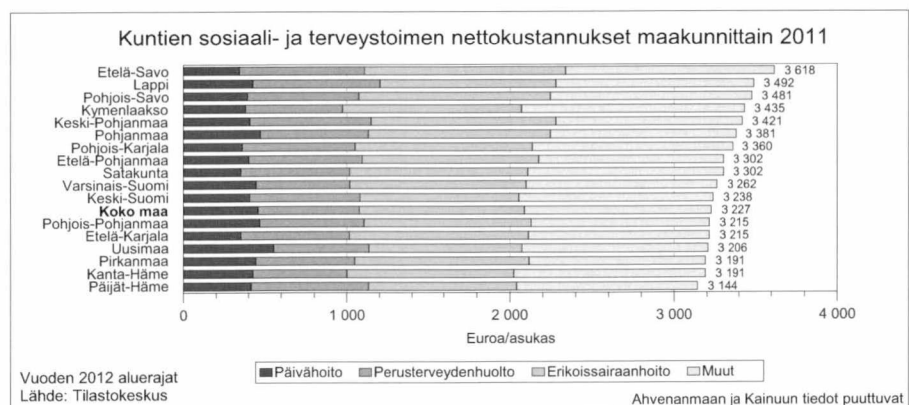
TOL 2008 toimiala Q
Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

■ Miehet ■ Naiset

Kuva 10.2. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010.

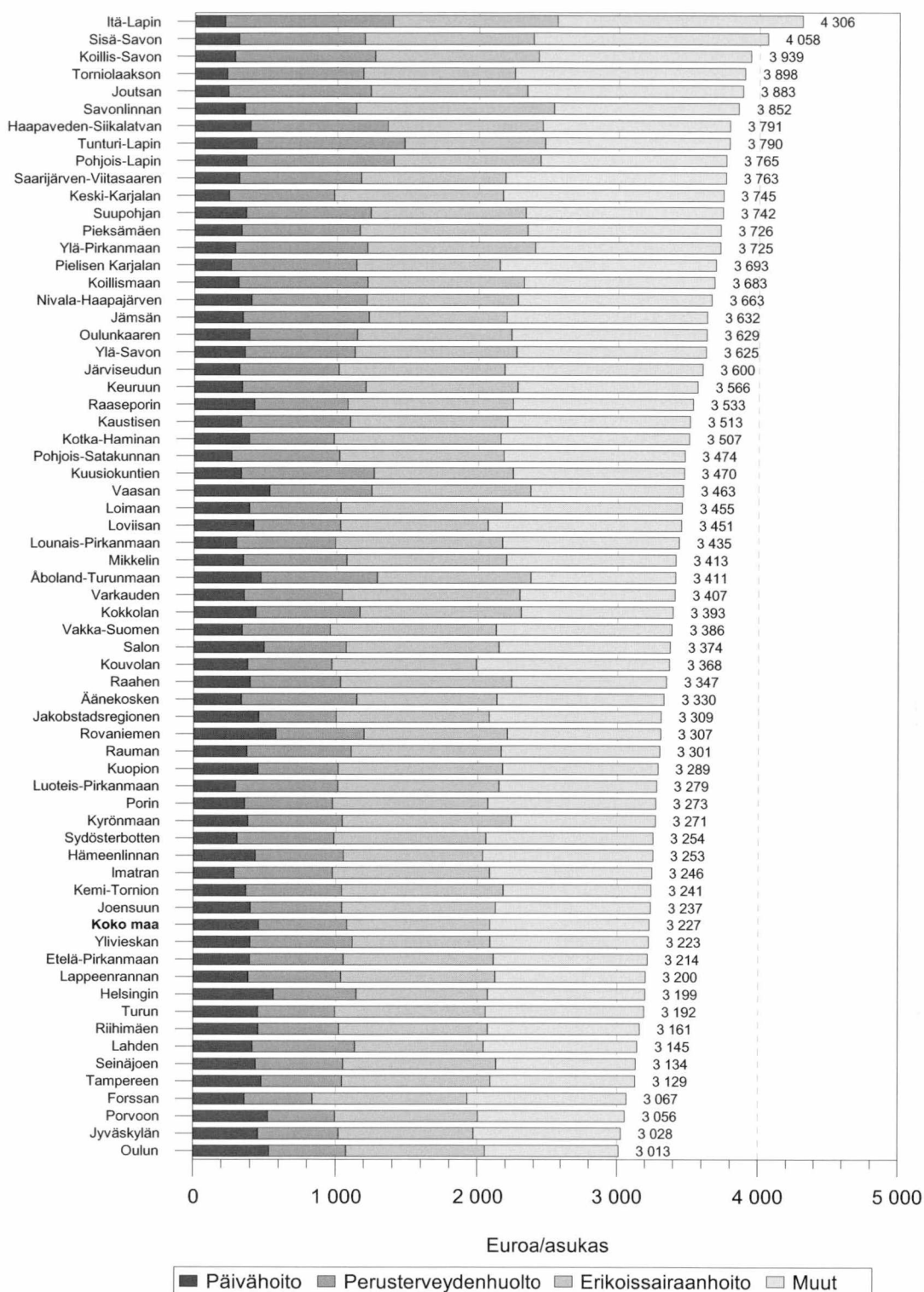

Kuva 10.3. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset seutukunnittain 2011.

Kuva 10.4. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset maakunnittain 2011.

Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset seutukunnittain 2011

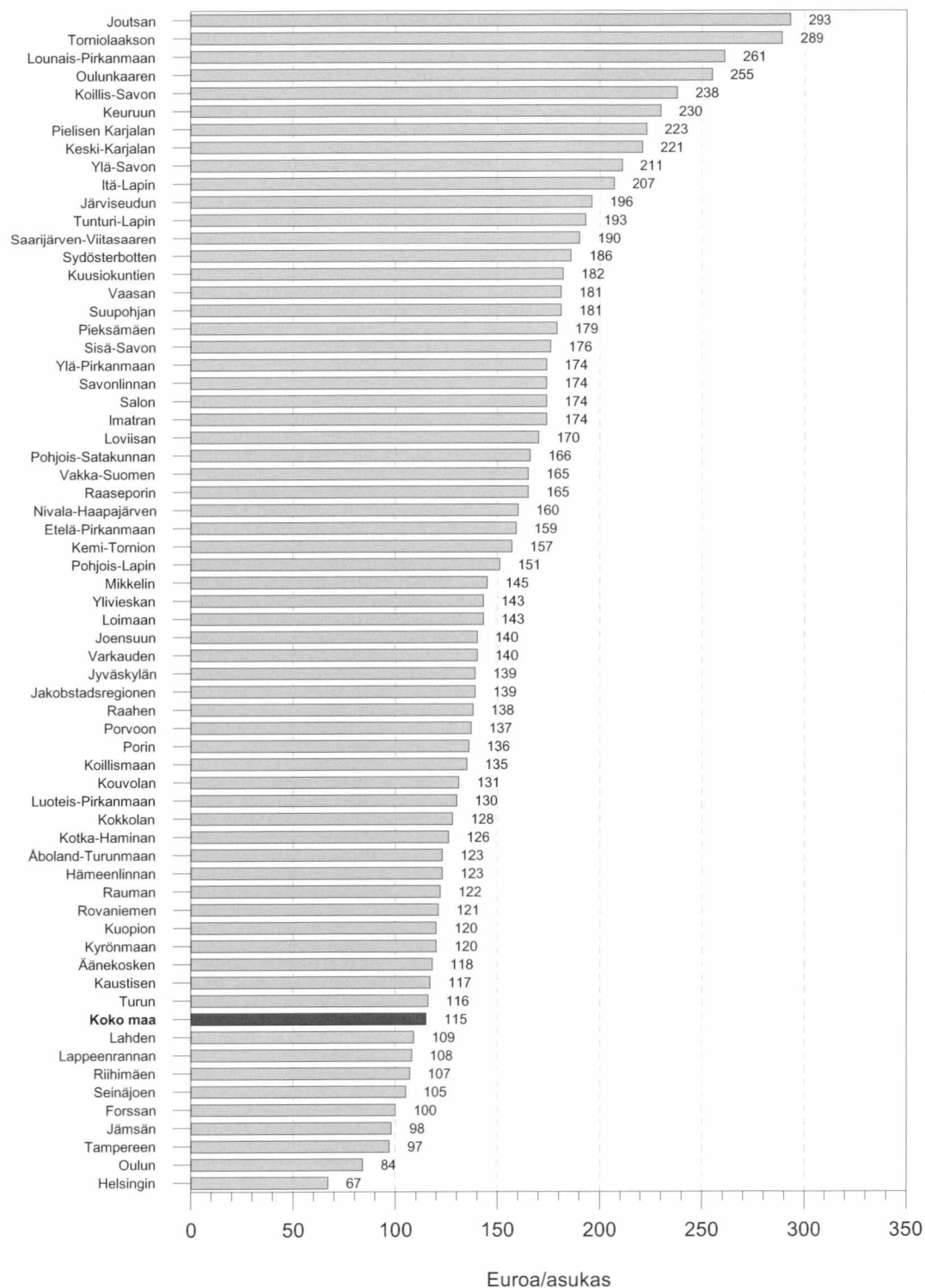
Vuoden 2012 aluerajat

Lähde: Tilastokeskus

Ahvenanmaan ja Kainuun seutukuntien tiedot puuttuvat

Kuva 10.5. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset seutukunnittain 2011.

Kuntien kotipalvelun netto- kustannukset seutukunnittain 2011

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Ahvenanmaan ja Kainuun seutukuntien
sekä Siikalatvan seutukunnan tiedot puuttuvat

Kuva 10.6. Kuntien kotipalvelun nettokustannukset seutukunnittain 2011.

Teollisuus

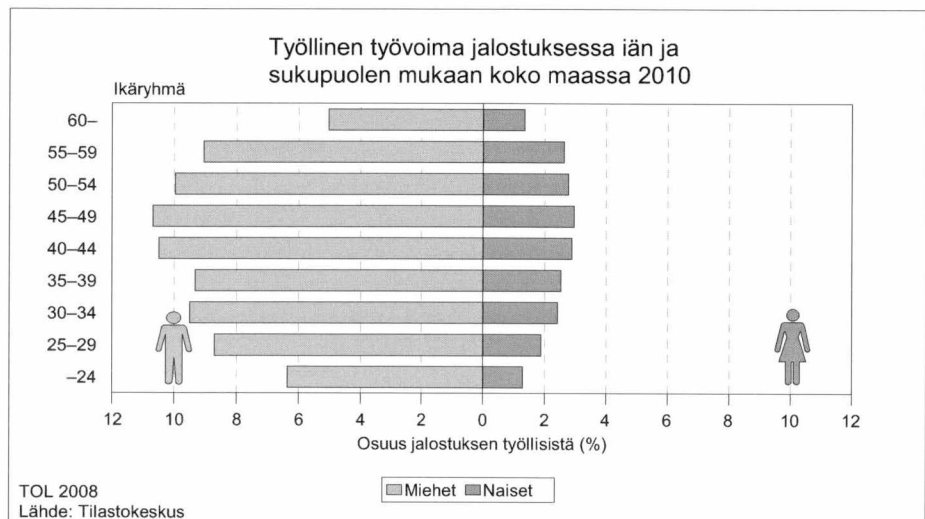
Jalostustoimialoihin kuuluu toimialaluokituksen TOL 2008 mukaan teollisuuden (C) lisäksi kaivostoiminta ja louhinta (B), sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (D), vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito (E) sekä rakentaminen (F). Jalostuselinkeinoissa työskenteli vuonna 2010 koko maassa lähes 515 000 henkilöä eli 22,1 % työllisistä ja heistä yli 79 % oli miehiä. Suurin ikäluokka niin miehissä kuin naisissakin oli 45–49-vuotiaat.

Jalostusala työllisti suhteellisesti eniten Raahen seutukunnassa, 39 % työllisistä. Ålands skärgårdin seutukunnassa jalostuksessa työskentelevien osuus oli pienin, alle 10 %. Maakunnista jalostuksen merkitys työllistäjänä oli suurin Satakunnassa ja Pohjanmaalla.

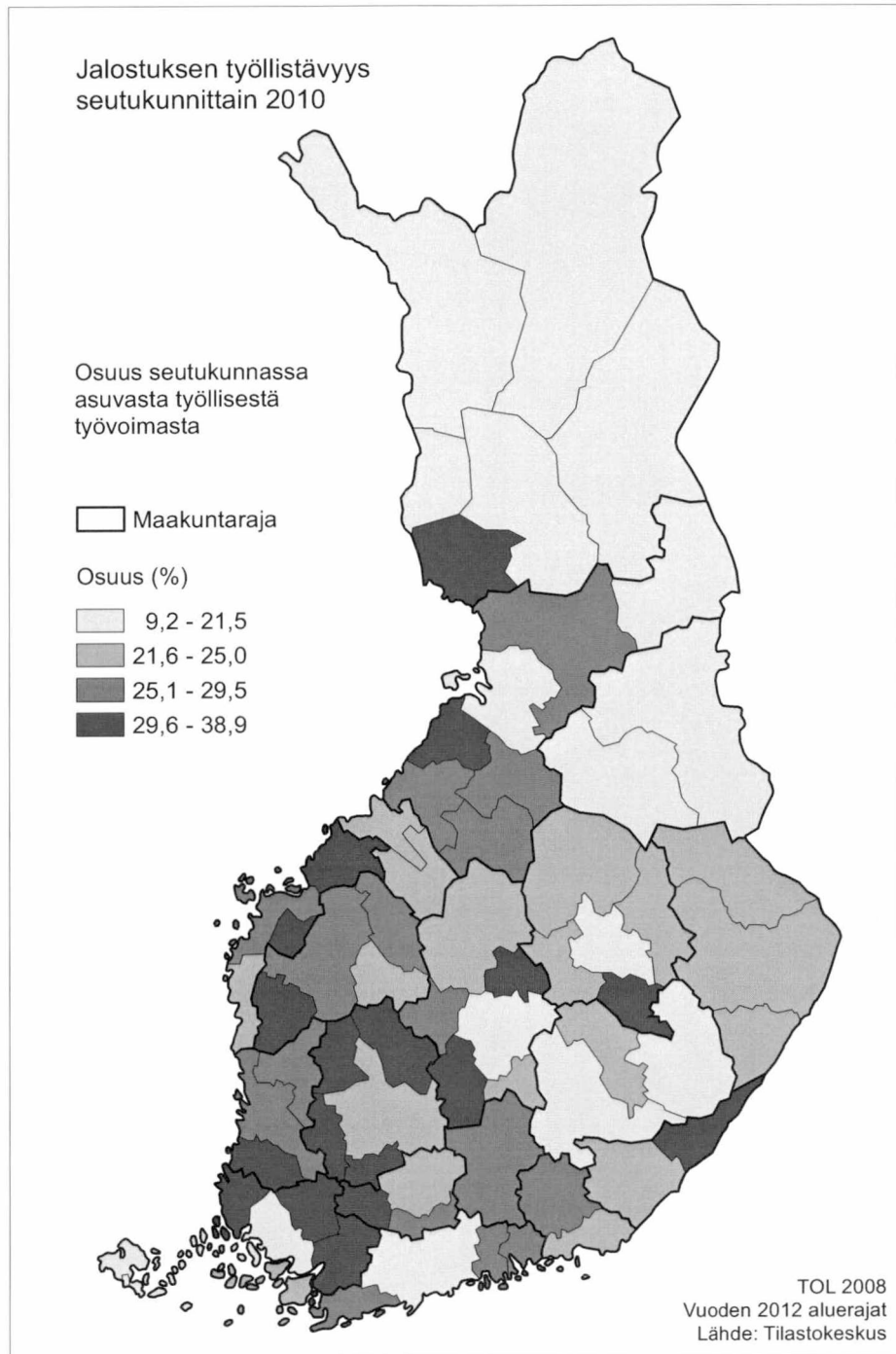
Teollisuustoimintaan lasketaan tässä julkaisussa toimialat B, C ja D sekä E. Suurimmat teollisuustoiminnan toimipaikat *henkilöstön määrällä* mitattuna olivat vuonna 2011 Raahen, Äänekosken, Jämsän ja Vaasan seutukunnissa. Näissä seutukunnissa teollisuustoiminnassa työskenteli keskimäärin yli 20 henkilöä toimipaikkaa kohti. *Jalostusarvo* suhteessa väestöön oli suurin Nilva-Haapajärven seutukunnassa, yli 25 000 euroa asukasta kohti. *Teollisuustoiminnan tuottavuus* eli jalostusarvo suhteessa henkilöstöön oli myösiellä suurin, 396 000 euroa/henkilöstö.

Teollisuustoiminnan investoinnit olivat koko maassa 764 euroa asukasta kohti vuonna 2011. Suurimmillaan investoinnit olivat Raahen seutukunnassa, yli 3 500 euroa/asukas. Investoinnit käsittävät käyttöömaisuuden (=aineelliset hyödykkeet) hankinnat ja perusparannukset, joista on vähennetty käyttöömaisuuden myynnit.

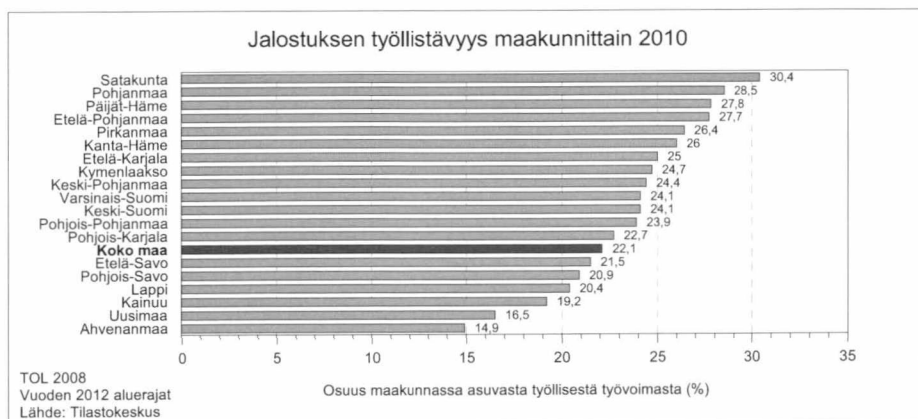
Teollisuustoiminnan jalostusarvoa, henkilöstöä ja investointeja seutukuntakohtaisesti laskettaessa perusyksikkönä on käytetty kuntaa. Jos kunnassa on alle kolme teollisuustoimipaikkaa, se ei ole laskennassa mukana.

Kuva 11.1. Työllinen työvoima jalostuksessa iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010.

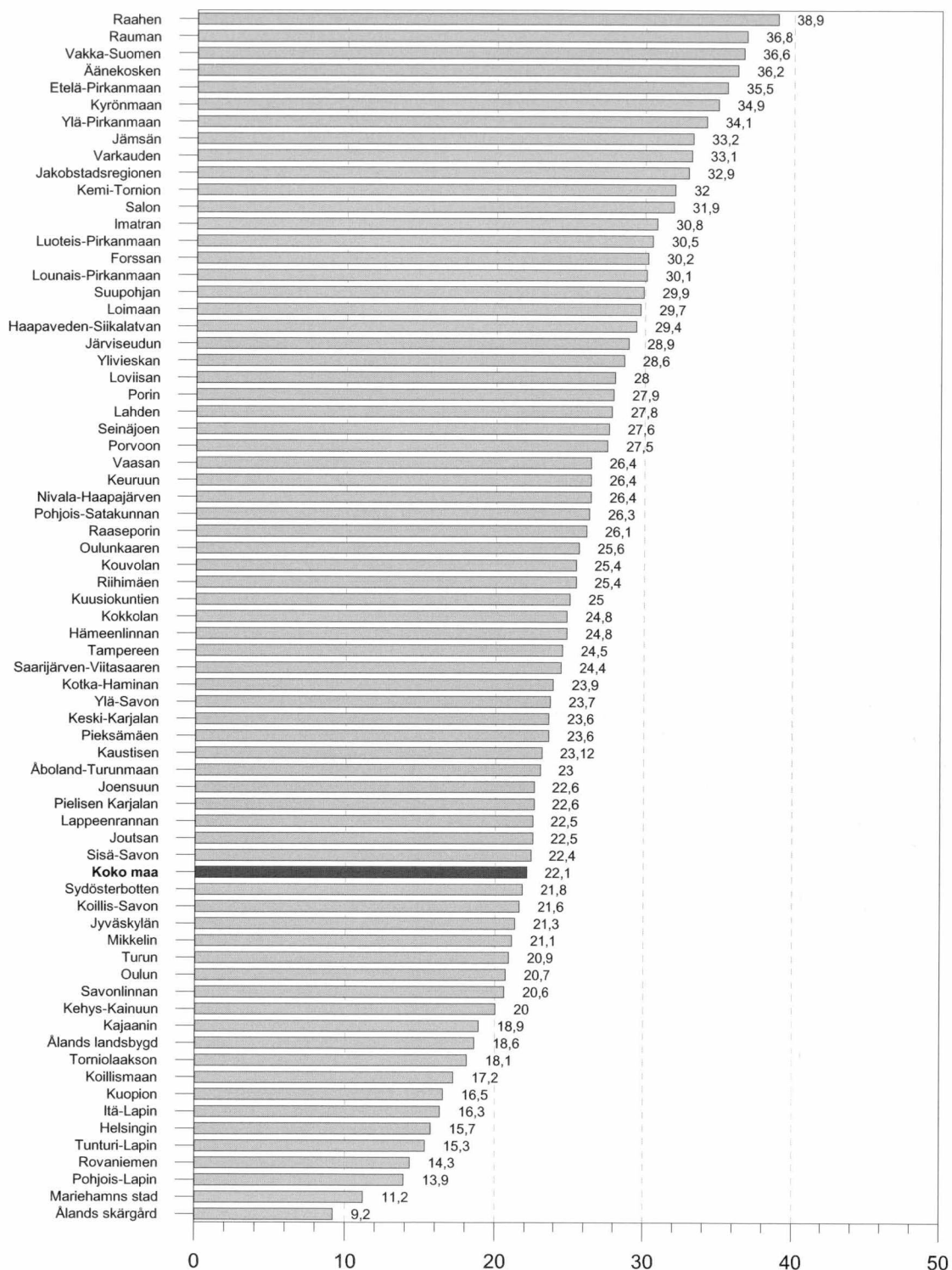
Kuva 11.2. Jalostuksen työllistävyys seutukunnittain 2010.

Kuva 11.3. Jalostuksen työllistävyys maakunnittain 2010.

Jalostuksen työllistävyys seutukunnittain 2010

TOL 2008

Vuoden 2012 aluerajat

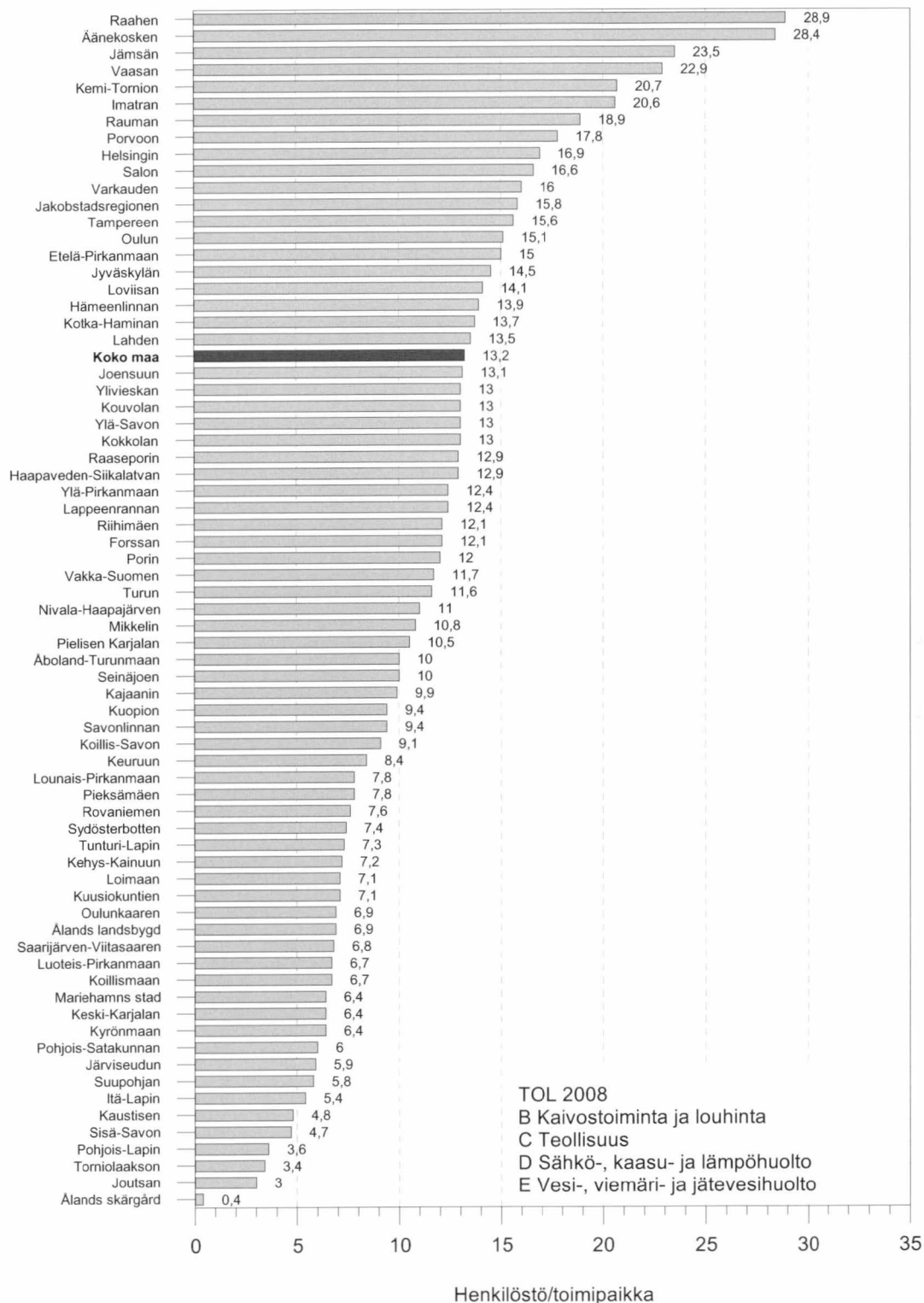
Lähde: Tilastokeskus

Osuus seutukunnassa asuvasta työllisestä työvoimasta (%)

Kuva 11.4. Jalostuksen työllistävyys seutukunnittain 2010.

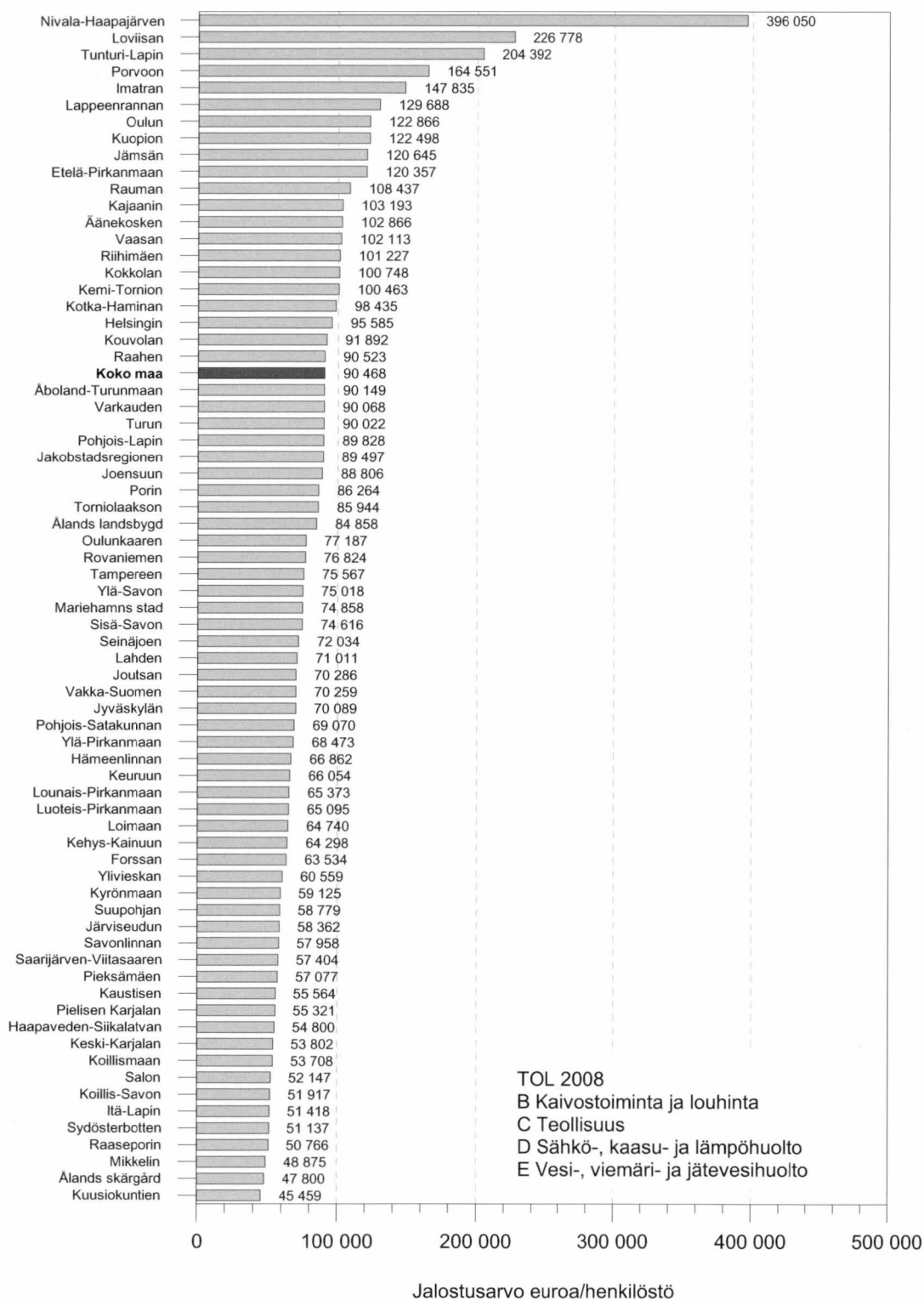
Teollisuustoiminnan henkilöstö seutukunnittain 2011

Laskettu osittain salatuista kuntaluvuista
 Vuoden 2013 aluerajat
 Lähde: Tilastokeskus

Kuva 11.5. Teollisuustoiminnan henkilöstö seutukunnittain 2011.

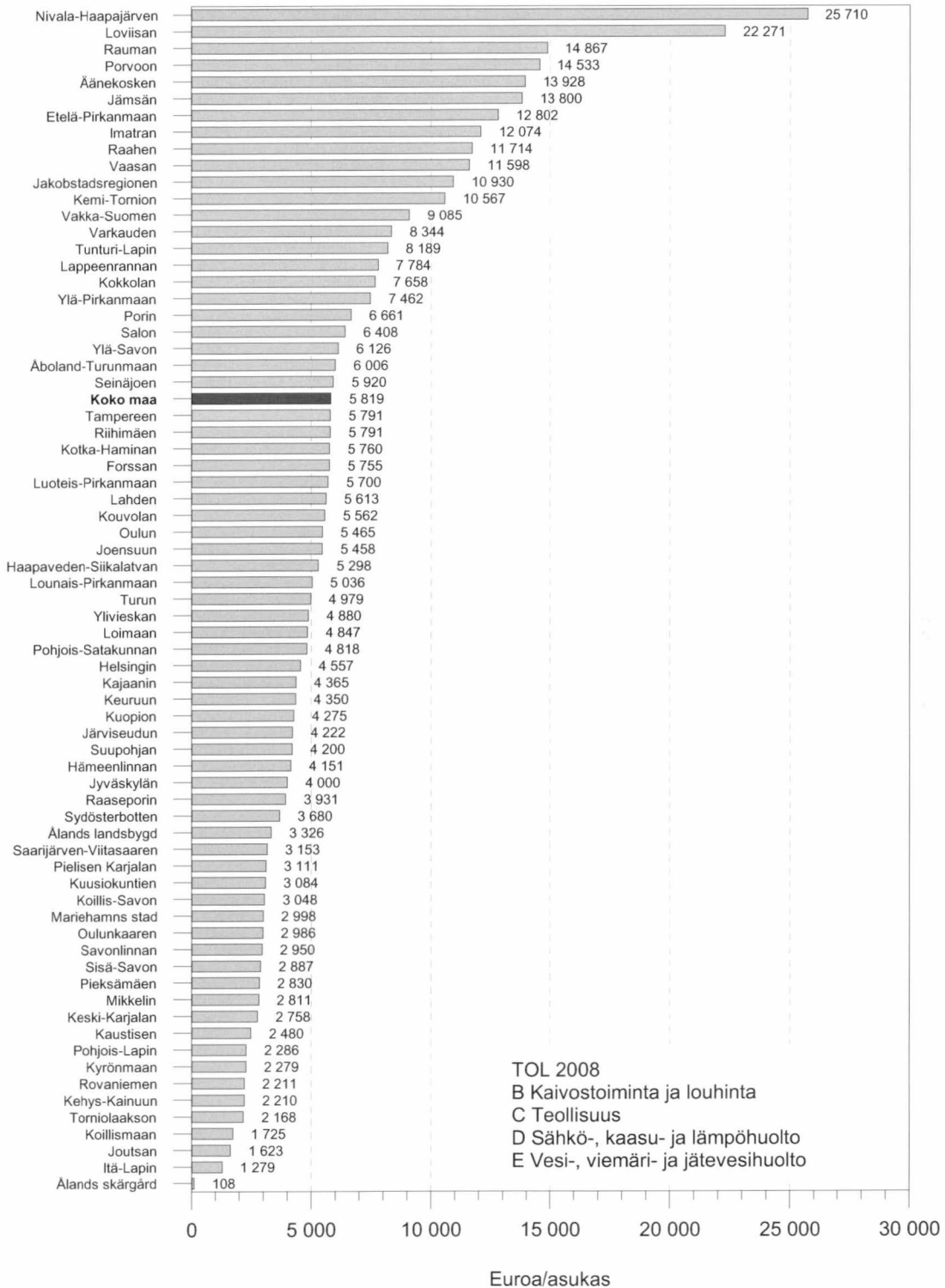
Teollisuustoiminnan tuottavuus seutukunnittain 2011

Laskettu osittain salatuista kuntaluvuista
 Vuoden 2013 aluerajat
 Lähde: Tilastokeskus

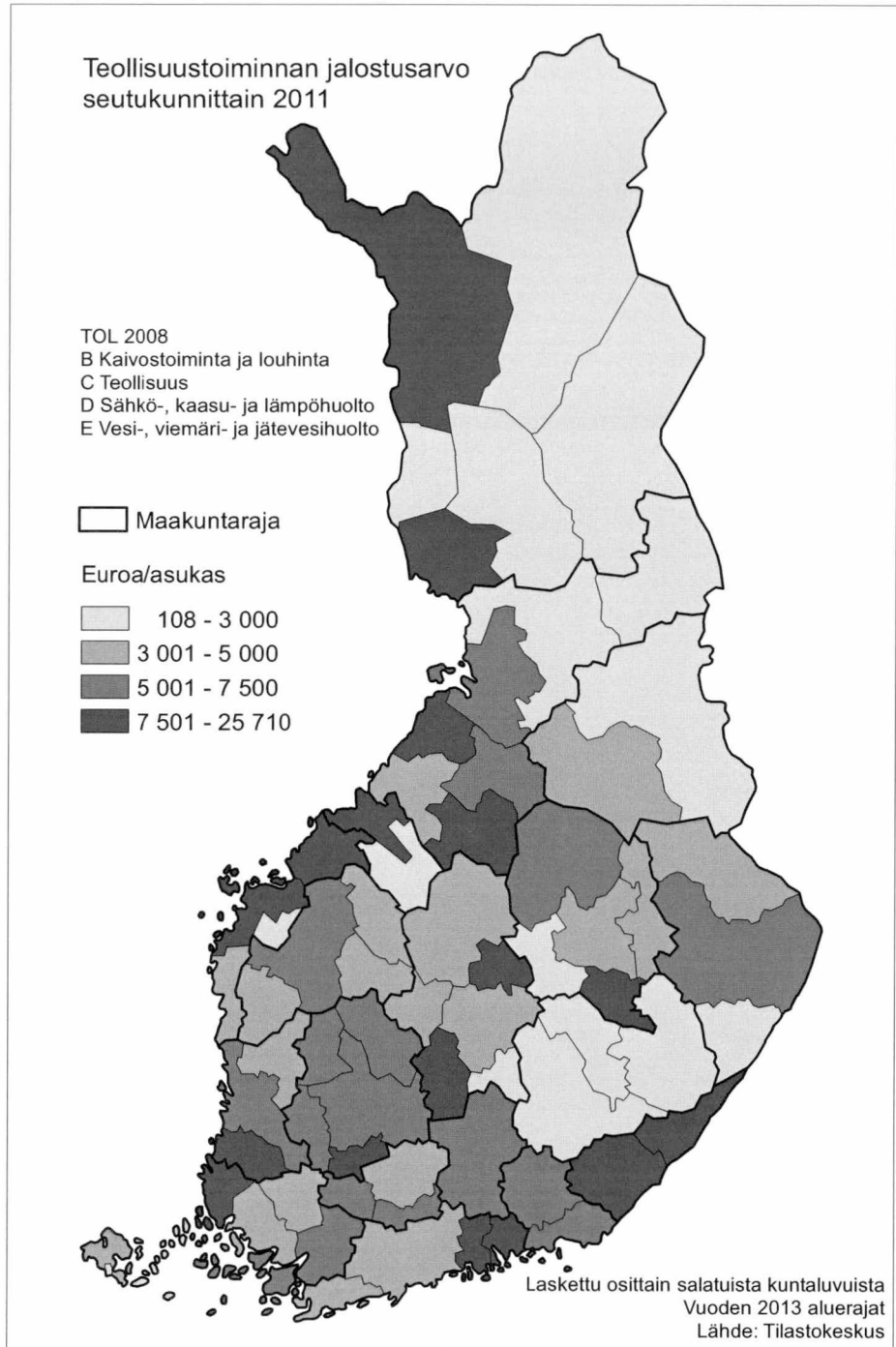
Kuva 11.6. Teollisuustoiminnan tuottavuus seutukunnittain 2011.

Teollisuustoiminnan jalostusarvo seutukunnittain 2011

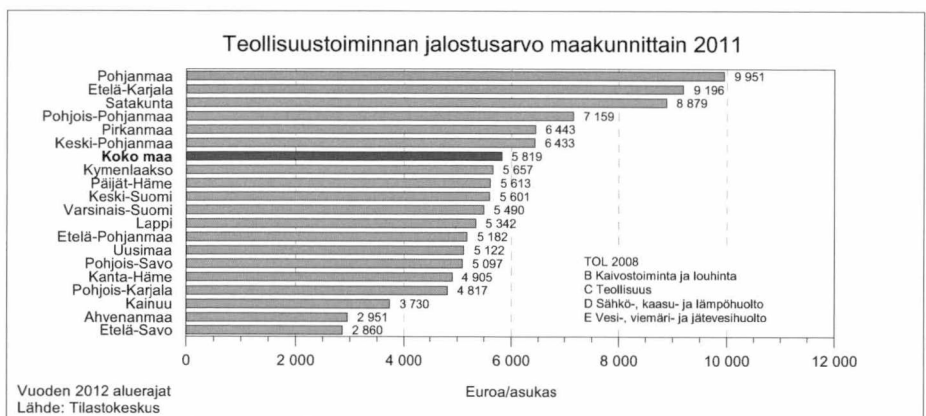

Laskettu osittain salatuista kuntaluvuista
 Vuoden 2013 aluerajat
 Lähde: Tilastokeskus

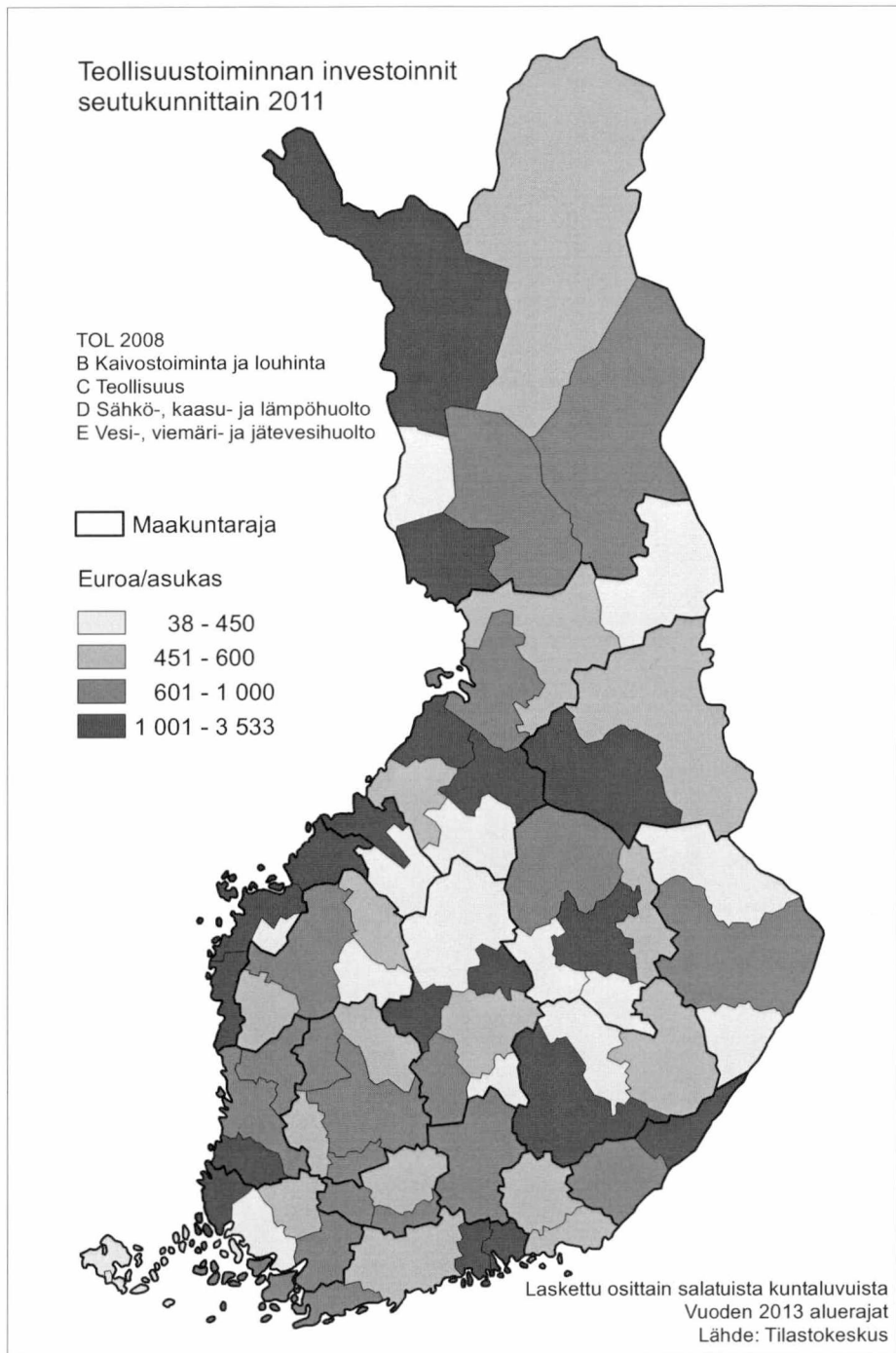
Kuva 11.7. Teollisuustoiminnan jalostusarvo seutukunnittain 2011.

Kuva 11.8. Teollisuustoiminnan jalostusarvo seutukunnittain 2011.

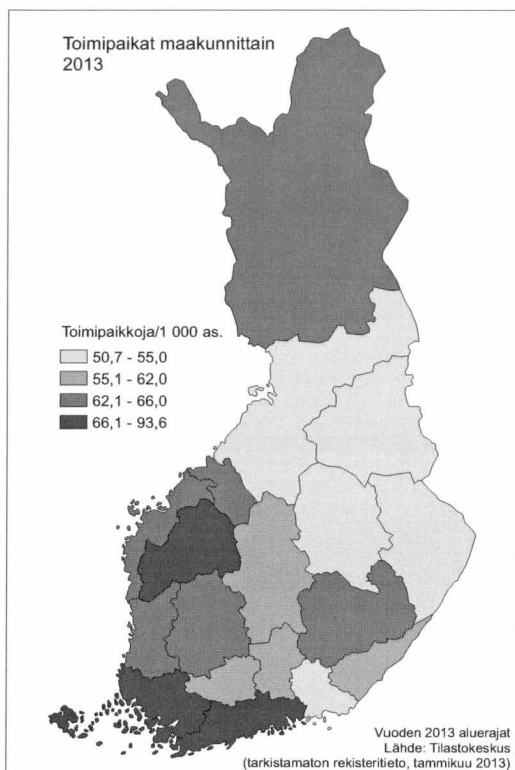
Kuva 11.9. Teollisuustoiminnan jalostusarvo maakunnittain 2011.

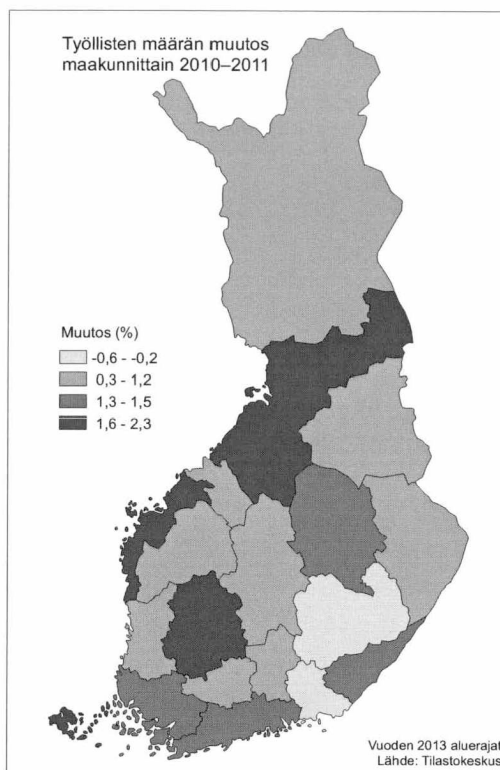
Kuva 11.10. Teollisuustoiminnan investoinnit seutukunnittain 2011.

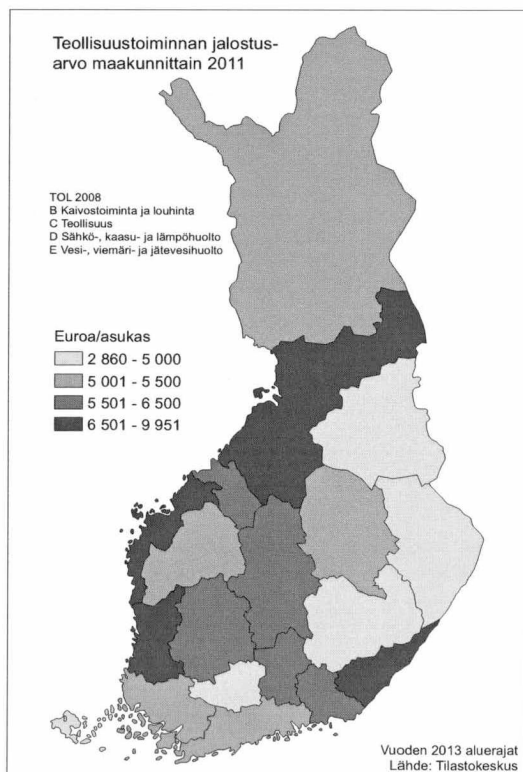
Kuva 11.11. Teollisuustoiminnan investoinnit maakunnittain 2011.

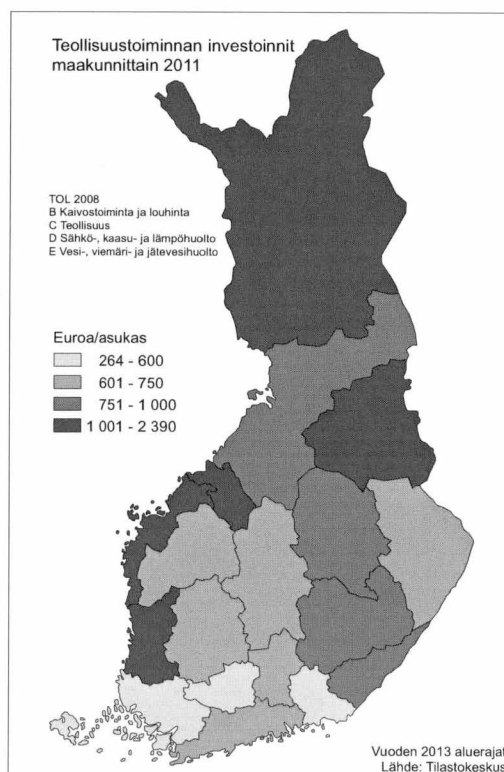
Kuva 11.12. Toimipaikat maakunnittain 2013.

Kuva 11.13. Työllisten määrän muutos maakunnittain 2010–2011.

Kuva 11.14. Teollisuustoiminnan jalostusarvo maakunnittain 2011.

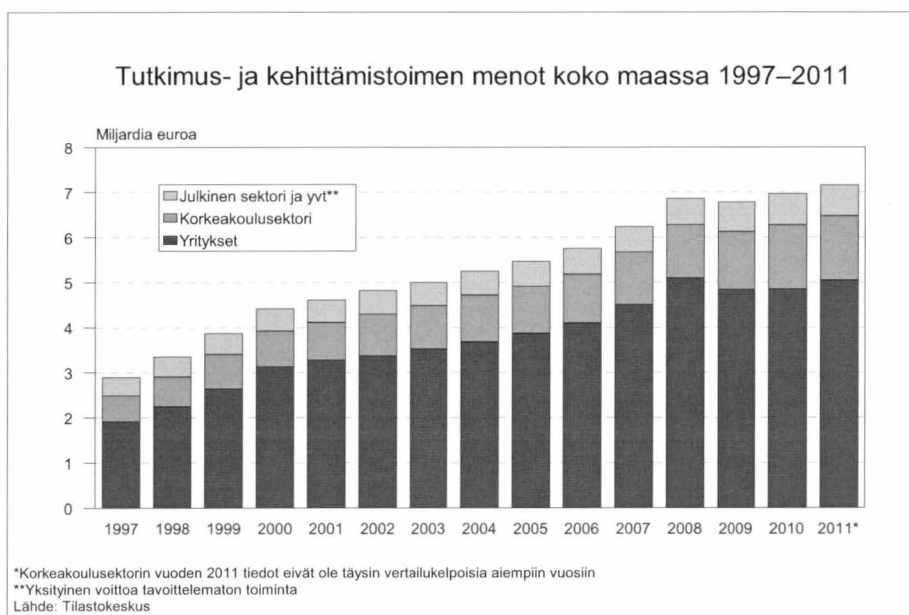
Kuva 11.15. Teollisuustoiminnan investoinnit maakunnittain 2011.

Tiede, teknologia ja tietoyhteiskunta

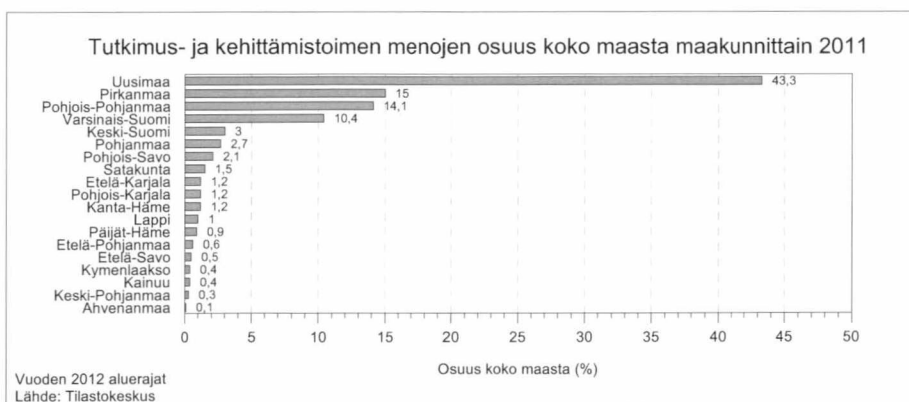
Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Tutkimus- ja kehittämistoimintatilasto kuvaa tutkimukseen sekä tuote- ja prosessikehittämiseen käytettyjä resursseja. Tilasto sisältää tietoja t&k-menoista ja niiden rahoituksesta, tutkimushenkilöstöstä ja työvuosista. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot ylittivät 7 miljardin euron rajan vuonna 2011. Yritysten tk-menot olivat 5 miljardia euroa, korkeakoulusektorin 1,4 miljardia euroa ja muun julkisen sektorin vajaat 700 miljoonaa euroa. Kasvua edellisvuoteen oli 190 miljoonaa euroa. Uudenmaan t&k-menojen osuus koko maan menoista oli maakuntien suurin, yli 43 %. Asukaslukuun suhteutettuna tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot olivat kuitenkin suurimmat Salon ja Oulun seutukunnissa, yli 4 000 euroa asukasta kohti. Asukasta kohti lasketut maakunnittaiset menot olivat suurimmat Pohjois-Pohjanmaalla ja Pirkanmaalla.

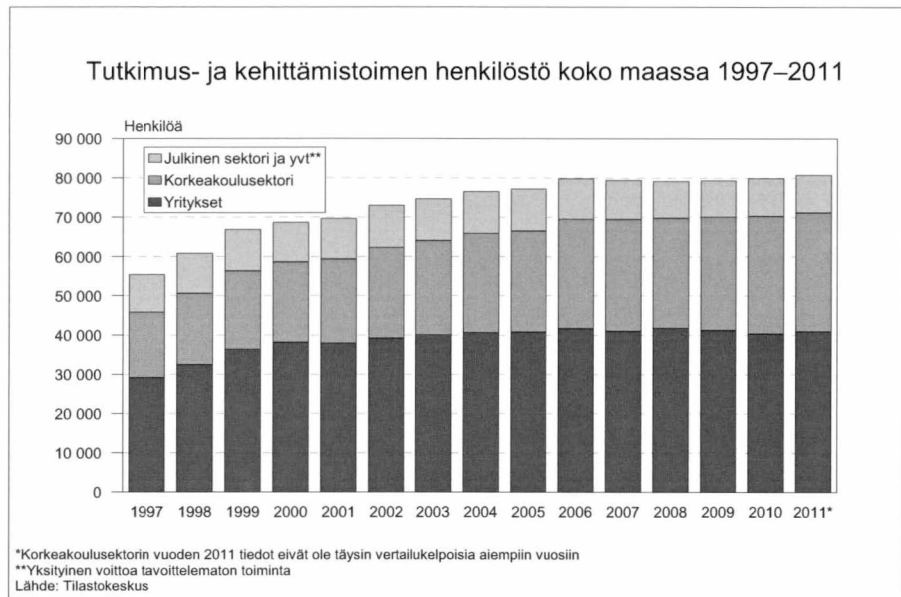
Tutkimus- ja tuotekehitystehtävissä työskenteli vuonna 2011 lähes 81 000 henkilöä ja heistä noin puolet toimi yrityssektorin puolella. Viimeisen kuuden vuoden aikana henkilöstön määrä on pysynyt suhteellisen vakaana. Koko maan t&k-henkilöstöstä yli 44 % työskenteli Uudellamaalla.

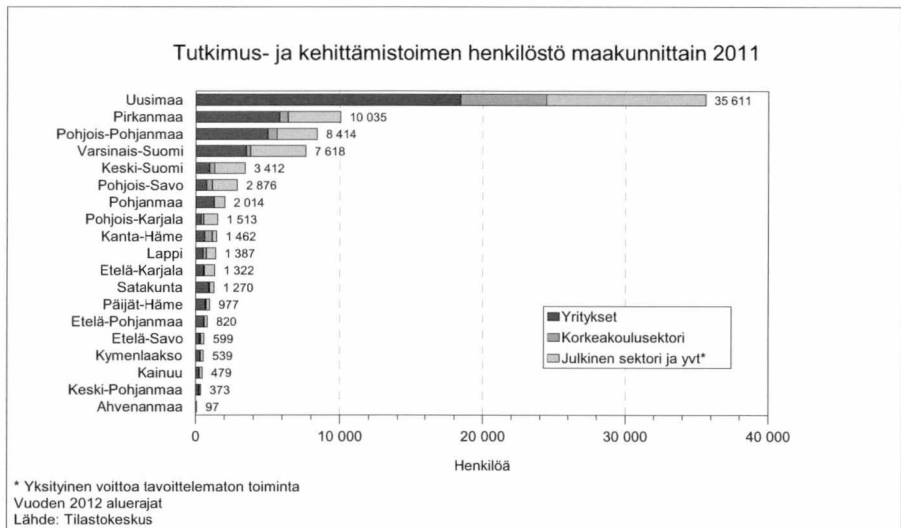
Kuva 12.1. Tutkimus- ja kehittämistoimen menot koko maassa 1997–2011.

Kuva 12.2. Tutkimus- ja kehittämistoimen menojen osuus koko maasta maakunnittain 2011.

Kuva 12.3. Tutkimus- ja kehittämistoimen henkilöstö koko maassa 1997–2011.

Kuva 12.4. Tutkimus- ja kehittämistoimen henkilöstö maakunnittain 2011.

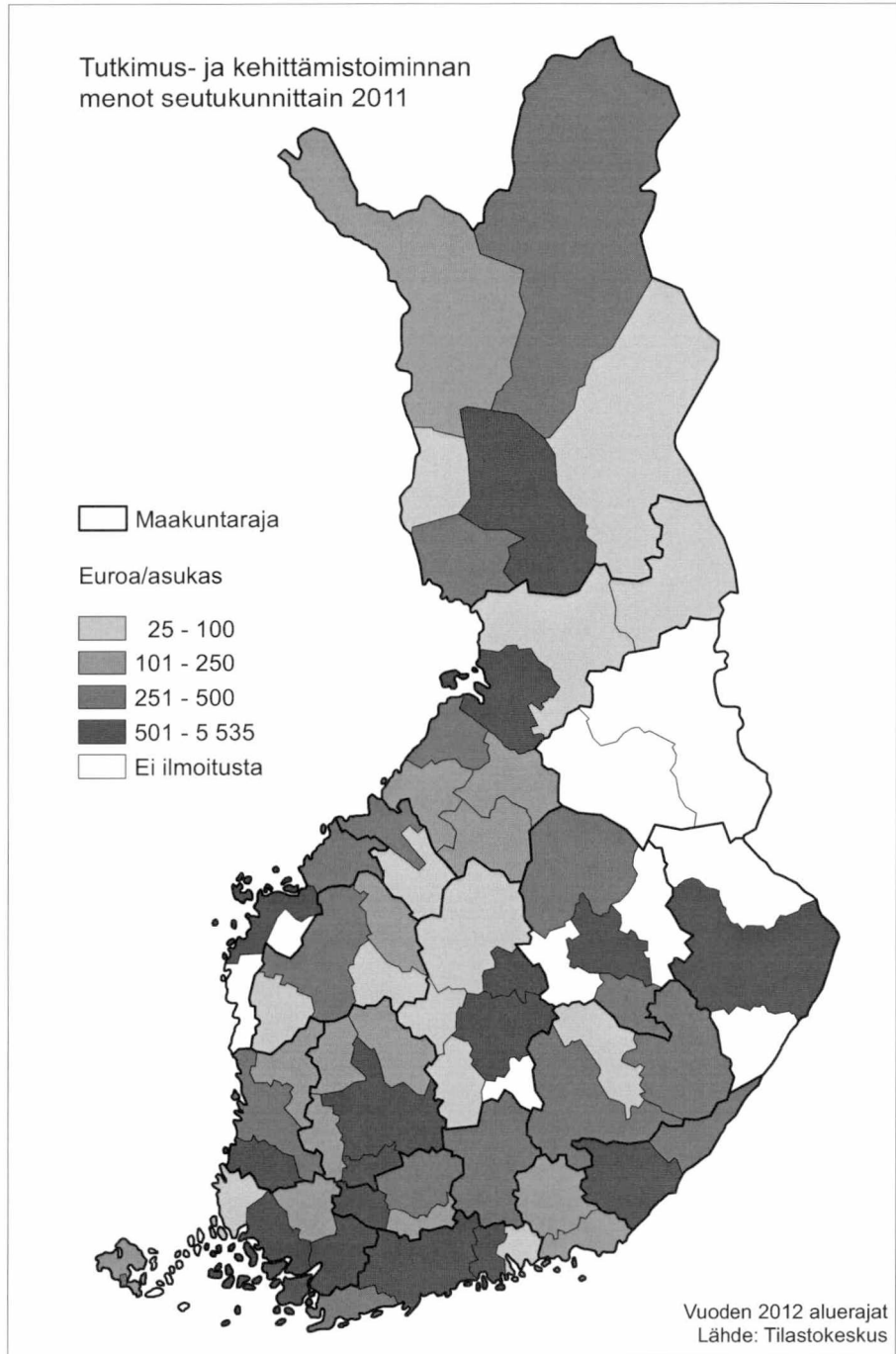
Informaatiosektori

Informaatiosektoriin kuuluu ICT-sektori (=tavara- ja palvelutuotanto) sekä sisältötuotanto. Määritelmä perustuu OECD:n suositukseen. Sisältötuotannosta on käytetty tässä julkaisussa ns. laajaa määritelmää (s.157).

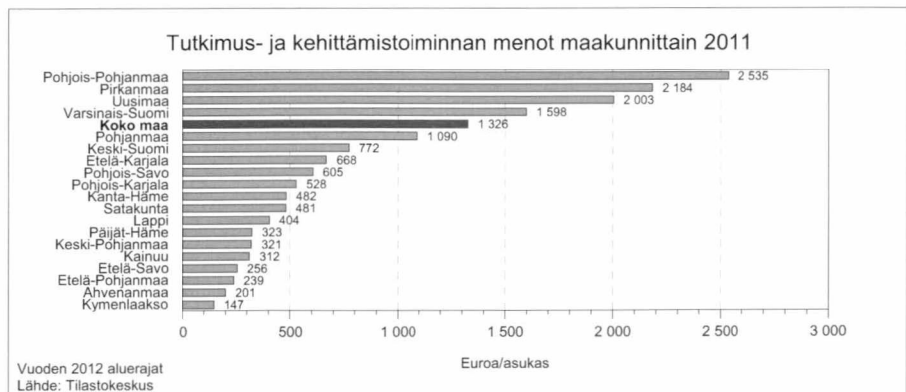
Informaatiosektorin toimipaikkoja oli Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan yli 23 200 kappaletta vuoden 2013 alussa. Eniten toimipaikkoja oli sisältötuotannon toimialalla. Väestömäärään suhteutettuna eniten informaatiosektorin toimipaikkoja oli Mariehamns stadin ja vähiten Koillis-Savon seutukunnissa. Maakunnista toimipaikkoja asukasta kohti oli eniten Uudellamaalla ja vähiten Kainuussa.

Vuoden 2010 työssäkäyntitilastossa informaatiosektorilla tilastoitiin 171 800 työpaikkaa, mikä oli 7,4 % kaikista työpaikoista. Informaatiosektorin työpaikkojen osuus alueen kaikista työpaikoista oli suurin Salon seutukunnassa. Suhteellisesti vähiten informaatioalan työpaikkoja oli Koillis-Savon seutukunnan alueella.

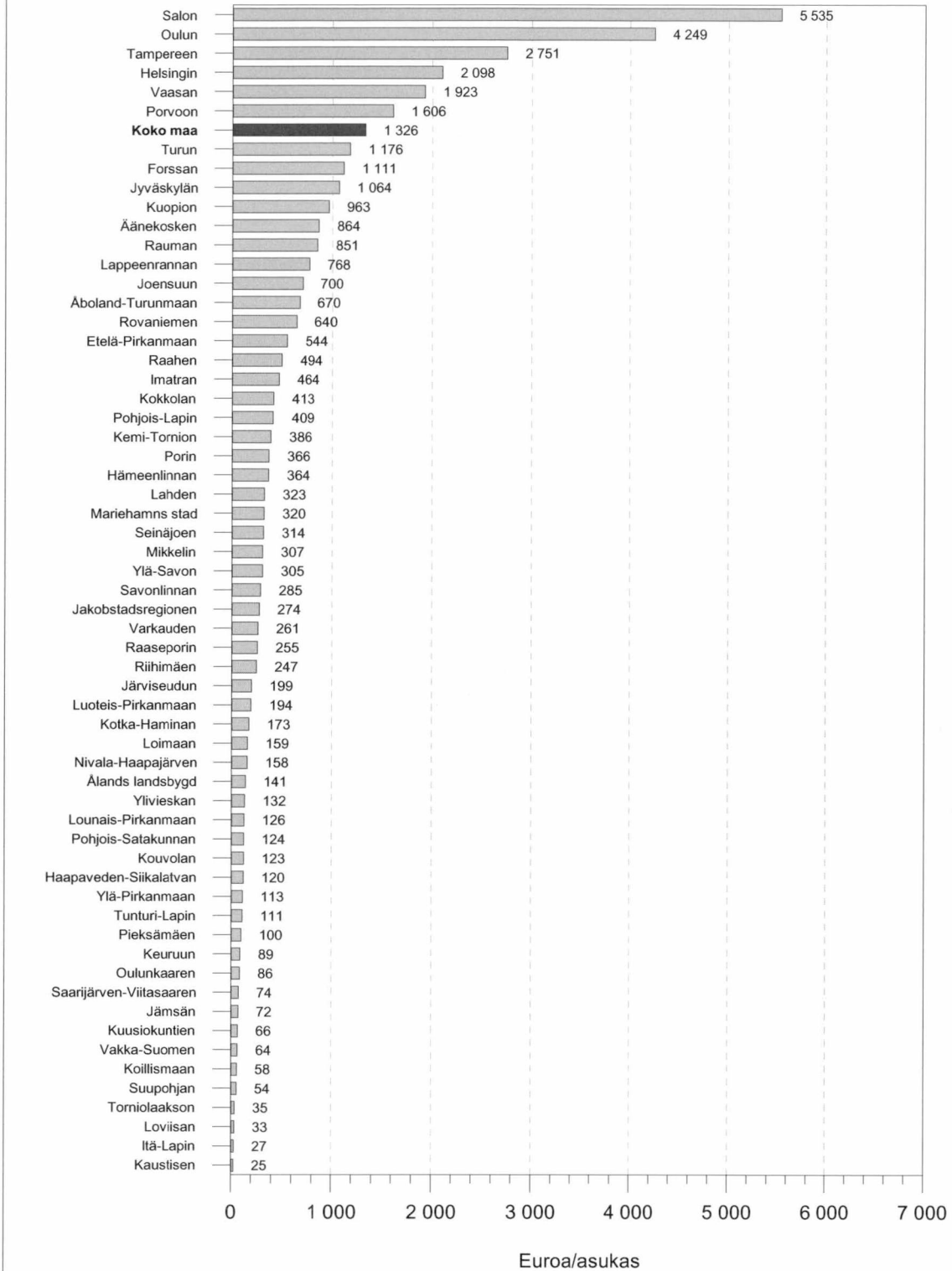

Kuva 12.5. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot seutukunnittain 2011.

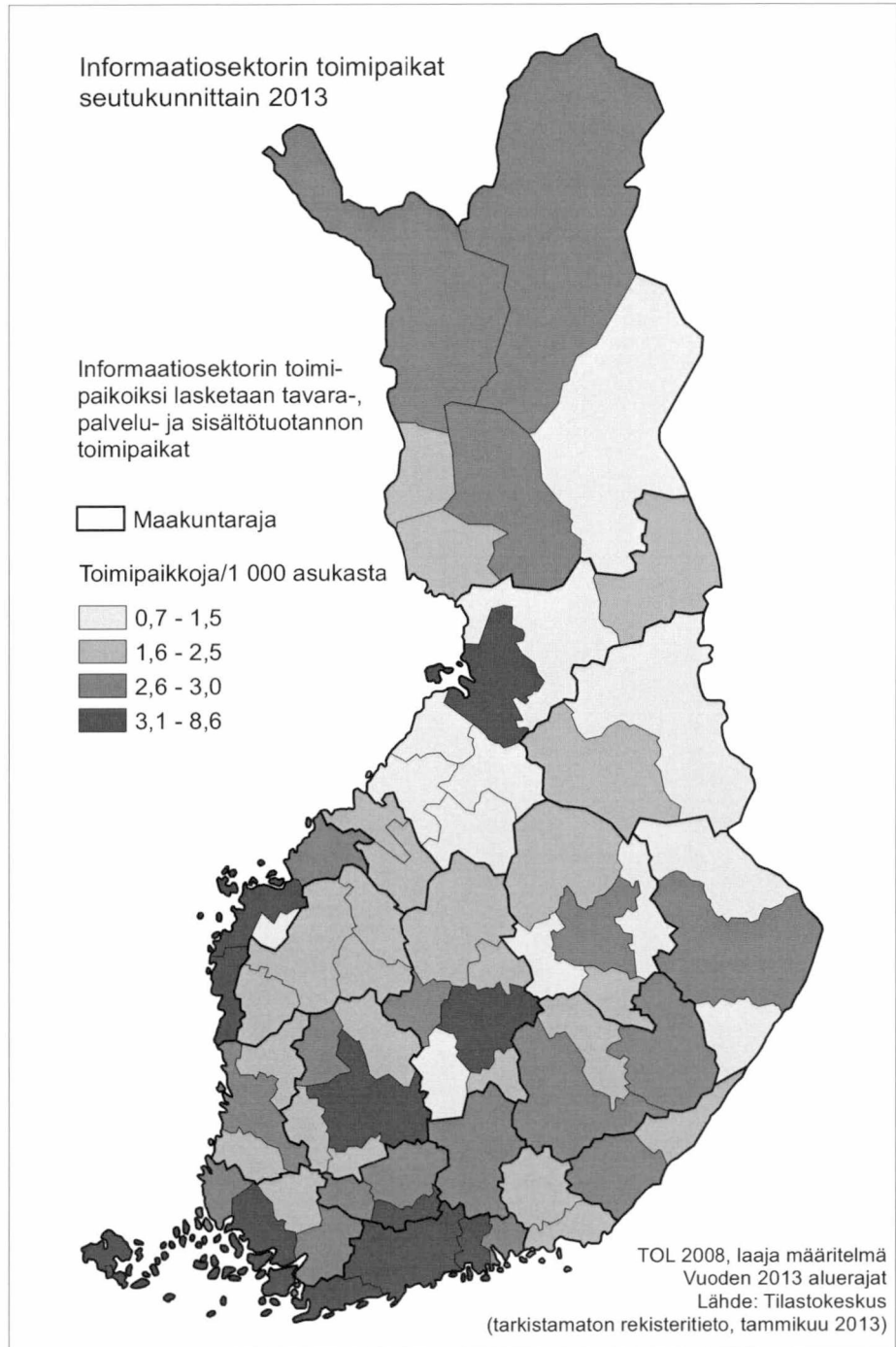
Kuva 12.6. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot maakunnittain 2011.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot seutukunnittain 2011

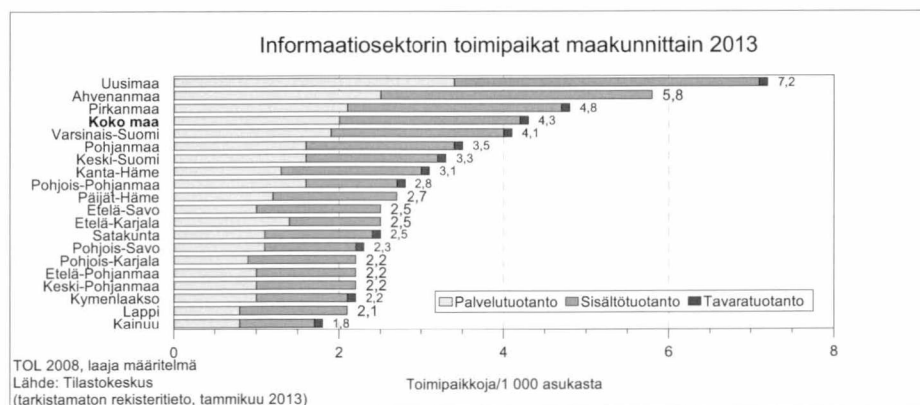

Ei ilmoitusta: 10 seutukuntaa
 Vuoden 2012 aluerajat
 Lähde: Tilastokeskus

Kuva 12.7. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot seutukunnittain 2011.

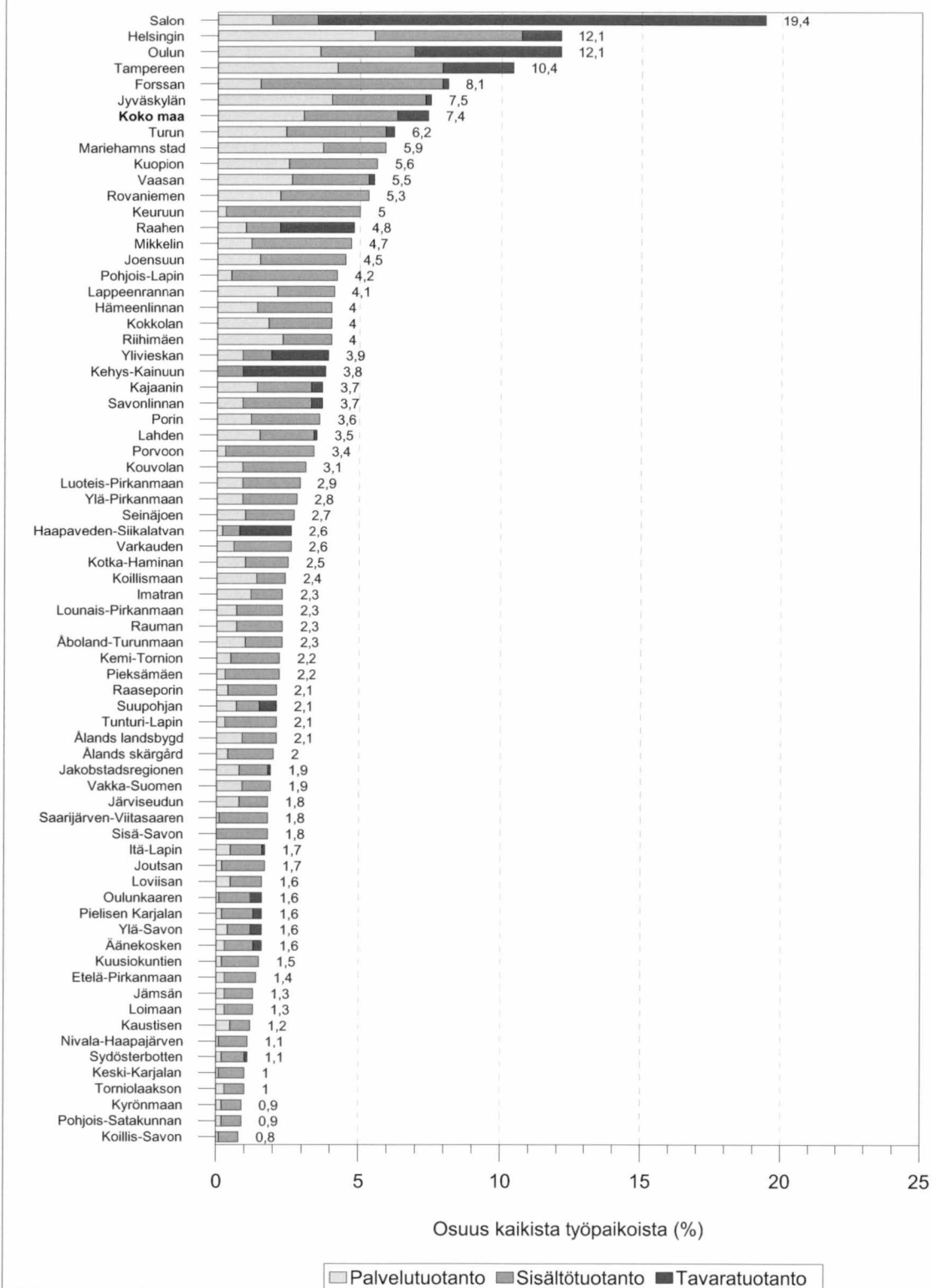

Kuva 12.8. Informaatiosektorin toimipaikat seutukunnittain 2013.

Kuva 12.9. Informaatiosektorin toimipaikat maakunnittain 2013.

Informaatiosektorin työpaikat seutukunnittain 2010

TOL 2008, laaja määritelmä
Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 12.10. Informaatiosektorin työpaikat seutukunnittain 2010.

Tulot ja kulutus

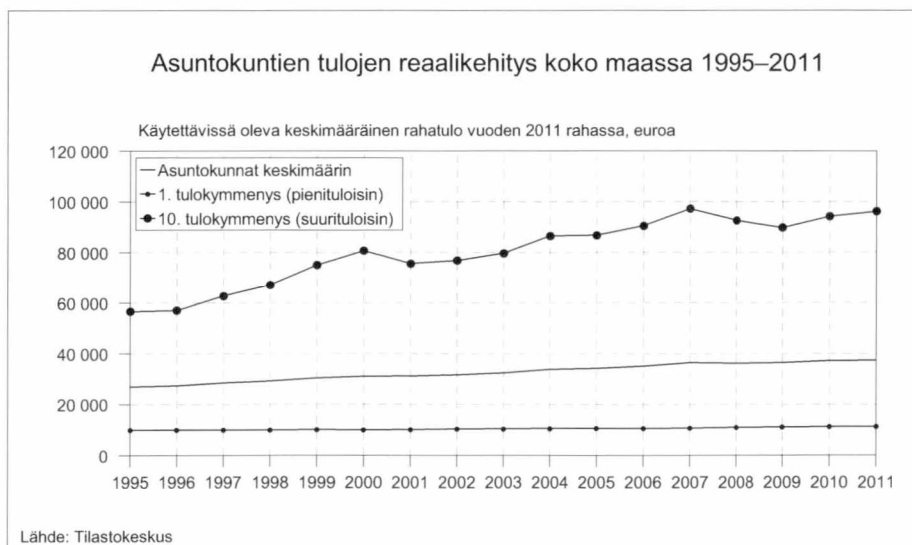
Tulonjaon kokonaistilasto kuvaa henkilöiden ja asuntokuntien käytettävissä olevien rahatulojen jakautumista ja aineisto mahdollistaa useamman vuoden pitkittäistarkastelun. Tilaston tietosisältö perustuu kokonaan hallinnollisiin rekistereihin. Tulonjaon kokonaistilaston perusaineisto kattaa koko asuntokuntaväestön. Kun asuntokuntien bruttorahatuloista vähennetään maksetut tulonsiirrot, jäljelle jäävä tulo on kotitalouden käytettävissä oleva rahatulo.

Asuntokuntien käytettävissä olevat rahatulot olivat vuonna 2011 keskimäärin 37 320 euroa. Keskivertoasuntokuntien tuloja paremmin kuvaavan mediaanitulon mukaan asuntokuntien käytettävissä oleva tulo oli 29 820 euroa. Mediaanitulo kuvaa asuntokuntien tuloja ja niiden muutoksia luotettavammin kuin keskiarvo, koska se ei ole herkkä yksittäisille ääriarvohavainnoille. Alueellisesti suurimmat mediaanitulot olivat Ålands landsbygdnin seutukunnassa ja Ahvenanmaan maakunnassa. Asuntokunnat olivat pienituloisimpia Pielisen Karjalan seutukunnassa ja Pohjois-Karjalan maakunnassa.

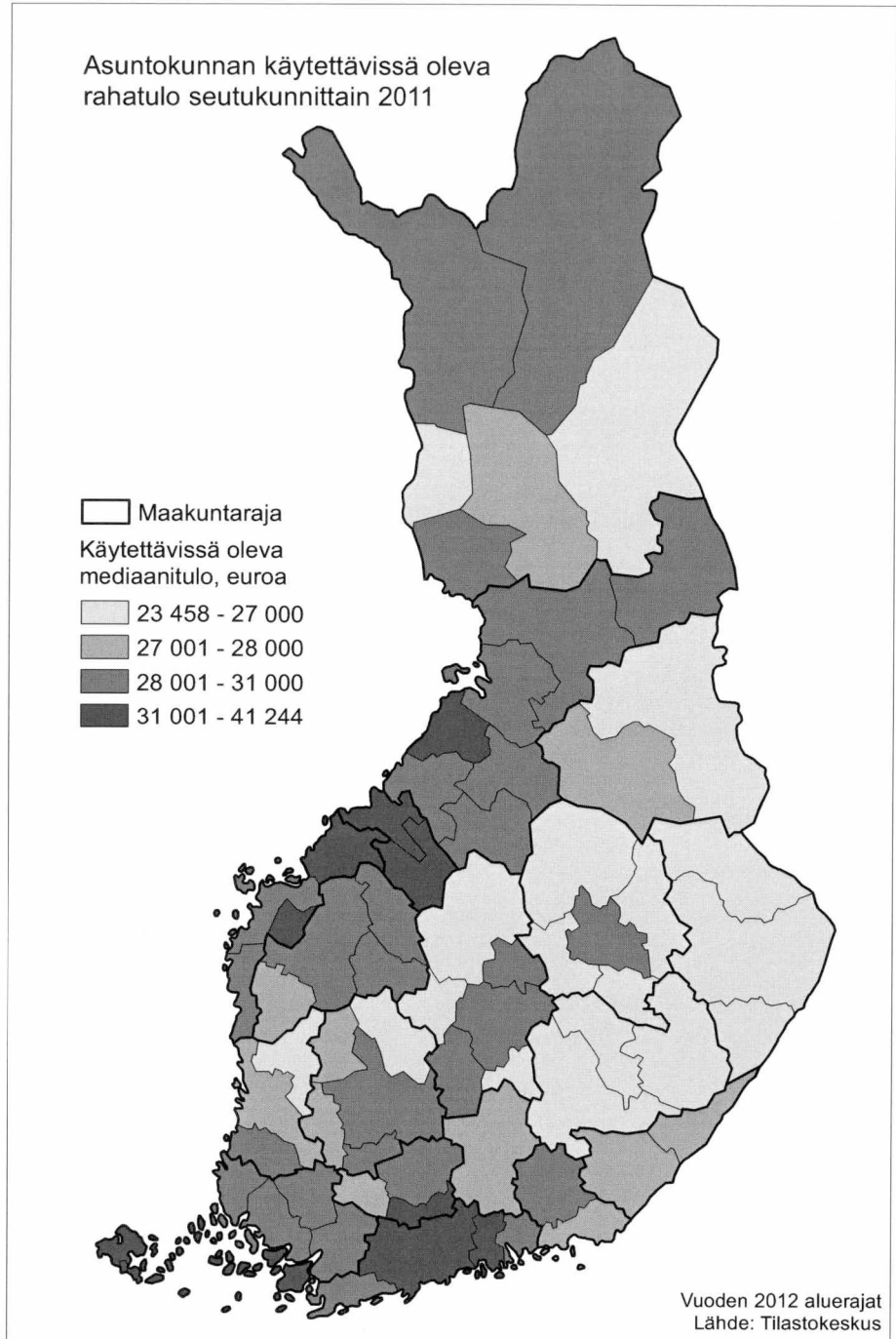
Vuosien 1995 ja 2011 välillä väestön pienituloisimman kymmenyksen tulot kasvoivat reaalisesti 12 %. Suurituloisimman kymmenyksen tulojen kasvu oli 70 %. Vuodesta 2006 vuoteen 2011 asuntokuntien käytettävissä olevat mediaanitulot kasvoivat 6,6 % koko maassa, seutukunnista eniten Pohjois-Lapin seutukunnassa (9,9 %) ja vähiten Koillismaan seutukunnassa (3,5 %).

Velkaantumistilasto kuvaa yksityisten henkilöiden ja asuntokuntien velkoja. Velallisia asuntokuntia oli lähes 60 % kaikista asuntokunnista vuonna 2011. Velkaa niillä oli keskimäärin 69 450 euroa. Iän mukaan tarkasteltuna velkaiimpia olivat ne asuntokunnat, joiden eniten ansaitseva henkilö (viitehenkilö) oli 35–44-vuotias, velan ollessa keskimäärin 103 700 euroa velallista asuntokuntaa kohti. Suurimmat asuntovelat olivat 25–34-vuotiaiden asuntokunnilla, keskimäärin 119 000 euroa.

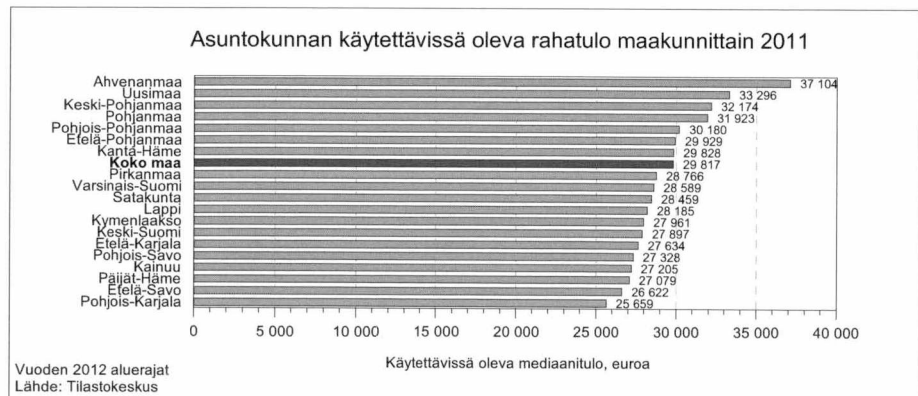
Eniten velkaa oli Ålands landsbygdnin seutukunnassa, yli 100 000 euroa velallista asuntokuntaa kohti. Asuntovelkaa asuntovelallista asuntokuntaa kohti oli eniten Helsingin ja Porvoon seutukunnissa.

Kuva 13.1. Asuntokuntien tulojen reaalikehitys koko maassa 1995–2011.

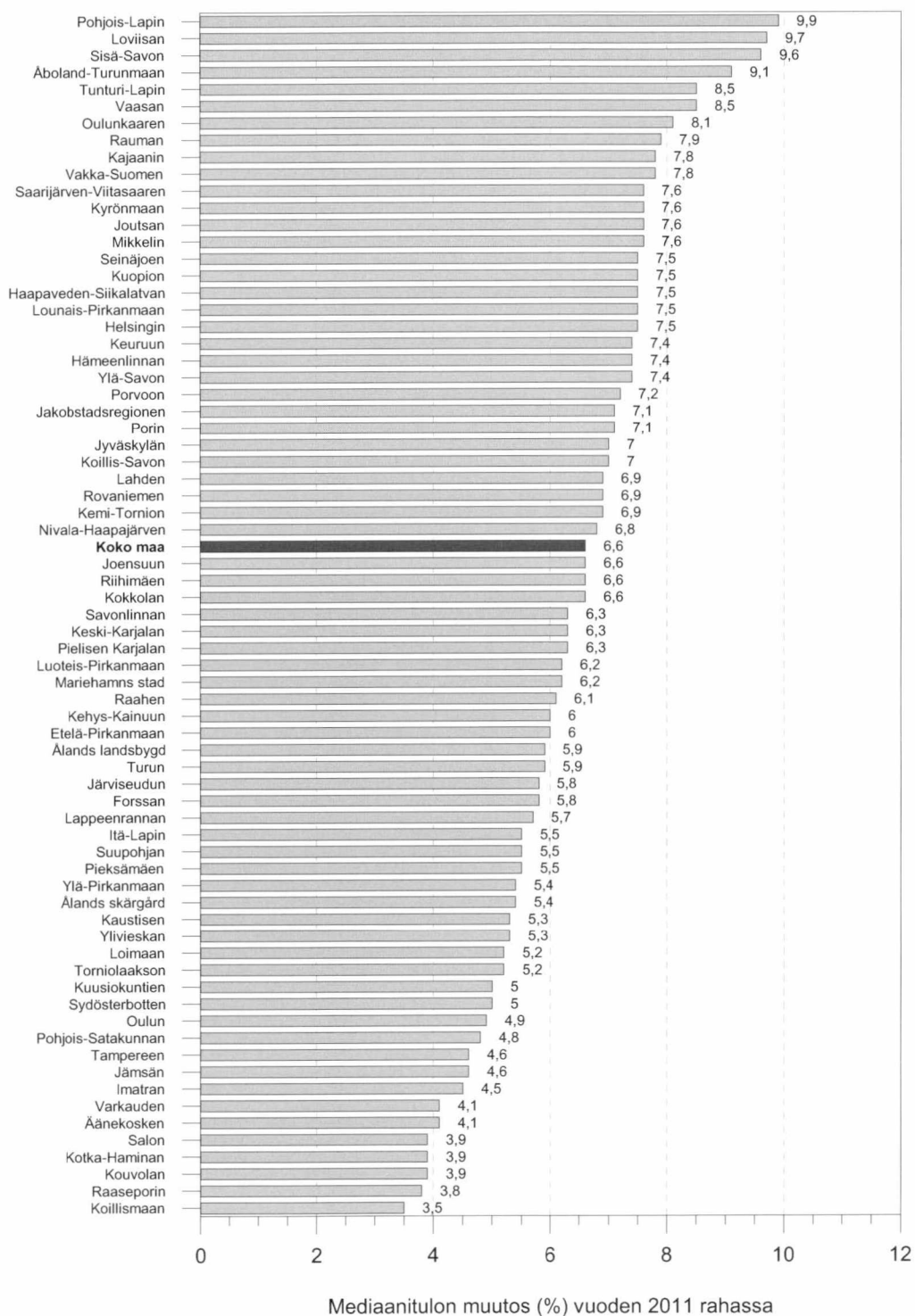

Kuva 13.2. Asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo seutukunnittain 2011.

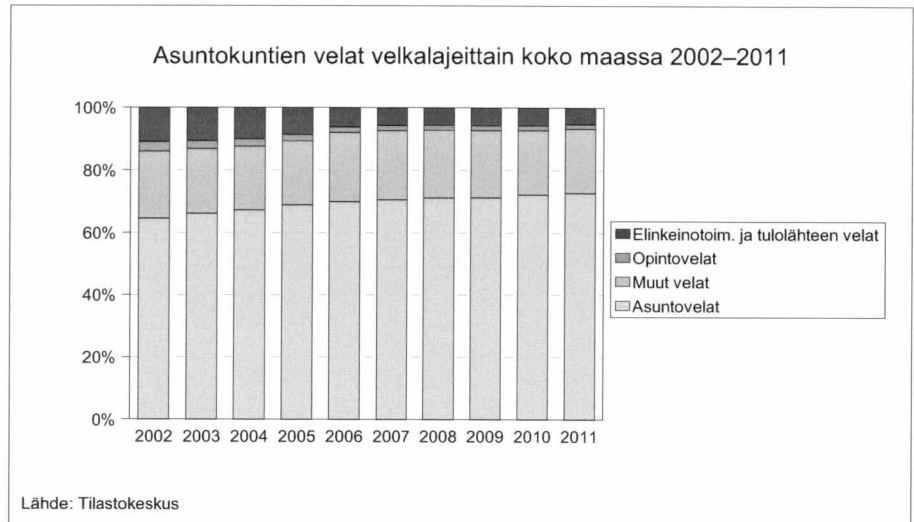
Kuva 13.3. Asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo maakunnittain 2011.

Asuntokunnan käytettävissä olevan rahatulon muutos seutukunnittain 2006–2011

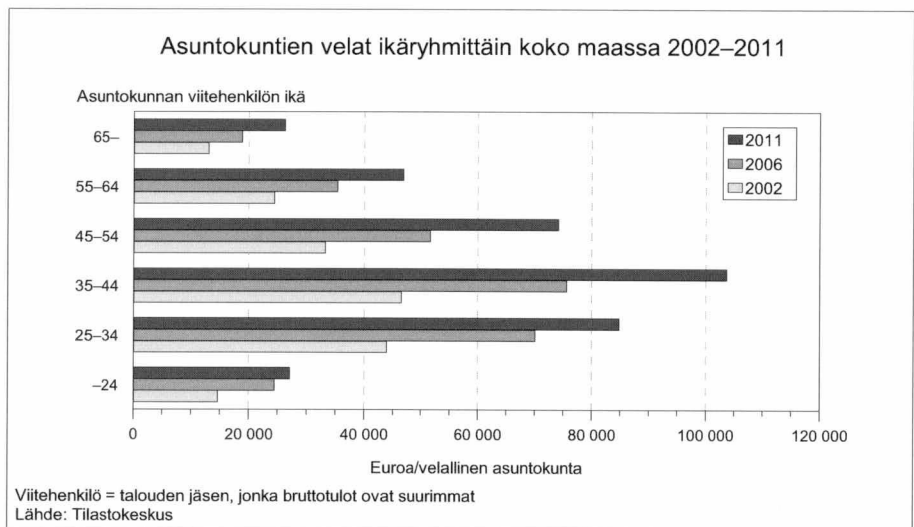

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

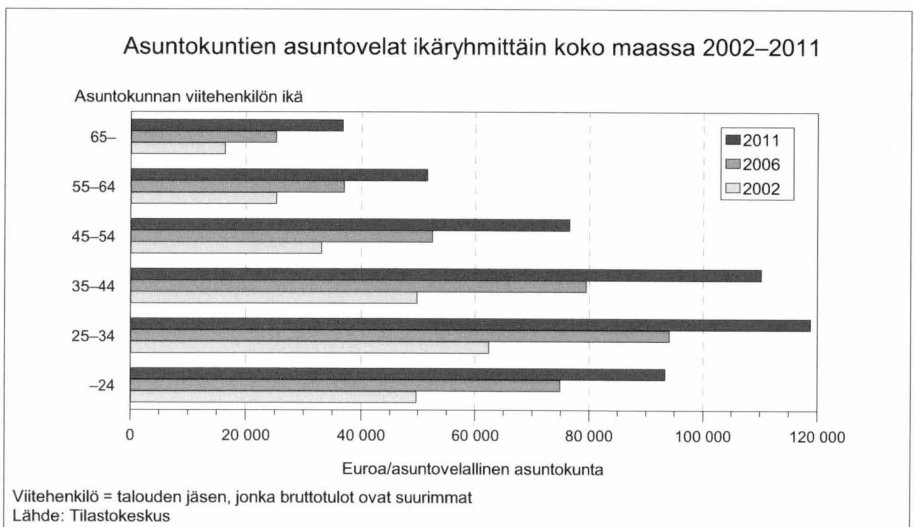
Kuva 13.4. Asuntokunnan käytettävissä olevan rahatulon muutos seutukunnittain 2006–2011.

Kuva 13.5. Asuntokuntien velat velkalajeittain koko maassa 2002–2011.

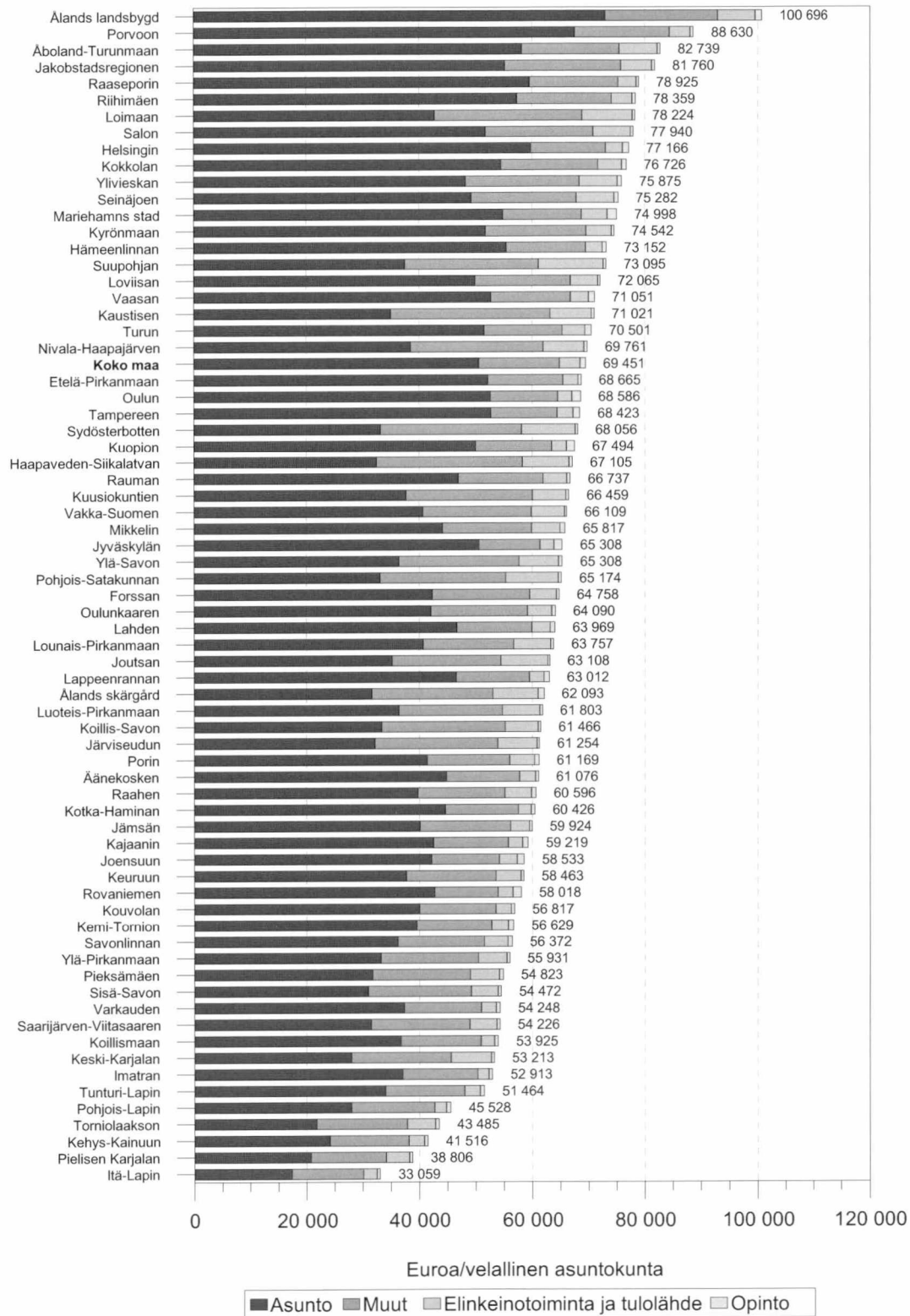
Kuva 13.6. Asuntokuntien velat ikäryhmittäin koko maassa 2002–2011.

Kuva 13.7. Asuntokuntien asuntovelat ikäryhmittäin koko maassa 2002–2011.

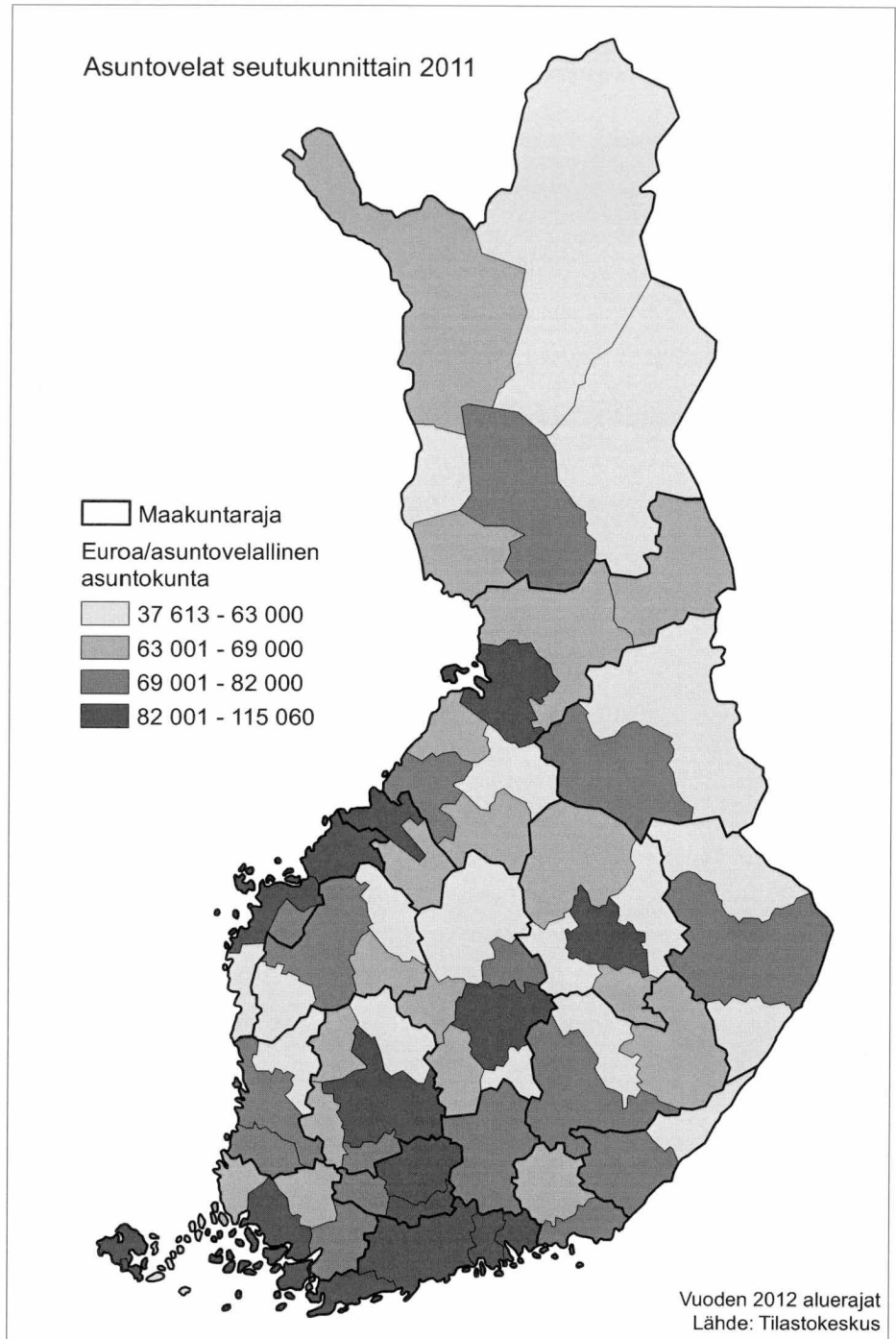

Asuntokuntien velat seutukunnittain 2011

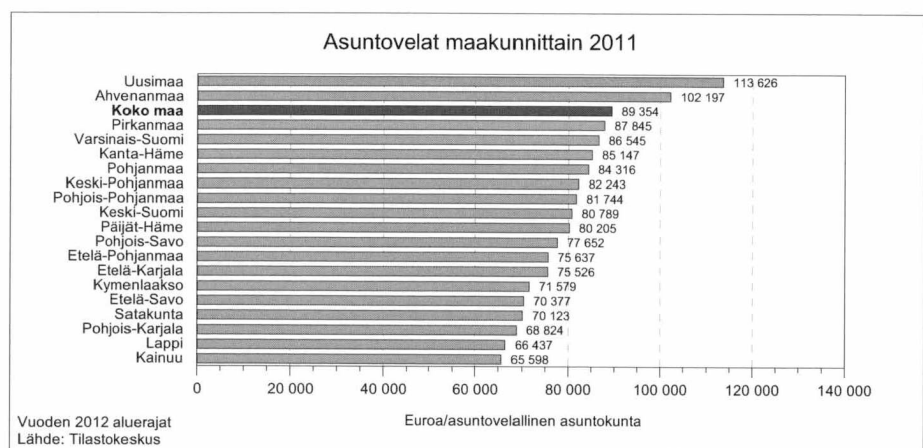

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 13.8. Asuntokuntien velat seutukunnittain 2011.

Kuva 13.9. Asuntovelat seutukunnittain 2011.

Kuva 13.10. Asuntovelat maakunnittain 2011.

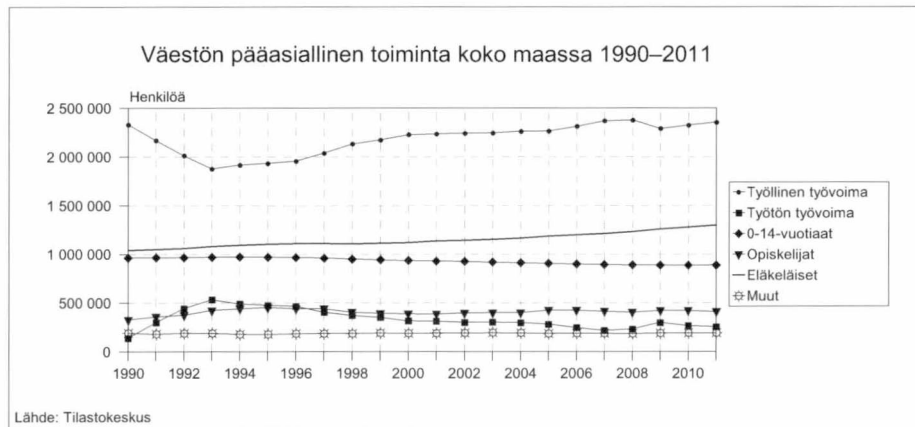
Työmarkkinat

Työllisyys

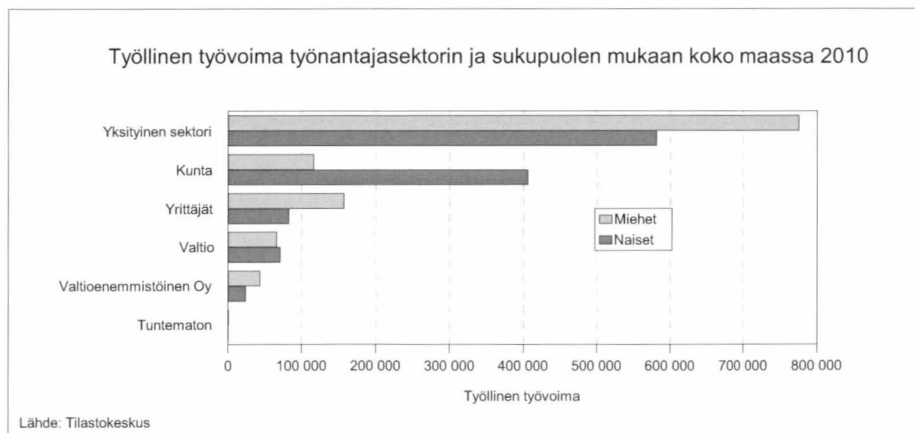
Työssäkäyntitilaston määritelmän mukaan *työlliseen työvoimaan* kuuluvat kaikki 18–74-vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä eivätkä olleet työttömänä työnhakijana.

Suomessa oli vuoden 2011 lopussa 2,35 miljoonaa työllistä työntekijää. Työllisten määrä väheni rajusti 1990-luvun alkuvuosina. Vuosien 1993 ja 2008 välillä työllisten määrä kasvoi vuosittain, enimmillään yli 4 %. Vuonna 2009 työllisiä oli 3,8 % vähemmän kuin vuotta aiemmin, mutta viimeisimmät työssäkäyntitilaston luvut kertovat määrän kääntyneen taas nousuun vuodesta 2010 lähtien. Eläkeläisten määrä on kasvanut tasaisesti tarkastelujakson (1990–2011) alun reilusta miljoonasta 1,3 miljoonaan henkilöön.

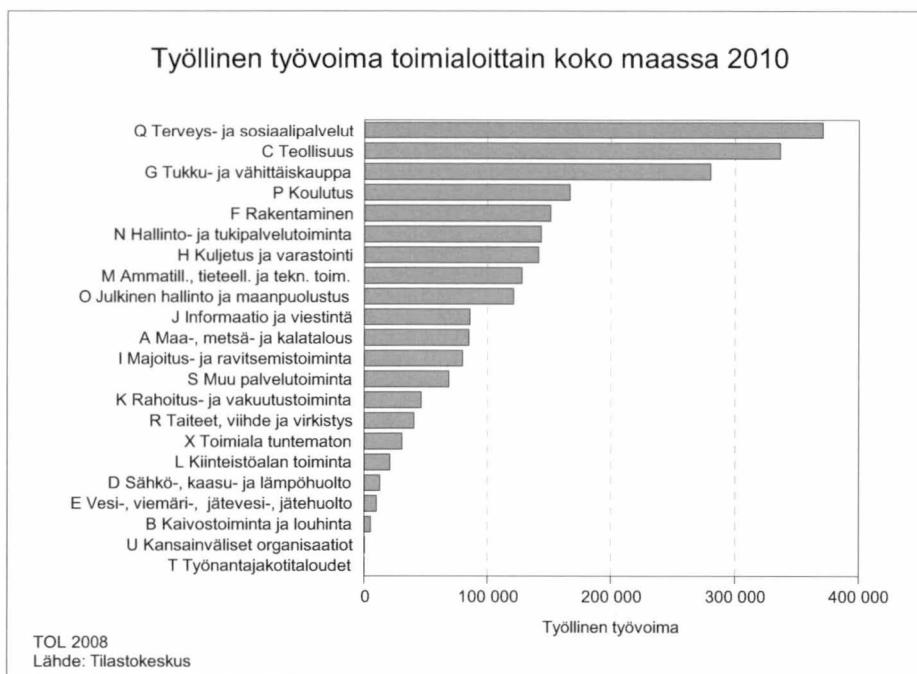
Viimeisimmät toimialoittaiset työssäkäynnin tiedot sekä tiedot työpaikoista ovat vuodelta 2010. Työnantajasektoreista yksityinen sektori oli merkittävin. Kuntasektori työllisti seuraavaksi eniten naisia ja yrittäjyys miehiä. Terveys- ja sosiaalipalvelut (Q) oli tuolloin merkittävin työllistäjä toimialaluokituksen (TOL 2008) kirjaintasolla mitattuna. Toiseksi eniten työllisti teollisuus (C).

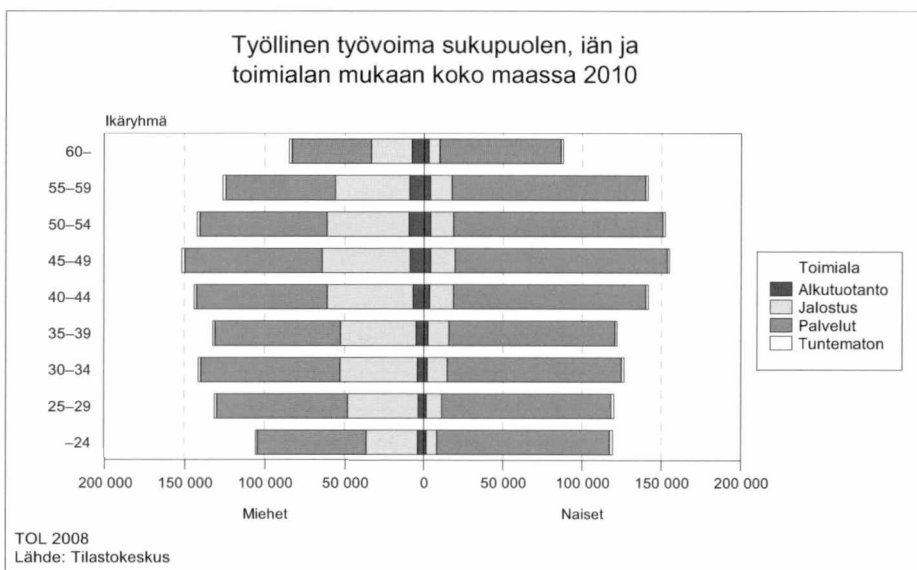
Kuva 14.1. Väestön pääasiallinen toiminta koko maassa 1990–2011.

Kuva 14.2. Työllinen työvoima työnantajasektorin ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010.

Kuva 14.3. Työllinen työvoima toimialoittain koko maassa 2010.

Kuva 14.4. Työllinen työvoima sukupuolen, iän ja toimialan mukaan koko maassa 2010.

Karkeammalla 4-luokkaisella toimialatasolla ja ikäryhmittäin tarkasteltuna työllistävien toimiala oli palvelutoiminta ja suurin työllinen ikäluokka oli 45–49-vuotiaat vuonna 2010. Alkutuotannossa ja jalostuksessa työskenteli enemmän miehiä kuin naisia. Palvelutoimialoilla tilanne oli päinvastainen.

Työllisten määrä lisääntyi koko maassa 1,2 % vuonna 2011. Suhteellisesti eniten työllisten määrä kasvoi Ahvenanmaalla ja Pirkanmaalla, yli 2 % (kuva 11.13.). Työllisten määrä väheni vastaavana aikana Kymenlaakson ja Etelä-Savon maakunnissa.

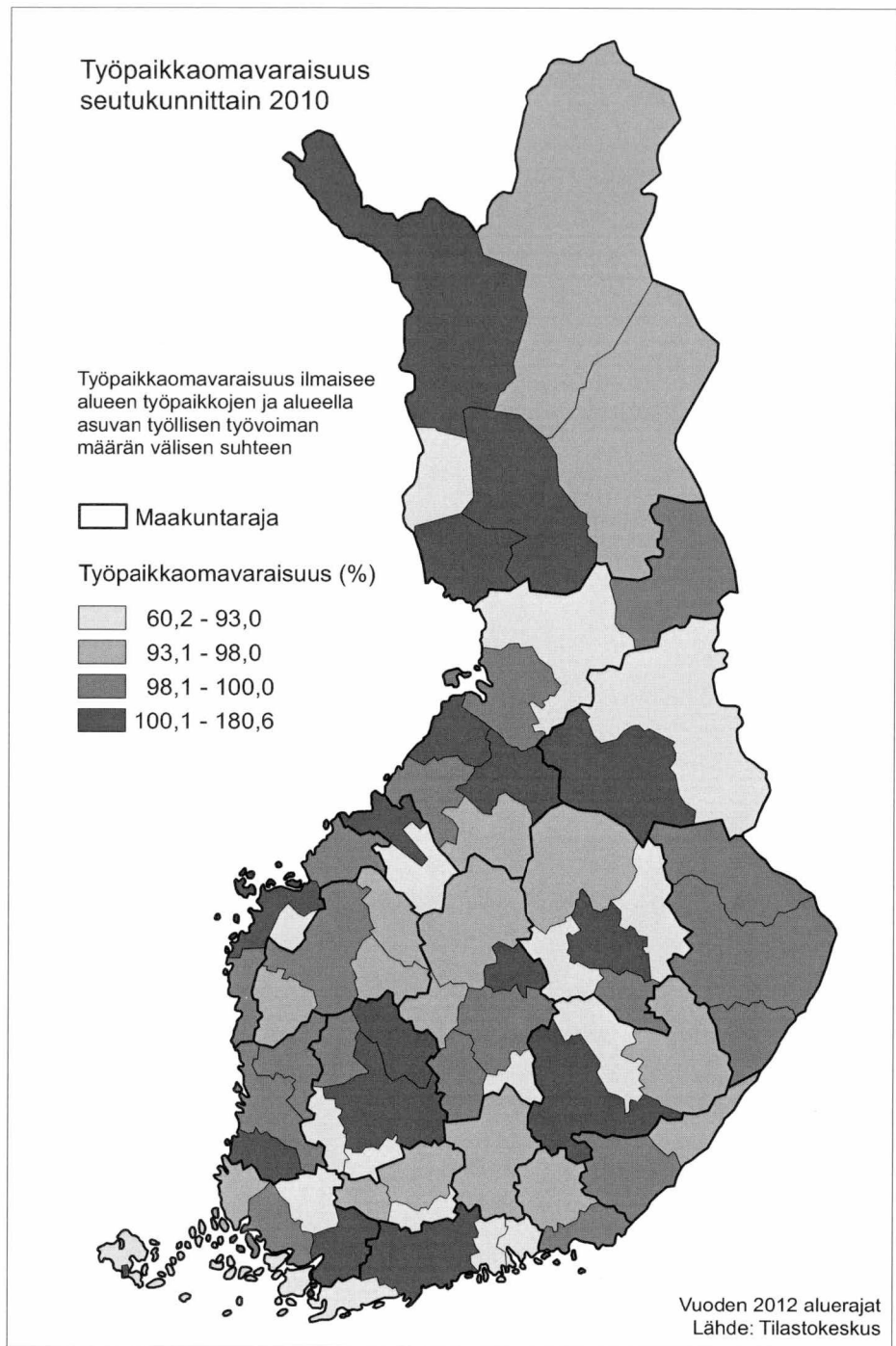
Työpaikkaomavaraisia seutukuntia oli 17 kpl vuonna 2010. Kun seutukunnan työpaikkaomavaraisuusaste ylittää 100 %, alueella on enemmän työpaikkoja kuin työllisiä. Alhaisimman omavaraisuusasteen seutukunnat, Kyrönmaa, Ålands landsbygd ja Ålands skärgård (alle 67 %), sijaitsevat työpaikkaomavaraisten Mariehamns stadin (180,6 %) ja Vaasan (109,3 %) seutukuntien läheisyydessä. Maakunnista Ahvenanmaa, Uusimaa, Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa ovat työpaikkaomavaraisia.

Työllisyysaste kuvaa työllisten osuutta työkäisistä. Luku on laskettu tässä julkaisussa 18–64-vuotiaiden työllisten prosenttiosuutena samanikäisestä väestöstä. Koko maassa työllisyysaste oli 69,9 % vuonna 2011. Suurin se oli Ålands landsbygdin seutukunnassa, 81,1 % ja pienin Itä-Lapin seutukunnassa, 56,9 %. Tarkastelujakson (1990–2011) korkein työllisyysaste oli jaksos alkuvuonna (72,5 %) ja matalin kolme vuotta myöhemmin (58,2 %) (kuva 14.19.).

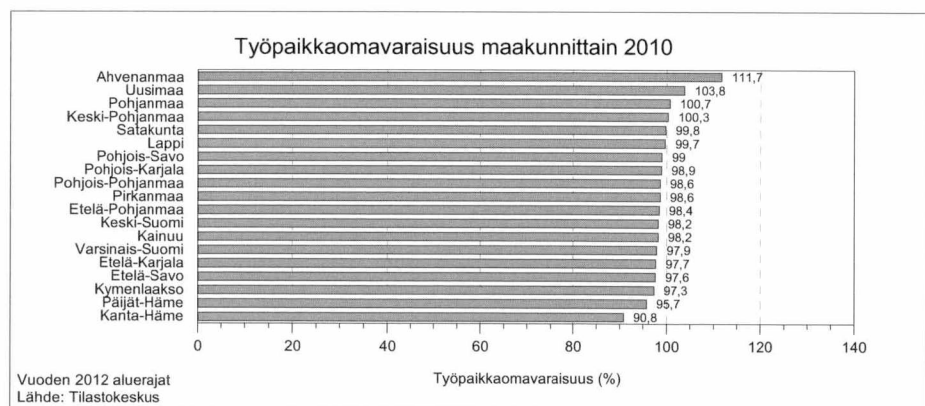
Kuntatasolla työllisistä noin joka kolmas *pendelöi* eli käy töissä oman asuinkuntansa ulkopuolella. Pendeliliikenne suuntautuu lähinnä suurimpiin kaupunkeihin ja keskuskuntiin. Seutukuntatasolla 10,6 prosenttia työllisistä käy töissä muualla kuin asuinseutukunnassaan. Helsingin seutukunnasta pendelöidään ulos selkeästi vähiten (3 %) eli oman seutukunnan alueella työskenteli 97 % työllisistä vuonna 2010. Alhaisen ulospendelöinnin seutukuntia ovat myös Kemi-Tornio (6,8 %), Vaasa (6,8 %) sekä Joensuu (6,9 %). Ålands landsbygdin ja Kyrönmaan seutukunnan työllisistä yli puolet käy töissä oman seutukuntansa ulkopuolella.

Seutukuntien sisäänpendelöinnissä suurimmat prosenttiosuudet saavat Mariehamns stad (55,9 % seutukunnassa työssäkäyvistä asuu toisessa seutukunnassa), Riihimäki (27,9 %) ja Ålands landsbygd (24,6 %). Näissä seutukunnissa siis työskentelee suhteellisesti eniten muiden seutukuntien asukkaita. Suhteellisesti vähiten sisäänpendelöintiä tapahtui Joensuun (5,9 %), Oulun (7,5 %), Lahden (7,8 %) ja Helsingin (7,8 %) seutukuntiin.

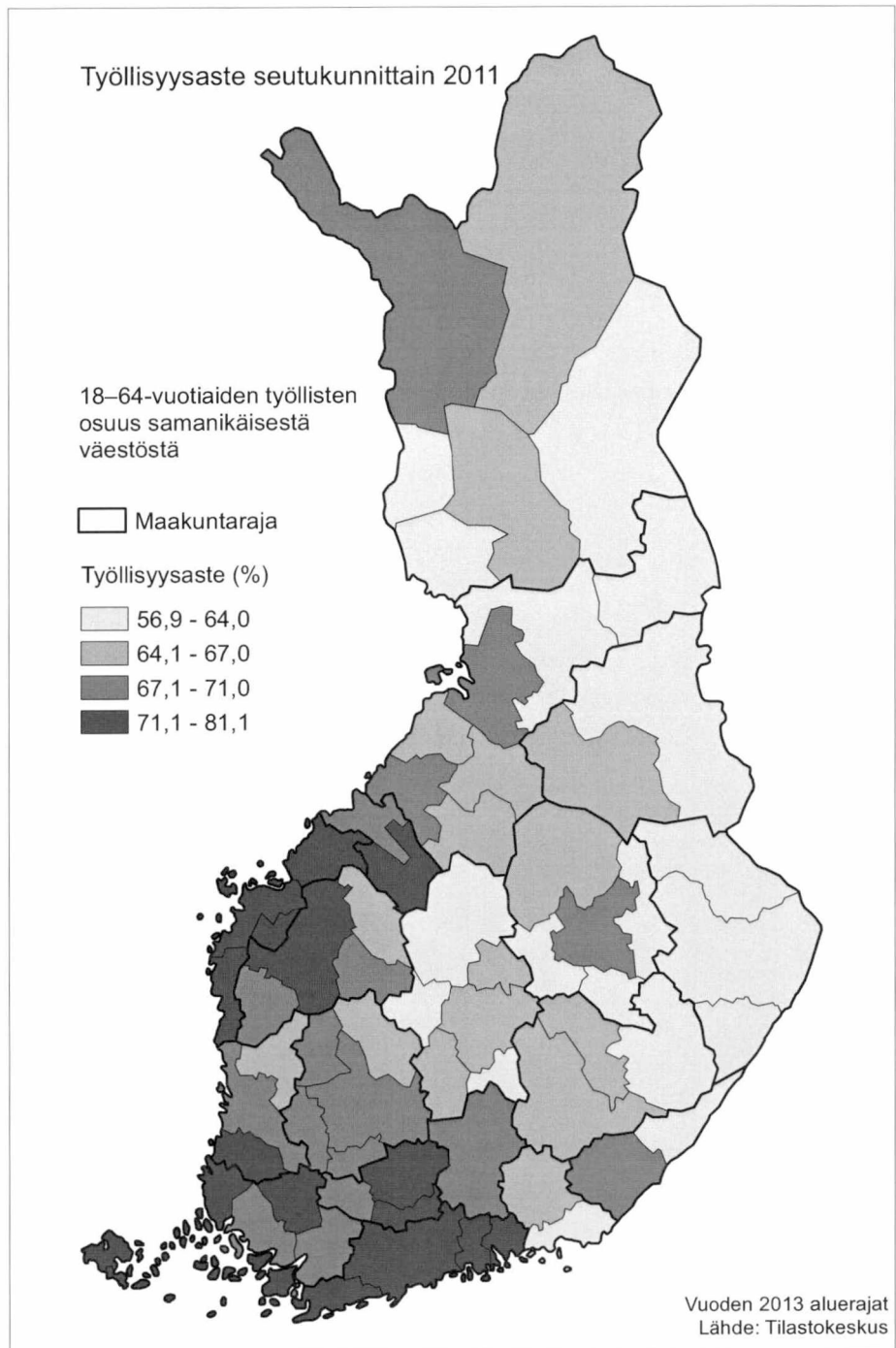
Taloudellinen huoltosuhde ilmaisee, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa tai työtöntä henkilöä on sataa työllistä kohti. Huoltosuhde oli koko maassa 129,4 vuonna 2011. Korkeimmillaan se oli Itä-Lapin seutukunnassa, yli 200. Huoltosuhde oli alin Mariehamns stadin ja Ålands landsbygdin seutukunnassa, alle sadan.

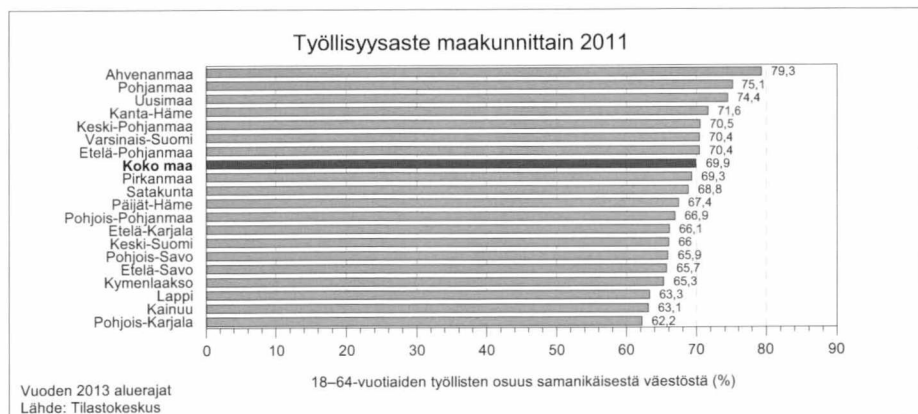
Kuva 14.5. Työpaikkaomavaraisuus seutukunnittain 2010.

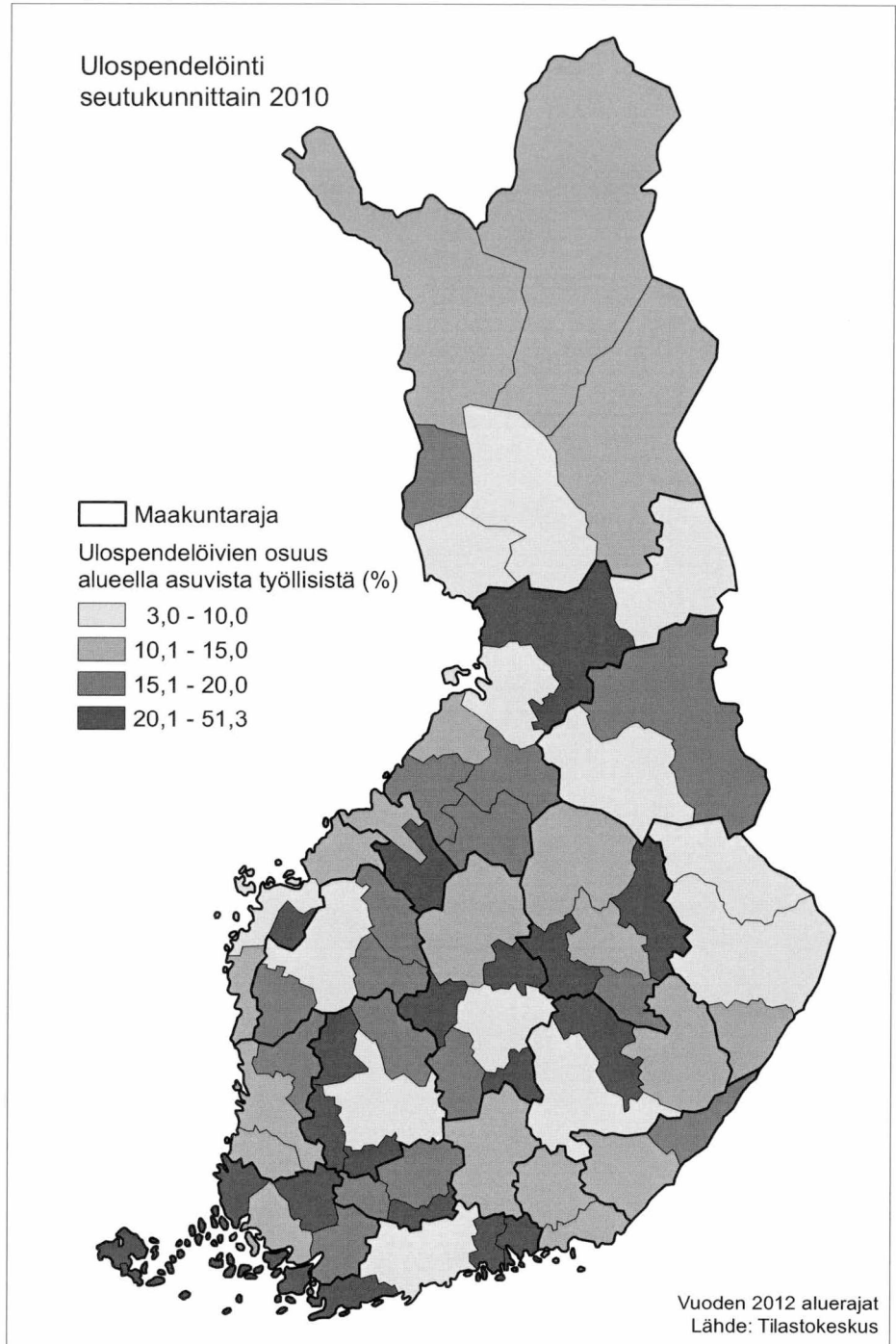
Kuva 14.6. Työpaikkaomavaraisuus maakunnittain 2010.

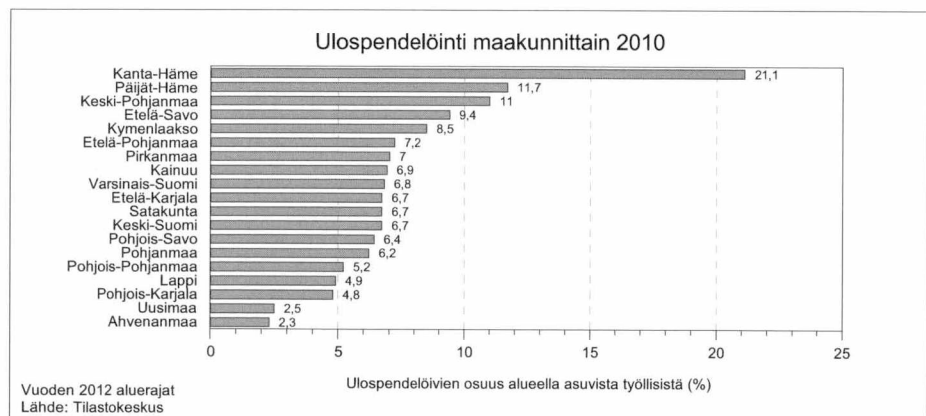
Kuva 14.7. Työllisyysaste seutukunnittain 2011.

Kuva 14.8. Työllisyysaste maakunnittain 2011.

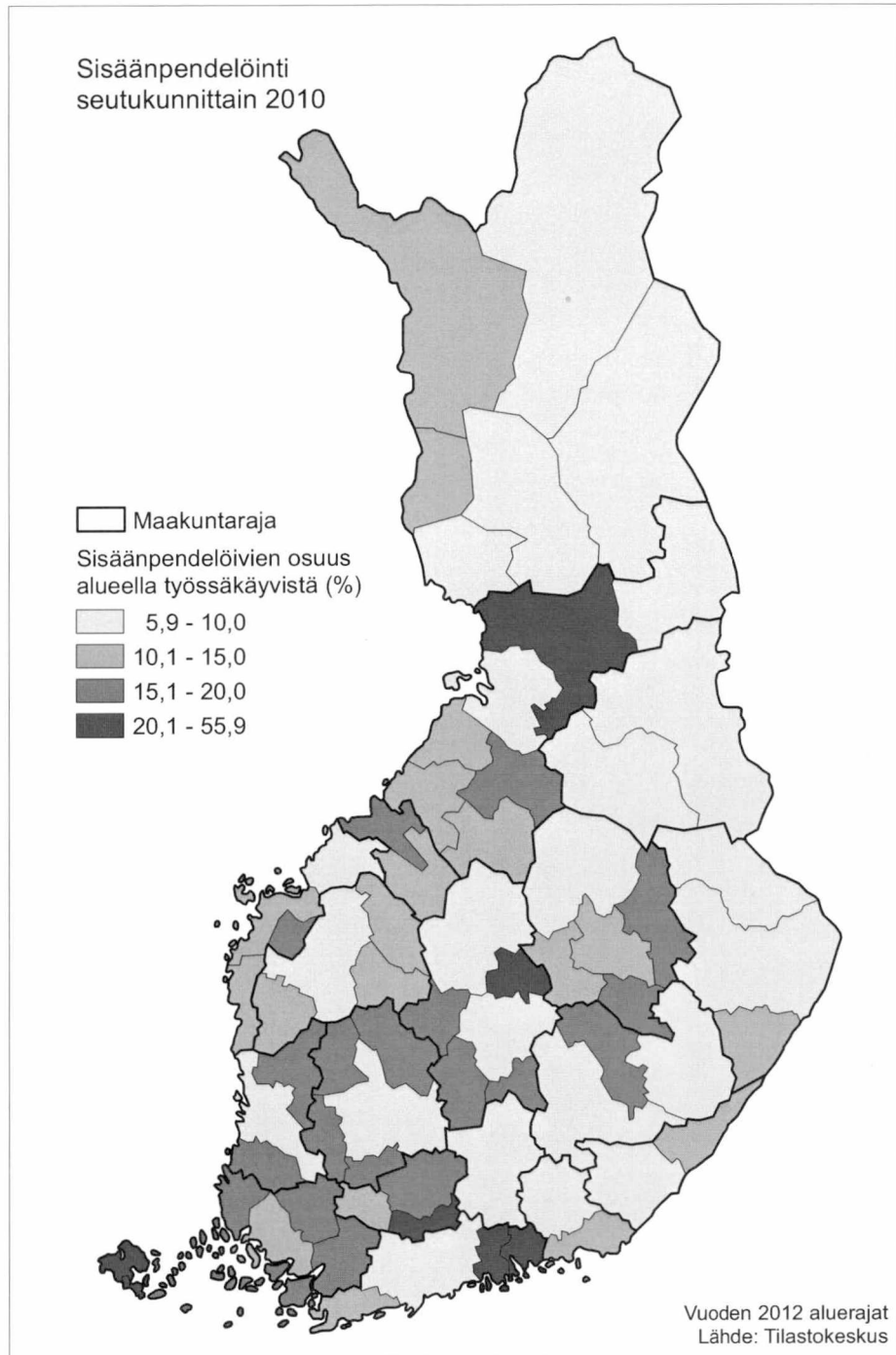

Kuva 14.9. Ulospendelöinti seutukunnittain 2010.

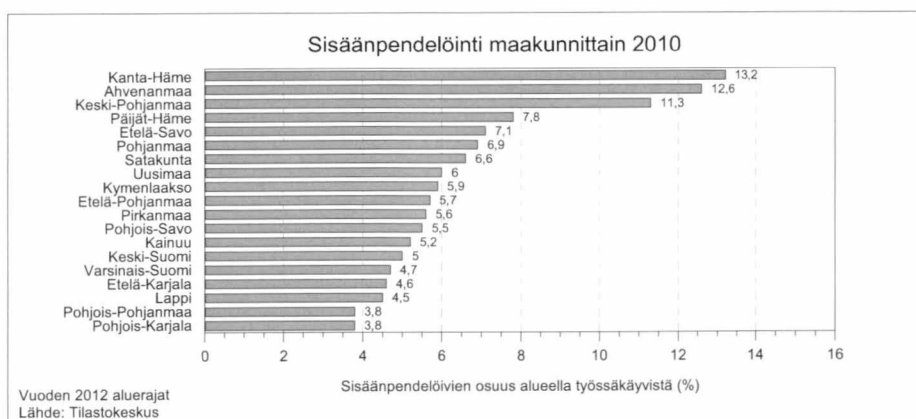

Kuva 14.10. Ulospendelöinti maakunnittain 2010.

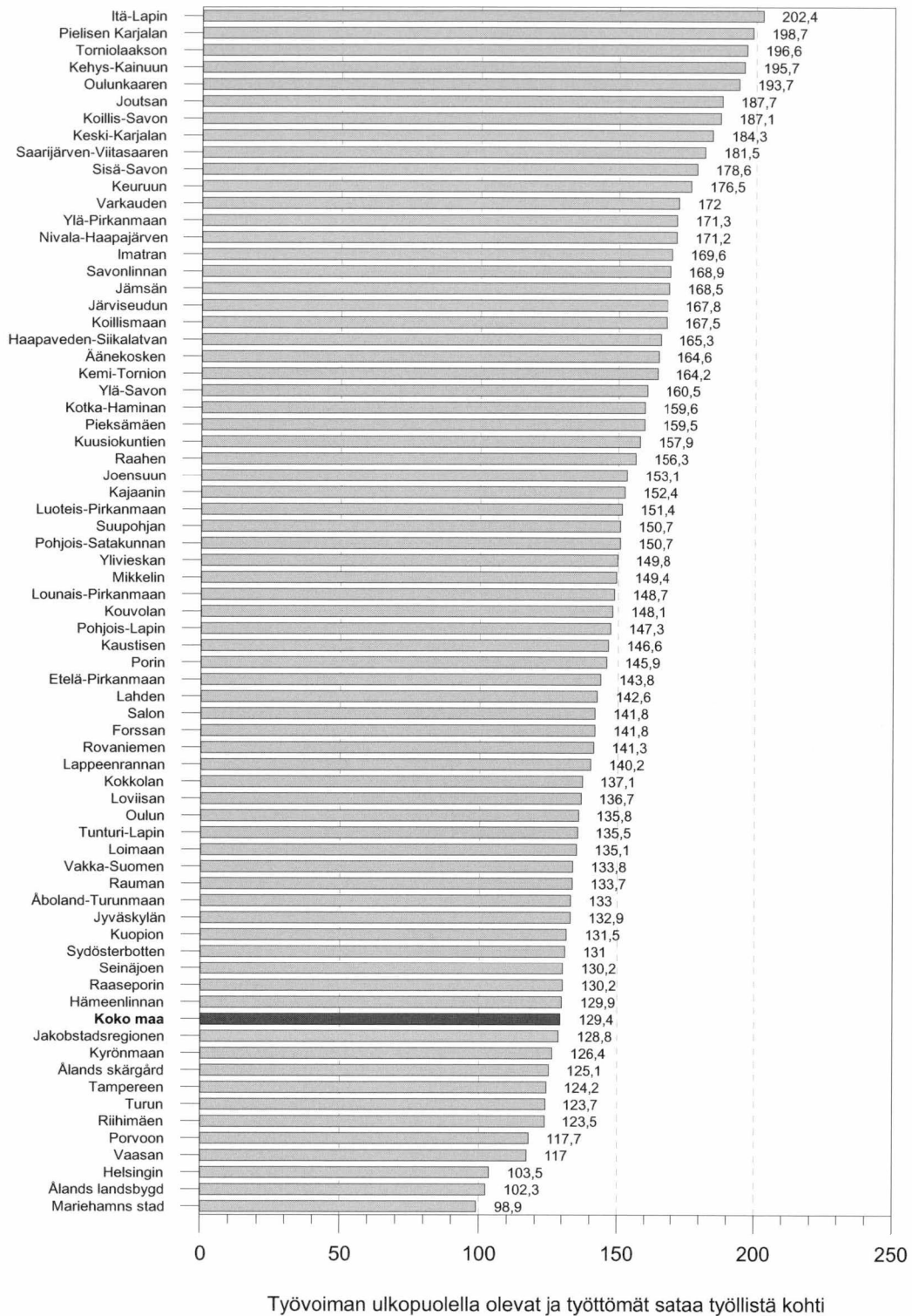

Kuva 14.11. Sisäänpendelöinti seutukunnittain 2010.

Kuva 14.12. Sisäänpendelöinti maakunnittain 2010.

Taloudellinen huoltosuhte seutukunnittain 2011

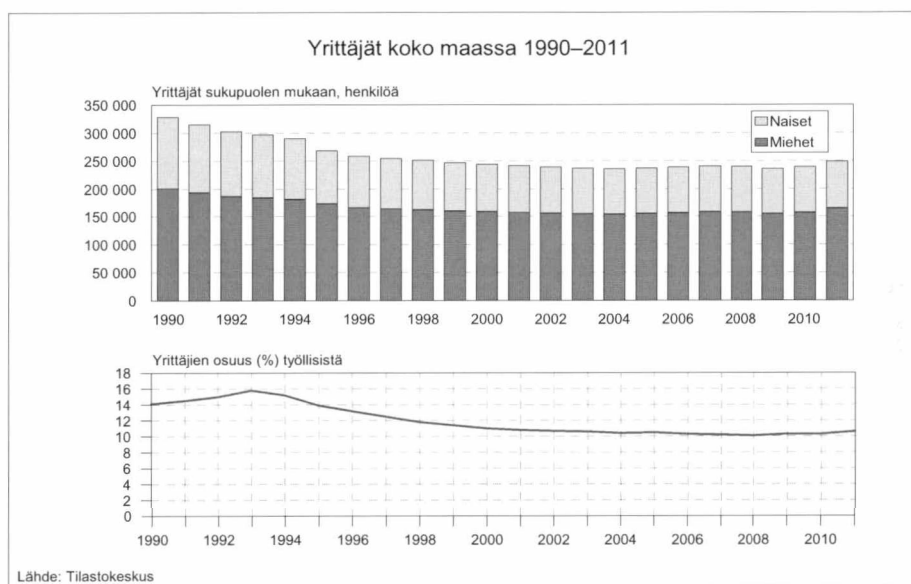
Vuoden 2013 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 14.13. Taloudellinen huoltosuhte seutukunnittain 2011.

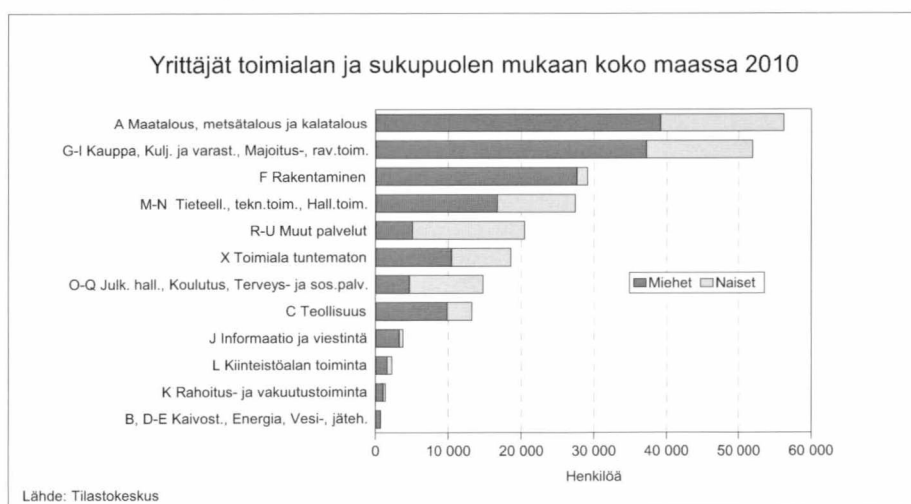
Yrittäjät

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan 10,6 % työllisistä eli 249 500 henkilöä oli ammattiasemaltaan *yrittäjiä* vuonna 2011. Yrittäjien määrä lisääntyi 4 % edellisestä vuodesta. Yrittäjäintensiivisimmät seutukunnat olivat Kaustinen ja Joutsa. Naisten osuus yrittäjistä oli koko maassa 33,7 %. Seutukunnista suurin naisten osuus oli Raahen seutukunnassa (38,1 %) ja pienin Ålands landsbygdnin seutukunnassa (26,1 %). Yrittäjissä ovat mukana myös maatalousyrittäjät.

Maa-, metsä- ja kalatalouden (toimialaluokka A) jälkeen eniten yrittäjiä toimi kaupan, kuljetuksen ja varastoinnin sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan toimialoilla (G-I) vuonna 2010.

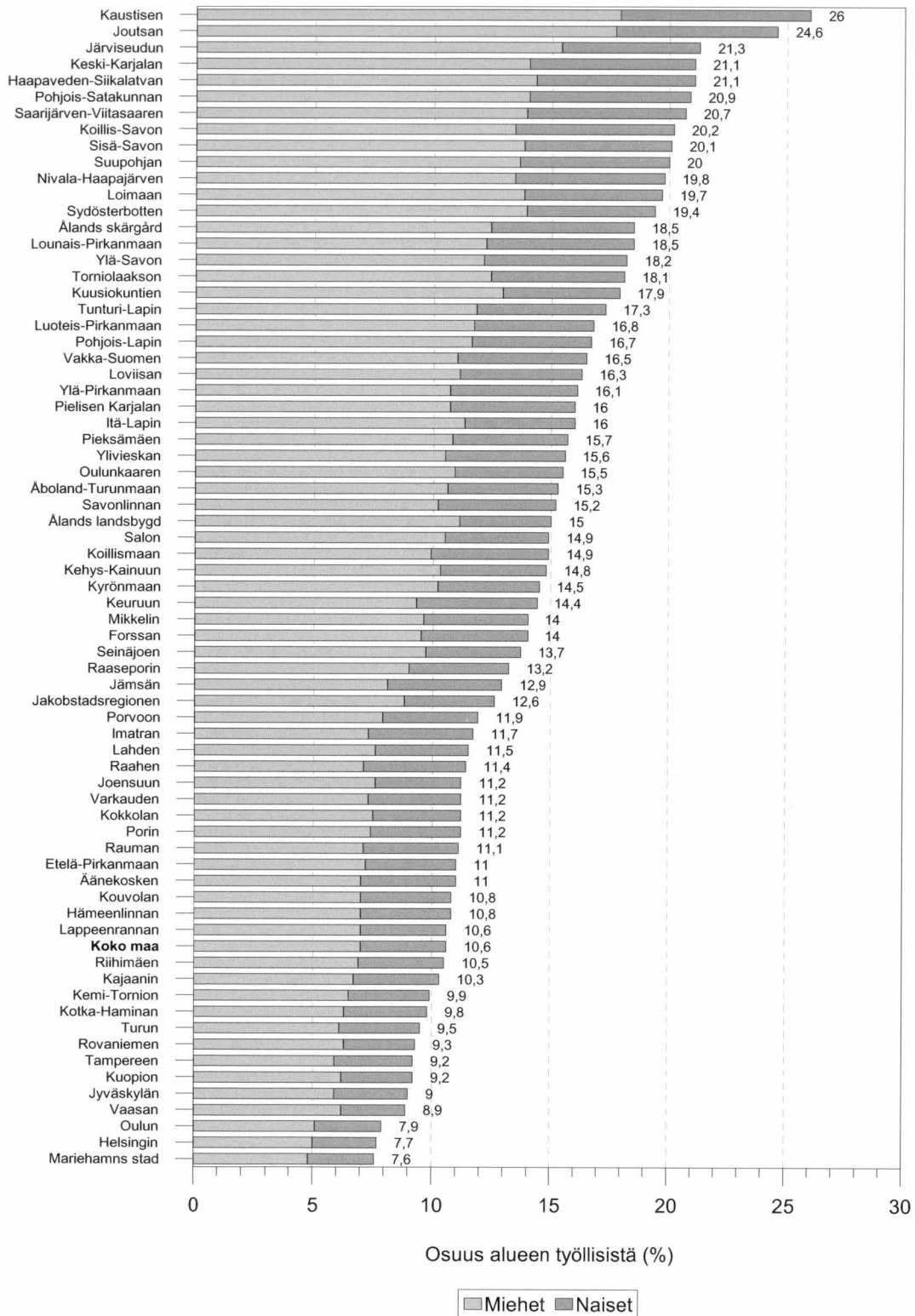

Kuva 14.14. Yrittäjät koko maassa 1990–2011.

Kuva 14.15. Yrittäjät toimialan ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010.

Yrittäjät sukupuolen mukaan seutukunnittain 2011

Vuoden 2013 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 14.16. Yrittäjät sukupuolen mukaan seutukunnittain 2011.

Työttömyys

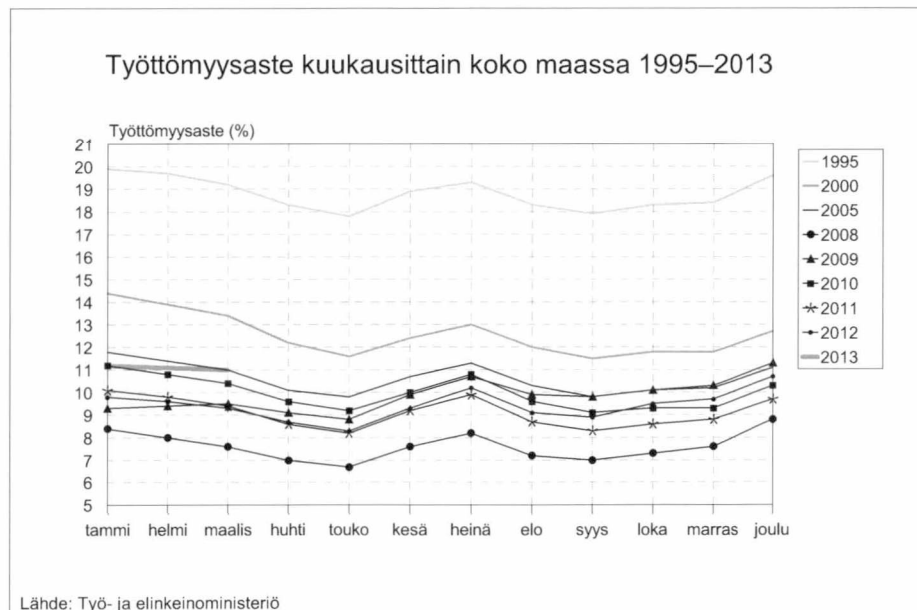
Työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan maaliskuussa 2013 *työttömyysaste* oli 11,0 %, mikä oli 1,7 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Maaliskuusta 2012 maaliskuuhun 2013 työttömyysaste aleni vain Keuruun ja Ålands skärgårdin seutukunnissa. Työttömyys kasvoi eniten Salon ja Koillis-Savon seutukunnissa.

Kuukausittaisessa tarkastelussa koko maan työttömyysastetta tarkastellaan edellisen vuoden vastaavaan tilanteeseen. Työttömyys kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 11/2008–7/2010 ja väheni 8/2010–3/2012.

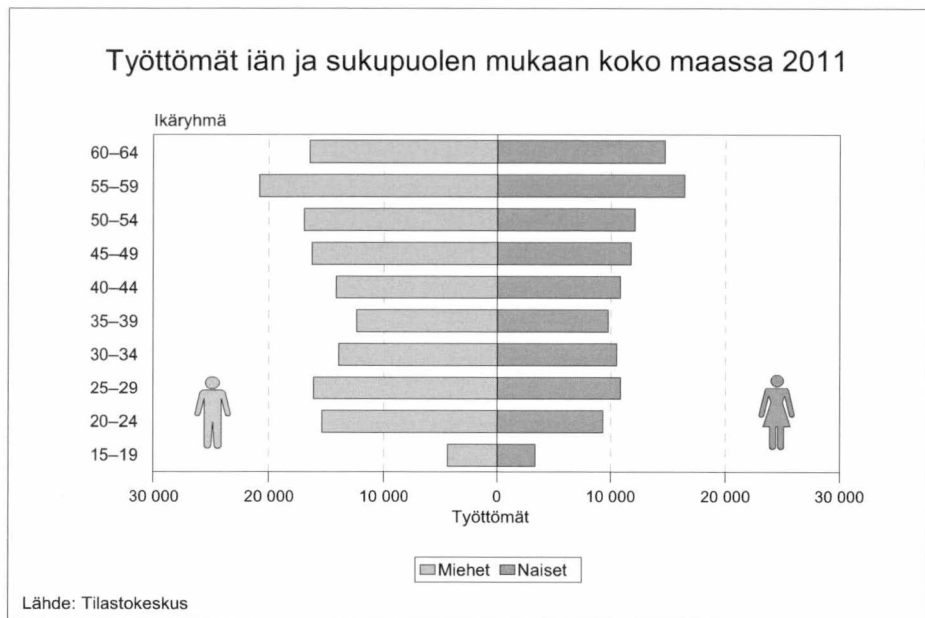
Alueiden väliset työttömyyserot ovat maassamme suuret. Maaliskuussa 2013 työttömyys oli suurimmillaan Pohjois-Karjalan maakunnassa, 15,7 %. Ahvenanmaalla työttömiä oli suhteessa vähiten, 3,7 % työvoimasta. Seutukuntien työttömyysaste vaihteli Itä-Lapin 19,3 prosentista Ålands skärgårdin 2,2 prosenttiin.

Pitkäaikaistyöttömäksi lasketaan henkilö, joka on ollut yli vuoden ilman työtä. Pitkäaikaistyöttömyyttä voidaan tarkastella suhteessa kaikkiin työttömiin tai suhteessa koko työvoimaan. Maaliskuussa 2013 pitkäaikaistyöttömien osuus koko maan työttömistä oli 23,8 % ja työvoimasta oli 2,6 %. Pitkäaikaistyöttömiä suhteessa työttömiin oli eniten Tampereen seutukunnassa ja suhteessa työvoimaan Pielisen Karjalan seutukunnassa ja Keski-Suomen maakunnassa.

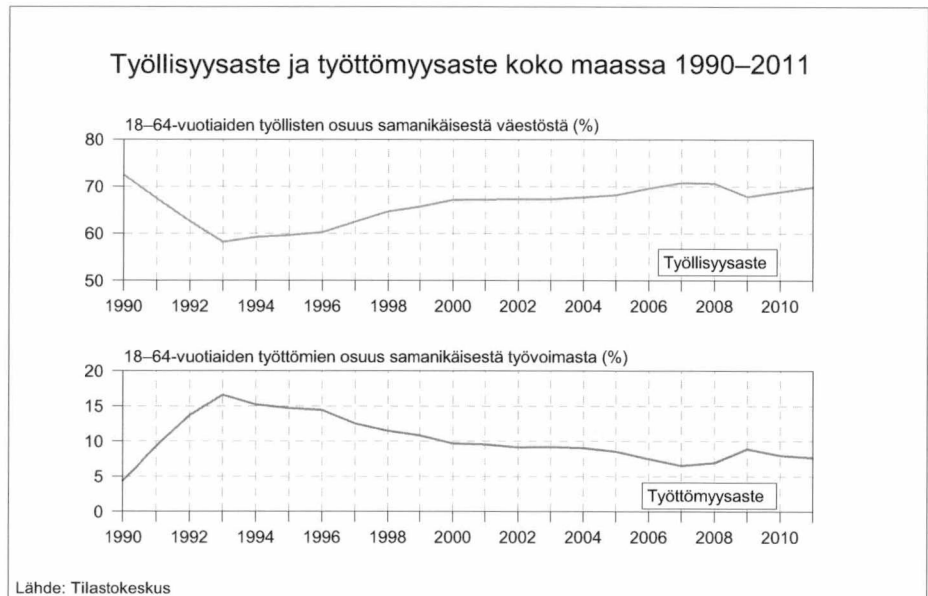
Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan 38 % työttömistä oli täyttänyt 50 vuotta vuoden 2011 lopussa. Suurimman yksittäisen työttömien 5-vuotiskäryryhmän muodostivat 55–59-vuotiaat. Heitä oli työttöminä yli 37 000, mikä on 14,5 % kaikista työttömistä. Työttömistä 57 % oli miehiä.

Kuva 14.17. Työttömyysaste kuukausittain koko maassa 1995–2013.

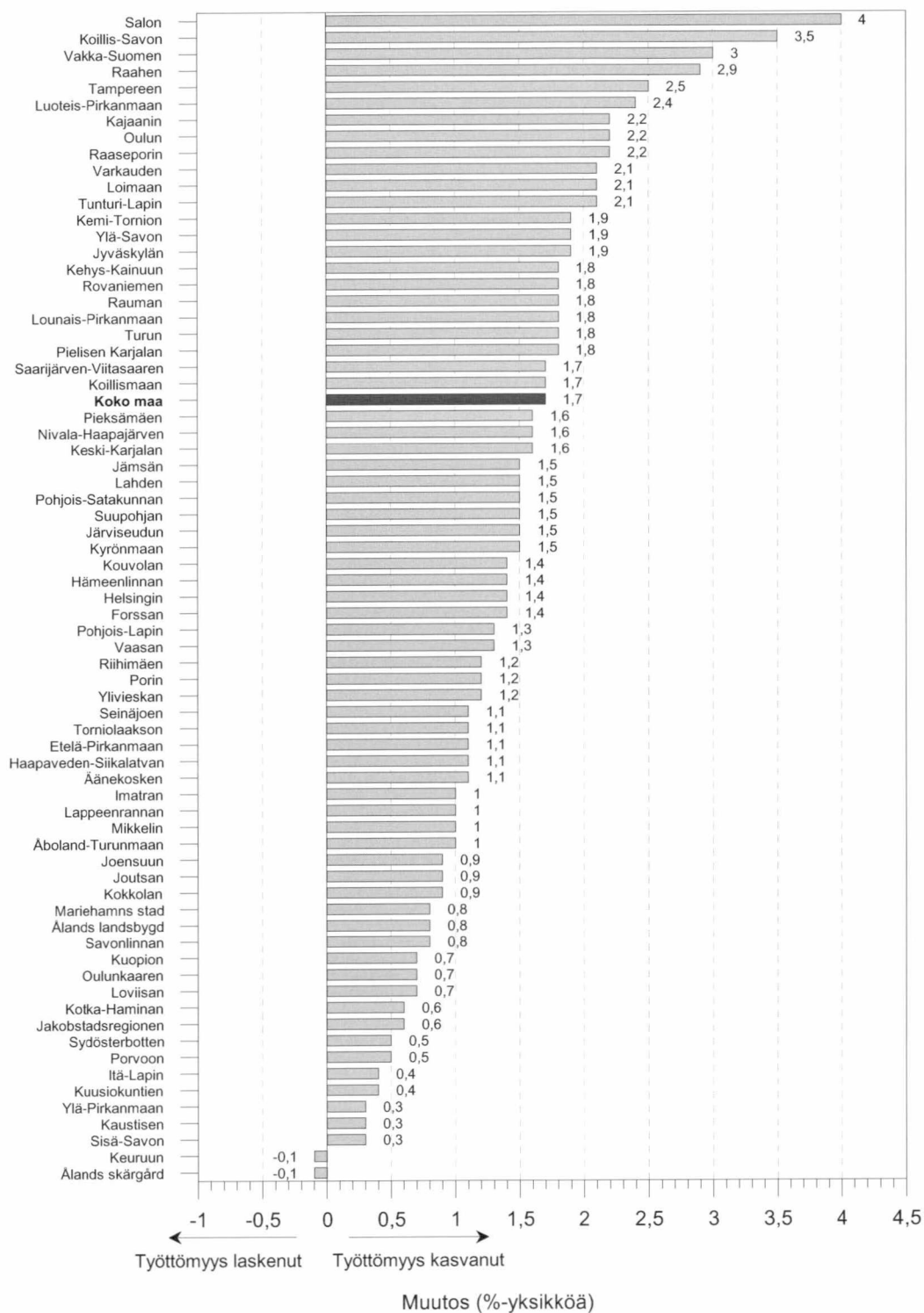
Kuva 14.18. Työttömät iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2011.

Kuva 14.19. Työllisyysaste ja työttömyysaste koko maassa 1990–2011.

Työttömyyden muutos seutukunnittain 2012–2013

Maaliskuu 2012–maaliskuu 2013

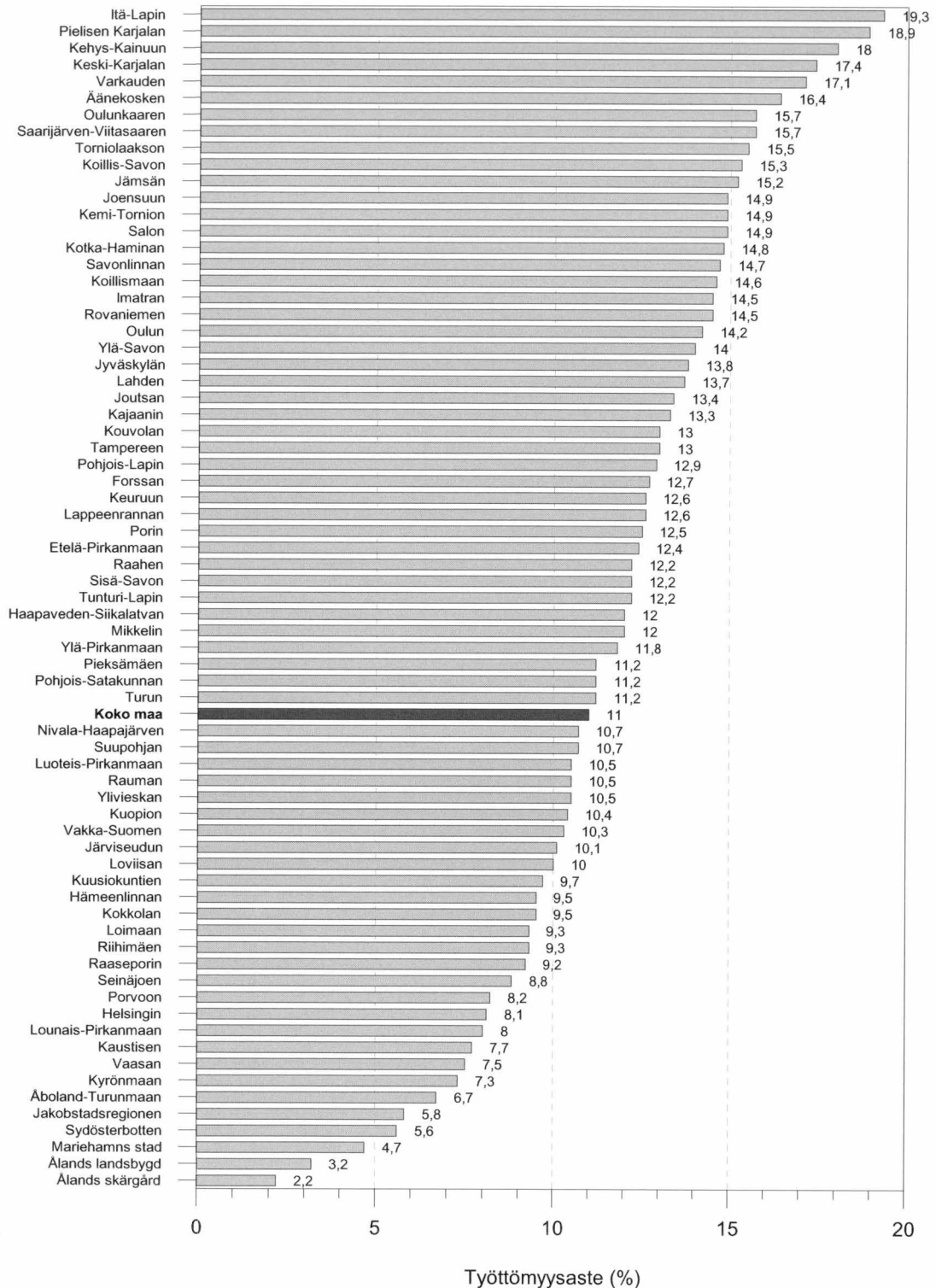

Vuoden 2013 aluerajat

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuva 14.20. Työttömyyden muutos seutukunnittain 2012–2013.

Työttömyysaste seutukunnittain maaliskuussa 2013

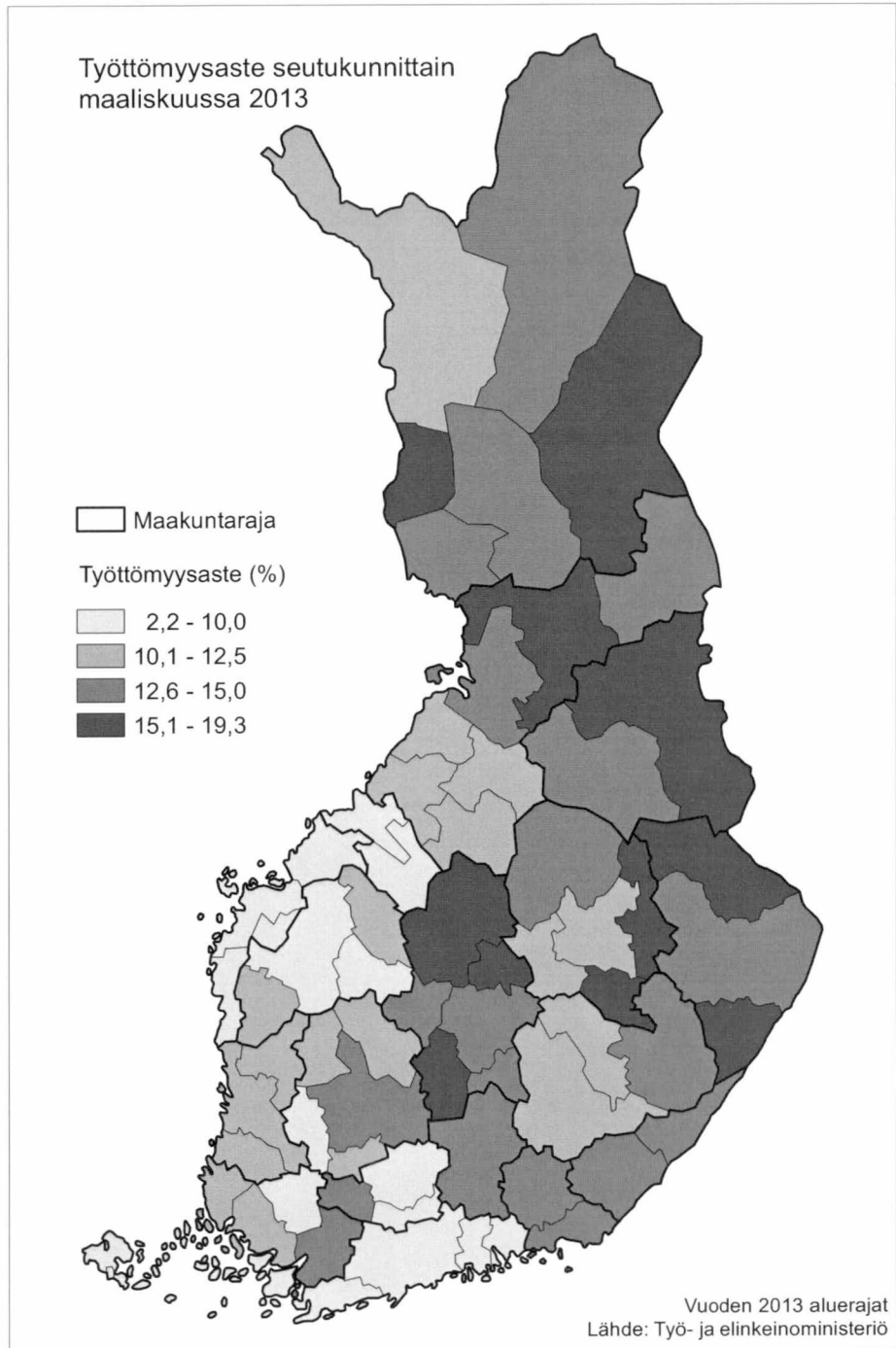

Vuoden 2013 aluerajat

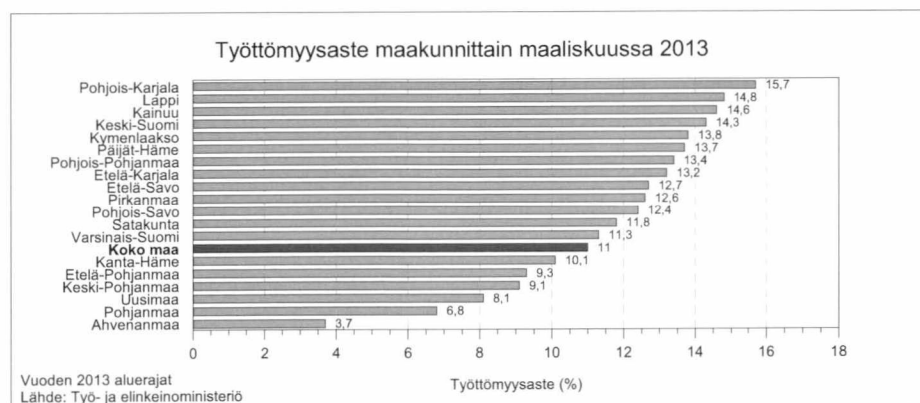
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuva 14.21. Työttömyysaste seutukunnittain maaliskuussa 2013.

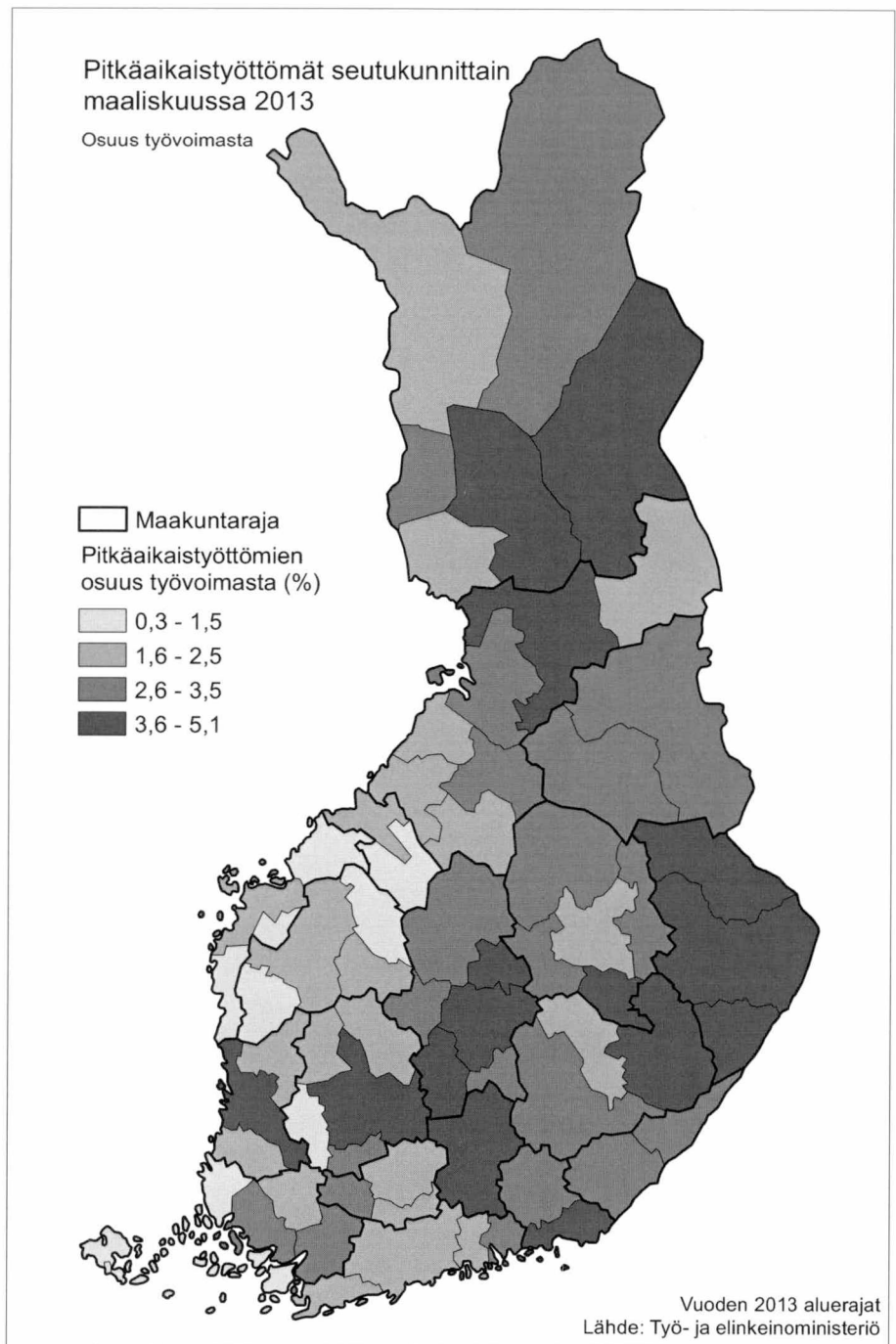

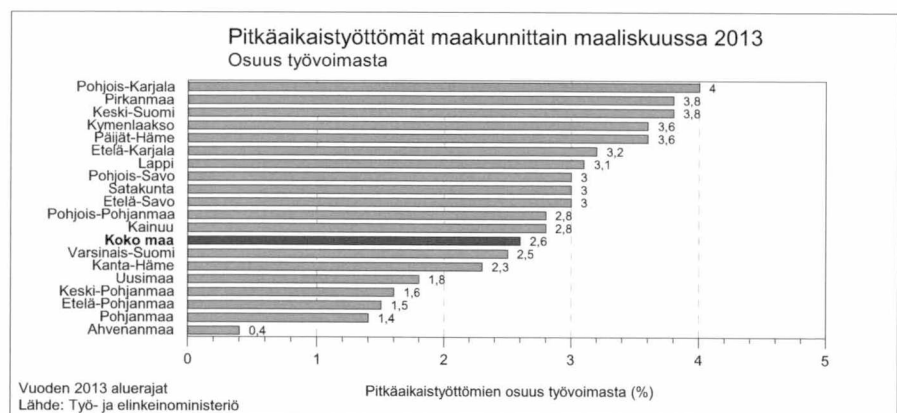
Kuva 14.22. Työttömyysaste seutukunnittain maaliskuussa 2013.

Kuva 14.23. Työttömyysaste maakunnittain maaliskuussa 2013.

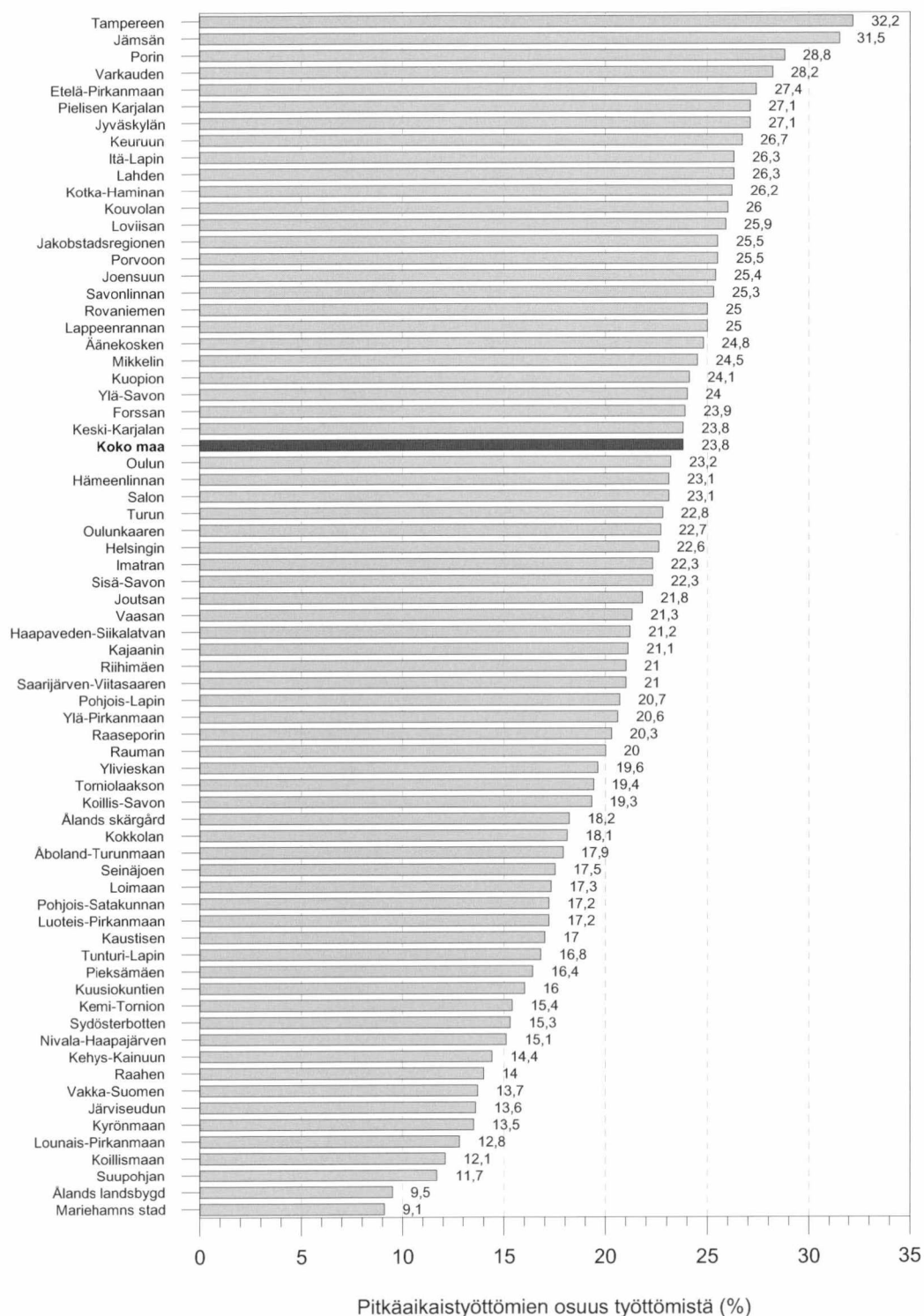

Kuva 14.24. Pitkäaikaistyöttömät seutukunnittain maaliskuussa 2013 (osuus työvoimasta).

Kuva 14.25. Pitkäaikaistyöttömät maakunnittain maaliskuussa 2013 (osuus työvoimasta).

Pitkäaikaistyöttömät seutukunnittain maaliskuussa 2013 Osuus työttömistä

Vuoden 2013 aluerajat

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuva 14.26. Pitkäaikaistyöttömät seutukunnittain maaliskuussa 2013 (osuus työttömistä).

Yritykset ja toimipaikat

Julkaisun tiedot perustuvat Tilastokeskuksen *yritysrekisterin vuositilastoon* sekä jatkuvasti päivittyvään Tilastokeskuksen *yritys- ja toimipaikkarekisterin palvelutietokantaan*. Tiedot eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Vuositilaston viimeisin käytettävissä oleva tilasto on vuodelta 2011. Tiedot siihen kerätään pääasiassa kahdesta lähteestä: Verohallinnon rekistereistä ja Tilastokeskuksen omista tiedusteluista. Vuositilastossa on mukana yritykset ja toimipaikat, jotka ovat toimineet tilastovuonna yli puoli vuotta ja jotka ovat työllistäneet enemmän kuin puoli henkilöä tai joiden liikevaihto on ylittänyt vuosittain määritellyn tilastorajan. Vuonna 2011 tilastoraja oli 10 340 euroa.

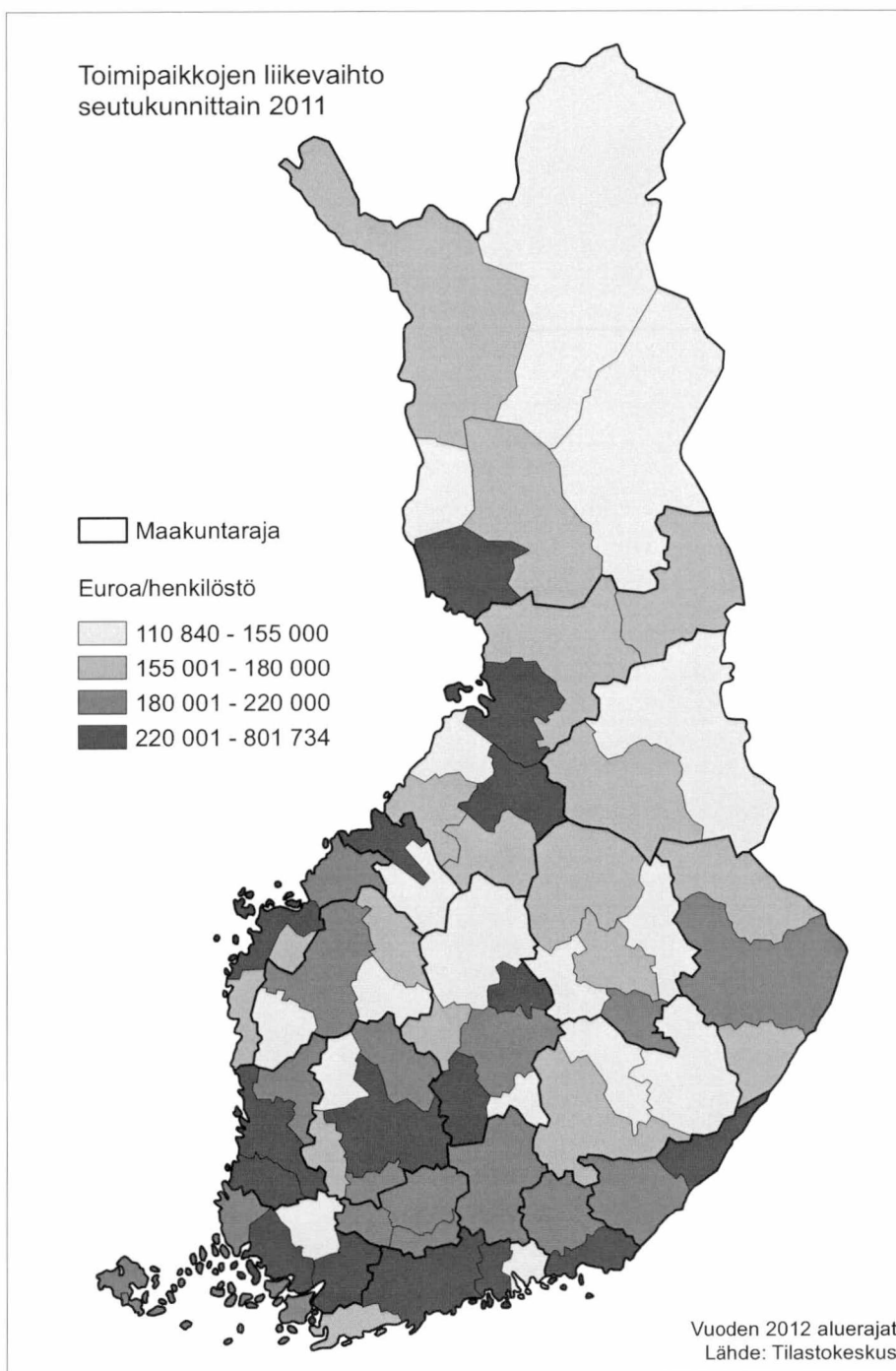
Yritysten lukumäärä vuositilastossa oli suurin maa-, metsä- ja kalatalouden toimialalla vuonna 2011. Henkilökuntaa ja liikevaihtoa oli kuitenkin teollisuuden yrityksissä eniten. Teollisuuden osuus kaikkien yritysten liikevaihdosta oli yli 34 % ja yritysten henkilökunnasta 22 %.

Toimipaikoilla työskenteli koko maassa keskimäärin 4,2 henkilöä toimipaikkaa kohti. Henkilökuntaa oli keskimäärin eniten Mariehamns stadin seutukunnassa. Liikevaihto henkilöstöä kohti oli keskimäärin 261 600 euroa. Suurimmillaan liikevaihto/henkilöstö oli Porvoon seutukunnassa ja Uudenmaan maakunnassa.

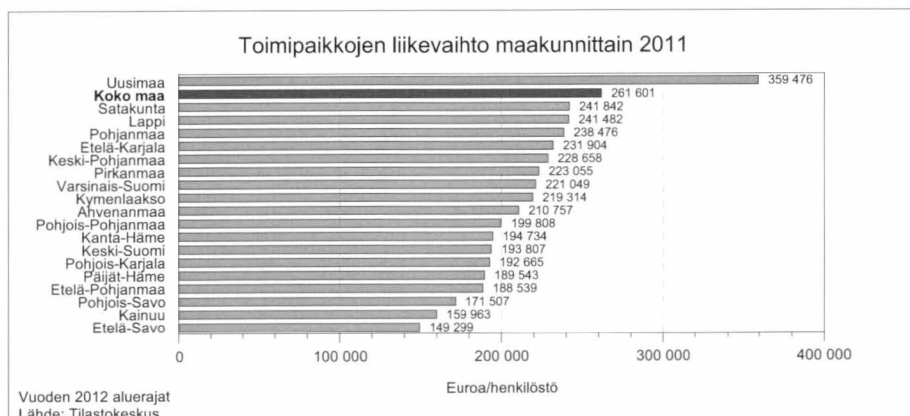
Tammikuun 2013 toimipaikkojen lukumäärätiedot perustuvat Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteriin. Aineisto sisältää liiketoiminnasta arvolisäverovelvollisten ja/tai työnantajina toimivien yritysten, yksityisten elinkeinonharjoittajien ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen toimipaikat. Maatilataloudesta ovat mukana vain työnantajina toimivat tilat. Rekisterin mukaan yritysten toimipaikkoja oli koko maassa 344 100 kappaletta. Määrällisesti vähiten toimipaikkoja oli Ålands skärgårdin seutukunnassa, mutta asukasluvuun suhteutettuna toimipaikkoja oli kuitenkin siellä eniten. Maakunnista toimipaikkojen suhteellinen määrä oli pienin Kainuussa sekä Pohjois-Pohjanmaalla ja suurin Ahvenanmaalla.

Kuva 15.1. Yritysten lukumäärä, henkilöstö ja liikevaihto toimialoittain koko maassa 2011.

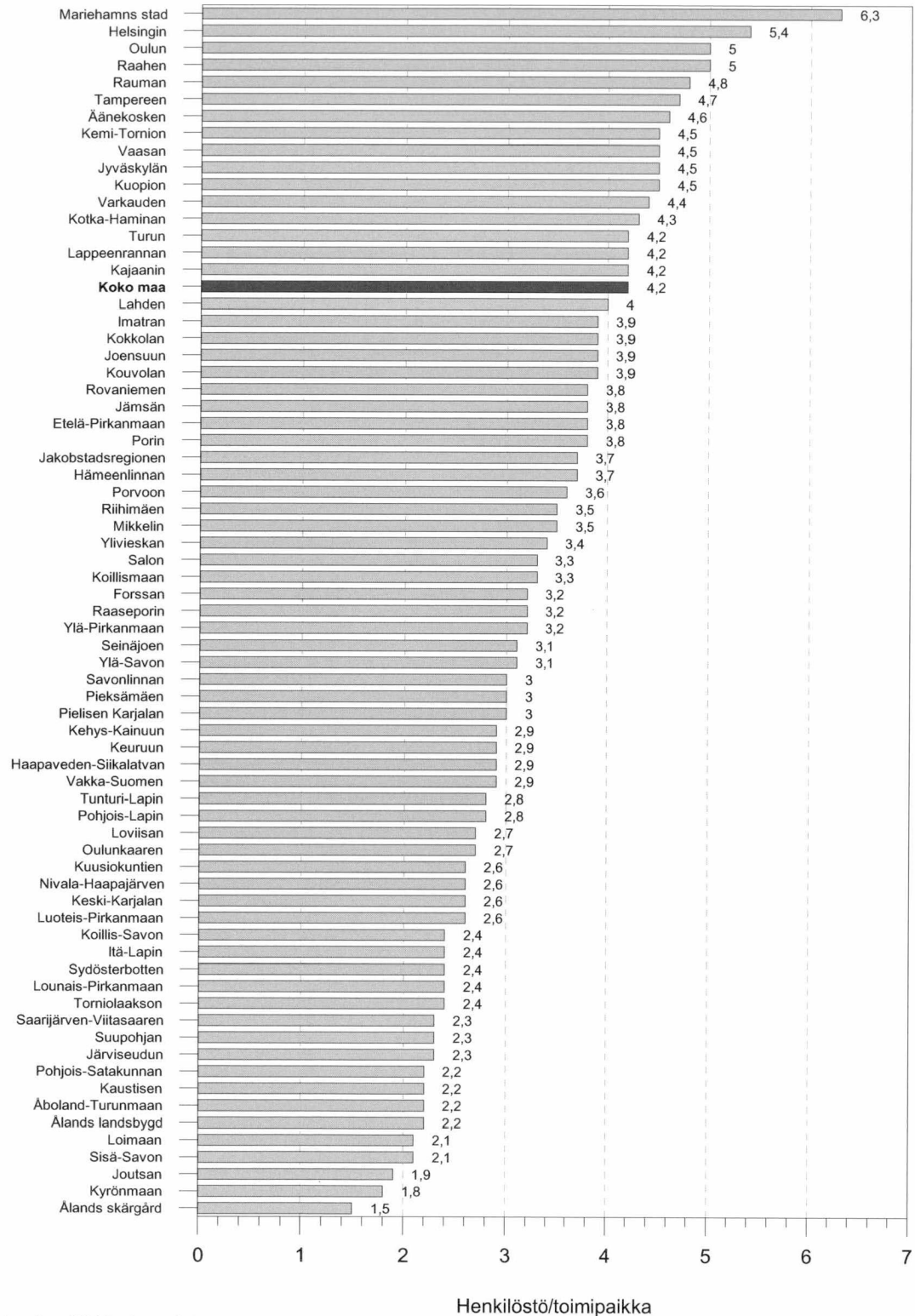

Kuva 15.2. Toimipaikkojen liikevaihto seutukunnittain 2011.

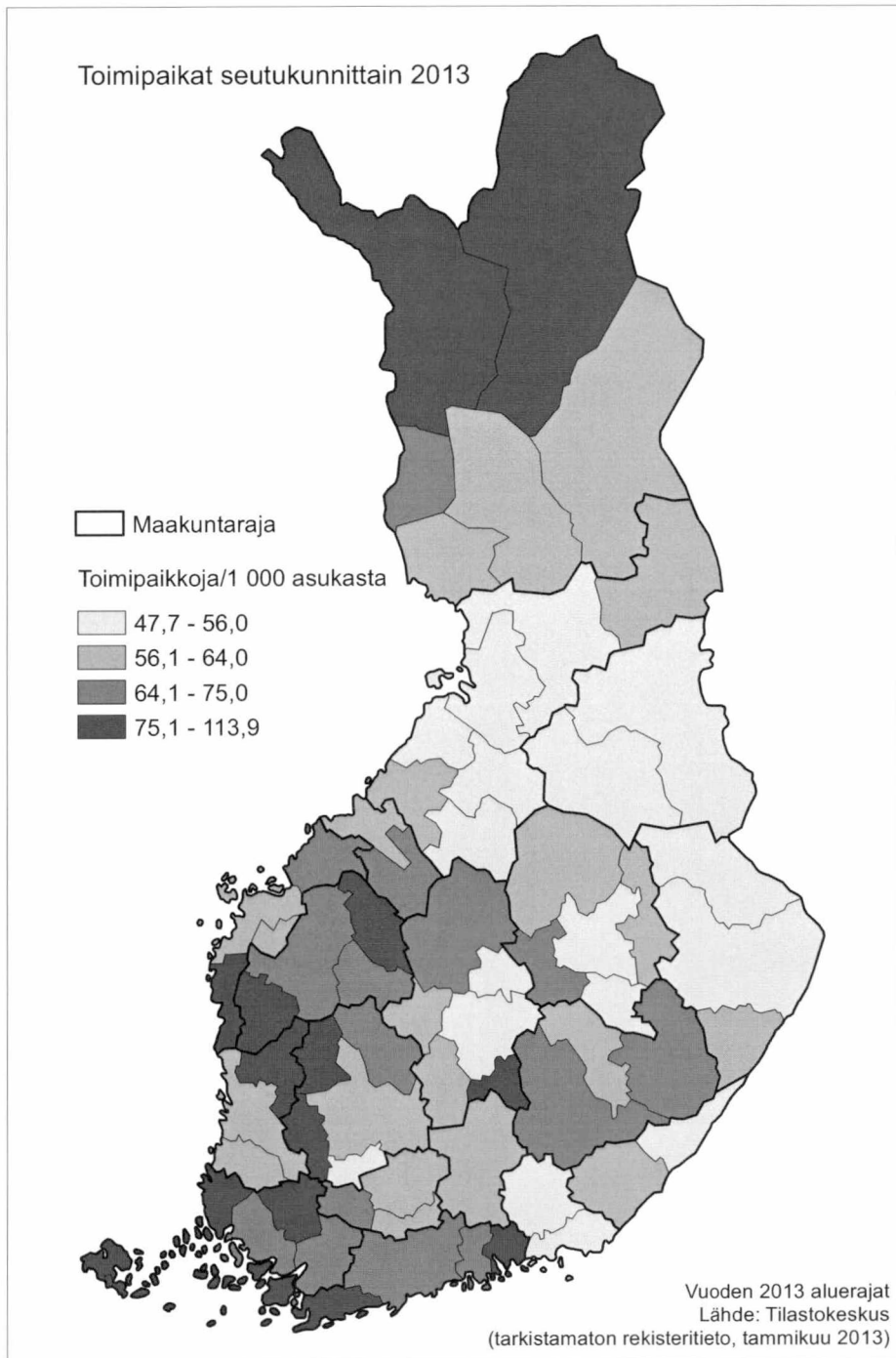
Kuva 15.3. Toimipaikkojen liikevaihto maakunnittain 2011.

Toimipaikkojen henkilöstö seutukunnittain 2011

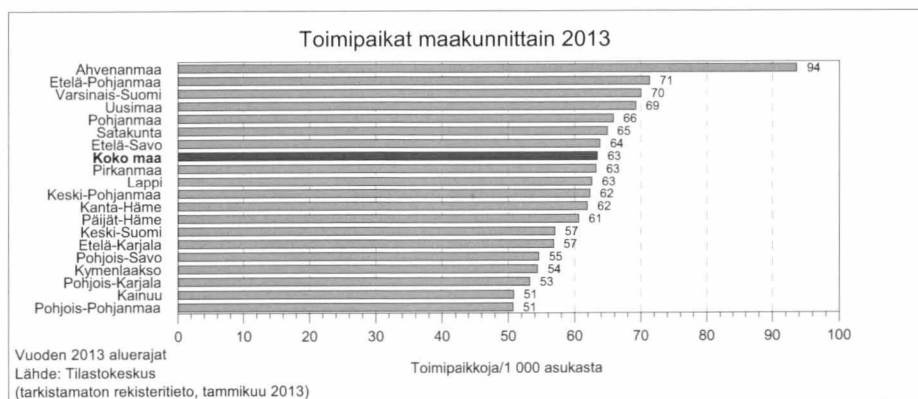

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 15.4. Toimipaikkojen henkilöstö seutukunnittain 2011.

Kuva 15.5. Toimipaikat seutukunnittain 2013.

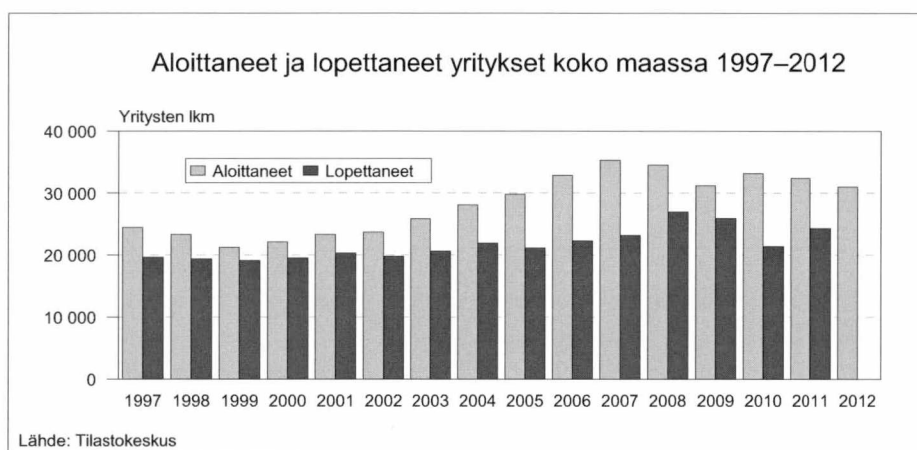
Kuva 15.6. Toimipaikat maakunnittain 2013.

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset

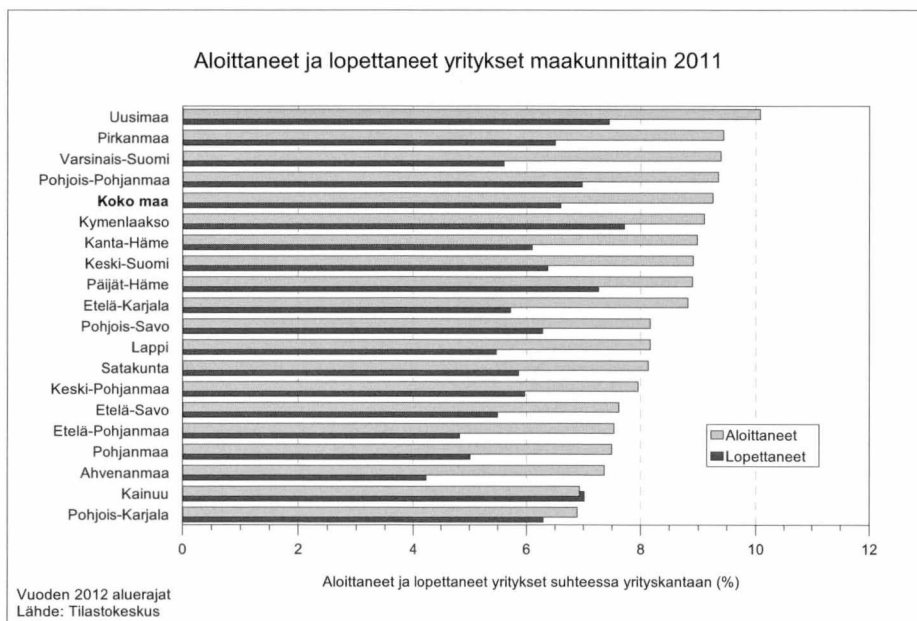
Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten tiedot perustuvat Tilastokeskuksen yritysrekisteriin ja sen lähdeaineistoina käytettäviin Verohallinnon rekisteritietoihin. Tilastoon sisältyy valtion liikelaitokset, mutta ei kuntien liikelaitokset. Alue määräytyy yrityksen kotikunnan perusteella.

Vuonna 2012 toimintansa koko maassa aloitti 31 000 uutta yritystä, mikä on yli 1 400 yritystä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lopettaneiden yritysten kohdalla viimeisin koko vuotta koskeva tieto on vuodelta 2011, jolloin 24 400 yritystä lopetti toimintansa.

Yrityskantaan suhteutettuna eniten aloittaneita yrityksiä oli Oulun ja Riihimäen seutukunnissa vuonna 2011. Maakunnista uusia yrityksiä aloitti suhteellisesti eniten Uudellamaalla ja Pirkanmaalla. Suhteellisesti eniten lopettaneita yrityksiä oli Oulun ja Kotka-Haminan seutukunnissa sekä Kymenlaakson ja Uudenmaan maakunnissa.

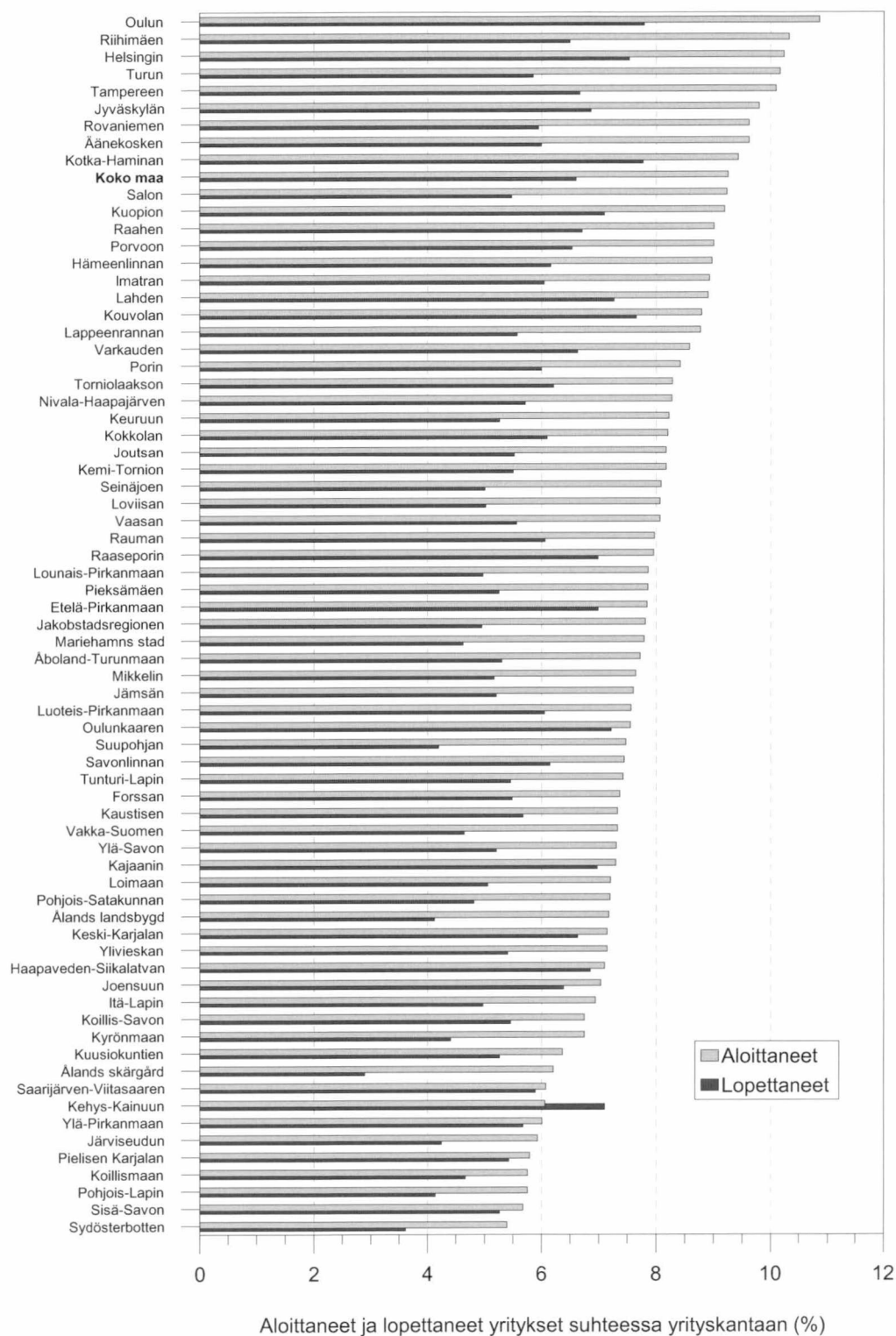
Kuva 15.7. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset koko maassa 1997–2012.

Kuva 15.8. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset maakunnittain 2011.

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset seutukunnittain 2011

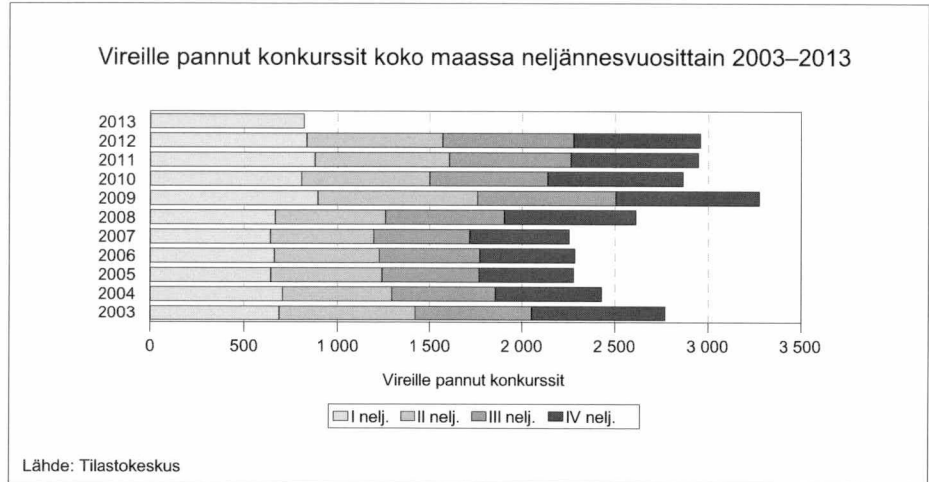

Vuoden 2012 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

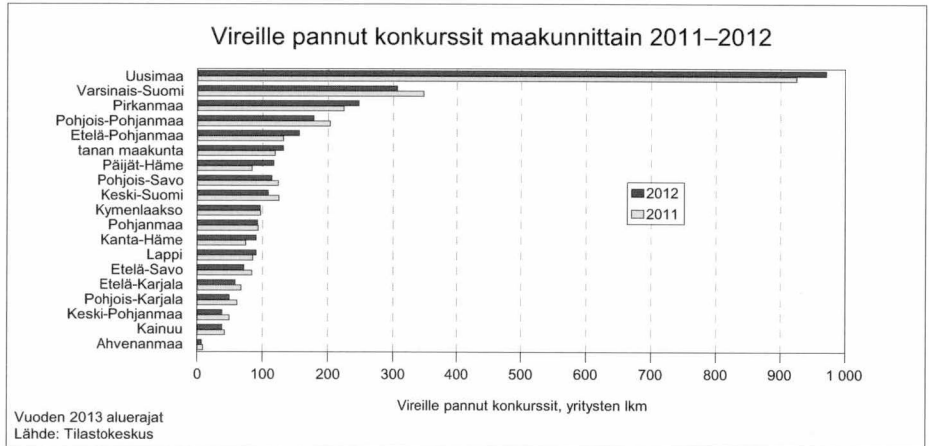
Kuva 15.9. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset seutukunnittain 2011.

Konkurssit

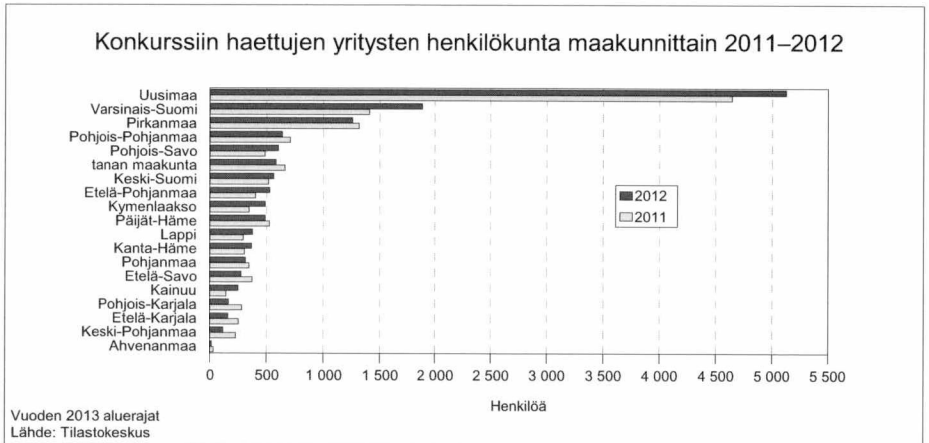
Vuonna 2012 pantiin vireille 2 956 konkurssia, mikä on 12 konkurssia enemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilökunnan määrä kaikissa konkurssiin haetuissa yrityksissä oli 14 201, mikä puolestaan on 934 henkilöä enemmän kuin vuonna 2011. Helsingin seutukunnan osuus konkurssiyritysten henkilökunnasta oli 34 % vuonna 2012.

Kuva 15.10. Vireille pannut konkurssit koko maassa neljännesvuosittain 2003–2013.

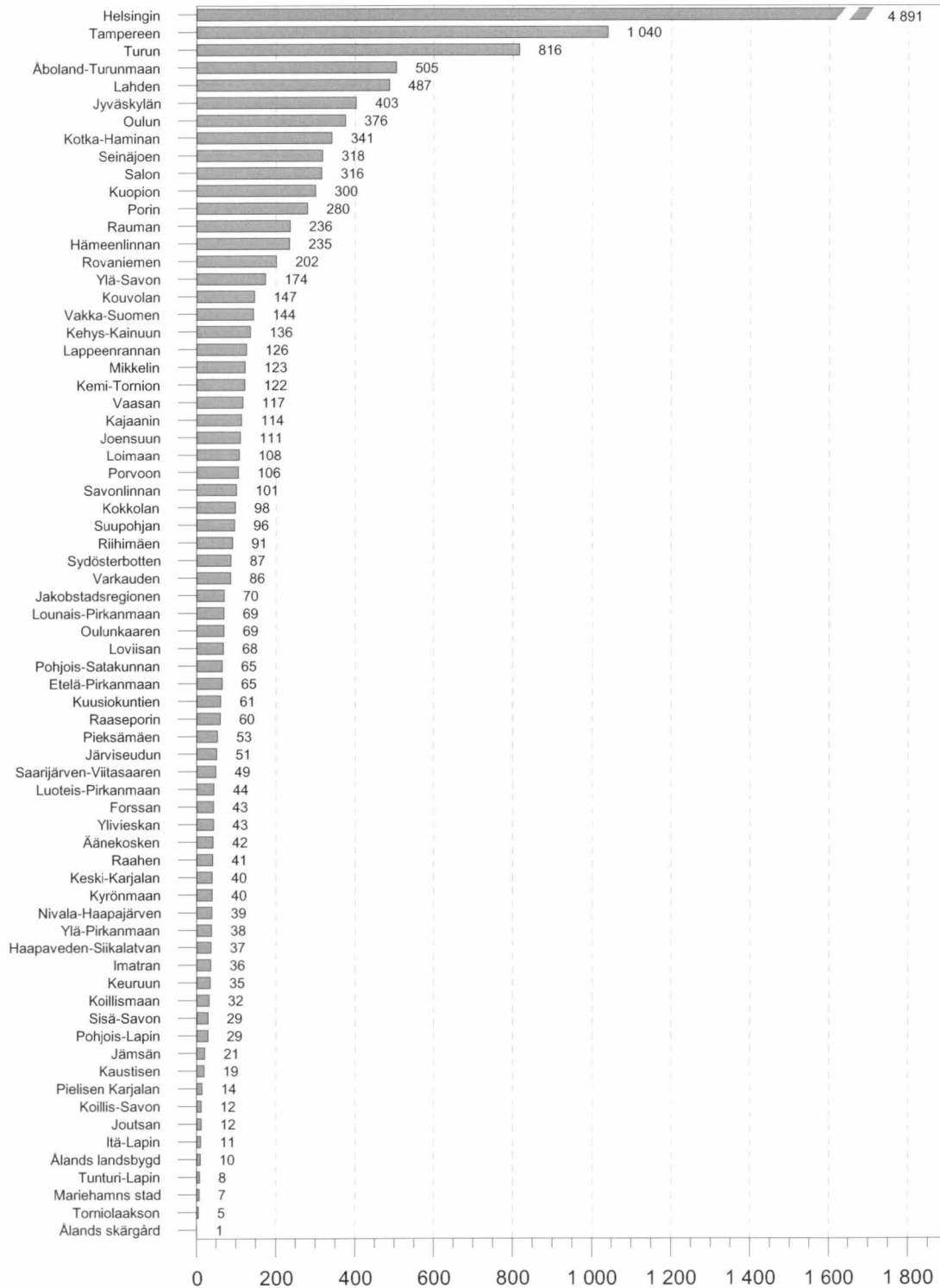

Kuva 15.11. Vireille pannut konkurssit maakunnittain 2011–2012.

Kuva 15.12. Konkurssiin haettujen yritysten henkilökunta maakunnittain 2011–2012.

Konkurssiin haettujen yritysten henkilökunta seutukunnittain 2012

Vuoden 2013 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

Kuva 15.13. Konkurssiin haettujen yritysten henkilökunta seutukunnittain 2012.

Työssäkäyntialueet

Tammikuussa 2013 päivitetty tilastollinen työssäkäyntialueluokitus perustuu 31.12.2010 työssäkäyntitilaston pendelöintitietoihin. Kuntajako on 1.1.2013 mukainen. Tilastokeskuksen tilastollinen työssäkäyntialueluokitus luotiin ensimmäisen kerran vuoden 1996 työssäkäyntitilaston pohjalta.

Työssäkäyntialuejako on luonteeltaan tilastollinen eikä sillä ole hallinnollisen aluejaon luonnetta. Työssäkäyntialueet eivät kata koko maata, sillä osa kunnista ei kuulu mihinkään työssäkäyntialueeseen.

Kunta kuuluu työssäkäyntialueeseen, jos vähintään 10 % kunnan työllisestä työvoimasta käy työssä niin sanotussa keskuskunnassa. Keskuskunta muodostuu, jos siihen pendelöi vähintään yksi kunta, eikä keskuskunnasta pendelöi yli 25 % sen koko työllisestä työvoimasta mihinkään muuhun kuntaan. Yksi kunta ei voi muodostaa omaa työssäkäyntialuettaan.

Näiden pendelöintitietojen mukaan syntyy 40 työssäkäyntialuetta, jotka muodostuvat 227:stä kunnasta. 93 kuntaa (29,1 % kunnista) ei kuulu mihinkään työssäkäyntialueeseen. Nämä sijaitsevat lähinnä Pohjois-, Itä- ja Keski-Suomessa ja niissä asui yhteensä 625 119 asukasta vuoden 2012 lopussa, mikä on 11,5 % koko Suomen väestöstä.

Työssäkäyntialueet ovat väkimäärältään hyvin eri kokoisia. Helsingin työssäkäyntialueen väkiluku on yli 1,56 miljoonalla asukkaallaan 2,5 kertaa väkirikkaampi kuin työssäkäyntialueisiin kuulumattomat alueet yhteensä. Alle puolet työssäkäyntialueista kasvatti välilukuaan 2011–2012 ja yli puolessa väkimäärä väheni. Työssäkäyntialueisiin kuulumattomilla alueilla väkiluku väheni 0,8 %.

Suurten kaupunkikeskusten ympärille muodostuneilla työssäkäyntialueilla asuu paljon työikäistä. Vanhempien ikäluokkien suhteellinen osuus on niissä pienempi kuin työssäkäyntialueisiin kuulumattomilla tai väkimäärältään pienillä alueilla. Väestötappiollisilla ja väkimäärältään pienillä työssäkäyntialueilla työikäisiä taas on suhteessa vähiten ja yli 64-vuotiaita eniten.

Työllisyysaste eli 18–64-vuotiaiden työllisten osuus samanikäisestä väestöstä oli korkein (yli 77 %) Maarianhaminan ja Närpiön työssäkäyntialueilla vuonna 2011. Kemin ja Nurmeksen alueilla työllisyysaste oli noin 60 %.

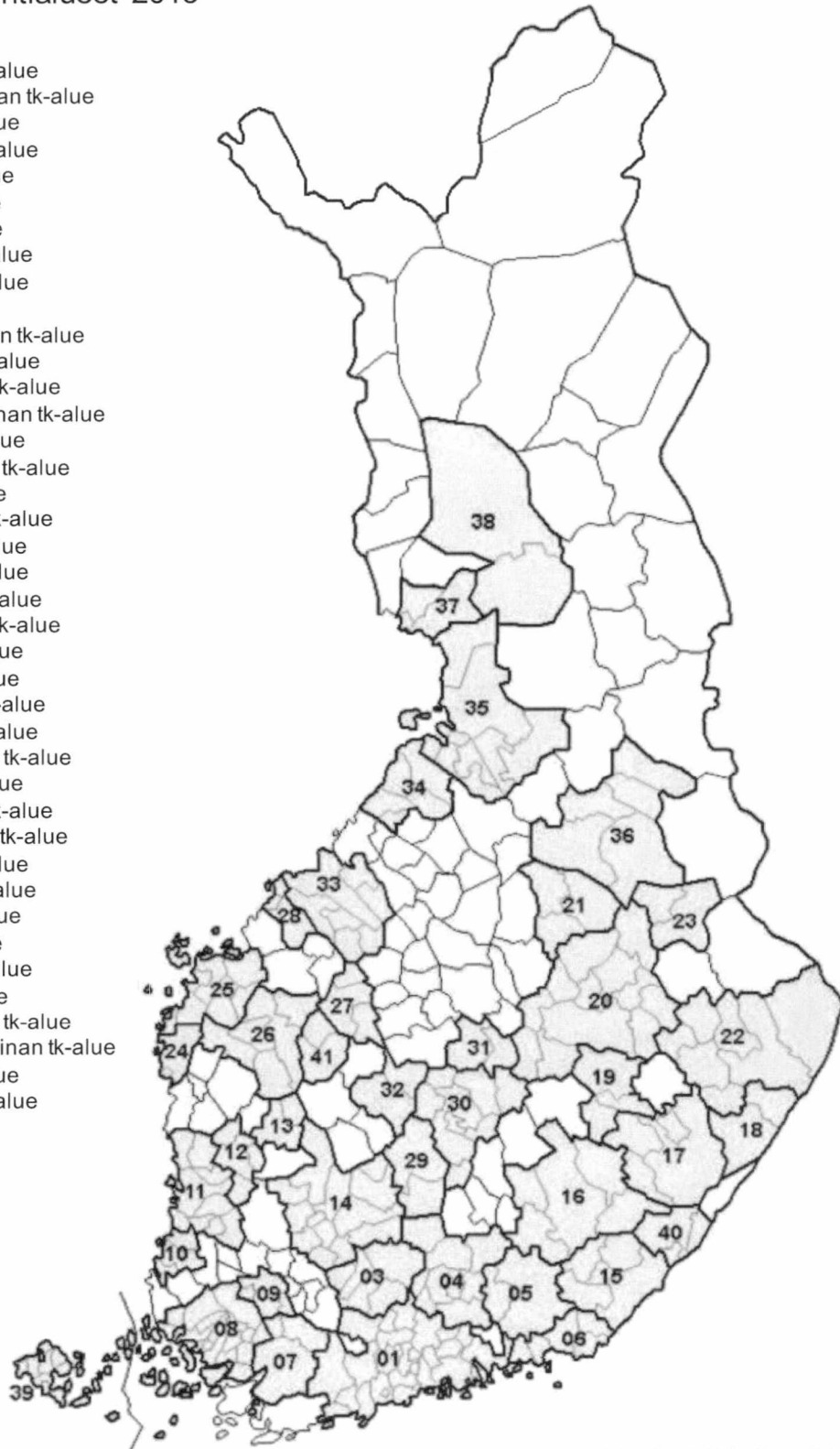
Työllisten määrä kasvoi 26 ja väheni 13 työssäkäyntialueella vuosina 2010–2011. Heidän määränsä kasvoi eniten Tampereen työssäkäyntialueella (2,5 %) ja väheni eniten Keuruun työssäkäyntialueella (2,3 %). Työssäkäyntialueisiin kuulumattomilla alueilla työllisten määrä lisääntyi hieman.

Kuntien verotulot asukasta kohti vaihtelivat Nurmeksen työssäkäyntialueen 2 564 eurosta Helsingin työssäkäyntialueen 4 323 euroon, koko maan verotulojen ollessa 3 530 euroa asukasta kohti. Niin ikään korkea-asteen tutkintojen osuus 15 vuotta täyttäneestä väestöstä oli suurin Helsingin työssäkäyntialueella (35,2 %) ja vähiten korkea-asteen tutkintoja oli suoritettu Parkanon, Nurmeksen ja Kiteen työssäkäyntialueilla (alle 17 %).

Yleisesti ottaen työssäkäyntialueet menestyvät tilastollisilla mittareilla mitattuna paremmin kuin ne alueet, jotka eivät kuulu työssäkäyntialueisiin.

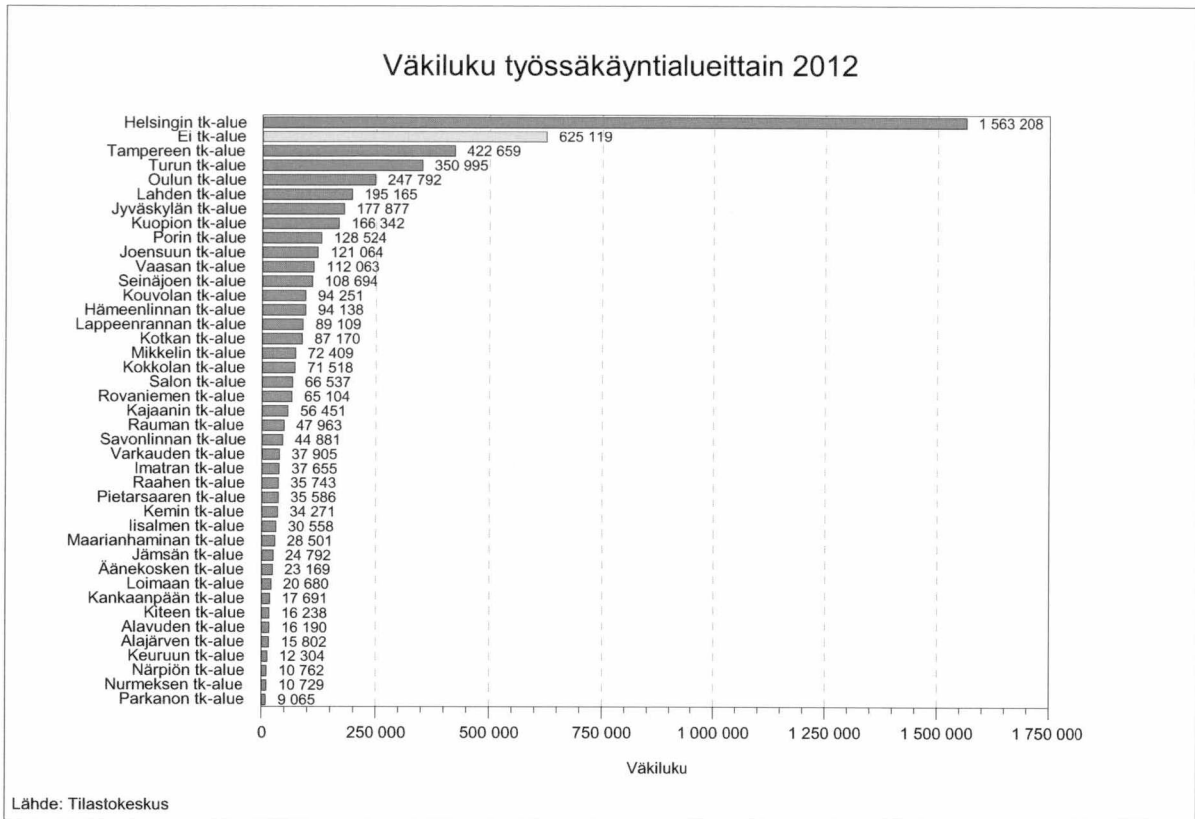
Työssäkäyntialueet 2013

- 01 Helsingin tk-alue
- 03 Hämeenlinnan tk-alue
- 04 Lahden tk-alue
- 05 Kouvolan tk-alue
- 06 Kotkan tk-alue
- 07 Salon tk-alue
- 08 Turun tk-alue
- 09 Loimaan tk-alue
- 10 Rauman tk-alue
- 11 Porin tk-alue
- 12 Kankaanpään tk-alue
- 13 Parkanon tk-alue
- 14 Tampereen tk-alue
- 15 Lappeenrannan tk-alue
- 16 Mikkelin tk-alue
- 17 Savonlinnan tk-alue
- 18 Kiteen tk-alue
- 19 Varkauden tk-alue
- 20 Kuopion tk-alue
- 21 Iisalmen tk-alue
- 22 Joensuun tk-alue
- 23 Nurmeksien tk-alue
- 24 Närpiön tk-alue
- 25 Vaasan tk-alue
- 26 Seinäjoen tk-alue
- 27 Alajärven tk-alue
- 28 Pietarsaaren tk-alue
- 29 Jämsän tk-alue
- 30 Jyväskylän tk-alue
- 31 Äänekosken tk-alue
- 32 Keuruun tk-alue
- 33 Kokkolan tk-alue
- 34 Raahen tk-alue
- 35 Oulun tk-alue
- 36 Kajaanin tk-alue
- 37 Kemin tk-alue
- 38 Rovaniemen tk-alue
- 39 Maarianhaminan tk-alue
- 40 Imatran tk-alue
- 41 Alavuden tk-alue

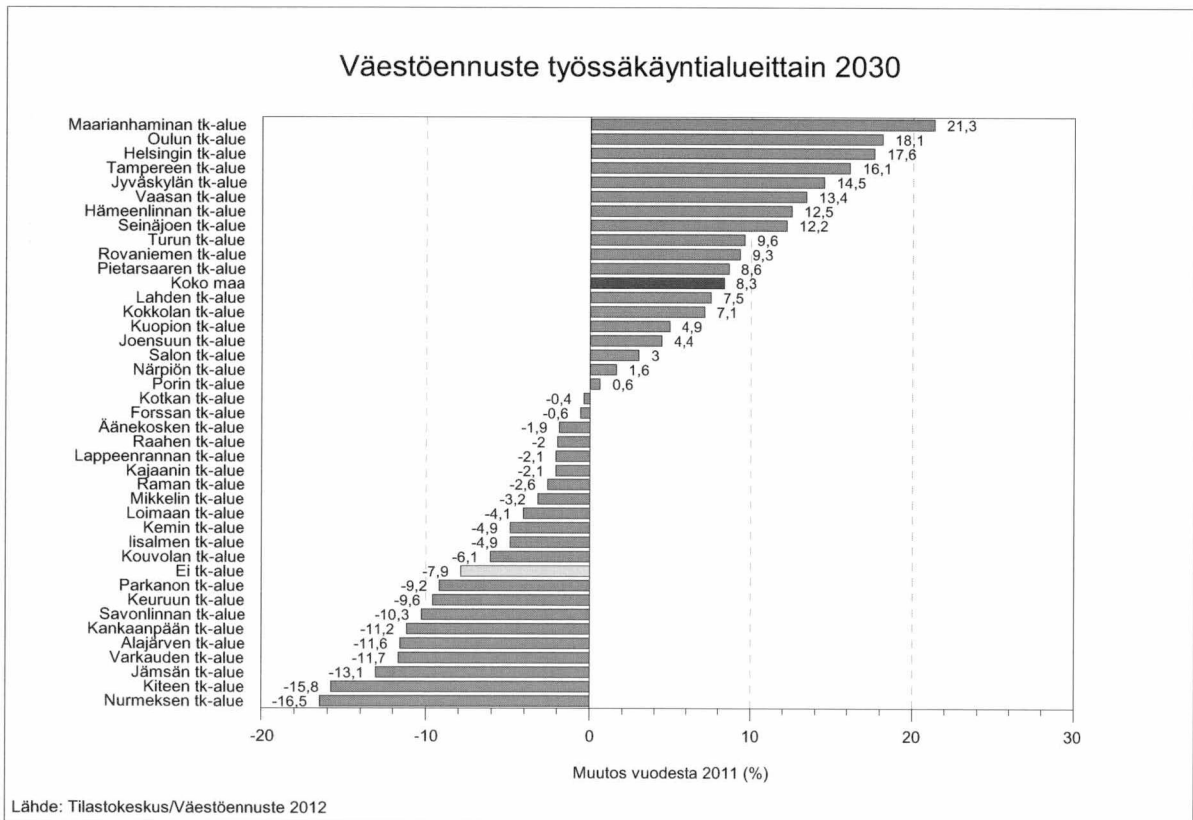

Vuoden 2013 aluerajat
Lähde: Tilastokeskus

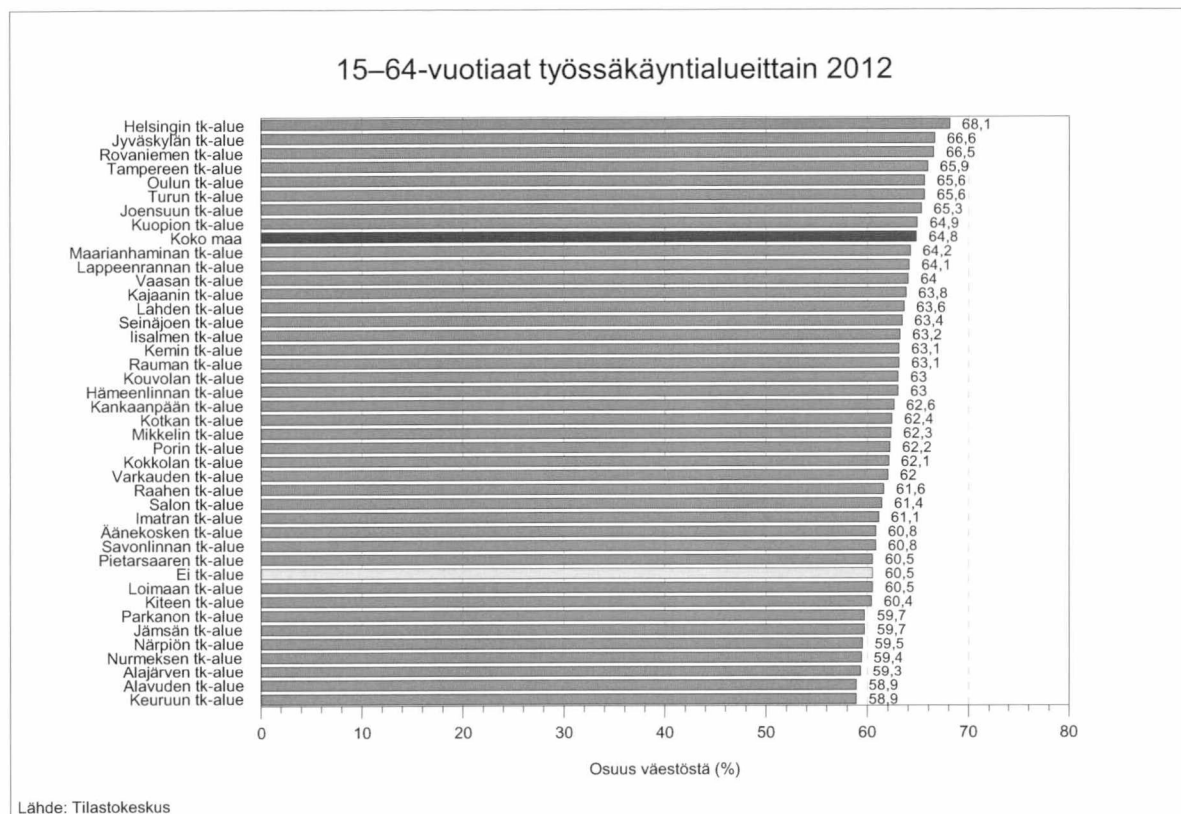
Kuva 16.1. Työssäkäyntialueet 2013.

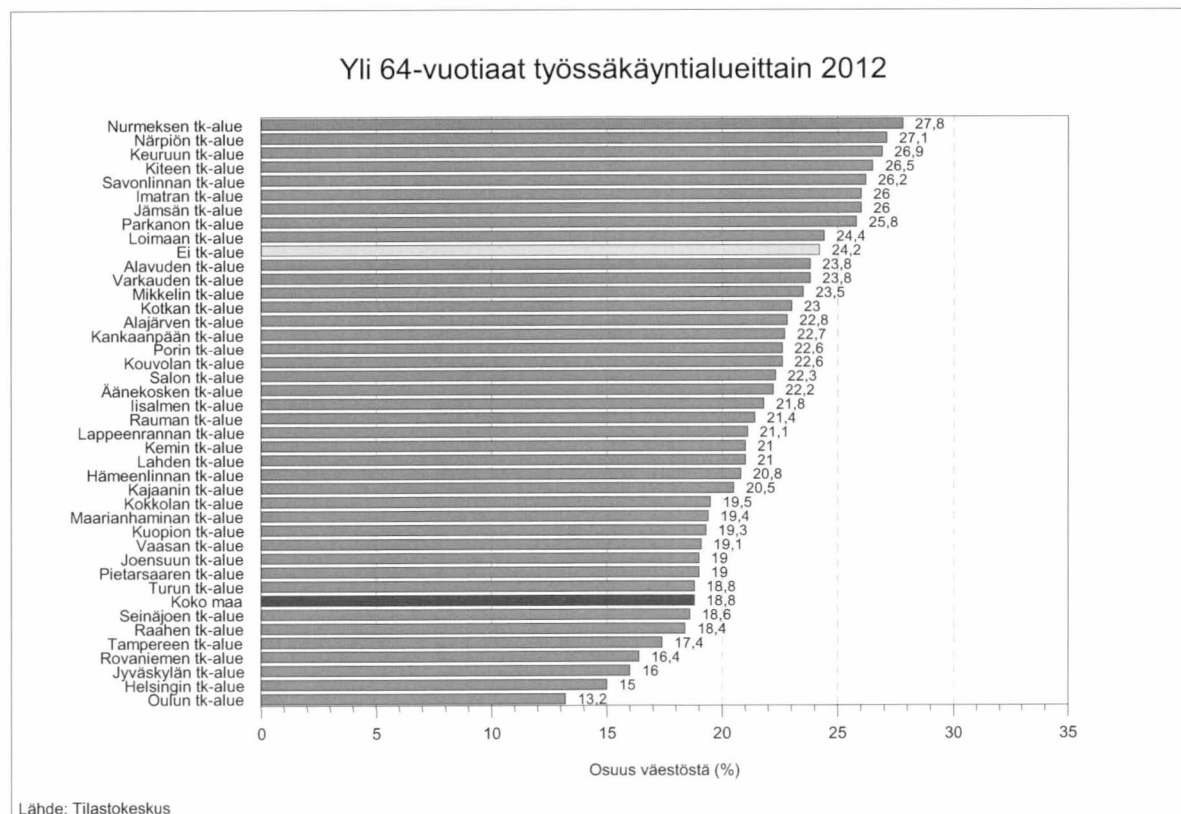
Kuva 16.2. Väkiluku työssäkäyntialueittain 2012.

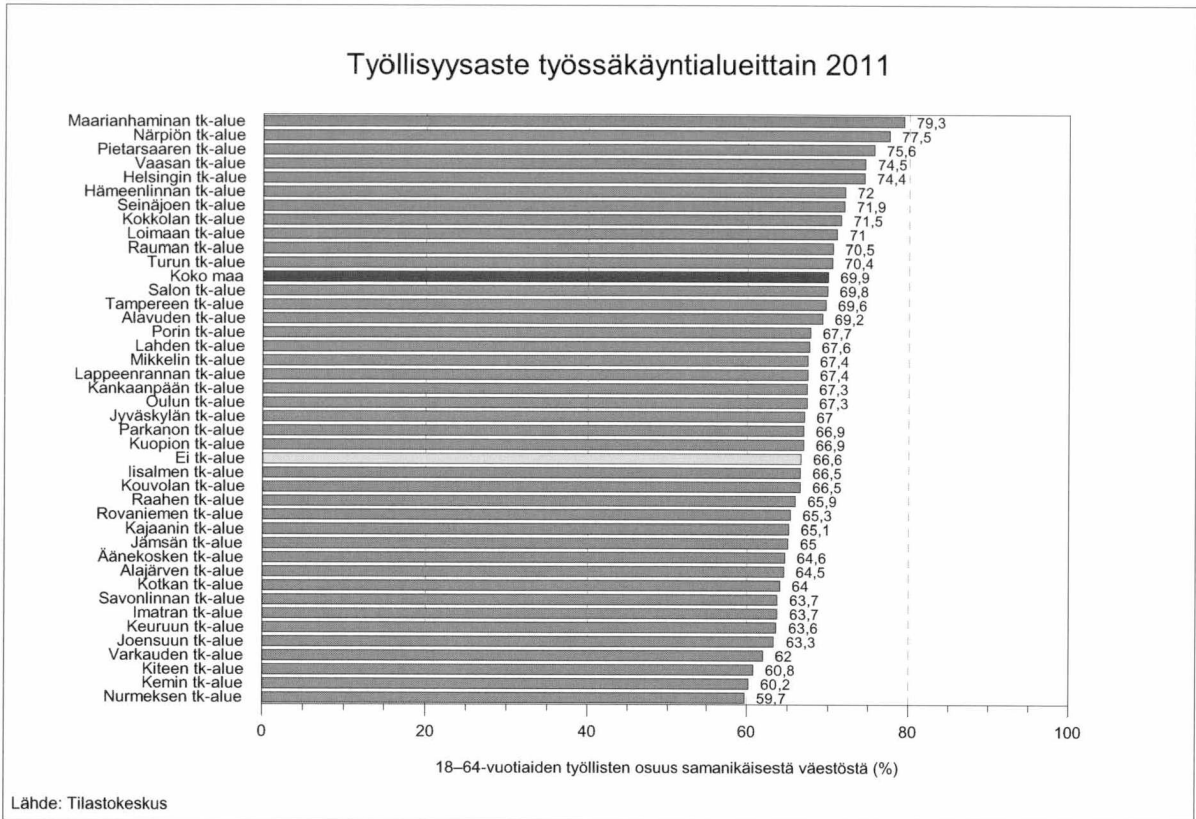
Kuva 16.3. Väestöennuste työssäkäyntialueittain 2030.

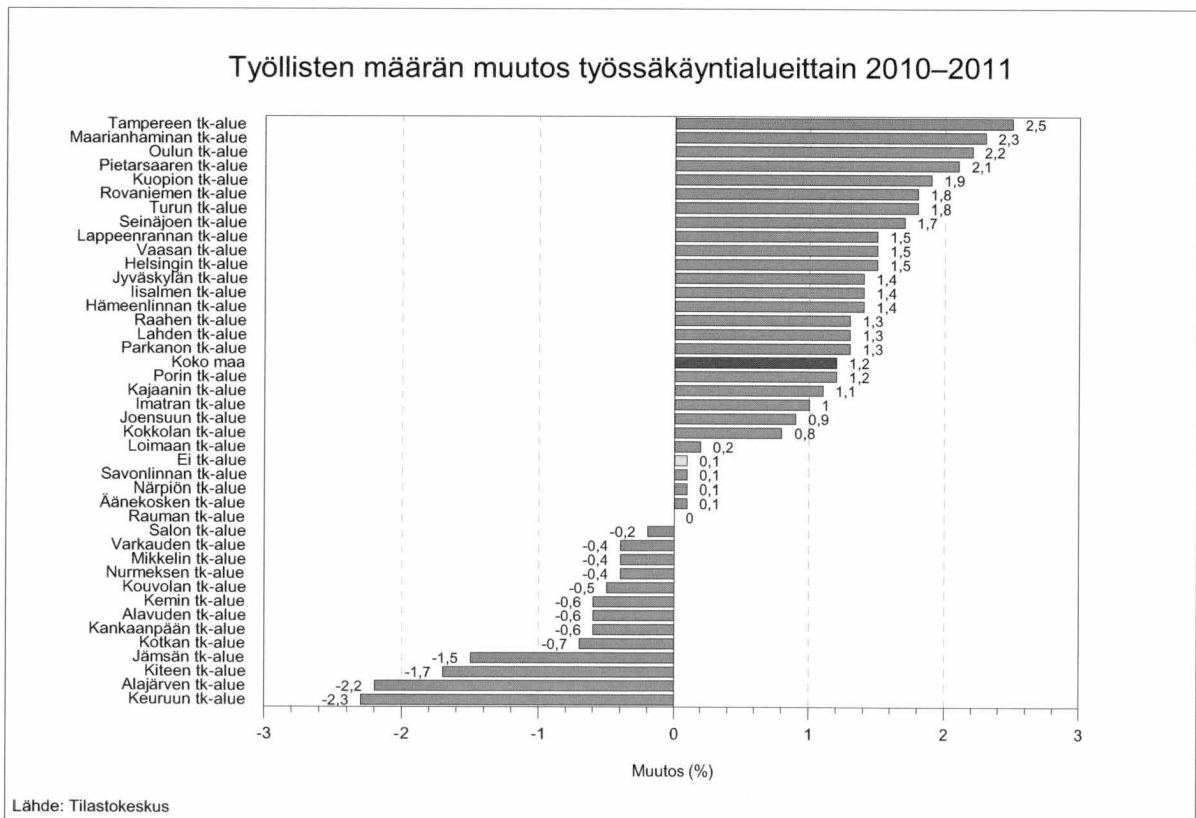
Kuva 16.4. 15–64-vuotiaat työssäkäyntialueittain 2012.

Kuva 16.5. Yli 64-vuotiaat työssäkäyntialueittain 2012.

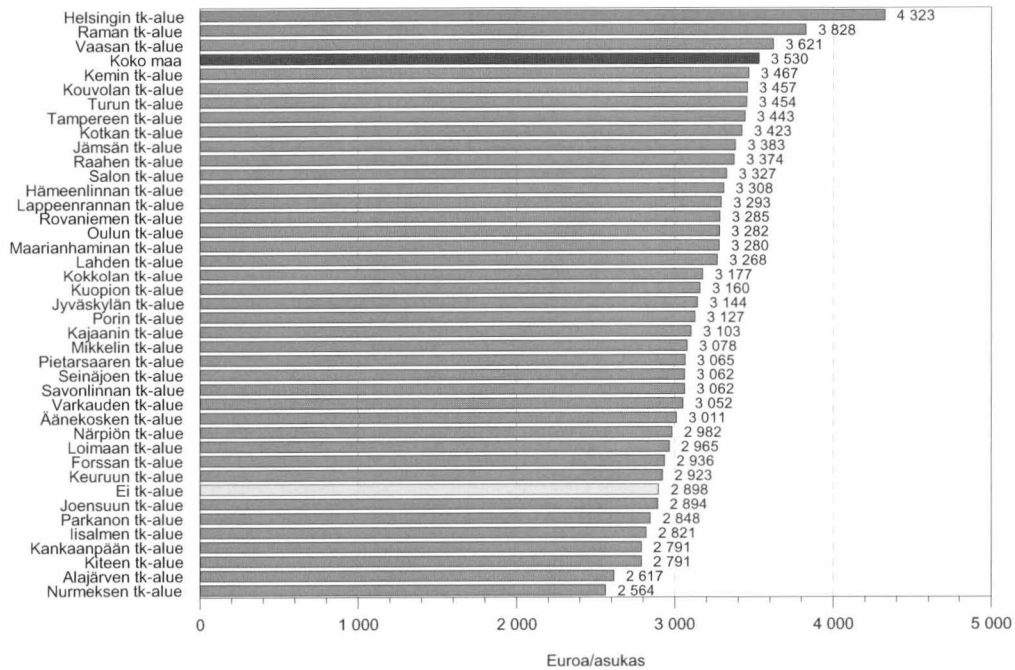
Kuva 16.6. Työllisyysaste työssäkäyntialueittain 2011.

Kuva 16.7. Työllisten määrän muutos työssäkäyntialueittain 2010–2011.

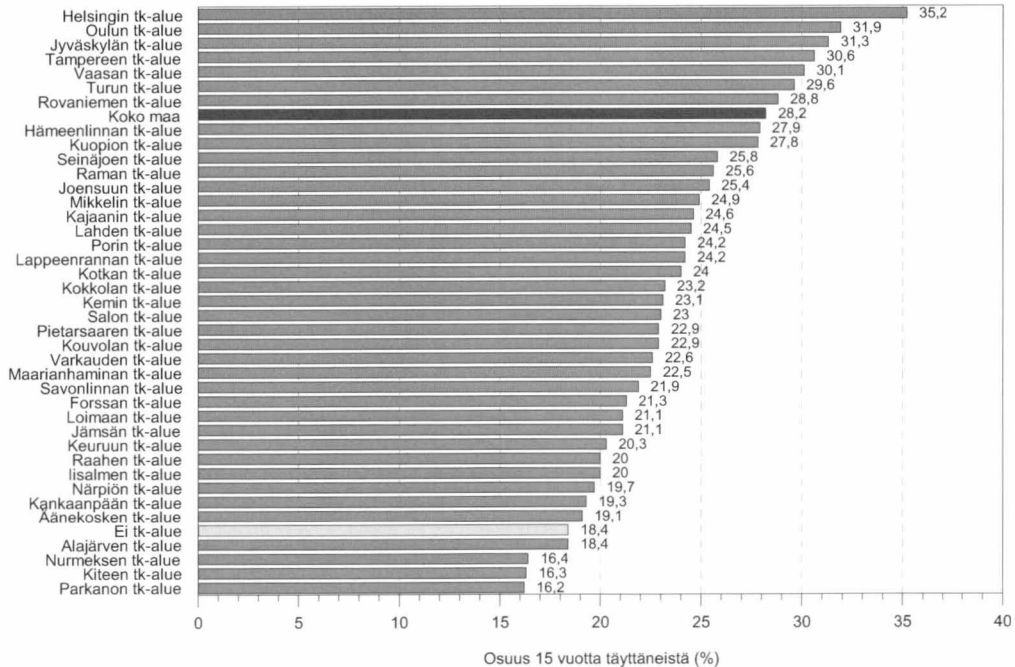
Verotulot työssäkäyntialueittain 2011

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 16.8. Verotulot työssäkäyntialueittain 2011.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet työssäkäyntialueittain 2011

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 16.9. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet työssäkäyntialueittain 2011.

Aluemuutokset 1.1.2013

Seutukuntamuutokset

Nilsiä (534) liitettiin Kuopioon (297), jolloin entisen Nilsian kunnan alue siirtyi Koillis-Savon seutukunnasta (113) Kuopion seutukuntaan (112).

Suomenniemi (775) liitettiin Mikkeliin (491), jolloin entisen Suomenniemen kunnan alue siirtyi Lappeenrannan seutukunnasta (091) Mikkelin seutukuntaan (101).

Yli-Iin (972) kunta liitettiin Ouluun (564), jolloin entisen Yli-Iin kunnan alue siirtyi Oulunkaaren seutukunnasta (173) Oulun seutukuntaan (171).

Kiikoinen (254) liitettiin Sastamalaan (790), jolloin entisen Kiikoinen kunnan alue siirtyi Pohjois-Satakunnan seutukunnasta (044) Lounais-Pirkanmaan seutukuntaan (068).

Vähäkyrö (942) liitettiin Vaasaan (905), jolloin entisen Vähäkyrön kunnan alue siirtyi Kyrönmaan seutukunnasta (151) Vaasan seutukuntaan (152).

Maakuntamuutokset

Suomenniemi (775) liitettiin Mikkeliin (491), jolloin entisen Suomenniemen kunnan alue siirtyi Etelä-Karjalan maakunnasta (09) Etelä-Savon maakuntaan (10).

Kiikoinen (254) liitettiin Sastamalaan (790) jolloin entisen Kiikoinen kunnan alue siirtyi Satakunnan maakunnasta (04) Pirkanmaan maakuntaan (06).

Työssäkäyntialueet

Imatran työssäkäyntialue (40) sekä Alavuden työssäkäyntialue (41) tulivat uutena työssäkäyntialueina luokitukseen. Forssan työssäkäyntialue (02) putosi pois luokituksesta. Muutoksia myös Helsingin (01), Kotkan (06), Porin (11), Mikkelin (16), Kuopion (20), Iisalmen (21), Seinäjoen (26), Pietarsaaren (28), Kokkolan (33) ja Oulun (35) työssäkäyntialueilla.

Aluemuutokset 1.1.2012

Ei seutukunta- eikä maakuntamuutoksia.

Aluemuutokset 1.1.2011

Seutukuntamuutokset

Rantasalmi (681) siirtyi Pieksämäen seutukunnasta (105) Savonlinnan seutukuntaan (103).

Sipoo (753) siirtyi Porvoon seutukunnasta (201) Helsingin seutukuntaan (011).

Itä-Uudenmaan maakunnan (20) yhdistyessä Uudenmaan maakuntaan (01) Porvoon seutukunnan (201) numero muuttuu 015:ksi ja Loviisan seutukunnan (202) numero muuttuu 016:ksi.

Kuhmalahti (289) liitettiin Kangasalaan (211), jolloin entisen Kuhmalahden kunnan alue siirtyi Kaakkois-Pirkanmaan seutukunnasta (062) Tampereen seutukuntaan (064).

Pälkäne (635) siirtyi Kaakkois-Pirkanmaan seutukunnasta (062) Tampereen seutukuntaan (064). Näiden kahden muutoksen myötä Kaakkois-Pirkanmaan seutukunta (062) lakkautettiin.

Maakuntamuutokset

Itä-Uudenmaan maakunnan (20) kunnat liittyivät Uudenmaan maakuntaan (01), jolloin Itä-Uudenmaan maakunta lakkautettiin ja maakuntien lukumäärä väheni yhdeksääntoista.

KÄYTETYT TIETOLÄHTEET

Tilastokeskuksen tietokantapalveluita:

AlueOnline	tilastokeskus.fi/alueonline
StatFin-tilastopalvelu	tilastokeskus.fi/statfin
Kaupunki- ja seutuindikaattorit	tilastokeskus.fi/kasit
Kunnittaiset toimipaikkatilastot	tilastokeskus.fi/kunto
Väestötilastopalvelu	tilastokeskus.fi/vaestotilastopalvelu
Yritys- ja toimipaikkarekisteri	tilastokeskus.fi/yritysrekisteri

Tilastokeskus (tilastokeskus.fi), Kainuun maakuntayhtymä (kainuu.fi), Työ- ja elinkeinoministeriö (tem.fi), VR (vr.fi)

KÄYTETYT KÄSITTEET

Ahtaasti asuminen. Asunto määritellään ahtaasti asutuksi ja siinä asuvat henkilöt ahtaasti asuviksi, jos asunnossa asuu normaali 4:n mukaan enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun.

Alueella työssäkäyvillä tarkoitetaan kaikkia tällä alueella työssäkäyviä henkilöitä riippumatta heidän asuinpaikastaan. Alueella työssäkäyvät muodostavat ns. työllisen päiväväestön, jonka määrää voidaan pitää mittarina alueen työpaikkojen määrälle.

Aluetilinpidon tietosisältö on laajentunut ja tiedot ovat yhteensopivia koko maan tietojen kanssa. Uusittu aluetilinpito vastaa käsitteiltään ja luokituksiltaan Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän 1995 ohjeistusta (EKT95). Tietoja taloustoimista on suuralueittain, maakunnittain ja seutukunnittain.

Asuntokunta. Kaikki henkilöt, jotka ovat vakinaisesti kirjoilla samassa asunnossa eli joilla on väestön keskusrekisterin henkilörekisterissä sama kotipaikkatunnus, muodostavat asuntokunnan.

Asuntojen varustetaso. Hyvin varustettu asunto: asunnossa on vesijohto, viemäri, lämminvesi, WC, peseytymistilat (joko suihku, kylpyhuone tai huoneistokohtainen sauna) ja keskus- tai sähkölämmitys.

Asuntojen hallintaperusteet: **omistusasunto** (asunnon haltija omistaa talon tai asunto-osakkeet), **vuokra-asunto** (aravvuokra-asunto, korkotukivuokra-asunto tai muu vuokra-asunto), **muu hallintaperuste** (asumisoikeusasunto, syytinki, sukulaisuus), **tuntematon** (ei tiedossa).

Arvonlisäys on bruttokansantuotteen toimialoittainen arvo.

Bruttokansantuote (BKT). Bruttokansantuote on lopputulos kotimaassa vuoden aikana tapahtuneesta taloudellisesta tuotantotoiminnasta. BKT:sta ei vielä ole vähennetty tuotantovälineistön kulumista (kiinteän pääoman arvon vähene mistä).

Huoltosuhteet: **Demografinen eli väestöllinen huoltosuhte** ilmaisee alle 15- ja yli 64-vuotiaiden määrän sataa työikäistä (15–64-vuotias) kohti. **Taloudellinen huoltosuhte** kertoo, kuinka monta työtöntä ja työvoiman ulkopuolella olevaa (lapset, opiskelijat, eläkeläiset jne.) on sataa työllistä kohti.

Informaatiosektori koostuu tavaratuotannon, palvelutuotannon ja sisältötuotannon (laaja määritelmä) toimialoista (TOL 2008). **Tavaratuotanto:** 261 Elektronisten komponenttien ja piirilevyjen valmistus, 262 Tietokoneiden ja niiden oheislaitteiden valmistus, 263 Viestintälaitteiden valmistus, 264 Viihde-elektroniikan valmistus, 268 Tallennevälineiden valmistus. **Palvelutuotanto:** 4651 Tietokoneiden, oheislaitteiden ja ohjelmistojen tukkukauppa, 4652 Elektroniikka- ja viestintälaitteiden ja osien tukkukauppa, 582 Ohjelmistojen kustantaminen, 61 Televiestintä, 62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta, 631 Tietojenkäsittely, palvelintilan vuokraus ja niihin liittyvät palvelut; verkkoportaalit, 951 Tietokoneiden ja viestintälaitteiden korjaus. **Sisältötuotanto:** 581 Kirjojen ja lehtien kustantaminen ja muu kustannustoiminta, 591 Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatoiminta, 592 Äänitysstudiot; äänitteiden ja musiikin kustantaminen, 601 Radio-ohjelmien tuottaminen ja lähettäminen, 602 Televisio-ohjelmien tuottaminen ja lähettäminen, 639 Muu tietopalvelu toiminta. Lisäksi laajaan sisältötuotantoon lasketaan seuraavat toimialat: 18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen, 77220 Videofilmien vuokraus, 72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen, 743 Kääntäminen ja tulkkaukset, 8219 Sihteeri-, toimisto- ja postituspalvelut, 91 Kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta, 9001 Esittävät taiteet, 9002 Esittäviä taiteita palveleva toiminta, 9003 Taiteellinen luominen, 9321 Huvi- ja teemapuistojen toiminta.

Jalostusarvo (EU:n määritelmän mukainen arvonlisäys perushintaan sisältäen tukipalkkiot) mittaa eri tuotannon tekijöiden yhteenlaskettua jalostusarvoa toimipaikan liiketoiminnasta. Tuotannon bruttoarvon avulla voidaan laskea jalostusarvo seuraavasti: BRUTTOARVO - aine- ja tarvikeostot - ostot yrityksen muilta toimipaikoilta - varastojen muutos - ulkopuoliset palvelut - muut kiinteät ja muuttuvat kulut pl. henkilöstökulut + kauppatavaroiden hankinta = JALOSTUSARVO.

Koulutusastejaottelu noudattaa pääosin koulujärjestelmän rakennetta, jossa koulutus etenee vuosijaksoittain alemmilla ylemmille koulutusasteille.

Koulutustaso on koulutusta kuvaava kolminumeroinen mittainluku, joka on laskettu kunkin alueen 20 vuotta täytäneestä väestöstä tietyn kaavan mukaan. Mitä pitempi koulutuksen kokonaispituus on, sitä korkeampi on koulutustaso.

Käytettävissä oleva rahatulo: Kotitalouden käytettävissä olevat rahatulot sisältävät rahamääräiset tuloerät ja työsuhteeseen liittyvät luontoisedut. Rahatuloihin eivät sisälly laskennalliset tuloerät, joista tärkein on laskennallinen asuntotulo. Kun bruttorahatuloista vähennetään maksetut tulonsiirrot, jäljelle jäävä tulo on kotitalouden käytettävissä oleva rahatulo.

Mediaani on suuruusjärjestykseen asetettujen havaintoarvojen keskimäinen arvo (tai kahden keskimäisen keskiarvo tai jompikumpi keskimäisistä arvoista, jos havaintoja on parillinen määrä).

Muuttotase on nettomuutto suhteutettuna alueen asukaslukuun. **Nettomuutto** on alueen tulomuutto - lähtömuutto.

NUTS -alueluokitusta käytetään Euroopan unionin tilastovirastoon Eurostatiin lähetettävissä tilastoissa: NUTS 1 (Manner-Suomi, Ahvenanmaa), NUTS 2 (suuralueet 5 kpl) ja NUTS 3 (maakunnat 19 kpl).

Pendelöinnillä tarkoitetaan työssäkäyntiä oman asuinalueen ulkopuolella.

Pitkäaikaistyötön on henkilö, jonka työttömyys on kestänyt yli vuoden.

Rakennus on erillinen, sijaintipaikalleen kiinteästi rakennettu tai pystytetty, omalla sisäänkäynnillä varustettu rakennelma, joka sisältää eri toimintoihin tarkoitettua katettua ja yleensä ulkoseinien tai muista rakennelmista (rakennuksista) erottavien seinien rajoittamaa tilaa.

Rakentamisvuodella tarkoitetaan vuotta, jona rakennus on valmistunut käyttökuntoon.

Seutukunta on kuntien yläpuolelle luotu toiminnallinen välitaso. Niiden rajauksesta on päättänyt sisäasiainministeriö. Seutukuntia Suomessa 70 kpl (1.1.2013).

Tilastollinen kuntaryhitys. Kaupunkimaiset kunnat: Väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000. **Taajaan asutut kunnat:** Väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000, mutta alle 15 000. **Maaseutumaiset kunnat:** Väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000 sekä kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4 000.

Tutkinnon suorittaneeksi määritellään henkilö, joka on suorittanut perusasteen jälkeisiä tutkintoja. Perusasteen jälkeiseksi tutkinnoiksi katsotaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa loppuun suoritettut tutkinnot, joissa koulutusaika on vähintään 400 tuntia. Työllisyyskoulutuksen osalta tutkinnoksi katsotaan vain työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen koulutusammattiin tai tutkintoon johtaneen koulutuksen suoritus.

Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 15–74-vuotiaat henkilöt, jotka ovat laskentahetkellä työllisiä.

Työllisyysaste lasketaan 18–64-vuotiaiden työllisten prosenttiosuutena samanikäisestä väestöstä.

Työpaikat: alueella työssäkäyvät (riippumatta asuinpaikasta) muodostavat ns. työllisen päiväväestön, jonka määrää voidaan pitää mittarina alueen työpaikkojen määrälle.

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueen työpaikkojen ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Mikäli alueen työpaikkojen määrä on suurempi kuin työllisten määrä, alueen omavaraisuusaste ylittää 100 %.

Työttömyysasteella tarkoitetaan työttömän työvoiman prosenttiosuutta koko työvoimasta.

Työvoimaan luetaan kaikki 15–74-vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat työllisiä tai työttömiä. Työvoimaan kuuluvuus on ratkaistu eri rekistereistä saatujen tietojen perusteella.

Yritystoimipaikkoihin sisältyvät sekä yksitoimipaikkaiset yritykset että monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikat.

Väestöennuste on demografinen trendilaskelma, jossa väestönkehityksen on oletettu jatkuvan viime vuosien kaltaisena. Ennusteessa ei ole pyritty arvioimaan taloudellisten, sosiaalipoliittisten, aluepoliittisten tms. tekijöiden vaikutusta väestönkehitykseen. Tilastokeskuksessa laaditaan kunnittaisia väestöennusteita 3 vuoden välein.

Kunnallistalouden käsitteet:

Tehtäväkohtaiset nettokustannukset on laskettu seuraavasti: Käyttökustannuksiin on käyttötalouden menoista laskettu yhteen toimintamenot, käyttöomaisuuden poistot ja arvonalentumiset sekä vyörytyserät. Käyttötuottoihin on laskettu toimintatulot ja vyörytyserät. Nettokustannukset ovat käyttökustannusten ja käyttötuottojen erotus.

Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot (korvausinvestoinnit), kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan tai vähentää toimintapääomaansa pitääkseen palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa. Jos vuosikate jää negatiiviseksi, tulorahoitus ei riitä edes juokseviin menoihin.

Kuvaluettelo

Alueet

- 1.1. Maakunnat ja seutukunnat 2013
- 1.2. Maakunnat, seutukunnat ja kunnat 2013

Maakunnat

- 1.3. Väestöntiheys seutukunnittain 2013
- 1.4. Maapinta-ala maakunnittain 2013

Väestö

- 2.1. Väkiluku Suomessa 1850–2012
- 2.2. Maakuntien osuus koko maan väestöstä 2012
- 2.3. Väkiluku seutukunnittain 2012
- 2.4. Väkiluku seutukunnittain 2012
- 2.5. Väkiluku maakunnittain 2012
- 2.6. Väkiluvun muutos seutukunnittain 2012
- 2.7. Väkiluvun muutos maakunnittain 2012
- 2.8. Väkiluvun muutos seutukunnittain 2012

Ikä- ja sukupuolirakenne

- 2.9. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne kuntaryhmittäin koko maassa 2012 ja ennuste 2030
- 2.10. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne koko maassa 2012
- 2.11. Alle 7-vuotiaat seutukunnittain 2012
- 2.12. Alle 7-vuotiaat maakunnittain 2012
- 2.13. Alle 15-vuotiaat seutukunnittain 2012
- 2.14. Alle 15-vuotiaat maakunnittain 2012
- 2.15. 15–64-vuotiaat seutukunnittain 2012
- 2.16. 15–64-vuotiaat maakunnittain 2012
- 2.17. Yli 64-vuotiaat seutukunnittain 2012
- 2.18. Yli 64-vuotiaat maakunnittain 2012
- 2.19. Yli 64- ja alle 15-vuotiaat seutukunnittain 2012
- 2.20. Demografisen huoltosuhteen seutukunnittain 2012
- 2.21. Demografisen huoltosuhteen seutukunnittain 2012
- 2.22. Demografisen huoltosuhteen maakunnittain 2012
- 2.23. Väestön keski-ikä seutukunnittain 2012
- 2.24. Väestön keski-ikä maakunnittain 2012
- 2.25. Sukupuolirakenne seutukunnittain 2012
- 2.26. Sukupuolirakenne maakunnittain 2012

Syntyvyys ja kuolleisuus

- 2.27. Syntyneet ja kuolleet koko maassa 1975–2012 sekä ennuste vuoteen 2060
- 2.28. Syntyneet ja kuolleet seutukunnittain 2012
- 2.29. Syntyneiden enemmisyys seutukunnittain 2012
- 2.30. Syntyneiden enemmisyys seutukunnittain 2012
- 2.31. Syntyneiden enemmisyys maakunnittain 2012

Muuttoliike

- 2.32. Seutukuntien välinen muutto iän mukaan 1994–2012
- 2.33. Siirtolaisuus koko maassa 1945–2012
- 2.34. Muuttotase seutukunnittain 2012
- 2.35. Muuttotase seutukunnittain 2012
- 2.36. Muuttotase maakunnittain 2012
- 2.37. Nettomaahanmuutto seutukunnittain 2012
- 2.38. Nettomaahanmuutto maakunnittain 2012
- 2.39. Syntyneiden enemmisyys maakunnittain 2012
- 2.40. Muuttotase maakunnittain 2012
- 2.41. 15–64-vuotiaat maakunnittain 2012
- 2.42. Yli 64-vuotiaat maakunnittain 2012

Ulkomaan kansalaiset

- 2.43. Ulkomaan kansalaisten määrä ja muutos koko maassa 1976–2012
- 2.44. Suurimmat kansalaisuusryhmät sukupuolen mukaan koko maassa 2012
- 2.45. Ulkomaan kansalaiset seutukunnittain 2012
- 2.46. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 2012

Väestöennuste

- 2.47. Väestöennuste ikäryhmittäin koko maassa 1970–2012 ja ennuste 2013–2060
- 2.48. Demografisen huoltosuhteen koko maassa 1970–2012 ja ennuste 2013–2060
- 2.49. Väestöennuste seutukunnittain 2030
- 2.50. Väestöennuste maakunnittain 2030
- 2.51. Väestöennuste seutukunnittain 2030
- 2.52. Demografisen huoltosuhteen-ennuste seutukunnittain 2030
- 2.53. Alle 15-vuotiaiden osuuden muutos seutukunnittain 2011–2030
- 2.54. 15–64-vuotiaiden osuuden muutos seutukunnittain 2011–2030
- 2.55. Yli 64-vuotiaiden osuuden muutos seutukunnittain 2011–2030

Asuminen ja rakentaminen

Asunnot ja asutuskunnat

- 3.1. Puutteellisesti varustetut asunnot seutukunnittain 2011
- 3.2. Asuntojen hallintaperuste seutukunnittain 2011
- 3.3. Asunnot talotyypin ja rakennusvuoden mukaan koko maassa 2011
- 3.4. Asuntojen pinta-ala talotyypin mukaan koko maassa 1970–2011
- 3.5. Asuntojen neliöhinnat maakunnittain 1. neljännes 2013 ja vuosimuutos
- 3.6. Asuntojen pinta-ala seutukunnittain 2011

- 3.7. Asuntojen pinta-ala maakunnittain 2011
- 3.8. Asutuskunnat koon mukaan seutukunnittain 2011
- 3.9. Ahtaasti asuvat asutuskunnat seutukunnittain 2011
- 3.10. Asutuskunnat talotyypin mukaan seutukunnittain 2011

Kesämökki

- 3.11. Kesämökkien lukumäärä maakunnittain 2011
- 3.12. Valmistuneet vapaa-ajan asuinrakennukset maakunnittain 2010–2011
- 3.13. Kesämökki seutukunnittain 2011
- 3.14. Kesämökki maakunnittain 2011

Rakentaminen

- 3.15. Valmistuneet asunnot neljännesvuosittain koko maassa 1990–2012
- 3.16. Asuntotuotanto ja myönnetty rakennusluvat asunnoille koko maassa 1990–2012
- 3.17. Asuntotuotanto talotyypin mukaan seutukunnittain 2011
- 3.18. Valmistuneet rakennukset seutukunnittain 2011
- 3.19. Valmistuneet rakennukset maakunnittain 2011
- 3.20. Asuntotuotanto talotyypin mukaan maakunnittain 2011
- 3.21. Rakentamisen liikevaihto maakunnittain 2011
- 3.22. Rakennusalan työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010

Kansantalous

- 4.1. Bruttokansantuotteen muutos koko maassa 1976–2012
- 4.2. Bruttokansantuote koko maassa 1975–2012
- 4.3. Bruttokansantuote seutukunnittain 2010, EU27 = 100
- 4.4. Bruttokansantuote maakunnittain 2010, EU27 = 100
- 4.5. Bruttokansantuote asukasta kohti seutukunnittain 2010
- 4.6. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 2010
- 4.7. Bruttokansantuote asukasta kohti seutukunnittain 2010
- 4.8. Seutukuntien osuudet koko maan bruttokansantuotteesta 2010
- 4.9. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 2007–2010
- 4.10. Toimialojen osuudet arvonlisäyksestä maakunnittain 2010
- 4.11. Alkutuotannon arvonlisäys seutukunnittain 2010
- 4.12. Jalostuksen arvonlisäys seutukunnittain 2010
- 4.13. Palvelutoimialojen arvonlisäys seutukunnittain 2010

Koulutus

- 5.1. Väestön koulutus rakenne sukupuolen ja kuntaryhmän mukaan koko maassa 2011
- 5.2. Väestön koulutusaste seutukunnittain 2011
- 5.3. Koulutustaso seutukunnittain 2011
- 5.4. Koulutustaso maakunnittain 2011
- 5.5. Peruskoulun jälkeistä tutkintoa vailla olevat 25–29-vuotiaat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2011
- 5.6. Koulutuksen työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010
- 5.7. Kuntien opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset seutukunnittain 2011

Kunnallistalous

- 6.1. Kunnallistalouden tulot maakunnittain 2011
- 6.2. Kunnallistalouden tulot seutukunnittain 2011
- 6.3. Kuntien verotulot seutukunnittain 2011
- 6.4. Kuntien verotulot maakunnittain 2011
- 6.5. Kuntien valtionosuudet seutukunnittain 2011
- 6.6. Kuntien vuosikate seutukunnittain 2011

Liikenne ja matkailu

- 7.1. Tieliikenteessä kuolleet koko maassa 1970–2012
- 7.2. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 2004–2012
- 7.3. Henkilöautot seutukunnittain 2012
- 7.4. Henkilöautot maakunnittain 2012
- 7.5. Rautatieliikenteen matkojen määrä kotimaan liikenteessä 1980–2012

Matkailu

- 7.6. Yöpymisten muutos majoitusliikkeissä koko maassa 1996–2012
- 7.7. Yöpymiset majoitusliikkeissä maakunnittain 2012
- 7.8. Ulkomaalaisten yöpymiset asuinmaan mukaan koko maassa 2011–2012
- 7.9. Yöpymiset majoitusliikkeissä kansallisuuden mukaan maakunnittain 2012
- 7.10. Toiminnassa oleva majoituskapasiteetti maakunnittain 2012
- 7.11. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihto maakunnittain 2011
- 7.12. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat seutukunnittain 2013
- 7.13. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat maakunnittain 2013
- 7.14. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikat seutukunnittain 2010
- 7.15. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikat maakunnittain 2010
- 7.16. Suomalaisten tekemät matkat 1991–2012
- 7.17. Kotimaan vapaa-ajanmatkat maksullisessa majoituksessa kohdemaakunnittain 2012

Maa-, metsä- ja kalatalous

- 8.1. Työllinen työvoima alkutuotannossa iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010

- 8.2. Alkutuotannon työllistävyys seutukunnittain 2010
 8.3. Alkutuotannon työllistävyys maakunnittain 2010
 8.4. Alkutuotannon työllistävyys seutukunnittain 2010
 8.5. Maatilayritysten tulos seutukunnittain 2011
 8.6. Maatilayritysten tulos maakunnittain 2011
 8.7. Maatilayritysten velat seutukunnittain 2011
 8.8. Maatilayritysten velat maakunnittain 2011
 8.9. Maatilayritysten viljelty peltoala seutukunnittain 2011
 8.10. Maatilayritysten viljelty peltoala maakunnittain 2011
 8.11. Maatilayritysten metsämaa seutukunnittain 2011
 8.12. Maatilayritysten metsämaa maakunnittain 2011
- Palvelut**
- 9.1. Työllinen työvoima palvelutoimialoilla sukupuolen ja toimialan mukaan koko maassa 2010
 9.2. Työllinen työvoima palvelutoimialoilla iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010
 9.3. Palvelutoimialojen työllistävyys seutukunnittain 2010
 9.4. Palvelutoimialojen työllistävyys maakunnittain 2010
 9.5. Palvelutoimialojen työllistävyys seutukunnittain 2010
 9.6. Kaupan työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010
- Sosiaaliturva**
- 10.1. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työllistävyys iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010
 10.2. Terveys- ja sosiaalipalvelujen työpaikat sukupuolen mukaan seutukunnittain 2010
 10.3. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset seutukunnittain 2011
 10.4. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset maakunnittain 2011
 10.5. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset seutukunnittain 2011
 10.6. Kuntien kotipalvelun nettokustannukset seutukunnittain 2011
- Teollisuus**
- 11.1. Työllinen työvoima jalostuksessa iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010
 11.2. Jalostuksen työllistävyys seutukunnittain 2010
 11.3. Jalostuksen työllistävyys maakunnittain 2010
 11.4. Jalostuksen työllistävyys seutukunnittain 2010
 11.5. Teollisuustoiminnan henkilöstö seutukunnittain 2011
 11.6. Teollisuustoiminnan tuottavuus seutukunnittain 2011
 11.7. Teollisuustoiminnan jalostusarvo seutukunnittain 2011
 11.8. Teollisuustoiminnan jalostusarvo seutukunnittain 2011
 11.9. Teollisuustoiminnan jalostusarvo maakunnittain 2011
 11.10. Teollisuustoiminnan investoinnit seutukunnittain 2011
 11.11. Teollisuustoiminnan investoinnit maakunnittain 2011
 11.12. Toimipaikat maakunnittain 2013
 11.13. Työllisten määrän muutokset maakunnittain 2010–2011
 11.14. Teollisuustoiminnan jalostusarvo maakunnittain 2011
 11.15. Teollisuustoiminnan investoinnit maakunnittain 2011
- Tiede, teknologia ja tietoyhteiskunta**
- Tutkimus- ja kehittämistoiminta
- 12.1. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot koko maassa 1997–2011
 12.2. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen osuus koko maasta maakunnittain 2011
 12.3. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan henkilöstö koko maassa 1997–2011
 12.4. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan henkilöstö maakunnittain 2011
- Informaatiosektori
- 12.5. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot seutukunnittain 2011
 12.6. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot maakunnittain 2011
 12.7. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot seutukunnittain 2011
 12.8. Informaatiosektorin toimipaikat seutukunnittain 2013
 12.9. Informaatiosektorin toimipaikat maakunnittain 2013
 12.10. Informaatiosektorin työpaikat seutukunnittain 2010
- Tulot ja kulutus**
- 13.1. Asuntokuntien tulojen reaaliarvo koko maassa 1995–2011
 13.2. Asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo seutukunnittain 2011
 13.3. Asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo maakunnittain 2011
 13.4. Asuntokunnan käytettävissä olevan rahatulon muutos seutukunnittain 2006–2011
 13.5. Asuntokuntien velat velkalajeittain koko maassa 2002–2011
 13.6. Asuntokuntien velat ikäryhmittäin koko maassa 2002–2011

- 13.7. Asuntokuntien asuntovelat ikäryhmittäin koko maassa 2002–2011
 13.8. Asuntokuntien velat seutukunnittain 2011
 13.9. Asuntovelat seutukunnittain 2011
 13.10. Asuntovelat maakunnittain 2011
- Työmarkkinat**
- Työllisyys
- 14.1. Työllinen työvoima sukupuolen mukaan koko maassa 1990–2011
 14.2. Työllinen työvoima työnantajasektorin ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010
 14.3. Työllinen työvoima toimialoittain koko maassa 2010
 14.4. Työllinen työvoima sukupuolen, iän ja toimialan mukaan koko maassa 2010
 14.5. Työpaikkaomavaraisuus seutukunnittain 2010
 14.6. Työpaikkaomavaraisuus maakunnittain 2010
 14.7. Työllisyysaste seutukunnittain 2011
 14.8. Työllisyysaste maakunnittain 2011
 14.9. Ulospendelöinti seutukunnittain 2010
 14.10. Ulospendelöinti maakunnittain 2010
 14.11. Sisäänpendelöinti seutukunnittain 2010
 14.12. Sisäänpendelöinti maakunnittain 2010
 14.13. Taloudellinen huoltosuhde seutukunnittain 2011
- Yrittäjät
- 14.14. Yrittäjät koko maassa 1990–2011
 14.15. Yrittäjät toimialan ja sukupuolen mukaan koko maassa 2010
 14.16. Yrittäjät sukupuolen mukaan seutukunnittain 2011
- Työttömyys
- 14.17. Työttömyysaste kuukausittain koko maassa 1995–2013
 14.18. Työttömät iän ja sukupuolen mukaan koko maassa 2011
 14.19. Työllisyysaste ja työttömyysaste koko maassa 1990–2011
 14.20. Työttömyyden muutos seutukunnittain 2012–2013
 14.21. Työttömyysaste seutukunnittain maaliskuussa 2013
 14.22. Työttömyysaste seutukunnittain maaliskuussa 2013
 14.23. Työttömyysaste maakunnittain maaliskuussa 2013
 14.24. Pitkäaikaistyöttömät seutukunnittain maaliskuussa 2013 (osuus työvoimasta)
 14.25. Pitkäaikaistyöttömät maakunnittain maaliskuussa 2013 (osuus työvoimasta)
 14.26. Pitkäaikaistyöttömät seutukunnittain maaliskuussa 2013 (osuus työttömistä)
- Yritykset ja toimipaikat**
- 15.1. Yritysten lukumäärä, henkilöstö ja liikevaihto toimialoittain koko maassa 2011
 15.2. Toimipaikkojen liikevaihto seutukunnittain 2011
 15.3. Toimipaikkojen liikevaihto maakunnittain 2011
 15.4. Toimipaikkojen henkilöstö seutukunnittain 2011
 15.5. Toimipaikat seutukunnittain 2013
 15.6. Toimipaikat maakunnittain 2013
 15.7. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset koko maassa 1997–2012
 15.8. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset maakunnittain 2011
 15.9. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset seutukunnittain 2011
- Konkurssit
- 15.10. Vireille pannut konkurssit koko maassa neljännesvuosittain 2003–2013
 15.11. Vireille pannut konkurssit maakunnittain 2011–2012
 15.12. Konkurssiin haettujen yritysten henkilökunta maakunnittain 2011–2012
 15.13. Konkurssiin haettujen yritysten henkilökunta seutukunnittain 2012
- Työssäkäyntialueet**
- 16.1. Työssäkäyntialueet 2011
 16.2. Väkiluku työssäkäyntialueittain 2012
 16.3. Väestöennuste työssäkäyntialueittain 2030
 16.4. 15–64-vuotiaat työssäkäyntialueittain 2012
 16.5. Yli 64-vuotiaat työssäkäyntialueittain 2012
 16.6. Työllisyysaste työssäkäyntialueittain 2011
 16.7. Työllisten määrän muutos työssäkäyntialueittain 2010–2011
 16.8. Verotulot työssäkäyntialueittain 2011
 16.9. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet työssäkäyntialueittain 2011

Maakunta:

Seutukunta Kunnat 2013

Ahvenanmaa:

Mariehamns stad Maarianhamina
 Ålands landsbygd Eckerö, Finström, Geta, Hammarland, Jomala, Lemland, Lumparland, Saltvik, Sund
 Ålands skärgård Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga, Vårdö

Etelä-Karjala:

Imatran Imatra, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti
 Lappeenranta Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Savitaipale, Taipalsaari

Etelä-Pohjanmaa:

Järviseu-dun Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi, Soini, Vimpeli
 Kuusiokuntien Alavus, Kuortane, Ähtäri
 Seinäjoen Ilmajoki, Jalasjärvi, Kauhava, Kurikka, Lapua, Seinäjoki
 Suupohjan Isojoki, Karijoki, Kauhajoki, Teuva

Etelä-Savo:

Mikkelin Hirvensalmi, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Puumala,
 Pieksämäen Joroinen, Juva, Pieksämäki
 Savonlinnan Enonkoski, Heinävesi, Rantasalmi, Savonlinna, Sulkava

Kainuu:

Kajaani Kajaani, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo, Vaala
 Kehys-Kainuun Hyrynsalmi, Kuhmo, Puolanka, Suomussalmi

Kanta-Häme:

Forssan Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä
 Hämeenlinnan Hattula, Hämeenlinna, Janakkala
 Riihimäen Hausjärvi, Loppi, Riihimäki

Keski-Pohjanmaa:

Kaustisen Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Perho, Toholampi, Veteli
 Kokkolan Kannus, Kokkola

Keski-Suomi:

Joutsan Joutsa, Luhanka
 Jyväskylän Hankasalmi, Jyväskylä, Laukaa, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen
 Jämsän Jämsä, Kuhmoinen
 Keuruun Keuruu, Multia
 Saarijärvi-Viitasaaren Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas, Saarijärvi, Viitasaari
 Äänekosken Konnevesi, Äänekoski

Kymenlaakso:

Kotka-Haminan Hamina, Kotka, Miehikkälä, Pyhtää, Virolahti
 Kouvolan Iitti, Kouvola

Lappi:

Itä-Lapin Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla, Savukoski
 Kemi-Tornion Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio
 Pohjois-Lapin Inari, Sodankylä, Utsjoki
 Rovaniemen Ranua, Rovaniemi
 Torniolaakson Pello, Ylitornio
 Tunturi-Lapin Enontekiö, Kittilä, Kolari, Muonio

Pirkanmaa:

Etelä-Pirkanmaan Akaa, Urjala, Valkeakoski
 Lounais-Pirkanmaan Punkalaidun, Sastamala
 Luoteis-Pirkanmaan Ikaalinen, Kihniö, Parkano
 Tampereen Hämeenkyrö, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Tampere,
 Vesilahti, Ylöjärvi
 Ylä-Pirkanmaan Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Ruovesi, Virrat

Pohjanmaa:

Jakobstadsregionen Kruunupyy, Luoto, Pedersören kunta, Pietarsaari, Uusikaarlepyy
 Kyrönmaan Isokyrö, Laihia
 Sydösterbotten Kaskinen, Kristiinankaupunki, Närpiö
 Vaasan Korsnäs, Maalahti, Mustasaari, Vaasa, Vöyri

Pohjois-Karjala:

Joensuu
Keski-Karjalan
Pielisen Karjalan

Ilomantsi, Joensuu, Juuka, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu, Polvijärvi
Kitee, Rääkkylä, Tohmajärvi
Lieksa, Nurmes, Valtimo

Pohjois-Pohjanmaa:

Haapaveden-Siikalatvan
Koillismaan
Nivala-Haapajärven
Oulun
Oulunkaaren
Raahen
Ylivieskan

Haapavesi, Pyhäntä, Siikalatva
Kuusamo, Taivalkoski
Haapajärvi, Kärsämäki, Nivala, Pyhäjärvi, Reisjärvi
Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Tyrnävä
Ii, Pudasjärvi, Utajärvi
Pyhäjoki, Raahen, Siikajoki
Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, Oulainen, Sievi, Ylivieska

Pohjois-Savo:

Koillis-Savon
Kuopion
Sisä-Savon
Varkauden
Ylä-Savon

Juankoski, Kaavi, Rautavaara, Tuusniemi
Kuopio, Maaninka, Siilinjärvi
Rautalampi, Suonenjoki, Tervo, Vesanto
Leppävirta, Varkaus
Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi, Vieremä

Päijät-Häme:

Lahden

Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahti, Nastola,
Orimattila, Padasjoki, Sysmä

Satakunta:

Pohjois-Satakunnan
Porin
Rauman

Honkajoki, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Lavia, Siikainen
Harjavalta, Huittinen, Kokemäki, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Pori, Ulvila
Eura, Eurajoki, Köyliö, Rauma, Säkylä

Uusimaa:

Helsingin

Loviisan
Porvoon
Raaseporin

Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Karkkila, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi,
Lohja, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Siuntio, Tuusula, Vantaa, Vihti
Lapinjärvi, Loviisa
Askola, Myrskylä, Porvoo, Pukkila
Hanko, Inkoo, Raasepori

Varsinais-Suomi:

Loimaan
Salon
Turun

Aura, Koski Tl, Loimaa, Marttila, Oripää, Pöytyä, Tarvasjoki
Salo, Somero
Kaarina, Lieto, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Paimio, Raisio, Rusko, Sauvo,
Turku

Vakka-Suomen
Åboland-Turunmaan

Kustavi, Laitila, Pyhäranta, Taivassalo, Uusikaupunki, Vehmaa
Kemiönsaari, Parainen

Seutukunta- ja maakuntakatsaus 2013 on seutukunnittaiseen ja maakunnittaiseen aluejakoon perustuva kokoomajulkaisu. Se tarjoaa päättäjille, asiantuntijoille ja muille tiedonkäyttäjille ajankohtaista valmiiksi muokattua aluetietoa Suomesta.

Katsaus sisältää havainnollisia diagrammeja ja teemakarttoja eri aihealueilta:

– Asuminen ja rakentaminen	– Sosiaaliturva
– Kansantalous	– Teollisuus
– Koulutus	– Tiede, teknologia ja tietoyhteiskunta
– Kunnallistalous	– Tulot ja kulutus
– Liikenne ja matkailu	– Työmarkkinat
– Maa-, metsä- ja kalatalous	– Väestö
– Palvelut	– Yritykset ja toimipaikat

Seutukunta- ja maakuntakatsauksen sisältämä materiaali on tilattavissa myös AlueOnline-palvelusta. Tutustu palveluun osoitteessa: tilastokeskus.fi/alueonline

Aluekatsaus-sarjan julkaisut:

Kuntakatsaus 2013
Seutukunta- ja maakuntakatsaus 2013

ISSN 2324-0164 (pdf)
ISBN 978-952-244-433-2 (pdf)
ISSN 1456-2480 (print)
ISBN 978-952-244-407-3 (print)
Tuotenumero 3277 (print)

9 789522 444073

Tietopalvelu ja viestintä
Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset
Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

Kommunikation och informationstjänst
Statistikcentralen
tfn 09 1734 2220
www.stat.fi

Beställning av publikationer
Edita Publishing Oy
tfn 020 450 05
www.editapublishing.fi

Communication and Information Services
Statistics Finland
tel. +358 9 1734 2220
www.stat.fi

Publication orders
Edita Publishing Oy
tel. +358 20 450 05
www.editapublishing.fi